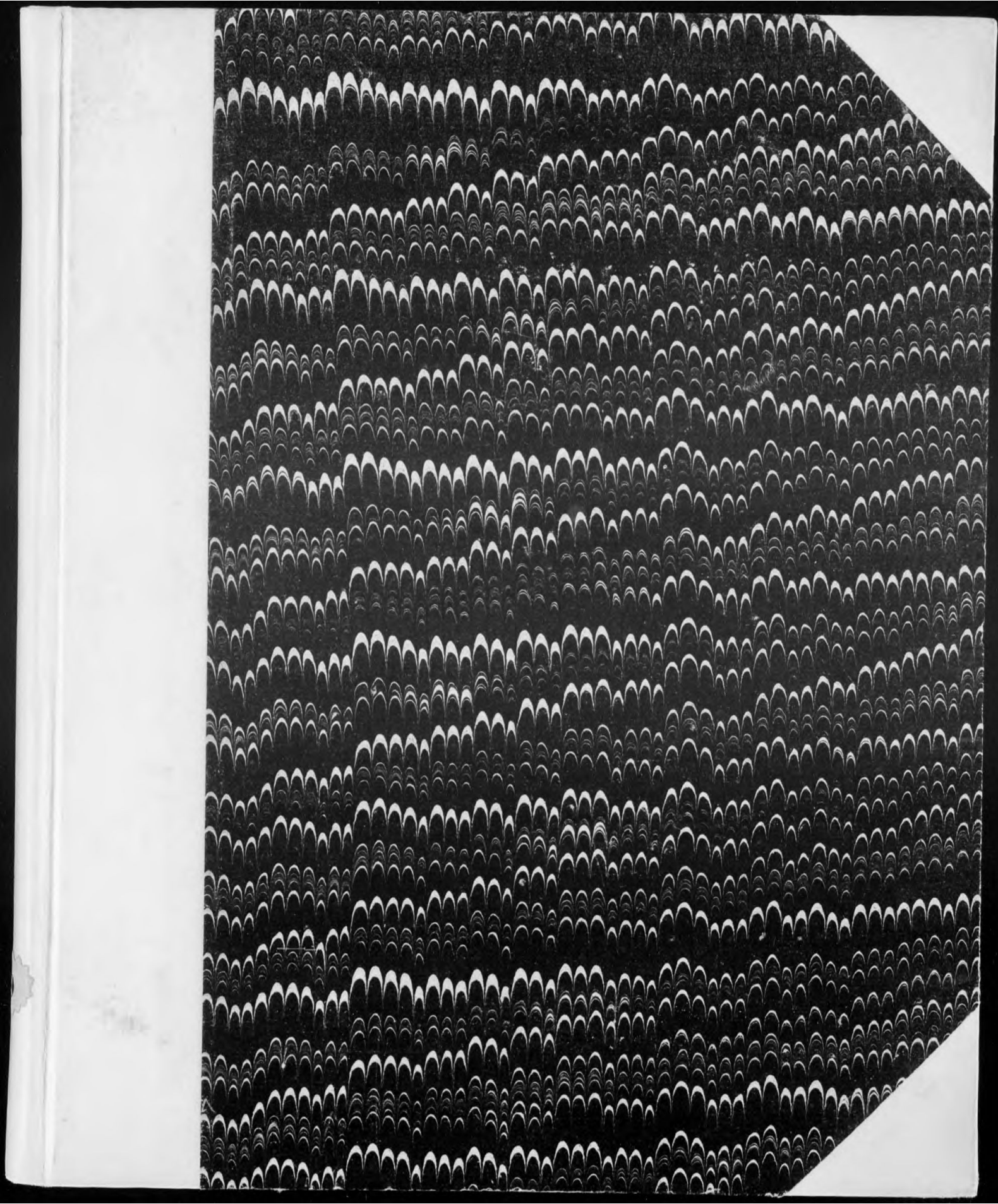

UBL: BKNOOG 90

Breckenridge
go.

Een Schoone en Wonderlyke

HISTORIE

1809

V A N

VALENTYN EN OURSSON,

De twee Edele vroomen Ridder, Zoonen van den Mogens
den Keyzer van Grieken en Neven van den Edelen Koning Pepyn,
toen ter tijd Koning van Frankryk.

Dit het Frans in 't Nederduyts overgezet:

Van nieuws overzien en verbeterd met eenige schoone Figuren.

Te AMSTERDAM,

by B. KOENE, Boekdrukker / in de Boomstraat

Maandlyk 1818 uitgegeven

Van Schoone en Wonderlyke

HISTORIE

VAN

VALENTYIN EN OURSSON

De twee Edele vrome Ridders, Moonden van den Moonden
Lankker van Gaeke en Neeven van den Edele Koning Pepyn
toen tot tijl Koning van Frankryck.

Op den Druyk in de Welgedruyde

Van nieuwe overdraken en verandering met eenige tekenen

MJ. DER NED.
LETTERKUNDE
TE LEIDEN

Hoe Koning Pepyn trouwde een Edele Vrouw, genaamd Bartham, van groot Geslagt en Afkomst.

Het eerste Capittel.

Het is waaragtig dat men vint in de Chronyken / dat de koning Pepijn van Frankryck getrouwt heeft een Edele vromte van groot Geslagt / seer wijs in haar tijd / welke vromte groote tribulatiën leed en verjaagd werd uit 't geselschap van haar Man / door een valsche vermaledyde vromte / die de eerste nacht haar oudste Dogter te bed sogt te brengen in de plaats van de koning: sy overleide de sake so veyraderlyk / dat sy haar Dogter in de plaats van de Bruidegom te bed bracht by den koning / die daar by gelwan twee Soonen / de een genaamt Vanestroi en de andere Hendrick / die hienieder tijl 't Land van Frankryck seer belasten en verdooyden / en waeren seer kwaad en hoerdyg van herte / so dat die nooit Frankryck goed dedden. Deze twee Broeders waren oorsaak dat de goede vromte

Barthem in elende geset werd / en een lange tijd haar jong leven verseeft met: sngten en herten. Dog in dit verdrie. wesen / se heeft Godt genadig haar aangeseen en haar eindelikh laten vertroosten en beroerde met barmherticheit 't hert van koning Pepijn / die sijn Raad onthoud en heulden geopenbaard heeft de verderffnisse van sijn landen / also dat de Edele bestoten dat sy Barthem weder ontfangen sou: Also dat de koning sijn vromte weer ontfing. Niet lang hier na haarde Barthem een Soon die genaamt werd Carolus / welke was de hoog vermogende koning karol de Groot / die in sijn jonckheit groot verdriet en veyrader ked / en verdrieten werd uit Frankryck / door toedoen van Vanestroi en Hendrick sijn Broeders / als gy hier na nog hooren sult: maar om tot onse zaken te komen / wil ik alleen schryben van valentijn en oursson / (die twee Broeders waren van kaiserlyk

(4)
geflagt) en van hun belder leven. Het is
waaragtig dat koning Pepijn had een Suster
geheten Belesante / schoon en behagelijc / sy
had den koning haren Broeder seer lief; 't is
gebeurd dooz de goede naam / dat sy gepresen
werd / so wel van groote als ook van de
kleine. Die maar liep so ver / dat keiser A-
lexander van Constantinopolen self hoorde
van Belesante / die ontstecken werd met haar
Kefde / so dat hy toog na Frankrijk met een
grooten staat van veel Hertogen / Gzaven /
Prinsen en Edelen / elk op 't hofelijste. Doe
ordneerde de keiser enige van zijn Heeren tot
Ambassadeuren / om aan den koning van
Frankrijk te senden en te versoeken sijn Sus-
ter Belesante aan hem te geven ter Egt. De
koning dit hoorende / was seer verblijd / so
dat hy al sijn Heeren by hem herf vergaderd /
en haar doen openen de mening van den keiser
van Constantinopolen / die met den koning
besloten hadden / dat men de keiser sijn begeer-
te soude toestaan. Dit besloten wesende / heeft
men de Ambassaten doen komen by den ko-
ning / deselve adus aansprekende: Gy
Edle Heeren / gy sult u verootmoedigen en
segge den Hooggebooren keiser Alexander /
als dat ik met mijn Heeren besloten heb sijn be-
geerte te volgen. Dese maake is dooz al het
Land geresen / daar dooz groote blijdschap is
gewest / en dat om de groote alliantie tusschen
de keiser en de koning van Frankrijk. Als
de sake gesloten waren / is hozt daar na de
Bzulkost gehouden met groot benoeogen en fee-
ste / daar was alles dat men bedenken mogt.
Dat feest duurde een maand lang. Als dese
feeste gedaan was / nam de keiser met alle
sijn Heeren oozlof van den koning Pepijn / liet
sijn Schoonbroeder / om na Constantinopo-
len te reisen met de schoone Belesante sijn
Wijfzoutw. De koning Pepijn liet sijn Hee-
ren bereiden / om den keiser met sijn Suster
te geleiden / al die te hoven lieben schreiden
seer om 't vertrek van de schoone Belesante.
De koning Pepijn geleide de keiser met een
schoon geselschap / tot dat sy kwamen op de
Haven daar de keiser te scheep soude gaan.
Doe nam den keiser oozlof van den koning /
bedankte hem seer vooz de eer / dat sijn Edel-

heid geconsenteert had sijn Suster hem te ge-
ven tot een Wijfzoutw / en van alles dat hy
hem en sijn volk betwefen had. Na dese wooz-
den heeft den keiser de koning in sijn armen
genomen en hem gekust. De koning seide:
Hoogvermoogende Heer / gy sult weten dat
ik u Edelheid ontbangen nog ciere gedaan
heb / als u keiserlike Majesteit toe be-
hoord; dog de gracie en dankbaarheid die u
Edelheid my betwefen heeft / dat u Majes-
teit belieft te wille hebben mijn Suster tot
Gemalinne: so wil daar op vast staan / dat
ik u nu vooz al sulke vriend wesen sal en be-
reid tot alle plaatsen vooz u mijn lijf te set-
ten in de abouturen van der dood. Daar
na ging de koning tot sijn Suster Belesante en
seide mijn alderlieffste Suster / laat u dog ge-
denken van wat Beslagt gy gekomen sijt / ve-
geerd u also dat het bloed van Frankrijk / eer
daar dooz hebben mag / want gy sult in vzeem-
de Landen reisen / van Vlenden en Maagen /
regeerd u by wyse Vrouwen / en betwaard ir
vooz kwade raad of ligtelijc te geloven / op
dat gy niet in zwartigheid en komt / en nam
haar in de armen en kustte met weeneude oog-
gen om haar vertrek wille. De Edle vrou-
we Belesante was 't herte also bang / dat sy
niet een woord spreken kon. Doe namen al-
le Heeren aan beide syden oozlof / als ook al-
le Vrouwen en Jonkvrouwen / die daar wa-
ren / edel en onedel. Daar wierd menigen
traan gelaten aan alle syden / boden al van
de schoone Belesante. De koning keerde na
Frankrijk met sijn geselschap. En de keiser
ging te scheep met sijn Bzuid / de wind was
den keiser so bekwaam / dat hy in hozte tijd
kwam te Constantinopolen / daar hy seer eer-
lijc ontbangen werd / en in 't intrikken van sijn
Land / werden van verscheyden Natien eeni-
gerlei Satamenen gespeeld en vzeugd bedree-
ven / dat hier te lang om te schrypen is / maar
elkaas het duurde niet lang / de groote eer die
de schoone Belesante gedaan werd / die ver-
anderde in droeffnisse / weenen / kermen en
klagen / want de goede Vrouw Belesante dooz
een valschen Ridder verraden en uit het gesel-
schap van de keiser haar Man verjaagd
werd / so gy hier nog hooren sult.

Hoe

(5)
Hoe een Ridder des Keisers van Con-
stantinopolen, op de Keiserinne ver-
liefde.

Het II. Capittel.

In de Stad van Constantinopolen was een
Ridder daar den keiser sijn vertrouwen op
sette / also dat hy hem van niets verlijef be-
ven al sijn Heeren die toen ter tijd in sijn hof
waren / ja maakten hem Regent van Con-
stantinopolen / en van sijn hof een opperste
Geheimraad / van welke weldaden den keiser
daarna kwalijk geloond werd / van dese val-
sen Ridder / niet bedenkende de eer en hoogheid
die de keiser hem gedaan hadde. Op een tijd
so werd desen valschen Ridder ontstoken met
kwade begeerte op de keiserinne: haar siende
alleen in de saal / seide hy hem by haar / be-
geer de goede vrouw aan te sien met vzeemde
liefde / daar af dese Edle Belesante geen ag-
terdocht had / want sy rein van leven was.
Daerna gebeurde 't dat hy sittende by de Ede-
le vrouw / sprak in deser manieren: O! mo-
gende en hooggeboorne vrouw / ik ben u oot-
moedige Dienaar / u edelheid belieft my te
hooren spreken en verstaan een sake die ik u
segge sal / en langen tijd in mijn hert gedragen
heb / dat is dat ik in u liefde behagen heb / so dat
ik nigt nog dag rusten kan / en wanneer ik
uit mijn slaap gekomen ben / mag ik eeten
nog dinken / als ik denk op u schoonheid;
nu bid ik u edelheid my te ontbangen tot u
Dienaar in liefde: O! mijn Bemide die in
alle deugden vermaard sijt / wild dog de ooz-
sake niet wesen van mijn dood / wild my ver-
troosten en ontfermen: op sulke conditie dat
ik u Edelheid getrouw sal wesen tot 'er dood:
hier mede zweeg de Ridder / en de keiserinne
antwoorde seer eerlijc: Ha! gy valsche on-
troutwe Ridder / hoe sijt gy so stout / dat gy
dorst sulke slechte woorden spreken tegen
des keisers ere / die u van niet so hooglijc op-
geboed heeft tot eere en hoogheid boven alle
andere Heeren die in sijn hof sijn? Hoe sijt gy
gekomen tot dese maledictie / dat gy soude wil-
len wesen de oorsake van ons beide verdoeme-
nisse: Godt wil nuumermeer gehengen dat
het bloed van Frankrijk onteerd soude wesen

dooz my. O vals vermaledyde Mensch /
aansiet wat gy doet / wild gy my ontcren /
mijn lighaam in schande / en mijn siele in de
eewige verdoemenis brengen: verrader / laat
baren u kwaad booznemen / want van my
sult gy geen troost verwerven / ik raad u sulke
woorden niet meer te spreken / of ik sal den
keiser de saak te kennen geven: gaat van my
gy vermaledyde / spreek niet meer alsulke
woorden. De Ridder was bedroeft en be-
schaamt van dese woorden / dorst niet een
woord meer spreken / en is so gescheiden van
de keiserin / beklagde de groote sotheid die
hy begonnen had / en vzeesde dat hy ver-
jaagt sou worden / en sijn eer en hoogheid
verliesen mogt; daar dooz sijn liefde in
verraderij veranderde / en de keiserin nog
groot syden aan deed.

Hoe de valsche Ridder de Keiserin voor de
Keiser van Overspel beschuldigden.

Het III Capittel.

Den Ridder zorgende dat den keiser sou
komen te weten sijn onbehoorlyke lief-
de tot de keiserin / so heeft hy (om sijn schan-
de te bedekken en de dood te ontgaan) bedagt
een schandelijc verraad tegen de keiserin / en
om 't selve te beter verwe te geven / so is hy op
een Hemelvaertsdag gegaan in 't hof by den
keiser spanceeren / alken sijnde heeft hy tot
de keiser geseid: mogende Heer / hoewel ik
niet en twyffel of de reden / die ik u Majesteit
te verklaren heb / u droefflijc ja ongelooftlyc sal
wesen / nogtraus derwij ik al mijn welvaren /
eer en vermogen van uwe Majesteit ontvan-
gen heb / so is het meer als rede dat ik u eer en
welvaren doozsta / ook verhindere en tegen sta
't geene dat sou mogen strekken tot u nadeel /
al sou 'er mijn leven ahangen. De sake mo-
gende keiser is van groote impozantie en so
schandelijc dat ik my ontsiel en schaam deselve
te verhalen: want sy die u Majesteit verhoor-
ren heeft tot keiserin en so hooglijc verheven
hebt / is de geen die sulke weldaad vergeeren
heeft en haar in hoerterpe te buiten gaat: het
kwaadste van allen is / dat sy soekt u Verfoen
met behendigheit van kant te helpen / om in

meerder byheid haar Hoerdom te vreegen. Hierom Hoer keiser fiet by tijds toe / ik sulks weete / heeft mijn gemoed en conscientie niet gerust voor en aler ik u waarsheit 't selve heb te kennen gegeven. Desen valschen Ridder sijn woorden gecindigt hebbende / is weg gegaan / heeft des keisers gelaat gantsch ontfeld geseest / om dat hy de valschen Ridder te veel gehoort naef / niet twijfelende of 't was waar het geene hy hem gesegd had. De keiser in sijn Hof komende / deed niet als sugten / wilst sijn Heeren getwaer wordende / sugten de oorzak hier van te werten en hem te byde te stellen / maar te vergeefs : want hoe de keiser meer in hem selve overleide de schande / die hy wende dooz sijn vrouwe geschied te sijn / hoe hy meer ontfische werd / dat hy ten lesten niet langer sijn gramfchap kon bedwingen. Toen is de keiser in sijn kamer gegaan / haer vattende by het hoofd / heeftse ter aarde neder gestooten en retracteerd dat 't bloed haer over 't aangezicht liep. De schoone Belesante over dese woedheid bitterlijck schreyende / vzaagde sy den keiser / welke de oorzak sijn toornigheid was / dat hy haer dus sloeg / want ik sulks niet verdiend heb / dooz dien ik u Edelheid geen ontrouw bewesen heb / maar ter contrarie gesogt u majesteit niet lijf en sel te behagen. Daar op de keiser antwoorde / ha valse Hoer / van u eerbaarheid ben ik wel geïnformeed / so dat ik den dag en uren verbloek dat ik kennisse aan u kreeg / en sloeg de Edle Drouwe wederom met sulken toornigheid / dat sy haer kragt verloor / so dat haer Staat-dogters niet anders wisten of sy was dood / dies sy sulck een geroep maakten / dat 't de Heeren hoorde en in de kamer kluunen lopen / daar of dat een van de Heeren de schoone Belesante op hielp / de andere spraken de keiser toe / seggende : o ! mogende Heer / hoe hebt gy so seilen hert dat gy u Drouwe verdoen wild / die van alle menschen geprezen word en noot in onser behouden is geweest / dies hebt gy haer met onrecht geslagen. De keiser seide / ik weet hoe sy haer leuen leid tot mijn schanden / dus heb ik vooz my genomen haer te doen sterben een schandelyke dood / en ik rade niemand daar tegen te seggen / want ik sal haer 't leuen benemen en al haer possessien en erfentisse. Doe sprak een

wijf Heer tot de keiser : Mogende keiser / aansiet en overdenke wat gy doen / wild / gy weet dat de Drouwe die gy getrouwt hebt / is de Suster van de koning Pepijn / een magtig en moedig Heer / groot van herten / en indien gy iets laat misdoen aan sijn Suster Belesante / het sy schade of schande / hy is een Man ons hem te wreken / by sulken manieren dat alle u landen bedorven sullen worden en menig Edelman verlagen sal bipben / en u persoon verjaagt sal worden uit u landen / dat een groote schande sal wesen : en dat meer is / so is dese goede Drouwe gebonden met de band der naemeren aan u Edelheid / dus is 't sorgejck dese Drouwe te misdoen. Ma dat dese goede Heer sijn woorden gecindigt had / so bles Belesante op haer knien vooz de keiser haer Man / sprekeide met schreyende oogen : o ! mijn Heer hebt medeleiden met my / want ik nooit van mijn dagen gedaagt heb / dat tegens u hoogheid sou mogen wesen / indien gy my niet ontfemen wild / so wild ontfemen de vragt die ik draag / daar af my God sal ontbinden en my verlossen : ik bid u ootmoedelijck / wild my in een tooren setten / ter tijt toe dat ik ontboorden ben van de vragt die ik draag / en so haast als ik verlost sal wesen / doet dan met my wat u bekeft. De keiser in dus met schreyende oogen / sugten en kernen sprekende / so was daer niemand so hart of hy moest tranen laten / of was bevangen met barmhertigheid / maar des keisers hert was so ontsloken van gramfchap / sprak : gy ontrouw Drouwe / ik mag my wel beslagen dat gy met 't kinde sijt / want ik ben so geïnformeed / dat ik u geen genade doen en sal : want dooz u ongetrouwheid hebt gy my begeben en een ander verhooren. Als de Heeren sagen dat den keiser om geenderhande saken sijn gramfchap byrecken nog cessereren en wilden / so hebben de Heeren den keiser uit de kamer van Belesante met schoone woorden in des keisers paleis geleid / maar de Drouwe is gebleven in haer kamer / wens aangezicht met bloed geberst was / doez de Drouwe hebben haer seboon water gebragt / om haer te wassen van den bloede. Hier en tussen is Blandemijn haer kamerling gekomen / sende sijn vrouwe aldus gehanteerd / seide hy : eilaas liebe vrouwe / ik sie wel dat gy vrazden sijt /

nu bid ik dat den persoon moer betmal'dijde wesen die u dat kwaad heeft bereid / neemt tog een luttel geduld en vertroost u / wild my gelooven en betrouwen / ik sal u in Frankrijk by u Broeder den koning vzaigen / die u my te bewaren heeft gegeven / geloost mijn raad en reisen top weder in Frankrijk / of sijt seker / de keiser u horeting sal doen schande en oer. Doe sprak Belesante / ha Blandemijn goede vziend / dat ik so reisen sou dat waer my groote schande / want men dan niet reden had te seggen / dat ik aan de saak schuldig waer / ik heb liever de dood te sterben vooz al de Weerd / dan schande te hebben / daar ik onnosel in ben / dat weet de Almogende Godt. De keiser sitende in sijn saal met sijn Heeren / sijn gramfchap wat over sijnde / deed hy halen sijn vrouwe / die daer gebragt wierd / en so als hy haer sag / werd sijn hart beverde / so ont sag hy den koning haer Broeder / dat hy haer niet misdoen dozt / maar sprak : Gy ongetrouwwe Drouwe / by u is mijn eer verhooren / so moet my Godt helpen / ten waer dat ik 't niet en liet om u Broeder / ik sou u levendig doen verbranden / maar om des konings wil sult gy op dit pas u lijf behouden / doez ik belast u nu uit alle mijn Landen te vlieden en morgen uit de Stad / indien ik u daar vinden / so sal ik u van stonden aan doen sterben een schandelyke dood / so doe ik ook alle de geenen waeten die in mijn land sijn / dat niemand so koen sy die u geloken of geselschap houden / op hun lijf te verliesen / dan alleen Blandemijn / die gy met u uit Frankrijk vragt / gaat van stonden aan daer 't u beliest / want gy u leuen mijn bedde niet meer verwerken sult. De edele Drouwe sou haer gaerne verantwoord hebben / maar de keiser wou niet een woord van haer hooren. Doe is van stonden aan dooz 't gebod des keisers de edele Drouwe gescheiden van den keiser en andere Heeren / oorlof nemende met groot sugten en schreyen / en seide : Edle keiser en Heer / ik heb nooit gedaam dat u Hoogheid of uet te na mag gaen / adieu mijn Heeren / ik blijf u getrouwe tot in mijn dood / adieu mijn Heeren en Drouwen / die schelden valt my al te zwaar / och helaas ! of ik van mijn kinderen verscheiden waer / en doe de War-

de haer opende / so soude ik mijn sel geben en offeren de Almogende Godt / en mijn lichaam in de aarde om te verrotten. De Heeren en Drouwen dese woorden hoorende / waeren in seer groote verlegentheid / sonder alleen den keiser / die so ontfieken was met gramfchap / dat hy geen woorden en agte / nog medeliden met haer had. So is dese edele keiserin niet haer Dienaar Blandemijn opgeseten te Paard en reed in de Stad. Als de edele Drouwe in de Stad gekomen was / so vees daer een groot rumoer onder 't Gemeen om haer vertrek en scheiden / ja 't gekijst was so groot dat het niet te besejpen is / elke liep om oorlof te nemen / so wel Adans als vrouwen / haer Gode bebelende / maar sy dozten haer niet verder geleiden dooz 't gebod / dan tot de poorten van dese Stad. Dese vrouwe die so derlijck veraden was van de Ridder / heeft haer weg genomen na Frankrijk / en so haast als sy uit de Stad was en kwam op 't wyde veld in schande en oneer verjaagt / so bedagt sy de askonst daer sy afgekomen was en haeren Hooge staat daer in sy geweest was / sende dat het soztuin so verkeerde / seide sy : eilaas waarom wagt de dood dus langer / dat sy niet en komt om mijn dink ten einde te brengen ? och ter kwader tijt ben ik gebooren / ik ongetruwige vrouwe op dese aarde / alle mijn dagen sijn nu geset in sugten / kernen / klagen en weenen / mijn laggen is in schreyen verandert / mijn singen met dink bereid / mijn sprekien in zwippen / in seer van mijn goude kleederen / stuwessen en sijn lakenen / daer dit ongeballige lichaam mede verkerd plag te wesen / sijn verkerd in snode kleederen / als een arme Dienstaand : vooz mijn kostelijke stemen / die niet te tarseren waren / daer vooz moet ik nu gaen doelen in vrazende landen / als een bedelisse vrouwe / bedekken mijn kleederen met tranen / op dat mijn leuen ten einde komen mag : o ! gy Schaaapherders aansiet mijn groot verdriet dat ik in geset ben : och had Godt genadig beliest dat ik geweest had van sulken kleine askonst / dat ik was de armste vrouwe van die op aarde sijn / op dat my niemand en kende in dese elende en armoede / och eilaas waarom beschjnd my de Son ! och waeren

gaat de aerden niet op om my te verslinden! want mijn leven niet en is dan scheyden / fugten en keruen / en myn oogen en sullen niet wesen dan een fonteyn van tranen: O valse fonteyn / ik behoort u wel te vermaledyden / doort u ben ik verjaegt / en ben de allerbedroefste die op der aerden leeft: och myn broeder! wat sult gy denken als gy dese tydige hooen sult? gy sult wenschen dat ik niet geboeten geweest en had; en aldus beklagende haer beziet / so begon sy te zwypen en was byna van den paerde gevallen. Als Blandemyn dit gewaar werd / so trad hy om haer op te houden en zepde: O! mijn liebe vrouwe / neemt geduld en vertzoogst u / steld u herte in Gode / hy sal u vertzoofien / also waerachtig als gy in dese saken onschuldig zijt. En dit seggende / sag Blandemyn een schoone fonteyn / daer hy Belesante by waagt om te rusten. Au so wil ik hier zwypen van de Edele vrouwe en spreken van den verrader die ook verhard was in syn vermaledyde boosheid.

Hoede valse Ridder vervolgde de Vrouwe Belesante, om met haar zyn wille te doen.

Het IV. Capittel.

Als de valse Ridder sag dat de vrouwe gereydt was / nam hy booz haer te volgen / niet zyn dienaar van hem gaen / trok andere kieren aen en reed so hard als hy kon / en vzaegde al die hem te gemoet kwamen / of sy geen vrouwe gezien hadden? en eindelijk wierd hem de weg gewesien: aldus so reed hy na een boschaghe daer de schoone Belesante by een fonteyn sat met haeren dienaar Blandemyn / om daer wat te rusten / want sy seer vermoept was. Sy dus sittende / bescheyde haer abontuure die haer gebeurde / so septe Blandemyn: Och mijn vrouwe sield u te vreden / Godt sal u vertzoosten. Onderwijl kwam dese snode Ridder by de vrouwe / maer sy kende hem niet om dat hy verkleed was / booz dat hy nader kwam / doe word ze al zugtende / sprekende: o Godt / nu zie ik hier komen den verrader die my in dese elende gebzagt

heeft / ik heb groote zoeg dat hy hier komt om my te onteeren. Doe sprak Blandemyn: O! mogende Kestferin / keest niet verbaerd / inden hy hier komt om u iets kwaeds te doen / sal ik my tegen dien verrader fetten en beschermen u tot 'er dood: al sprekende naderde de verrader / tredende van zyn paerd / groete haer zeer hooglijck / seggende: Indien gy my wilt consentereen mijn begeerte / ik sal so veel doen dat de Kestfer u weder ontvangen zal en u in meer Heerlijchheid stellen dan gy opt geweest hebt / want ik doe 't om u eere en pzoofft. Ha vermaledyde Creatuure / zep de Edele vrouwe / waer booz zou ik u lief hebben: want dooz u groote valsheid ben ik in dit verdriet gekomen / gy hebt my in dese droeffenissen gebzagt. O mijn Edele vrouwe / zepde de valse Ridder / laet zulks te spreken / dooz my hond gy weder Kestferinne worden: Dese woorden zeggende negde hem de valse Ridder om haer te kussen. Als Blandemyn dit zag / schoot zy booz den Ridder en gaf hem zulken slag dat hy ter aerden viel en brak twee tanden in zyn mond. De valse Ridder stond op / toog zyn zwaard uyt om Blandemyn te slaen / maer hy nam zyn Zabelyn en bebogten malhanderen / so datse beyde zeer gekwetst waren. Aldus veggende / kwam een Man uyt vzeemde Landen / die sprak: Gy Heeren laet slaen u vegen / wild my zeggen u geschil / op dat ik hooren mag wie dat van u beyde recht of onrecht heeft. Och! zep Blandemyn / laet ons begaen / ik wil niet dese verrader geen peys maeken / booz al eer ik hem ter dood gebzagt heb. Liebe vriend / sey de Edele vrouwe tot de koopman / wild ons bystaen / desen valse Ridder vervolgt my om mijn Eere te venemen tegen mijn dank / 't is de valse Ridder die my verraden heeft tegen den Kestfer / so dat ik uyt zyn geselschap verstoeten en uyt zyn Landen gebannen ben en dat dooz zyn valse woorden. De koopman hoorende dese woorden van de Edele vrouwe Belesante / had medelijden met haer / sey tot de Ridder: Laet slaen u gevegt / raekt de Edele vrouwe niet / dat de Kestfer van u kwaed opset wel geïnfozmeerd wierd / hy sou u een schandelijke dood doen sterben. De valse Ridder verstaende des koopmans taal / liet zyn vegen en pl. 20 in

't bosch want hy hadde gemeend dat hy tot zyn meening soude gekomen hebben / maer hy hadde een saak onderwonden die hem kwalijck bekwaam / sijn verraad werd ons namaals ontdekt / als gy hooren sult. Na dat de valse ridder geweken was / bleef de schoone Belesante in 't bosch by de fonteyne / met Blandemyn seer bedrukt. Blandemyn was seer gekwet / en verbond sijn wonden als hy best mogt. De koopman seide tegen Belesante: eplatie vrouwe ik sie wel dat gy van dien valse ridder verraden sijt: ik bid God dat hy my wil gratie geven / dat ik sijn verraad moogt uitbrengen / en sijn dood vervolgen tot u eere / ik wil u God bekeken / die u vertroosten wil in u verdriet. Blandemyn hiely sijn vrouwe te paard / en sat ook op / en reed in de herberge die daer by was / daer bleeven sy rusten agt dagen lang om Blandemyns wonden te genesen. Doen hy genesen was / stelden sy haar wederom te reisen na Frankrijk / doe begon de schoone vrouwe te fugten en te keruen met groot verdriet / seggende tot Blandemyn: wat sal de koning Pepijn mijn broeder seggen / als hy hooren sal de nieuwe mare van myn verdriet daer ik in geset ben / soo schandelyck verjaagt uit des kesters geselschap / als een wyf die oneerlyck geleest heeft by haar man; ach / ik ben in groote forge dat myn broeder die sake gelooven sal / en my een schandelyke dood aan doen sal / meenende dat ik hier aan schuldig ben. vrouwe / seide Blandemyn / hebt geen forge voor u broeder / 't en is geen sake om te gelobe; uw broeder is wyf / wel voor sien van goede raadslieden / om te nemen raad op dese sake / hebt vertrouwen op God / die u vertroosten sal in uw kwade abontuure: en aldus rydende door verschelde landen / kwamen sy in Frankrijk / passeerde de schoone stad Orlens om na Parys te reisen / alwaer de koning sijn hof hield. Aldus kommende buiten de steden Orlens / in 't bosch dat seer groot en lang is / gebeurde de edele vrouwe een deerlyk abontuure / als ik verhalen sal.

Hoe Belesante baarden twee Zoonen in 't Bosch waarvan de eenen heetten Falentyn en den anderen Ourson, en hoe zy de twee Zoonen verloor.

Het V. Capittel.

De edele Belesante reidende in het bosch / swaar synde van kinde / soo is den tyd gekomen dat sy niet langer reiden moogt / soo dat sy van 't paard moest tceeden / haar beklagende van haar misval. Blandemyn vzaagde haer: myn liebe vrouwe / wat is 't dat u edelid dus kermt en klaagt / ik bid u vriendelyck dat gy u te vreden stellen wilt / in 't kort sullen my wesen daer gy rusten sult: helaas / seide Belesante / neemt my van 't paard / en set my onder een boom / en gaat / haalt vrouwen die my te baat komen / want de tyd is gekomen dat ik niet langer ryden mag. Blandemyn heeft haer van het paard geset / en sette haer onder een hooge boom / op der aarde / om de plaats te beter te keruen en haer beter te kunnen vinden. Doe vloot Blandemyn ras te paarde / en deed groote naarstigheid in 't ryden / om vrouwen te kypgen / die de edele Belesante helpen souden. Zy bleef alleen elendig / sonder geselschap van vrouwen of mannen / dan alleen God / die haer bystond / soo dat sy baerde in korte tyd twee schoone soonen / maer helaas / de goede vrouwe had niet veel bydschap van haar twee kindere / want soo haast als sy verlost was / kwam daer loopen een groote wilde beer / seer psetlyk hullen en blasen / nam een van dese twee kinderen in syn muil / en liep er mede boschwaerd in. Dese vrouwe dit sien de / was seer bedroeft van herten / niet sonder oorfake / dies sy seer weende / en begon deerlyk te schreien om haar kind / dat de valde beer haer kind ontnouwen had / soo begon sy te kruipen op handen en voeten in 't bosch na haar kind / om dat de beer weder te ontnemen / maer helaas / het hulp niet dat sy den beer vervolgde / want sy haar kind niet meesien sal / dan door de gehengens Gods / als gy nog hooren sult. Aldus kruipende door 't bosch / op handen en voeten / kerrende

(10)
en klagen om haar kind / dat sy soo deelyk
verlooren had; sy was soo vermoed / dat
haar een groote sichte aanstam / en werd
swymende / soo dat sy bleef leggen op der aar-
de als of sy dood getreest had. Ik zal hier
dan laten blyven om van Belesante meerder
te spreken / maar sal seggen van haar ander
kind / dat daar bleef leggen onder den boom
in 't bosch. Het geschiede op den selven
dag / dat den koning Peppyn uit Parys reed
met een schon geselschap van heeren / om
te reisen na Constantinopolen / by syn suster
Belesante; soo nam hy syn weg na Orleans /
en is gekomen in 't bosch van Orleans / aldaar
syn suster was verscheiden van twee schoone
kinderen: maar hy wist niet dat sy soo kwade
abontuur daar in 't bosch leed. Nu is 't of
't God hebben wilde / dat de koning in 't
bosch rydende / sag onder de groote boom 't
kind van Belesante alleen leggen op der aar-
de / soo reed hy na den boom seggende tot syn
heeren / siet hier tog wat ik hier vinde: o
almogende God / ik heb een seer schoon kind
gevonden: waacagtig / heer koning / gy segt
waar / seiden de heeren. Doe seide de koning /
ik wil dat dit kind opghesod sal worden op
myn kosten / so lang als 't God sal laten leven.
Indien dit kind komt tot syn jaren / ik sal 't
seer wel voersien van alles dat hem van noden
sal wesen. Doe riep de koning een van de rid-
ders / die hy last gaf van dit kind / seggende /
neem dit kind / breng het te Orleans / en laat
het doopen / soek hem een voedster / en laat hem
doen al wat hem van noden sal wesen. De
koning had wel rege dat hy 't kind lief had /
want 't was syn susters soon / al wist hy 't niet.
De ridder nam 't kind / bragt 't binnen / liet het
doopen / en noemde 't Falentijn so was ook des
ridders naam. Doe sogt de ridder een voedster /
sao de koning hem belast had. De koning nam
syn weg na Constantinopolen / om te sien syn
suster Belesante / die hy lief had. Den koning
dus rydende in 't bosch kwam Blandemijn de
koning te gemoet ryden / die een voutwe met
hem vragt om de edele voutwe by te staan in
haar nood. Blandemijn de koning kennende /
beschryfste seer. trad van het paerd / en groette
den koning. Doe sprak de koning tot Blande-
mijn: wat ryding van mijn suster? hoe gaat 't

met haar? hoogmogende koning / veel goed te
seggen van uw suster kan ik niet / de saken
gaan niet wel / en dat dooz bezaad van een
vermaledyde ridder / die haar verbraden heeft /
waardoos de keiser uw suster verbannen heeft
u 't alle syne landen / en hadden 't des keisers
heeren niet gedaan: uw suster stond in groote
sozge dat de keiser haar sou hebben doen doo-
den. Doe sei de koning tot Blandemijn: ik
hou de keiser dooz sot / dat hy mijn suster niet
heeft laten dooden: ik seg u Blandemijn / in-
dien ik mijn suster had / ik sou haar een schade-
lyke dood doen sieden. Nu mijn heeren / sei
de koning / onse reis is opgeest / laat ons we-
der keeren / ik wil niet verder reisen / ik weet
ryding genoeg van haar. Met dese woorden
keerde de koning weder na Parijs / en rydende
beklaagde hem de koning van syn suster / seg-
gende: o almogende God / hoe is een man out-
eerd dooz een voutwe / ach late! nu ben ik ver-
schooden en onteerd / ik had gehoopt van mijn
suster te hebben bijstehing en vrede met de
keiser Alexander; maar ach! dooz haar is
Frankrijk onteerd. Zo reed de koning klagen-
de over weg / tot dat hy kwam tot Orleans.
Als Blandemijn de koning dus sag treuren /
droeg hy sozge dooz Belesante / het de koning
alleen / en reed na den boom daar hy de edele
voutwe gelaten had: maar hy vond haar
niet / waardoos hy seer bedroeft was. Doe
trad hy van syn paerd / bond dat aan een boom /
en ging se soeken dooz 't bosch / daar hy haar
vond leggen in onnagt / sprekende niet dan
met groote pijn. Blandemijn hief haar op van
de aarde / met de voutwe die hy gehaalt had;
maar helaas! 't was om niet / want sy mogt
gaan nog staan. Blandemijn vzaagde wie
heeft u hier gebragt? ach Blandemijn / alke da-
gen was my berdyet en vzaefenis / want sodra
als gy my verlaten had / vaerde ik twee sonen.
Doe kwam daar een beer lopen / nam een van
mijn sonen / en liep daar mede in 't bosch /
toe seide ik my om hem watevolgen / om mijn
kind te beschermen / maar kon niet van wee-
moedigheid. O mijn voutwe sei Blandemijn /
ik kom van den boom / maar heb geen kind
gesien. Als Belesante dit hoorde viel sy in on-
nagt; Blandemijn nam haar in syn armen /
en vragt haar weder onder den boom / daar sy
haar

(11)
haar kinderen gelaten had. Als sy haar kind
niet vond / bedreef sy groote rouw / en 't scheen
dat haar hert breeken sou; seggende: ach /
heer hert! gy sijt de oorzaak van mijn ber-
dyet / en dat dooz kwade raad die gy geloofd
hebt / daar ik geen schuld toe heb / 't welk u
belieft my in dit berdyet te setten / ik heb niets
gedaan daar gy schande dooz mag hebben ik
heb verlooren de soon waarmede ik van uw
swanger was; ach / mijn lieve kinderen! ik
sie u nimmer weder / hoewel gy sijt geboren
van keiserlyke en koninglyke geslacht. Ach /
dood! komt dog / haalt my uit dit leven: want
gy my liever sijt dan 't leven. Blandemijn ver-
zooste haar so veel hy mogt / sette haar op haar
paerd / met de voutwe die hy met sich gebragt
had / en reden tot dat sy kwam in een doop /
alwaar sy haar kraam uitlegde. Blandemijn
troosten haar / waar dooz sy een weinig te
vzeede was; want / daar is geen vzoestenis so
groot op aarde / of sy passeerd niet er tijd.
Als sy haar kerkgang gedaan had / doe ver-
haalde Blandemijn syn voutwe / hoe dat hy de
koning haar broeder gesproken had / en dat
de koning hem gebragt had / hoe 't met haar
was / en ik sei de koning van 't groot bezaad
dat de walfse ridder bereid had. Als de koning
Peppyn dit hoorde / was hy gestoord in syn
hert / en sprak niet een woord; daarom / mijn
lieve voutwe / ben ik dooz u bedugt indien gy by
uw broeder komt / dat gy by hem niet gesien
sijt wesen want ik laat my denken dat hy u
de schuld geeft. Ach helaas! sprak sy / is 't niet
daartoe gekomen daar ik dooz gesogt heb / hoe
wel mag ik seggen dat ik ben de veragte
voutwe die ooit geboren is / dat 't een vermale-
dyde dag was toen ik tzoovde: ach / dat ik ge-
booren gewest was van den armste mensch op
aarde. o Blandemijn / ik wil niet na Parijs /
ik wil my setten in Gods hand / en beere ryden /
dat geen mensch weten sal waar ik ben: want
indien mijn broeder my had / hy sou my doen
dooden / en ik sou my niet mogen verantwoor-
den / ik sou de schuld moeten hebben / so is 't be-
ter dat ik syn toorn ontga. Ach / seide Blande-
mijn / wist aldus niet klagen / uw edelheid sal
seker weten dat ik by u leven en sieden sal:
ik ben daartoe gesteld om u te dienen / waar dat
gy ryden wilt. Daarop seide sy / ik dank u van

uw goede wil / ik sal al mijn vertooven op u
setten. Aldus is Belesante een wog ingeslagen
met haar dienaar / reisende in vzeemde landen /
boozwaar een deerlyke saak voor soo een edele
voutwe / te scheiden van vrienden en maagden /
in vzeemde landen te gaan doln / verlooren
van haar man / en beragt van haar broeder;
helaas! is sy niet de allerbedrukste voutwe die
hier op aarde is geboren. Ik sal hier na laten
te spreken van de schoone Belesante / en spre-
ken van de Beer die 't kind wog droeg in 't
bosch by syne jongen.

Van den Beer die een van de twee Zoo-
nen van Belesante weggedragen had;
by zyne jongen.

Het VI. Capittel

Den Beer die een van dese twee kinderen
Dgnomen had droeg 't kind in syn hol /
dat seer diep en duister was / in 't welk hy had
drie jonge beeren / die 't kind soude eren;
maar God / die de synen niet verlaat / beletten
de beeren dat sy 't kind geen kwaad deden /
maar hande het met haar klanwen / en lieten
het met haar tongen. Als den ouden beer sag
dat de jonge beeren 't kind geen kwaad deden /
sao soog hy 't een jaar lang / doe werd 't kind
door 't boedfel van dese beer soo raantw als een
wilde beer / maar was soo schon van satsoen
als een mensch wesen kon. Als hy nu groot
en sterk geworden was begon hy de wilde
beesten te verlaan / en ontfangen hem soo wel
keuwen / beeren herten als hinden; want 't
kind was breefflyk geworden en syn wassen /
sao dat hy 't iemand / so wel menschen als bees-
ten / ontsag; in dusdanige staat leefde dat
kind als een beer / tot dat hy vijftien jaar
oud was / soo dat riefwand door 't bosch dorst
ryden of gaan; dat hy vond dat velde hy ter
aarde / en at 't al raantw als andere wilde bees-
ten doen; hy was genaamt Oursson onder de
mensehen / om dat hy opgeboed was van een
beer / vder vreesde des wildeman; de lieden die
daar ontrent woonde / waren geraden om hem
te vangen / maar 't was al om niet / want hy
ontsag geen wapenen nog messen / maar vzak-
te in stulshen / als of hy een pijt in de hand had

gehad. Aldus leefde desen wildeman in het bosch / als een beest / sonder klederen aan te hebben / nog een woord spreekten. Maar de sehoone Belesante veigde vast om haar twee soonen die sy verloorren had / altoos seer ernstig biddende dat hy haar twee soonen bewaren wilde. Zy reisde met haar dienaar / en is gekomen in een haven in Portugal / daar een schoone kasteel stond / daar een Heus op woonde / soo groot en sterk / dat hem geen paard bragen mogt / wiens naam was Faragus. Als dese Heus dat schip sag / is hy uit sijn kasteel gekomen na de haven / en is in 't schip getreden om sijn tol te hebben van de geene die daar voorzby reisde / klimmende in 't schip daar de edele vrouwe in was / 't welk vol was van alle kostelike koopmanschap / soo heeft hy aangefien de schoone Belesante / die hy nam by de hand / en leidde haar in sijn kasteel / by sijn vrouwe / die uit Spanje was / en Blandemijn volgde sijn vrouwe na. De Heus ontving haar met groote blijdschap / heette haar welkome / en belaste sijn vrouwe dat sy Belesante bewaren soude met haar dienaar / maar sy was er niet bedrukte herte / als sy dagt om haar twee kinderen / soo schreide sy soo deerlijk / als een vrouwe doen mag : waar dooz haar de vrouwe van de Heus trooste / (want sy haar seer lief had) soo dat sy erten nog dinken moog sonder Belesante. Een lange tijd bleef Belesante in 't kasteel in grooten duike / en sprekken van de keiser Alexander / en van de valsche Ridder.

Hoe dat de valsche Ridder nieuwe Pagten opgezet hadt in de Stad van Constantinopolen / waar door zyn verraad tegen Belesante uitkwam.

Het VII. Capittel.

De keiser Alexander / na dat hy sijn vrouwe verjaagt hadde beklagde hy 't in sijn herte / maar de Ridder onthield den keiser altoos in syne kwade opinie. De keiser gaf de verrader groote meening / want dat hy gebood dat was gedaan / alsoo dat hy in de stad van Constantinopolen nieuwe accysen opsette tegen regt en reden ; soo was in de stad van Con-

stantinopolen een saarmarkt / die men hield op den 15 dag van September / tot dewelke de koopman kwam uit vzeemde landen ; wanneer de tijd gekomen was om markt te houden / soo was daar ook in de stad gekomen de koopman die Belesante beschermde van desen Ridder. De keiser liet de markt bewaren na gewoonte / waartoe hy last gaf aan de valsche Ridder / met hem nemende 200 mannen / om de tolln in te manen. De voernoemde koopman / die dese Ridder wel kende / geliet hem / of hy hem niet gekend had / want hy sozde altoos dat hy sijn verraad uitbrengen soude / dies hy gaarne de koopman soude gebzagt hebben ter dood / maar hy lion niet. Dese koopman was wel geforteed van alle goederen / als van goude en syde laken / waardoor hy meer verhoegt dan iemand anders / soo dat de koopman een groote somme schuldig was. Als de markt ten einde was / sond de Ridder sijn dienaar aan den koopman / om sijn tol te betalen. De dienaar kwam by den koopman / seggende / gy moet geven de tiende penning van 't geene gy verkoopt. De koopman seide / hoe is dit dat men soo een grooten tol geven moet ? gaat weg / eischt niet meer van my / dat is de ontrouwe valsche Ridder / dat hem God vermaleyd / als hoop dat hy nog een schandelijke dood sal sterben. Ober dit seggen nam een van dese dienaar een stok / en sloeg de koopman op sijn hoofd / dat hem 't bloed over sijn aangesigt liep. De koopman hem gekwess voelende / toog sijn swaard / en sloeg den fergiant dat hy dood ter aarde viel / waardoor een groot rouweur kwam / en den koopman gebangen werd / en vooz de valsche Ridder gebzagt / die hem wilde doen dooden sonder beraad / en dagt dat hy sijn tijd wel verwagt had / en sijn sake nu niet uitkomen sou. De koopman sprak / seid my te regt na de constume van den lande / dat ik gehoozd mag worden. De tolman seide dat hy geen regt hebben sou : want hy openbaar den doodslag had gedaan ; maar de regter heeft 't de koopman vergund / en vooz de keiser geleid. Als de koopman vooz de keiser stond / deed de Ridder vooz de advokaat seer sizenlijkt tegen de koopman procederen / en seide : dat de koopman was gelomen in de verpheld van Constantinopolen / en daar vermoord een van

des

des keisers dienaar / en daar en boven heeft hy onbetamelijke woorden gesproken tegen de eere van desen Ridder. De koopman viel op sijn knien vooz den keiser / en begon te spreken : O hoogmoedige Prince / indien u edelheid belieft my te hooren spreekten / als hoop iets wigtigs te seggen / daar u Majesteit mede beladen is. Koopman seide de keiser / spreek vzeijelijk. Mogende keiser / seide de koopman / doet de poozten (so sijn Majesteit belieft) van uw hof sulten / opdat daar niemand uit en mag / 't geen geschiedde. Doe sy de koopman / hoorde na mijn woorden / de tijd is gelomen dat het verraad van dese valsche Ridder uitkomen sal. Heer keiser / dit is dat gy uw vrouwe met onrecht hebt verjaagd / u edelheid heeft opgevoed een vermaleyd mensch / die uw vrouwe verfogt heeft tot onre / by haar komende in haar kamer alleen / en sy sulks met grote reden afflaande / is hy beschaamd weggegaan / vzeisende vooz groote schande / en dat sijn verraad uitkomen sou / dies hy so veel gedaan heeft dat gy uw vrouwe verjaagt hebt uit al uw landen. Maar om dit te beter te weten / sal ik uwe Majesteit seggen / hoe dat ik dese sake kom te weten : het is waaragtig dat op dien selven dag als gy uw vrouwe gebannen had / kwam ik gereeden in een bosch / daar ik dese valsche Ridder vond / die in sijn wapens was / en vogt tegen Blandemijn / welke in sijn bewaring had Belesante / so riep ik met luider stemme : mijn heeren / laat staan uw gevegt. De edele vrouwe / die seer deerlijk schreide / bad : ach ! koopman / wilt my tog beschermen tegens den valschen Ridder / die mijn eer beneemen wil / helaas ! hy is het die my in dit verdriet gebzagt heeft / daar doet den keiser my gebannen heeft ; doe stak ik mijn paard met sporen / om te beschutten 't gevegt / maar soo haast de verrader sijn naam hoorde noemen / nam hy de blugt dooz 't bosch. Mogende keiser / ik heb menig een reis gedagt / om dit u te kennen te geven / maar dese verrader was altoos by u / waardoor dat ik by uw hoogheid niet konnen mogt : indien gy dese sake niet behind waart sijn / soo doet my een schandelijke dood aan / als dat behoort. Als den keiser den koopman hoorde spreken / soo begon hy waarlijk te sugten en deerlijk te schreien / seggende : gy valsche en ongezoutwe

dienaar / ik heb my altoos geboegt om u groot te maken / en gy loond my met dit verraad / want gy my genomen hebt mijn eere / so moet my God helpen ; heeft het my niet altijd op mijn hert gelegen / dat gy my nog vzeraden soude / gy hebt gedaan dat ik ben gewonden de allerminste van alle Prinsen. Ach ! ik behoort u te doen dooden / want ik dooz u verloorren hebbe het allermeeste dat ik op aarde begerende was ; ter kwade ure heb ik u verraad geloof : want ligtelyk te gelooven verging nooit een man wel. Mogende keiser / sy de valsche Ridder / ik ben niet verstoord in 't gene dat dese koopman sprekent / want ik onschuldig ben en sal my ook so houden. Doen seide de koopman / gy liegt daar aan / gy valsche Ridder / gy mag u niet ontschuldigen / ik wil u doen lyden in een kampe / daar vooz ik mijn lijf sette in handen van sijn Majesteit / ik sal 't u doen belyden dat gy aan dit verraad schuldig sijt / en om dat te effectueeren geve ik u hier mijn hand. Doe den keiser s. g dag de koopman sijn hand nederwierp / seide hy tot de valsche ridder : nu is de tijd gelomen om tegen de koopman te vegten / om de sake te belyden. Doe antwoozde de valsche Ridder / gy behoort te weten dat my geen kampf toebehoort te vegten tegen onedele lieden / als den koopman is / ik ben van edele afkomste geboren / By mijn hoon / seide de keiser / in dese sake behoort niemand onschuld te hebben / 't moet wesen dat gy den kampf vegten sult / en indien gy dat niet doen wilt / en houde ik u schuldig. Als de valsche verrader dit hoorde / was hy bedroeft / en seide tot den keiser / als het u belieft / sal ik mijn lijf avonturen en verantwoozde. Hy dagt dat hy hem met sijn stout spreken sou ontlafen / maar de keiser bebal dat men hem bewaren sou / alsoo deed hy ook den koopman. Doe vergaderde den keiser sijn raad / en de dag werd aangefeld om de kampf te vegten. God is een rechtvaardig rechter / want 't verraad van die nature is / dat het loond sijn meester / als gy hier nog hooren sult.

(14)
Hoe den keizer by de raad der Wyzen den koning Pepyn deed halen, om te weten de waarheid tuschen den koopman en de valsche Ridder.

Het VIII. Capittel.

Na dat den dag van de kamp geordneerd was/ heeft den keiser verstaan dat koning Pepyn te Rome was/ om de Paus te ontzetten tegen de ongelooibigen/ waarom de keiser verfogt dat hy soude gelieven te komen als men den kamp begten soude/ om dat de keiser hem te beter konde onschuldig en/ alsoo hy merkte dat hy sijn vrouw onschuldig verstooren had; dus sijn de Nabassaderen getest van Constantinopolen/ tot dat sy te Rome sijn gekomen by koning Pepijn/ dewelke sy aldus aangesproken hebben: edele mogende Christen koning/ wy presentereen u hadgheide hier vzierven van onsen keiser Alexander: welcke vzierven den koning aannam en doozsage/ sprekende booz al sijn Heeren: siet hier de mogentheid Gods die groot is/ ik heb hier gyrote tydinge. De keiser outbiedt my/ dat hy mijn suster Belsante souder recht of reden afgeset heeft uit sijn geselschap/ en uit sijn land gebraven dooz een valschen verrader/ en nu is sijn verraad uitgekomen dooz een koopman die daarom een kamp begten sal/ gelijk hy de valsche Ridder aangefegt heeft; waarop den koning antwoorde: nu den dag geset is/ soo wil ik my bereiden om de kamp te sien begten/ en mag eens mijn suster te aanschouwen/ en indien de keiser mijn suster niet onrecht verstooren heeft/ soo sweer ik by mijn hoon/ dat ik daar wazke af nemen sal/ want de schande niet te verwinnen is. Zoo gebood den koning dat al sijn heeren haar bereiden souden om na Constantinopolen te reisen/ hy wilde daar wesen om den kamp te sien begten. Dus trok de koning van Rome/ en heeft sijn reis gebozderd/ tot hy is gekomen met sijn geselschap op de haven van de see/ daar hy te scheep ging/ daar heeft hem de wind soo gedient/ dat hy in 't hooft gekomen is in de haven van Constantinopolen. Als de keiser vernam dat de koning gekomen was/ wierden de kloeken geluid en alle vzeug-

de bedreben. De keiser sat te paard met een groote staat van Prinzen en heeren/ en toog uit de stad om den koning te ontfangen. Als de keiser den koning sag/ en denkende om de edele Belsante/begon hy soo deerslyk te stugten en te schreien/ dat hy niet een woord sprekten kon/ beklagende sijn onbehoorlike sententie die hy gegeven had. De koning Pepyn was met toezingheid ontfoken/ soo dat hy de keiser geen vzienschap toonde/ maar seide met sizenge woorden: heer keiser: laat uw schreien staan/ verstaat u niet om dat gy mijn suster verlooren hebt/ want die een oneerbade vrouw verliest behoort geen rouw daar om te hebben; indien mijn suster haar ongaan heeft/ soo denkt om haar niet meer. Helaas sei de keiser wild sulke woorden niet spreken van uw suster/ ik geloobe dat in haar niet en is dan eer en getadigheid/ die ik sonder reden van my verjaagd hebbe. Sp myner vrouw/ seide de koning/ soo hebt gy meerder schande dat gy dooz kwaad ingeben van een valsch mensch soo ligtelijc mijn suster als gy een ober speelsker van u verjaagd hebt/ daarom gy wel weten meugt dat gy het bloed van Frankryk onteerd hebt/ 't welk ik vzeken sal. Als de keiser verstaan had de woorden van den koning/ was hy bedroeft en antwoorde: heer koning/ wil u niet verstooren/ ik hoop dat de waarheid onbekend sal worden. De koning spak: mijn suster is verjaagd uit uw geselschap en moet doolen in vzeemde landen/ dat men niet weet waar dat men se vinden sal/ gy behoort u wel bedagt te hebben om sulke domnis te geven/ maar 't is spade/ wy sijn vbeschaamd in alle landen. Dus sprekende sijn se gekomen binnen Constantinopolen; den keiser begerde dat den koning in 't hof logeeren soude/ dat hy welgerde/ maar ging by een rijc buzger logeeren.

Hoe de koopman en de Ridder te zamen vogten, om te weten het verraad.

Het IX. Capittel.

Den dag gekomen sijn die dat men de kamp begten soude/ gebood den keiser dat men de twee champions soude booz hem bren-

(15)
gen/ in beide wapenen. De dienaar van den valsche Ridder gingen hun heer wapenen in groote triumphe. Den keiser betal dat men den koopman soude in sijn presentie bzingen/ en hem wapenen als sijn eigen verfoon/ sloeg hem Ridder/ en beloofden hem te geven sieden en blooten/ indien hy de valsche Ridder konde verwinnen. Als nu de twee champions gewapend waren/ met haar schilden aan den hals hangende/ bragt men hen paarden/ saten op/ en reden na 't perk daar sy begten souden: de eerste was de koopman/ niet lang daarna kwam de valsche Ridder met een schoon geselschap daar was ook tegenwoozdig den koning Pepijn/ die den koopman aansprak/ seggende: mijn goede vziend/ God moet u sterken/ ik belobe u by mijn koningryk/ indien gy de valsche Ridder verwind/ en ik de waarchheid van mijn suster mag weten/ ik sal u stellen in mijn hof boven alle heeren. Den koopman dankte den koning/ seggende: God sal 't heden doen blyken dooz my/ waar over den koning de benedictie gaf/ en voort schreijende. Terstond liet den heraut hun beide weren na gewoonte/ en het perk ruinen/ sonderde allen de twee campioenen/ deed den heraut een teeken/ 't welk sy siende/ gaben sy beide haar paarden de sporen/ en hebben hun lancien gebeld/ en sijn malkander te gemoet gekomen. soo sel/ dat hun beide lancien bzaiken/ en sijn alsoo boozby elkhanderen gepasseerd tot het einde van 't perk/ daar hebben sy hun paarden ongekeerd/ hun swaarden uirgetogen/ en hebben elkhanderen soo hevig bevochten/ dat hun beide schilden in stukken ter aarde vielen. De koopman beboog de Ridder soo seer/ dat hy hem niet wist te beschermen van niet verraderpen/ want hy dacht dat hy hem aldus rpdende houden sou tot dat de avond aangekomen was; (want de regelen sijn: soo wie een de kamp bied/ en hy sijn wederparty niet verwind vooz sormen ondergang/ die sou moeten hangen.) Dus reed de Ridder hier en daar/ soodatt de koopman by hem niet konien mogt. De koopman/ siende de valsche Ridder soo hzagtelijc in 't lijf/ dat 't paard begon te spzingen en te lopen/ dat de Ridder mede ter aarde vallen moest. De Ridder opsiende om hem te

de daar op sijn swaard in twee stukken. Als nu de Ridder sag dat de koopman sonder paard was/ soo reed hy met groot geweld na de koopman/ staande sijn paard een oog uit. Als 't paard hem aldus gekwest boelde/ soo spzong 't soo seer/ dat de koopman de sadel rukken moest/ en viel ter aarde/ ja/ dat nog erger was/ hy bleef niet de voet in de siegelgzeep gangen/ en wierd soo van sijn paard gesceprt/ dat 't deerslyk was om te sien/ pder had medelpden met den koopman/ daar was geen hoope booz hem. De koning Pepijn dit siende/ beklagde den koopman/ seggende: helaas/ ik sie wel dat uw leven gedaan is/ nu mag ik wel denken dat mijn suster schuldig is in de sake daar sy mede besaamt word/ ach/ of sy niet gebooren had gewest! of dat God haar gehaald had doe sy haar doozsel ontbangen had/ maar latie/ nu is 't bloed van Frankryk dooz mijn suster onteerd/ gewisfelyk/ indien ik haar had/ ik sou haar doen sterben een schandelyke dood. In dusdaniger maniere van stugten en klagen was de koning. De Ridder die siende dat de koopman aldus gesceprt werd van sijn paard/ deed hy groote naarstigheid om de koopman te overypden/ maar kon niet/ want hy hem niet genaken kon/ dat een groot mirakel was om aan te sien: soo lang was de koopman van sijn paard gesceprt in 't perk/ dat 't paard ter aarde viel van vormoedheid. Terstond de koopman haastelijc op/ als een vzoorn en welgemoed man/ om de kamp te vozbzengen: de Ridder dit siende/ gaf hem een slag op sijn hooft/ dat de koopman stond of hy gebalken sou hebben/ tzedende wat aan een spde om sijn adem te verhalen; dit verhaald hebende/ tzad hy na de valsche ridder met een leutwenmoed/ en gaf hem soo een groote slag/ dat 't bloed ter aarde uit sijn lijf liep/ soo dat hy sijn swaard uit sijn hand moest laten vallen. De Ridder stelo sijn hert en sin om de koopman te overballen met sijn paard. De koopman/ siende de valscheheid van de Ridder/ toog een mes uit sijn scheede/ en wlerp het 't paard van de valsche Ridder soo hzagtelijc in 't lijf/ dat 't paard begon te spzingen en te lopen/ dat de Ridder mede ter aarde vallen moest. De Ridder opsiende om hem te

weeren / kreeg een grooten slag dat hy ter aarde moest vallen. Doe schoot de koopman toe met groote kragt / hield hem onder sijn voeten soo strengelijc dat hy de valsche Ridder sijn helm van sijn hoofd afnam / en wilde hem de hals afficken. Den Ridder / die bol was van verraad / seide tot den koopman met schryjende oogen: ach! mijn goede vriend / ik bid u dat gy my barmhertig wilt wesen / en geven my tyd dat ik nog biegten mag / op dat mijn siel in geen verdoemenisse en komt / ik geve my in uw handen / en beken schuldig te wesen aan dit verraad. Als den koopman de Ridder dus hoorde spreken / geloofde hy de schoone woorzen / soo dat hy hem liet opstaan. Als de vermaledyde op sijn vzeije voeten stond / had hy geen sin om nu te biegten / maar moest sijn verraad weder toonen. De goede koopman / om 't verraad te openbaren / na den keiser gaande / is dese verraader toege-schooten / heert hem van agteren besprongen / onder sijn voeten getwoopen / hem wel vast houdende / dat hy hem niet verzoeren mocht / seggende met grammen moed: koopman / nu meugt gy de dood niet ontgaan / gy moet sterben een schandelyke dood / en waere dat gy doen soude wille dat ik seggen sal: ach! seide de koopman / die hem aldus verraaden sag / heer Ridder / ik sie en beken dat ik in uw handen ben / en dat gy doen meugt met my al dat u believen sal / soo gy my segg'n wilt dat u belieft / ik sal 't volbrengen / op dat gy mijn leven beschermen wilt? koopman / sei de verraader / mijn begeeren is / dat gy vooz den keiser en den koning Pepijn gaan sult / en seggen / dat al 't gene daar gy my mede beschuldigd hebt / verciert en valschelijc gelogen is / en dat gy uit haat my valschelijc vooz-gelogen hebt / ik beloove u by mijn trouw / dat ik u beschermen sal van den dood / en peis maken vooz den keiser en den koning Pepijn; en nog soo sweer ik u by mijn Ridder-schap / indien gy dit doet / dat ik u geven sal / indien 't u belieft / een schoone maagd ten huwelijc van mynen bloede / met honderd duisend kroonen / dan meugt gy wel seggen dat gy gelukkig sijt / siet wat gy doen wilt / of gy liever hebt te sterben dan te leven. De koopman was in groote sorge / niet sonder

oorsake / roepende God vurlijc aan / dat hy hem verzoosten wilde tegen de verraader; seide / heer Ridder ik ben te vrede te volbrengen uw begeeren / en set mijn bezouwen dat gy my beschermen wilt van de dood; ja / sei de Ridder / hebt daar geen twyffel aan / laat ons gaan vooz den keiser en den koning / ik sal u ontschuldigen van de sake daar ik u mede beschuldigde. Doe liet de valsche Ridder den koopman opstaan / maar hy dagt om dat verraad / hoe hem de Ridder bedrogen had / dus dagt de koopman / hoe hy den valsche Ridder loonen wou / om dat hy hem te voren soo verraaderlijc sogt te dooden / maar God was met mijn / want soo hy mijn doen wou deed ik hem: seggende / gy verraader / siet nu dat gy u verweerd / en schoot hem toe met sulc een kragt dat hy hem onder de voeten wierp / en seide: heer Ridder / gy hebt my dit geleerd. Doe dagt de valsche Ridder hoe hy 't sou mogen ontgaan / en gaf de koopman veel schoone woorzen; maar de koopman geloofde hem niet / seggende / gy sult my niet meer bedriegen met u schoone woorzen / en gaf hem soo veel slagen / dat hy hem niet verweeren kon. Doe riepde koopman de kampschouder / en sei: mijn heeren / gy meugt hier sien wat ik gedaan heb met de valsche verraader / wanneer 't my belieft mag ik hem sijn leven beneemen / daarom bidde ik u dat gy den keiser wild laten komen met den koning Pepijn / die daar kwamen om te weten de waarheid van den verraaderse Ridder / die sijn misdad openbaerlijc bekende vooz den keiser en den koning / dat hy in de sake schuldig was / die den koopman hem opgeleid hadde seggende: o Edele keiser! ik legge hier vertoonden vooz uw voeten / ik bid u Ma-jesteit my te willen ontfemen. Als de keiser de vermaledyde Ridder sag / en de waarheid verstond / bedreef hy soo groote rouw dat 't niet te beschryuen was / soo dat hem niemand van weeren kon onthouden: maar daar was groote blydschap by koning Pepijn / dat sijn suster onschuldig was / maar de keiser was bedroeft / die daar ober sijn heeren te rade geroepen heeft / om te sien wat dood men dese verraader aandoen seide: einelijc is de Sententie gedaan / dat men hem levendig in

een ketel sieden soude / alsoo 't ook gedaan waard. Als 't regt holdaan was / toog eik na sijn logies. Als de koning in sijn logies was / kwam den keiser met een bedriegt hert by den koning / viel hem te voet / sy met schryjende oogen / o koning! ik heb my ontgaan tegen u dat niet te verwonen is / ik heb u suster de schoone Belesante verstopen en verjaagd / welke misdad ik u bidde om Gods wille my te willen vergeven / ik presentere my om my in u handen te geven / nevens het keiserlyc van Griecken ik ben niet waardig een keiserlyc naam te hebben / maar ik sal wesen als een van u minste dienaar. Als de koning Pepijn dit hoorde / vergaf hy 't hem in tegenwoordig-held van al sijn heeren. Da dat de peis gemaakt was / hebben sy bestoten dat men boden senden sou in alle landen / om te saken Belesante. Doe herft de koning oor-lof genomen aan de keiser / om weder te rpfen in Frankryk.

Hoe den koning Pepyn oorlof nam van den keiser / en reisden na Frankryk / en daarna na, Romen / tegen de Sarafynen / die Romen gewonnen hadden / en weder gekregen door de kloekheid van Valeryn.

Het X. Capittel.

Den koning reisde van Constantinoplen / na dat alle saken gereed waren na Frankryk / nam sijn weg na Olyens / want hy daar gaerne was / om de bosschagie die daar omtrent ligt. Daar werd bevolen dat men honden sou open hof om den koning te eeren. Als de dag was van den feest / en de koning ter tafel was geseten / is daar gekomen de Ridder die Valentijn opgevoed had / nam de jongeling by der hand / presenteerde hem vooz de koning / seggende: Heer koning hier is het onnosel kind dat gy bond in 't bos van Olyens / dat gy my belaste om op te voden / ik heb hem op doen voden tot heden. Du bidde ik u dat gy dit kind in u me-

moete houden wilt / want het woord groot. Als de koning de Ridder hoorde spreken / en hem Valentijn hoorde noemen / nam den koning het kind by der hand / en besag 't onder sijn oogen / om de manieren die 't kind besaf / soo dat hy en al sijn heeren hem verwonderden / belafte dat men Valentijn sou opvoeden by sijn dogter Engeletyne / om dat hy niet onder was dan 12 jaren / was wijs en geleerd / soo dat al de heeren eer en deugd van hem seiden: dese twee kinders werden aldus te samen opgevoed / soo dat sy malkander seer lief kregen / dat de een sonder de ander niet wesen mocht. Valentijn werd 15 jaren / schoon van ligchaam / in alle manieren mel geleerd / hy had de paarde lief / de wapenen hanteerden hy geerne. In wat speelspel of te tomsien dat Valentijn kwam / daar verkeeg hy altoos de prijs. Koning Pepijn siende de vromigheid van Valentijn / gebood dat men hem een paard en harnas geven sou / om hem daarmede te onderhouden. Valentijn kreeg in kort soo grooten eer / dat men in alle landen van hem wist te spreken: boven al in 't hof van Pepijn. Daar waren cruigen in 't hof die hem beypden / verweeten dat hy een vondeling was / opgevoerd in des konings naam om Gods wille / van welke woorzen Valentijn menigmaal fugte en schreide. Als dit Engeletyne sag / ont-hood sy Valentijn / vgaagde wat hem ontbract. Hy antwoorde my ontbrecht niet / dan ik peins altoos om de velddaad die de koning en gy my bewijft / hoe dat ik 't soude mogen vreden. Zy seide 't is u eerbaerheid dat gy de sake aldus beantwoord. Zyn broeder Gurfion was in 't bosch van Olyens / lopende met de wilde bersten / al raauw bewassen van haar als een beer / sijn leven ledende als de wilde beesten / alsoo gy nog horen sult. Als de koning tot Olyens gekomen was / kwam daar een Bode van den Paris / dat sijn edelheid soude beliben tot Romen te komen / om te weerstaan de ongelovige Sarafynen die Romen in hadden. Als de koning sulc verstaan hadde / maakte sy allen gereed wat tot de reis behoefde / maakte Valentijn Capittijn van alle de voertreken. Als Engeletyne dit verstaan hadde / was sy seer bedroeft /

en soo haast als hy by haar gekomen was / seide hy met sugteride herten: helatie / Valentijn / ik sie nu wel dat wy scheiden sullen / en niet meer blijdschap hebben / maar gy moet met mijn vader zeketen tegen de selle Sarasynen / my dunkt dat gy uw jonge leven laten sult: ach / of 't God gelieft had dat ik een dogter alleen van dit rijk was / ik sou u maken koning van Frankrijk. O mijn edele vrouwe laat staan uw begeerte / gy weet dat ik niet en ben dan een bondeling / om Gods wille opgevoed van den koning / u vader / dus ben ik geen personagie vooz u of vooz de minste jonkvrouw in uw hof / want ik vader nog moeder ken op dese waereid; O vrouwe / denkt van wat afsomste dat gy gekomen sijt. Met dese woorden nam Valentijn oozlof / latende haar in haar verdziet. De koning opgeseten sijnde om na Komen te reiden / seide hy tot syne heeren: gy weet dat in mijn land is een groot ruinoer van den wildeman / die hem in 't bosch onderhoudt dooz welke ik groote begeerte hebbe / eer ik verder reis / om dese wildeman te sien vangen / op dat er geen meer klagen en komen. Gy de sagt rypende / vinden wy veel wilde beesten / maar daar was niemand soo stout die dese wildeman (dan alleen Valentijn / wiens hooeder hy was / al wist hy 't niet) gaarne bebogten sou hebben. De koning reed soo ver in 't bosch / dat hy sag de plaats daar de wildeman sig onthield / sijnde een donker perk / wel beplant met dooznen / staande op 't veld by 't donkere gat / daar hy opgevoed was van de beeren. Zoo haast hy den koning sag / spzong hy op / liep den koning te gemoet / vatte hem in sijn handen / die raauw waren / en wierp hem tegen de aarde dat hy meende te sterben / en met luider stem om ontset riep. Doe kwam een stoute Ridder gereden: als de wildeman hem sag / verliet hy den koning / vatte hem aan / smiet hem en 't paard gelijk onder den voet / bzakt sijn degen aan twee / en sehurde doe de Ridder aan stukken / onderwijl raakte de koning te paard / en reed na sijn volk / die hy sijn recontre verhaalde / en de dood van den Ridder. Hier dooz waeren de heeren seer verwondert en besloten dat men rypden soude na 't gat om hem te vangen of dood te slaan / maar

wat sy fogten sy bonden Durffan niet / maar wel den verlagen ridder. (God en wou nog niet gehengen dat Durffan sou gebaagen worden / dan van Valentijn sijn hooeder alleen / die hem hierna bong / als gy hooren sult. De koning / siende dat hy de wildeman niet vangen konden / reisde voozt na Komen: daar komende / heeft hy sijn volk in ozdomantie gesteld / en belaste de heer Dangler de olijfbomen te beschermen vooz de ongelovige Sarasynen. Daar was de hertog van Bourbon / en nog meer andere groote heeren. De koning / vzagende na de maniere van de Sarasynen / soo heeft men hem verhaald als dat de Sarasynen bedreven hadden / hoe dat er een magtig Turk / Komen ingenomen heeft / en vele Chyristenen gedood / en de heilige kerke te niere gemaakt heeft / de Paus wilsen dwingen dat hy verfallen sou sijn geloof / en aanbidden hare afgoden. Als de koning dit hoorde / was hy seer bedroeft dat soo vele Chyristenen verlagen waren / en heeft voozt sijn heit in vier deelen verdeeld / en Komen belegerd / en riep doen sijn heeren te samen / seggende: mijn heren / gy weet dat dese Sarasynen gedood hebben soo vele Chyristenen / en de heilige kerke ontferd / daar God in geerd pleeg te wesen / dat moeten wy wzecken. Dus ben ik gesind haar te hovegten / en vertzoutwen dat ik haar uit Komen met Gods hulpe sal verdzoven: nu moet men sien wie een byef aan den hobaardigen Admiraal opdragen sal om hem den oozlog aan te seggen / en hem buiten te dagen: maar al de heeren sweegen stil / uitgenomen Valentijn / die rees op / seggende: heer koning / indien 't u belieft / ik sal 't aannemen den byef te dzagen aan den Admiraal / en hoop dooz de moogendheid Gods alsoo te sproken vooz al de Heidenen / dat gy sult weten dat ik de boodschap gedaen heb tot uw profijt en eer. De koning met sijn heeren waren seer verwondert van Valentijns stoutheid / alsoo hy nog een jongeling was van 11 jaren / dog verblijdde haar over sijn resolutie. Tersfond wierd de byef gesehzen / en hem in handen gegeven / hy oozlof van de koning nemende / is na Komen gereist / betzouwende op sijn Salignaker. De Sarasynen hem siende / heb-

hebben haar soo seer verwonderd om sijn schoonheid als om sijn stoutheid / dat hy alleen binnen Komen dozt komen / en nog meer verwonderd waren sy / doen sy hem hoorzen sproken / en sijn manier en stoutelyk rypden sagen na den Admiraal. Valentijn trad van sijn paard / ging op 't paleis / daar de Admiraal sat by al sijn heeren / en gzoette hem in deser maniere: Jesus / die gebooren is uit Maria / en vooz ons gestorben is aan 't hout des kruis / moet bewaren den mogende koning Pepsijn / en uw God Mahometh die moet uw edelheid beschermen. Als Valentijn sijn woorden geindigd had / stond de Admiraal op / en seide: gode gaat van hier / segt uw koning / die in Jesus geloof / dat hy in mijn God geloof / en sijn Chyristenheid verfaakt; indien hy dat niet doen en wil / sweer ik by mijn God Mahometh / dat ik dan sal komen in sijn land / en doen hem sterben een schandelyke dood / dat ik al sijn landen sal vernielen en verbzanden. Gode / een groote sotheit hebt gy u onderwonden / dat gy dus stout komt in mijn paleis / om sulken boodschap voozt my te doen / wist ik dat gy dese boodschap aangenomen hadt dooz vermetelheid / gy soud sterben. Als Valentijn de Admiraal aldus hoorde sproken / was hy in sozge van sijn lijf / want de dood was hem nader dan hy wist. Dus Valentijn spzok: mogende heer / wilt dat niet vertzoutwen dat ik hier gekomen ben dooz hobaardije / maar wist gy de saken / uw edelheit sou u verwonderen. Zegt ons dan / waarom dat gy hier gekomen sijt / seide de Admiraal / ik sal daarin verstaan / dus spzokt vzejelijch. Doe stond Valentijn op / en seide: Heer Admiraal / het is waar / dat ik vooz de koning valschelyk belogen ben / dat ik my beroemd had by u te komen / en dat ik wederkeren wou in Frankrijk / waar dooz hy op my is verstoord geweest / alsoo dat hy my liet halen / om my te doen sterben; en doe ik sag in sulken perphel te sijn / en om mijn leven te verlengen / vermat ik my gzoote sotheit / en sweer vooz den koning / dat ik hier voozt uw hoogheid sou komen van koning Pepsijns wegen om u den oozlog aan te seggen / en dat erger was / vermat ik my dat ik eischen soude dzemaal te

rennen met een scherpe glabie / lijf om lijf tegen u / nochtans weet ik wel te boren dat 't mijn leven kosten sal: maar genadige heere / wilt my de begeerte niet ontfeggen / anders sou ik niet weder durben keren vooz koning Pepsijn / want hy sou my laten dooden sonder barmhertigheid. Doe sei de Admiraal / by Mahometh / 't sal niet geweigert wesen / ik sweer u dat ik dzemaal tegen u stecken sal / omdat de Francosen sullen sien uw vroomigheid / ik sal de kamp buiten de stad doen maken. Ik danke u antwoorde Valentijn / hem neigende ter aarde / om den Admiraal sijn voeten te kussen / in teken van ootmoedigheid. Valentijn werd vermaard in 't hof van de Admiraal vooz een vroom Ridder / hy bad God dat hy hem gratie wilde geven tegens den Admiraal / dat hy hem verwinnen moegt. Dus in sijn gebed leggende / seide de Admiraal / ik sie dat gy sijt in groot gepeins. Het is waar / sei Valentijn / 't en is sonder reden niet / want ik weet dat gy de doodsteek ontvangen sal / daarom bid ik dat gy my wilt vergunnen een pziester om my te biegten. Doe beval de Admiraal dat men een pziester halen sou. Als die gekomen was / sei de Admiraal: siet hier is de biegtvader / segt hem uw biegt / ik geve om uw biegt nergs. Valentijn nam den pziester aan een syde / en seide: o heer / gy sijt een pziester der h. kerke / en gy weet dat den Admiraal een vband van de heilige kerke is / wild verstaan dat ik seggen sal. Gy weet wel dat ik mozgen sterben sal tegen den vernaledpde Admiraal / die een vband is van onsen Godsdienst. Ik weet wel dat de Sarasynen uit de stad komen sullen om het steekspel te sien / dat buiten de stad geozdineert is / daarom sult gy gaan soo heimelyk als gy moogt tot de Chyristenen die binnen de stad sijn / en seggen dat sy hun houden alle heimelyk in 't harnas / en als de Sarasynen uit de stad sijn / laat de Chyristenen de poozten sluten / en hun muren wel bewaren. Laat die opset de koning weten / om sijn volk in ozder te houden / en de Sarasynen te bebegten met de Chyristenen die uit de stad komen sullen / soo gy die ozdineeren sult om de koning te baat te komen / soo sullen de vbanden in 't midden wesen / en wy sullen haar

verstaan / en de stad weder kypgen. Doort begiet hy hem / en nam oozlof aan de pries-ter / seggende: volgt uw lust / 't geen den pries-ter in Gods naam belooft / en scheidden. Doe beval den Admiraal dat men Valentijn in sijn kamer soude brengen om met hem te eten. Als Valentijn ter Tafel was geseten / hield hy hem soo manierlyk dat al de heeren hen daar af verwonderde. Als de maaltijd gedaan was / riep de Admiraal sijn neef Salates / en beval hem dat hy Valentijn soude leiden in de sale / om een schoon harnas aan te doen / als of het vooz sijn eigen Persoon ware / en belaste ook dat hy hem geven sou het allerbeste paard dat op de stal was: maar Valentijn nam sijn eigen paard / en de Admiraal was ook opgeseten op sijn paard / seer heerlyk. Doe reden dese twee te samen buiten de poorte / daar den koning met sijn heitleger lag / daar de kamp geordneerd was. Zoo haast Valentijn luiten de poorte was op 't veld / nam hy sijn schild aan sijn hals 't welk was een buffels vel met een hert daar in geklond / en met randen van fabelen / en hy 't hert een boom. Dit wapen had koning Pepijn selver geordneerd / tot en teken dat hy in een bosch gebonden is. Als de Francken sagen dese twee cam-pionen te veide komen / waren sy seer verblyd / en wierden gevolgt van de meeste Sarassnen die in de stad waren. Als de Christenen sagen dat al de heidenen uit de stad waren / soo hebben sy hem gewapend in de poorten geset / dat niemand inkomen mogt. Ondertusschen liet koning Pepijn sijn volk wapenen om Valentijn te hulp te komen. Nu was de tyd gekomen dat dese twee streken souden: soo sijnse van den anderen getreden / elk op een spde / hun lancien in de hand genomen / en haer paarden met sporen gestoken / en sijn malkander soo sterk te gemoet geden / dat beide hare lancien bzaaken / en de stukken onder 't volk vielen / soo sijnse ten einde aan de batalse gekomen / daar sy hun paarden omkwonden / om den tweeden sterk te doen / en sijn doe weder de een tegen den ander soo sel gekomen als sy magten. Valentijn heeft den Admiraal soo sterk gestoken dooz sijn schild / dat de lancie dooz sijn lijf

agter uit kwam / en biel dood ter aarde van het paard. Als de Sarassnen sagen dat hun heer dood was / hebben sy Valentijn sterk besprongen / om te wycken huns heeren dood / maar hy was stout en onderfaagd / en stak sijn paard met sporen / en reed onder de Sarassnen soo mannelijk / dat daar niemand was of hy ruimde hem de plaatse: want hy hadt er wel 21 dood geslagen van de allerbeste heeren / sonder de geenen die gekwetst waren. De koning die siende / kwam met al sijn magt om Valentijn te ontfetten / en begaf hem onder de Sarassnen / soo dat hy in grooten nood was van sijn lijf / want hy van sijn paard gestoten was / en moest te voet vegten. Valentijn die siende / reed onder de Sarassnen / die den koning bevogten / en sloeg onder hen soo vreeslyk / dat hy den koning ontfette / en hielp hem weder te paard. Als de koning weder te paard was / seide hy tot Valentijn: soone / gy hebt mijn leven behouden / ik beloope dat ik u loonen sal. Doe sel Valentijn: heer koning laat ons doen dat uw edelheid voorgenomen heeft. Met dese woorden sijn sy onder de Sarassnen geseden met sulke een kragt dat sy kypen moesten. De Christenen die in de stad waren sijn ook uitgekomen / en hebben de Sarassnen ingeballen / en staken des konings banier van de wallen / sy toerden als honden en katten dood geslagen. In desen stijd sijn gebleven van de Sarassnen wel een en twintig duisend mannen / en dat dooz Valentijn / die hem soo vroom gedragen heeft / dat hy op dien dag de koning van Frankrijk driemaal beschermde van de dood. Valentijn verloor vier paarden / die onder hem dood vielen / soo dat hy een paard kreeg van de Sarassnen / die dood geslagen waren / waardoor de stad van Konien weder in handen van de Christenen kwam / tot blydshap van die van Konien. De Paus Clement kzoonde de koning Pepijn met de keiserlyke kzoon / tot dankbaarheid van sijn arbeid. Doe nam de koning oozlof aan de Paus / die hem hartelyk bedankte / als mede Valentijn / van sijn getrouwicheit / en scheiden met schreyende oogen / hem God bebelende.

Hoe Hanefroi en Hendrik grooten haat en nyd hadden op Valentyn, om dat de koning hem begunstigd, had, en hoe Valentyn weg trok.

Het VI. Capittel.

Na dat de koning Pepijn de ongelooibge Sarassnen uit Konien / en alle de Landen daar omtrent geslaagt heeft / is hy geryft na Frankrijk / komende tot Olyens / en is van de koning Barthem sijn soon Carolus / en dochter Engeletyne met blydshap ontfangen / om dat sy den koning en Valentijn weer met victorie in gezondheid sagen. Het leed niet lang / of de schoone Engeletyne ontbood Valentijn / die ter kond kwam. Als sy Valentijn sag / seide hy met soete woorden: Valentijn mijn vriend welckom moet gy sijn / want gy boden alle andere de prijs hebt behaald. Edel vzoow seide Valentijn / 't is u eerbaarcheid my die lof te geven: maar greef de eere God. Wangaande my / soo heb ik niet gedaan daar men my in pyfen mag / boden alsoo heeft de koning u vader my bewesen groote eer / die ik inimmermeer verdienen mag. De schoone songvrouw en Valentijn dus sprekende / sijn de twee geboeders Hanefroi en Hendrik met een needig heet gekomen in de kamer van de schoone Engeletyne / seggende met een toornig heet tot Valentijn: gy kabout wat doet gy hier in de kamer van onse suster / gy maakt u te stout / want laat gy u dunken / gy sijt maar een Schyter / men weet niet wie dat gy sijt / of van wat ofkomst dat gy bent: gaat van stonden aan uit de kamer / en waagt u meer te komen by onse suster / of 't sal u kwa-lyk vergaan. Valentijn stond op / en seide tot Hanefroi / hebt geen soze booz u suster van nyment wegen / ik heb noot mijn dagen op haer begeert dan eerbaarcheid: al weet ik niet van wat ofkomst dat ik ben / nogthans soude ik noot doen dat tegen de koninglyke Majesteit soude wesen. Ik weet wel dat ik opgeboed ben van den koning / en ik ware een bevrader als ik 't bloed van Frankrijk onterden / dat my op houd en boed. Met dese woorden is Valentijn uit de kamer ggaan. Engeletyne is daar alleen gebleven

met hare songvrouwen / haer beklagende van haer vzoeders / seer wenende over de staadige woorden die Hanefroi en Hendrik gesproken hadden. Valentijn is in des konings paleis gegaan / om des konings tafel te dienen / daar dienden ook beide des konings soonen Hanefroi en Hendrik / en meet andere heeren. Als de maaltijd gedaan was / heeft de koning Valentijn geroepen / en gesaid: nu mijn heeren / hier is Valentijn / die my soo trouwelijkt gedient heeft in mijn nood / als ik u sal verhalen / 't is waaragtig dat hy my drie rypen beschermt heeft van der dood / ende om desen weldaat soo wil ik mijn heeren dat gy my contereeren wild al sulken gifte als ik Valentijn geven sal om hem te onderhanden: soo geef ik hem Graafschap van Escleuimonde met abernen daar in alle de genoonden eendzagtelyk contereerden. Mogende koning seide Valentijn / de gifte en heb ik niet verdient / maar alsoo 't u edelheid belieft met al u heeren / soo dank ik u edelheid hooglyk / want gy doet my meer dan ik verdiend heb. Als Hanefroi en Hendrik dit hoorden / soo waren sy seer geskoot / seggende: dese bondeling staet wel in de grae van den koning / indien wy hier niet in voorsen hy sal ons in ons voornemen tegen wesen / indien de koning dood waar / souden wy doen wat wy wilden met onsen jongen vzoeder Carolus / maar 't is te vreesen dat hy hem voorsaan sal / dus moeten wy sien of wy hem dooden kunnen / of tegen onse Vader op maken. Doe sel Hanefroi tot sijn vzoeder: ik heb een manier bedagt waar dooz hy sal vzevreden worden / laat ons seggen dat hy onse suster onterden heeft: en dat wy se bevonden hebben by malkanderen te bedde. Als 't de koning hooren sal / sal hy hem laten dooden: dit werd soo graco- deerd. Aldus sijn dese twee geboeders verhard in hun kwaadheid want sy Valentijns dood seer begeerden: maar Valentijn diende den koning soo belkwamelijk / dat hy hoe langer hoe meer berrind wierd. Valentijn bad God hem te wille verlenen dat hy mogt weten wie sijn vader en moeder waar. En Durston sijn vzoeder was in 't bosch van

Ozliens / lopende met de wilde beesten / die hem soo ontfangen / dat niemand in 't bosch komen en doof. Die klagen kwamen dagelijks tot den koning / soo dat 't een jammer was om te hooren. Op den selfden dag kwam daar een arm man voor den koning / seer bebloed / seggende : heer koning / ik moet u klagen over desen wildeman / die in 't bosch loopt / van 't geweld dat hy mijn gedaau heeft / alsoo ik met mijn wijf hebbe spysse gekogt voor dese weeke / soo is den wildeman daar gekomen / en heeft de spysse genomen tegen mijn dank / en gegeten ; ja / dat meer is / hy heeft mijn wijf genomen / en sijn wil daer mede gedaan / en my dus geslagen. Doe sei de koning / segt my vriend / waar af beklaaft gy u meer / van uw huysvrouw of van uw kost ? by mijn trouw / (sei de man) van mijn wijf / want dat sijn mijn meer dan al mijn spysse. Gy hebt regt / sei de koning / gaat in 't hof / en set uw koften in 't geschijft / soo veel gy verlooren hebt / 't sal u betaald worden. Doe liet de koning vrieven door sijn gantsche land uitgaan / dat / soo wie den wildeman den koning levendig sou brengen / sou hy hebben 2000 / en wie hem doodsoeg en leverde / 1000 kroonen. Dies kwamen daar uit alle landen / Hertogen / Graven / Ridderen / Schildmagten en andere edele mannen / om dese wildeman te vangen / maar sy konden niet / want hy al te subtiel was / en menig edelman versloeg. De koning dus sitende onder al sijn heeren / daar was mede Hanezoi en Hendrik / die doodspanden waren van Valentijn / die spraken : heer koning / hier is Valentijn / die gy opgeboed hebt in groote eer en hoogheid / die onse suster begeert heeft / tot schande van uw edelheit / dat ik wel weet / soo is mijn adons : indien Valentijn gaat in 't bosch / en vangt de wildeman / die dus ontzien is / soo sijn gy hem geven uw dochter Engletyne / soo mag hy altoos sijn wil daar mede doen / als 't hem belieft. Wa ! sei de koning / ut spraken is vol haat en rijd. Ik weet wel dat Valentijn arm is / dat ik hem in 't bosch gebonden heb / ik sie wel aan alle syne manieren dat hy eerbaar is / waardoor hy tot hoogheid geraakt

is / daarom laat staan soo te spreken / ik wil dat hy gaan sal in 't paleis / by mijn dochter / want van een edel heit komt niet van deugd en eer. Hanezoi dit hoorende / werd nog meer ontsteken / maar doof dat geensing openbaren. Doe antwoorde Valentijn / en sei de : Hanezoi heeft kwalijk gesproken van my / ik heb den koning / ende u / niet dan eer betwopen / maar ik versta uw mening wel / gy wilde dat ik sou gaan bevegten de wildeman / op dat hy my ter dood sou brengen / dan soude gy en uw broeder van my ontslagen wesen. Ik sweere by Gods soone / dat ik niet rusten sal tot dat ik de wildeman gebonden sal hebben / en hy mijn of ik hem bevegten / dat ik hem levende of dood hier brengen / of hy my verwonnen sal hebben ; is 't dat my God gracie geeft om desen wildeman te kypen / en hem hier te brengen / dan sal ik hier niet langer blyven / ik sal reisen soo verre / dat ik sal weten wie mijn vader en moeder is / en waarom ik in 't bosch geleid ben. Als de koning dit hoorde / was hy bedroefd / want hy sijn troost op Valentijn gelet had / en vernamlede Hanezoi en Hendrik / omdat sy oorzaak waren van sulke doornemen. Doe riep de koning Valentijn / en sei de : siet wat gy doet / den wildeman te bevegten / dunkt my onmogelyk / want gy weet wel dat menig edelman sijn lijf gelaten heeft voor hem / dus agt humiliden woorden niet : om u in sulke abontuur te setten / daar gy uw lijf berlesfen meugt / ik neem u den eed af dat gy beslooft hebt / ik sal God voor u doen bidden / dat hy u den eed vergeven wil. O Mogende koning (sei Valentijn) vergeef her my / dat ik my boozgenomen heb dat ik dat sal laten / men sal my niet verwippen dat ik mijn booznemen veranderd heb / ook leef ik in groot verdriet / want ik niet en weet wie mijn vader of moeder is / en van wat geslagt ik geboren ben ; ik danke u voor al de weldaden die gy my betwopen hebt / die ik arme vondsling niet verbiend en had / ik moet gaan en mijn opset volbrengen. Doe viel hy op sijn knien / en nam oorlof van den koning en al de heeren / om te ryfen en de wildeman te bevegten. Als Engletyne dit hoorde / fugtede sy fecr / en 's morgens met

den

den dag opstaande / reepse een van haar staatsjuffers / seggende : wilt gaan tot Valentijn en segt hem dat ik van hem begere / dat hy my komt spreken eer hy reist / dat gy geen vrese heeft voor iemand / want ik dat van hem begere. Als Valentijn versond wat de jongvrouw seide / antwoorde hy met soete woorden ; sonkbyzouw ik versta dat de edelen maget my begeert te spreken / maar ik moet het om de valsche tonge laten ; soo bid ik u dat gy myn onschuldigen wild / want ik om al de waereld haar geen schande sou willen doen / de bezraders slapen niet / sy sijn altijd vol valsheid / ik weet dat Hanezoi en Hendrik mijn dood soeken : dat erger is / soo souden haar Zuster alle schande doen dat sy souden mogen / om my ter dood te brengen. Hierom mijn jongvrouw / gaat tot de schone Engletyne en doet mijn onschuld / als ik u geseyd heb. Hier mede is Valentijn op geseten te paard / om te ryfen in 't bosch daar de wildeman hem onthield / en de jongvrouw is weder gekerd met een bezuit herte / heeft de onschuld gedaan als Valentijn belast had / daar af Engletyne bezoefde was van herten.

Hoe Valentyn Oursfon zyn Broeder in 't Bosch van Orlens overwon, als gy hooren zult.

Het XII. Capittel.

Als Valentijn te Paard alleen met sijn dienaar sat / is hy gereden uit Ozliens / na het bosch daar Oursfon hem onthield. Valentijn by 't bosch komende / seide hy tot sijn dienaar / geef me mijn helm / en ik wil niet dat gy berder reist met my / want ik geswooren heb dat ik alleen in 't bosch sal ruden om desen wildeman te bevegten / bid God voor my dat hy my beschermen wil / indien ik hier blyve / soe bekele ik mijn siele den Almogende God. Valentijn reed met dese woorden in 't bosch en sijn dienaar bleef daar al fugtende en sehzeijende. Valentijn reed nu daar / om de wildeman te soeken / maar wat hy socht het was om niet. Dus rydende is de nacht aan gekomen.

Valentijn is van sijn paard getreden / bont het aan een boom / heeft wat brood en wijn genomen om hem te ververfen. Als hy wat gesloft hadde en de nacht aankwam / booz de wilde beesten vresende ; is op een boom geklommen en daar de nacht gebleven. Als den dag aankwam / heeft hy sijn broeder sien loopen door 't bosch als een wild beest / niet wetende dat sy broeders waren. Oursfon Valentijns paard siende / is daar na toe geloopen / siende dat het paard soo schoon was (want hy nooit sulken paard gesien hadden ;) streekt het paard met sijn rauwe handen / en stamde 't met sijn lange nagelen. Als her paard dit boelde en sag de wildeman / heeft na Oursfon geslagen en gebeten. Valentijn nog op de boom sijnde / sag de vreeselijckheit van de wildeman / riep God almachtig aan / soo devotelyk als hy mogt / dat hy hem beschermen wilde booz hem / en dat hy hem verwinnen mogte. Oursfon ging om het paard te besien / dat weder begon te blyten en te slaan. Als dat Oursfon sag is hy toe geschoten om u paard ter aarde te werpen en te dooden. Valentijn siende dat de wildeman weder na het paard ging / riep hy / en seide tot den wildeman : laat mijn paard staan / want tegen my sult gy hebbe stijd en bataille. Den wildeman liet het paard naan sag om hooge na de boom ; en soo haast als hy Valentijn sag / heeft hy een teken gedaan met sijn rauwe handen / schudden sijn hoofd / wysende hoe hy hem in stukken sou scheuren. Doe beval hem Valentijn in de handen Gods / heeft sijn swaard uitgetogen / springende van de boom. Als Oursfon dat swaard sag blinken / wierd hy verslagen / en is agterwaards gesprongen en heeft den slag ontweken / die Valentijn hem meende te geven. Daar op is de wildeman toegeschoten met grooten kragt op Valentijn / nam hem in sijn armen / simeet hem onder de voet. Valentijn die een vroom Ridder was / heeft de wildeman met geweld gebat in 't midden van sijn lijf / wierp hem een stuk weegs van hem / opspringende nam sijn mes om Oursfon te slaan ; maar de wildeman die stout was / is de slag ontweken / heeft hem besien om Valentijn te slaan met sijn rauwe handen / maar Valentijn weels den wildeman dat

den

den slag geen voortgang had. Hoe Valentijn na desen wildeman sloeg / hy ontweek het / soo dat hy hem niet raken konde. Cursson sag als een beer die verwoed / sehoot met sulken hragt op Valentijn / dat hy hem vooz de tweede maal in sijn arin nam en ter aarde wierp / daar Valentijn af verwonderd was / en werd mistroeflig / want hy dagt op de plaats te sterben / doe hy sijn boeders sterckheid voelde / seggende : God help my beschermen van dese onredelijck Creature / dat ik mijn leven dus schandelijck niet laat onder dese wildeman. Valentijn dede menige hragt om Cursson onder hem te huppen / maer het was om niet. Als Valentijn sag dat hy hem niet verwonne mogt toog hy een mes upt / welck seherp was / en stak Cursson in 't lijf dat het bloed op der aarden neer liep. De wildeman hem dus gesitwest voelende / is opgeschromen / gaf een seherewt dat het geheele bosch vzeemde / liep doe op Valentijn om hem te verseeuren. Dese twee gebroeders hebben malkanderen den geheelen dag soo bevogten / dat de wildeman Valentijns schild in sulken sloeg / en sijn helm van sijn hoofde. Cursson Valentijn aansiende / verwonderde hy hem van sijn sehoonheid / en dat sijn aangesigt ontdekt was. Dus heeft Valentijn God aangebeden / dat hy hem beschermen wilde van dese wildeman ; doe sijn nemende swaart in de hand / en is na Cursson gelopen / die agterwaards trad / sag een boom / dewelcke hy upt der aarde trok / sehouwende daar van een stuk dat verbaarlijk was om te sien / is daar mede na Valentijn gekomen / en hem daer mede een slag gegeven / dat hy op sijn knien ter aarden viel. Valentijn stond weder op / en hebben malkanderen sehsijkkelijck bevogten / want pder sogt den anderen te dooden / 't welck soo lang duerde / dat sy van vermoeitheid moesten rusten. Als sitende heeft Valentijn gesepd : ha wildeman ! geest u op in mijn handen / gy leest hier in dit bosch als een beest / gy hebt geen kennisse van God nog sijn gebod daer dooz u siele in nood staat van verdoemensse ; komte hy my ik sal u laten doopen / en leeren het H. Christen gelobe / ik sal u te eeten geven / vood / vlees en wijn / van al dat u van noden wesen sal / en kleeren om u lig-

haam te dekken / soo moogt gy leven als een Christen mensch. Als Cursson Valentijn hoorde spreken / sag hy hem aan met minneplike gesigte. Valentijn dit merkende / sprak hy nog mere van Gods barmherticheit / en leeringe der naturen der menschen. Doe mogt Cursson hem niet langer onthouden / maer biel op sijn knien kussende Valentijns handen / hem wpsende tekenen van vzeindschap en onderdanigheit. Als Valentijn die wonder sag / was hy verblijd / en sepd : wild gy u in mijn handen geven ? ik sal u onthouden als ik gesepd hebbe. Cursson neeg Valentijn toe met een nedzig gelaet / waar ober hy verheugt was om sijn oberwinninge. Doe nam Valentijn Cursson by der hand / deed hem een teken dat hy vooz lopen sou / en wpsen de weg om uit 't bosch te komen / 't geen hy dede in korten tijd. Als Cursson uit het bosch was / sag hy onder een boom knuid staan / dat hy in de wonden wzeef / waar dooz hy srazis genas. Doe heeft Valentijn genomen een gozdel van sijn sadel / heeft Cursson daer mede gebonden / dat hy niemand misdoen sou. Als Valentijn den wildeman gebonden hadde / is hy te paarde geseten / leidende Cursson als een lau / het welcke een groot miracel was. Cursson heeft nog een knuid sien staan / dat hy pluite ; wzeef het in sijn handen / gaf het Valentijn om in sijn wonden te leggen : als hy ook gedaen heeft / en is van stonden aan gesehen / dat een wonder was / dat soo een wild mensch / dat soo lange by de beeren geweeft had / dat die 't verstand had van de knuiden.

Hoe Valentyn met de Wildeman na Orliens reed, daar de Koning Pepyn was.

Het XIII. Capitel.

Valentijn de wildeman albus gebangen hebbende / reisde na Orliens / onderwoeg kwam haer een sehoon wild hart tegen / om in 't bosch te gaan weiden : als Cursson dit hart sag / sag hy Valentijn aan / gaf hen een teken of hy het hart sou mogen vangen. Valentijn dit verstaende / heeft hem ontbonden / doende hem een teken / nam handtasting dat hy weer komen sou. Doe liet Da-

Valentijn hem lopen na 't hert ; als het hert de wildeman gewaar werd / keerde 't hert weder na 't Bosch. Cursson dat siende / ondersehepte het / vatte het / en smiet het tegen de aarde / nam het op sijn sehouder ; en hragt het vooz Valentijns voeten / vraz het met sijn nagelen de keel af. Valentijn vzaagde / wat sulken wy met dit hart nu doen ? de wildeman dit verstaende / heeft van stonden aan 't hert op sijn sehouderen geworpen / liep soo ras als Valentijn cpden kon. Als sy 't dooz genaaiten / liepen de Boeren uit vzele in haer huis. Valentijn siende dat 't volck weg liep / soo riep hy / hebt geen seorge vooz de wildeman / hy sal u niet misdoen / sluit u deur nog poorten vooz ons niet / want wy gane logies houden om geld. Wat dat Valentijn sepd / niemand die sijn deur of poorten open doen doost. Doe sepd de Valentijn met een grammen moede / indien gy ons niet inlaat / ik sweer dat ik den wildeman sal onthouden / soo sal ik wel logies liggen tot mijn wille. Als Valentijn sag dat

er niemand was die hem logeren wilde / ontbood hy Cursson en deed hem een teken / dat hy de poorten openlopen soude. Cursson die sag een groote boom / heeft hem uit der aarden getogen / is er mede gelopen vooz de poorte van de herberge / en heeft se daar mede opgeslagen in twee reisen / dat sy in sulken velen / doe is Valentijn in de herberge gegaan. Als de waard sag dat de poort in stukken was / is met al sijn volck agter uit gelopen / dat er niemand in huis gebleven is. Valentijn is gegaan met sijn paard na de stal / heeft 't daar in geset / en heeft Cursson by der hand genomen ; gingen in de keuken. Daar sijn wonden goede spise gebzaden. Doe deed Valentijn Cursson een teken dat hy de spise eeten soude want het was de delicate spise. Als de wildeman de spise sag / is hy toe geschoten / en heeft een deel daar af gegeten / als een wolf doet : hy sag niet aan of de spise genoeg gebzaden was of niet. Daar na sag Cursson een ketel met water / stak er sijn hoef in / en dronk als een paard.

Doe deed Valentijn hem een teken / dat hy 't laten soude water te dzinken / hy sou hem wijn geben. Doe nam Valentijn een grootte kanne van vier potten / en leide Gurfson in de kelder / en tapten de kannen vol wijns die hy Gurfson gaf om te dzinken / Gurfson heeft de kan aan sijn mond geset en proefde dat 't goed was / heeft se in een teug uitgedzonken / werpende de kan tegen de bloer. Gurfson dede een teken dat hy nog eens tappen sou / als hy dede / want hy schepte genoege om te sien sijn manieren. Als Valentijn de kanne vol wijn getapt hadde / gaf hyse Gurfson / en die sag een ketel staan / heeft de wijn daar in gegoten / is daar mede in de stal gegaan by Valentijns paard / op dat 't ook wijn dzinken sou. Als Valentijn dat sag / dede hy Gurfson een teken dat 't paard geen wijn dzinkt / maar water / Gurfson dede een teken dat de wijn beter was dan het water / daar Valentijn om lagte. Hy dede menige klugt in 't huis / soo van eten als van dzinken / dat het te lange is om te beschyppen. Als 't tyd was om te eten / nam Gurfson de emmer met wijn / dzonk hem uit in een teuge / wierp hem toen in stukken / en wees Valentijn dat hy neg een kanne tappen soude. Hy tapten tot dat hy er ses uitgedzonken hadde. Hadde Valentijn meer willen tappen / hy soude meer gedzonken hebben. Valentijn beklaagde Gurfson dat hy te veel gedzonken had / en wees dat hy sou gaan slapen. Doe is Gurfson gaan leggen by het vuur op sijn stok / begon lustig te slapen dat men het hoorde een groot stuk weegs. Valentijn dese wildeman aansijnde / sp: o moegnde Gode! (wat is een mensch die slaapt of dzonken is /) hy verliest sijn verstand en memorie: want den wildeman nu kragt nog magt heeft / men sou hem nu dooden als een dom beest. Als Valentijn aldus sat dagt hy in hem selven / ik sal sijn stoutheid en kragt beproeben / scootende hem met de voet dat hy opsprong / wipfende hem dat daar omtrent vanden waren / die hem bevegten willen. Doe schoot hy op / nam sijn stok / en sloeg op de poozt al sulken slag / dat het huis stond te schudde / en Valentijn begon te lagchen / waar dooz Gurfson sag dat hy hem beproeben wilde.

Doe ging hy slapen als te voren op sijn stok. Valentijn sat by nacht by den vure / vreesde dat iemand komen mocht om hem te bevegten: de roep was dat er niemand in huis dozt blyde / maar vergden haar in de kerk: de nacht overgaande / heeft Valentijn Gurfson gewekt om te reisen / hy gaf hem een teken om het herr daar te laten booz harer beider gelag / datse daar vertreed hadden. Valentijn is op sijn paard geseten / en heeft Gurfson weder gebonden / en is alsoo na Sylens gereden. Als hy nu in de stad gekomen was / en de lieden de wildeman sagen / was er groot geroep dat er nooit sulke gerugt geweest is: want een pgeelijc liep in huys / sloten dertren en poozten toe / en sagen den vensteren uit. De tyding kwam booz den koning dat Valentijn gekomen was met de wildeman / die hem seer verwonderde / en seyde Valentijn ter goeder uur sijt gy gebooren / gy sijt van God verkoren / dooz u bewijst gy ons groote tekenen. 't Volk van de stad dat in de vensteren lag / riep met luider stemme: daar leeft geen vroomer nog souter man dan Valentijn op aarden / daar dooz is hy alle eer waardig / hy heeft ons verlost van dese wildeman / daar wy al te samen in zorgen om waren. Valentijn reed dooz de stad tot dat hy booz des konings hof kwam. De Poozters sagen Valentijn met de wildeman komen / slooten de poozten. Valentijn dit siende / riep: weest niet veevaard / maar gaat tot de koning / en segt hem dat ik de wildeman gebangen byeng / ik sel mijn lijf tot onderpand / dat hy niemand misdoen sal / of ten ware dat men hem kwaad dede. De Poozter de boodschap aan de koning doende / is belast dat men haar in sou laten. Valentijn is in greden / en heeft de wildeman by de hand genomen / daar de koning was. De koninginne Barthem en Engeletpne hoorde dat Valentijn met de wildeman in het hof kwam / hebben sy haar kameren bast toegesloten. Den koning Pepijn was met een groot geselschap van Heeren vergaderd in den Raadsaal / daar mede waren Hanefroi en Hendrik / die Valentijn groote eer bewesent: maar waren ontfleken met haat dat hy de cere verkegen had: want sy gehoort had-

den /

den / dat hem de wildeman in sou verlagen hebben. De koning sag met verwondering de maniere van den wildeman / seggnde de koning tot sijn Heeren: siet tog hoe schoon dat sijn ligchaam van maaksel is / waar hy gekleed als wy / hy sou wesen een vroom Heerde. Doe seyde Valentijn tot de koning / ik begere dat men dese wildeman doopen sal / en hem 't heilige Christen Geloove leeren / als ik belooft hebben. Doe liet de koning een Priester halen die den wildeman doopen soude: sijn Schwaders waren koning Pepijn / den hertog Dangler / Sampson Garwas / Valentijn met nog veel hertogen en graven: de vromen waren des konings hutsvrouw / de hertogin van Sylens met nog veel andere dames / sijn naam was genaamt Gurfson. Als hy gedoopt was / ging den koning ter tafel siten met al de Heeren en vromen die daar waren / liet doe Gurfson in de saal kmen om te sien wat hy doen sou. Gurfson komende in de sale / ging booz de koning sijn tafel staan / de koning sterck aansijnde / sag dat er veel spise stond / soo nam hy uit de schotel die booz de koning gesteld was / een stuk dat hy weg droog / at het op / op sijnde / wierd een paantw gebragt / die hy ook nam om te eten. Valentijn dit siende: wees dat hy kwalijk deed / waar dooz dat hy beschaamd werd en liet den paantw slaan / want hy ontfag Valentijn als een kind. Den koning beval dat men hem sou laten begaan / also hy daar genen te in nam. Gurfson dit verstaande heeft den paantw boozt opgeeten / sag dor een kanne met wijn staan / die hy namen dzonkse met een teug uit / wierpse doe tegen der aarde / en hy schudde sijn hoofd. De koning met al sijn heeren begonnen te lagchen. Als de maaltijd gedaen was / ging een iegelijc na sijn ruste. Doe werd Valentijn een schoone kamer gewesen om te slapen / en een bed booz Gurfson / maar hy wou daar niet slapen wat teken hem Valentijn dede / maar viel neder op der aarde / gelijk hy gewend was en bleef daar leggen.

Hoe Hanefroi en Hendrik raad namen, om Falentyn dood te slaan in de kamer van de schoone Engeletpne.

Het XIV. Capittel.

Daar was groote blijdschap dat Valentijn den wildeman verwonnen had onder allen menschen / maar boorn al de schoone Engeletpne die Valentijn met een van haar jonkvrouwen ombod / dat hy komen wilde met de wildeman in hare kamer. Valentijn riep Gurfson / en gingen daar heen: als Valentijn met Gurfson in de kamer kwam begon hy te laggen / en viel op een bedde dat daar stond / aansag de jonkvrouwen heel snellijk / veel nieuwen klugten bedyveide / die sy niet verstonde / waarom sy Valentijn riepen / vzaagden wat de wildeman daar mede meende / doe seyde Valentijn: voozseker de wildeman wijt dat hy te al te samen eens kussen wil. Als de edele jongvrouwen dit hoorde begoomen sy te lagchen / en sigen op malkander. Aldus laggende en koutende met de wildeman soo is Hanefroi tot sijn broeder Hendrik gegaan / seggende: vzoeder onse saken gaan seer kwalijk: gy siet dat onse vondeling alle dagen meer en meer toeneemt / ja dat erger is / de koning heeft hem liever dan ons / 't welk een groot oneer is booz ons beyde / Hendrik seyde: hoorz vzoeder / gy weet dat wy den vondeling verboden hebben niet te komen in de kamer van onse suster Engeletpne / nu is hy daar / soo mogen wy hem niet eere bevegte en dood slaan / dan sullen wy seggen dat hy by onse suster sijn wil deed. Dus hebben dese twee beslooten haar verzaad te vobzengn als de Joden deden om den Her te huiffen / sonder recht of red n: want in Valentijn was niet dan deugt en eer. Doe sijn sy beide in de kamer gekomen van haar suster / en Hanefroi seyde tot Valen sijn / gy vermaleyde mensche / nu sien wy u sotheid dat gy gekomen sijt in de kamer van onse suster / gy verhard u in kwaadheid / besaagd van dage tot dage de schande van onse vader booz onse suster / daar gy u wille mede doet

als het u belieft / daar dooz gy sterben sult; dus sprekende / sloeg hy Valentijn met een vuist dat hem 't bloed de neusen uitsproug: doe kwam Hendrik met een bloed swaart in de hand om Valentijn te doozlopen. Oursou siende dat sy Valentijn dood sijn woude is toegeschoten na Hanezoi / gaf hem soo grooten slag dat hy ter aarden moest vallen / nam doe Hendrik in sijn armen / wierp hem ter aarden / en hadden 't de jongvrouwen niet gedaan / hy soude daar gebleven hebben. Hier dooz kwam een groot geroep in de kamer / soo dat daar veel groote Heeren in kwamen; die siende dat Oursou sijn hand geslagen had aan des konings kinderen / wonden sy hem dooden / stellende haar alle te weer. Valentijn sag dat sy al te samen blielen op Oursou / soo heeft sy sijn swaart niet getogen om Oursou te beschermen / en septe: Indien gy Oursou slaat of kweest / ik sal 't wreken / daar komt van wat er toll / ik sal sijn lijf beremen / hy sy wie dat 't sy; doe dede Valentijn Oursou een teken dat hy stil staan sou en niemand misdoen. Oursou is met Falentijn sijn broeder sonder iemand meer te misdoen uit de kamer gegaan. Hanezoi en Hendrik sijn seer droebig by de koning gegaan / seggende: Heer koning ter kwader tijd was Falentijn geboren / die gy aldus priest / en dat hy ons gebragt heeft desen wildeman / die ons beyde ter dood bragt sou hebben / hadden 't u Heeren niet belet / gy doet kwalijck indien gy desen wildeman niet verdzinkt of laat hangen / want hy in korten tijd u beschadigen sal / want met hem om te gaan is seer sozgerijck. Als de koning dit hoorde / was hy bedroeft / en septe: dat men Oursou in een tooren sluiten sou daar hy niet uikomen moogt / dan met consent. De koning dede Falentijn by hem komen / om te brengen de oorzake. Heer koning septe Falentijn / ik was in de kamer van u dogter met veel geselschap van dames / om te laten sien Oursou den wildeman die ik by haar brogt / soo sijn daar ingekomen besde u soone Hanezoi en Hendrik / niet wetende om wat sake / soo heeft Hanezoi gesekt met een grauwen moede: gy bondeling / wat doet gy in de kamer van onse suster dat

dat gy u spel speelt met haar / wy hebben dit lange geweten: met dese woorden sloeg hy my dat het bloed my de neus in mond uitlep / en Hendrik toog sijn swaard uit / om my 't leven te beremen. Oursou dit siende / heeftse beyde onder de voet gewoopen / waar dooz een groot geroep gekonnen is / als u maesestept nu vragen kan. Is dat waar vragde de koning / soo heeft Oursou anders niet gedaan dan dat hy schuldig was te doen. Gy Hanezoi en Hendrik draagt een kwaad herte / ik merk dat gy anders niet en soekt dan Falentijn te beschamen / gy siet dat ik hem lief heb en hy is my getrouw. Zoo gebiede ik u beyden dat gy hem niet misdoet / nog op mijn ongenade laat misdoen / ik ben seker dat hy 't bloed van Fzantijck geen schande sal doen. Dus sijn de twee broeders met schande gescheiden. Oursou is daar na in het paleis gegaan / en gekomen in de keuken / alwaar hy gesien heeft rouwe syppe die de kock berpede sou om te ceten / nam twee routwe capoenen die hy op at. Als de kock dat sag / nam hy een schotel / en heeft Oursou daar mede geslagen dat hy krom was. Oursou nam de kock in sijn armen / en heeft hem onder sijn voeten gewoopen / soo dat hy niet wist / of hy sou dood gebleven hebben. Dese tydunge is vooz den koning gekomen / dat Oursou de kock gedood had / en dat niemand hem doost genaken / daarom den koning gestoofd sijnde / Oursou dede vooz hem komen / en wegs dat hy hem sou hangen. Oursou ging halen den schotel / en wees den koning hoe dat de kock hem daar mede geslagen hadde / de koning dit siende vergaf het Oursou / en gebood dat niemand hem sou misdoen / op lijfzaffe. Falentijn ondertwees Oursou / leerde hem / soo dat Oursou geen kwaad meer dede daaren hem in berispen kon.

Hoe den Hertog Savoryn aan Koning Pepsyn om secours sond, tegens den Groenen Ridder, die met kragt syn Dochter wilde hebben.

Het XV. Capittel.

In die tijd als Falentijn en Oursou te samen in 't hof van den koning haren Som (hoewel onbekend) waren / is daar gekomen een ridder van de hertogen Savoryn / seggende: Mogende koning Pepsyn / de hertog Savoryn heeft my hier gesonden / of gy hem wilt bystaan te een ongelovige Sarassyn / genaamt de groene ridder / die des hertogen dochter wil hebben / al sou hy al sijn land daarom beoorzogen: sy is de schoonste jongvrouwe die men vinden kan / en heeft nog drie broeders / die stout en kloek sijn tot oorlogen. Zoo sende de koning / ik doe den hertog bystand. Straks is daar een andere Bode gekomen / doende de koning sijn behoorlycke reberentie; seggende / Mogende koning / wilt tog uw heir vergaderen / en senden 't van stonden aan na de stad Lions / want de Hoogduitsche sijn vergaderd tot honderd duisend gewapende mannen / om uw land onder hen te brengen. Als de koning dit hoorde / was hy seer verstoofd / liet by hem komen de bisschop van Aemien / de hertogen milloen Dangler / de hertogen Germans / met vele andere Heeren / haar vragende wat hy best doen soude / of hy reisen sou na Aquitaniën om den goeden hertog te ontfetten / of na Lions om sijn eigen land te beschermen. Daarop de heeren antwoordden: 't hembd is nader dan de rook / gy behoort niemands land te beschermen / en u eigen laten heoren gaan; daarom laat ons reisen na Lions / om uw land en onderfaten te beschermen; als gy uwe vanden verjaagt hebt / moet gy reisen om den hertog Savoryn te ontfetten. Doe liet de koning de Bode in komen / seggende: Bode gy siet dat ik op dit pas uw hertog niet ontfetten mag; ik moet na Lions reisen / soo als gy nu gehoord en gesien hebt / het is my leed: dus wilt hem seggen dat hy hem mannelijck hield tegens den

groene ridder / als ik mijn reisen met de hulpe Gods volbragt heb / sal ik hem te hulpe komen. Heer koning / septe de bode: ik sie dat uw edelheid den hertog op dit pas niet kan helpen / dat hem kwalijck sal komen: doch / heer koning / ik dank u van mijns heeren wege / en meene oozlof. De Bode is weder gereist / en kwam in 't hof by den hertog / die hy al 't gepasseerde verhaalde / waar over sijn heer seer bedroeft was / want de groene ridder verwaantde 't land en de stad / alsoo dat sy niet een voet uit de stad setten mogten. (Gy moet weten dat dese groene ridder een volle broeder was van den vicus Saragus / koning van Portugal / welke bewaren deed de schone Belefante / die moeder was van Falentijn en Oursou / soo als gy gehoord hebt en nog hooren sult.) Dus was de hertog vol van gedachten hoe hy het maken soude met desen ridder / die sijn dogter hebben wilde tegen sijn dank / en hem daarom een groote oorlog aandeed. Hier over heeft de hertog een gebod gedaan / dat een ieder hem soude wapenen om de groene ridder te bebegten / soo als geschiedde. De dag aangekomen sijnde / hebben de trompetten en claroenen luytig geslagen / de heeren te voet en te paard hebben sig opgemaakt in groote ordonnantie / om tegen den ridder te begten. Als de hertog buiten op 't veld gekomen was / heeft hy sijn trompetten doen blafen en trommelen slaan / en is alsoo sijn vband te gemoet gekomen; sy kwamen mede in de wapens / en daar rees een harde strijd. Als de groene ridder in den strijd kwam / heeft hy met sijn hamer verlagen twee ridders die hem te gemoet kwamen. Den hertog die siende / is gereden na de groenen ridder / en bogten mannelijck te samen. De goede hertog hield hem seer vroom in den strijd / maar het was niet om den ridder te bebegten / want hy versekerd was dat hem niemand overwinnen kon dan een konings soon / dewelcke noot vrouwen boest gesogen had: desen ridder dacht niet dat sulken kind geboren was / weinig wetende van Oursou de Wildeman / soo als gy hooren sult. De hertog bevoegt dese groene ridder een langen tijd / en hy volgde hem om te winnen / maar is van de Sara-

spnen beset en bedogten / soo dat de hertog van sijn paard geslagen werd / en soude hem gedood hebben / had het een ridder niet belet / die hem gebangen nam en vooz den ridder hragt / die seer verblijd was / want al hadt men hem twee honderd duisend kizonen gegeven / sou hy niet los gekomen hebben. De hertog was seer bedroeft / en bad God dat hy hem vertroosten wilde in sijn tegenwoord. Als de Ghysienen wisten dat hun hertog gebangen was / keerde sy weder in de stad / alwaar een geschrey onder de heren en gemeenten raakte / maar meest van sijn ozie soeren en dogter / sy trost haar goudgeel haar uit het hoofd / schreyende soo seer / dat al de heren genoeg te doen hadden om haar te troosten / maar sy beslaagden haren vader an herte / seggende : helaas ! dat ik nooit geboren was geweest en dat soemenig Edelman sijn lijf verloren heeft om mynent wil / en mijn vader in handen van sijn dood vband geraakt is. Ach mijn lieve vader / uw Edelheid heeft my tel of gehad / want u liefde heeft u in dese nood gebragt / waar dooz uw dood u gemakende is. Aldus herinde de schoone Fefone / of sy sou haar selven gedood hebben / hadden het de heren en vzwoutwen niet belet. Dese groene ridder was in syne tente / en liet de hertog by hem komen / seggende : heer Savorijn / nu sijn gy in mijn handen / soo dat ik u 't leven benemen kan / dan / gy sult my wven dogter geven tot eene vzwoutw / dan sal ik se brengen in 't groene gebertge / en se doen kizonen tot eene koningin. Heer ridder / sijn de hertog als gy u niet laat doopen / en het heilige Christen geloof niet aanneemt / sal ik u mijn dogter niet geven / doet met my wat u believen sal. Hertog / seide de ridder / spreek my van u geloof niet / indien gy mijn raad niet en doet / gy sult sterben een schandepke dood / uw stad sal ik verbranden / en uwe sootten en onderanen vernielen. De hertog antwoorde : daer sal my God vooz behoeden. Dus sijgende ten hemel siende / werd de ridder weernedig / seggende : Heer hertog laat staan u schelien / voldoe mijn liefde die ik tot uw dogter drage / soo voozseker als ik leve / ik ben te vrede u oozlof te geven op sijn een conditie : indien gy kunt vinden een

ridder die my vertolmen kan / soo sal ik van de stad reisen / u land verlaten / en u dochter koopt schelden van myne liefde / en sal de schade / die ik gedaan heb / betalen / en indien ik niet verwonnen werd binnen vyf maanden / soo sult gy myn vzwoutw dochter Fefone / tot een huizvzwoutwe / en ik sal se voeren in mijn land / als gesegt is / sonder eenige oozlog malhande aan te doen. Aldus werd dit tractaat gemaakt met die twee heren / met nog een conditie / dat de groene ridder eens daags in de stad van Aquitanen mogt komen / om te weten of de ridder gekomen was / maar meest was t hem te doen om de schoone Fefone te sien. Als nu 't bestand u geroepen was / heeft den groene ridder den hertog toegelaten / die / in sijn hof gekomen sijnde / heeft de heren dit accoord bekend : wie de groene ridder vzwogten wil / en overwint / sal Fefone ten echt hebben / met het halve hertogdom van Aquitanen.

Hoe menig edel Ridder gekomen is in Aquitanen / om te krygen de schoone Fefone.

Het XVI. Capittel.

In die tijd als 't bestand gemaakt was / soo is de koning Pepijn gerijt na Uong / met sestig duisend man / en heeft verlaagt den koning Lampartzis. Dese Sarasin was koning van Holland en Driesland / en had nog de Moremassen onder hem / daarin lag er een / die koning Pepijn belet / bestozemde de schoone stad heel sieck / waarin hy vlog overwon / en liet toe de Heidensche koning vooz hem komen / seggende : wilt gy een Christen worden / en Mahomet versaken / soo sal ik u laten leven met al uw volk / en soo niet / moet gy allegare sterben. Doch God gaf de koning Lampartzis verstand / dat hy sig met al sijn volk liet doopen in den name Jesu / en gaf de stad aan sphen Daarschalk Anion. Dit gedaan sijnde is koning Pepijn weder gereist na Paris / daar gekomen Gude / heeft hy vzwoutwen ontfangen van den

den hertog Savorijn / behelsende haer accoord. Als de koning dat tractaat gelesen had / heeft hy geseid : die nu een schoone vzwoutwe winnen wil / moet nu sijn kloekheid toonen / want die den groene ridder vertolmen kan / sal des hertogs dochter hebben / met sijn halve rijst. De heeren desen brief iesude / was er niemand soo stout / die dese saak doost aabaarden. Doe vzwagde koning Pepijn : gy heeren / is hier iemand die den hertog vertolmen / die spreek nu / soo mag de Gode sijn heeren seggen / wie dat komen sal uit Frankrijck / ik sal hem geven 't beste paard dat op mijn stal staat / een wapen / en nog duisend goude kizonen. De Gode dankte den koning van sijn heeren wegen / maar niemand antwoorde dan de stoute Falentijn / seggende : mogende koning / is 't dat uw edelheid belieft dat ik mag reysen na Aquitanen / ik sal de groenen ridder bebegten / ende met een vernemen wie dat mijn vader en moeder is / want het my mishaagt / dat ik niet en weet wie ik ben / ofte van wie ik gekomen ben. Daar leid u niet aan wie dat gy sijt / ik ben soo magtig dat ik u mag verheffen / antwoorde den koning / dog Falentijn begerde te vertolken / en heeft consent gescreven op conditie / indien hy den groenen ridder verwon / dat hy weder heeren sou. Falentijn beloofde de koning sulstis te doen / en heeft oozlof bescreven / waar of de schoone Engletyne bedroeft was / ontbiedende Falentijn om aan hem oozlof te nemen. Falentijn by haar komende / heeft sy gesepd / ik sie wel dat ik nimmermeer van u vzwagde hebben en sal / want gy sijt gesant dit land te verlaten / och of 't Gode belieft dat ik niet u reisen mogt / soo moet my Gode helpen ik sou u vzwoutwen : maar nu 't anders niet wesen mag / moet ik mijn tijd in droeffnisse verlijten / nochtans sal mijn hert altijd by u wesen / tot een reken geeft ik u mijn sentel / en opend mijn koffer / en neem u behagen daar uit. Edle vzwoutw / sy Falentijn / ik dank u vooz u gunst / goud nog silber heb ik van doen / mijn reise is om dat ik weten sou wie ik ben / of van wat geslagt ik gekomen ben / nu sal ik u edelheid seggen dat ik vzwagten heb tot dese dag toe / ik vzwage een

huise op mijn schouderen / blikkende als goud / ik weet niet wat dat beduit / daarom ben ik van sin dat ik reisen sal / soo ver dat ik weten sal wie dat mijn vader en moeder sijn / daarom neem ik oozlof / ende seg u edelheid adieu / ik beloobe u by mijnder vzwoutw : (soo 't Gode belieft) dat ik mag weten van wat geslagt dat ik ben / en soo edel sy van geboort / dat ik by u komen mag / en gy u dan veroorzoedigen wild / sal ik my aan u edle verbinden. Indien niet / soo sal ik altoos u die naer wesen : met dese woorden heeft Falentijn oozlof genomen / en Engletyne alleen gelaten seer bedroeft sittende in de kamer / soo heeft sy haar bedagt / dat een konings dogter niet behoort haar selven over te geven / om 't bloed van Frankrijck in eeren te houden. Dus is Falentijn weg gereist met Oursan / tot blydschap van Hendrik en Hanefroi.

Hoe Hanefroi en Hendrik deden wagen Falentyn en Oursan / om hem op den weg dood te slaan.

Het XVII. Capittel.

Als Falentijn en Oursan gereist waren na Aquitanen / is de haat van de vzwouders soo groot geweest / dat sy ontboden een van hun neven / en hebben hem vzwraad aan hem te nemen gegeven / hem belastende dat hy met hem sou nemen dertig mannen / en dese twee ridders in het bosch ombzingen / die voor hem togen / om 't schelmsluk te vzwzingen. Koozt daar na is Falentijn en Oursan gekomen / daar de vzwzader Gzingaart met sijn volk sag. Als dese vzwzaders hem sagen / hebben sy geroepen / sla dood / sla dood / sla dood / nu is het tijd / en hebben Falentijn scherpekljck bebegten. Gzingaart gaf hem sulstis slag met de hamer dat sijn bloed overaarde liep / seggende : Falentijn hier moet gy sterben. Als den jonking hem gekwest voelde / en van alle side bebegten / heeft hy hem Gode bevolen / seggende : heeren / gy hebt my de dood gezworen sonder recht of reden / soo sal ik mijn vzwaken dat gy niet al weder te huis komen sult / vzwakende sijn

zwaard

swaard / gaf de eerste die hem te gemoete kwam sulke een slag / dat hy hem 't hoofd kloofde / met nog vijf andere. Oursfon aan de andere sy scheurende met sijn rauwe handen al dat hem in 't gemoed kwam / in sulke manier / dat al die hy kypgen kon / beet hy met sijne tanden dood / en wierpse ter aarde / den een op den ander / en is soo boozt gepasseerd. Dit sien- de den veyrader / is gereden op sijn slot dat daar hy stond / om meer hulp; kwam doe met andere vijf en dertig mannen en riepen: Falentijn geeft u gebangen / want gy moet hier steruen. Falentijn dit siende / heeft God aangeroepen / dat hy hem helpen wilde. In dese nood is hy naar Gzingaart gegaan / en tegens hem geuoelhten / dat 't te verwonderen was. Oursfon deed mede sijn best / soo dat daar niemand was / of sy ontfagen die twee broeders; doch ten laastten werd Falentijn soo beuoelhten aan alle kanten / dat hy gebangen werd van desen veyrader. Als Oursfon dat sag / soo is hy komen lopen / hullende en kypende in het bosch / maar 't hielp hem niet. Doe bedal Gzingaart dat men Oursfon vervolgen soude / en levendig of dood by hem brengen / maar dat was om niet; hy liep en sprong dooz 't bosch / dat niemand by hem doost konen: want die hy in sijn handen kizeeg / verseheurde hy met sijn tanden / soo dat een pge- wijk van hem reed naar het slot toe. Ours- fon heeft se vervolgt tot aan de poort van 't Casteel / daar Falentijn op sat. Op dit Cas- teel was een Capitijs van dieben / mooz- denaars en robbers / die een neef was van Gzingaart / en deelden hare roof te samen. De edele koning Pepyn wist van dese saak niet / meenende dat het een goed Edelman was. Falentijn dus gebangen sijnde / hebben hem onredelijc behandeld / sloten hem in een donke- re put. Als Falentijn dus behandeld werd / begon hy zwaerpl te suchten / viel op sijn knien / biddende God / dat hy hem help en wil- de / dat hy uit de handen van dese veyraders komen moegt / seggende: o Koning! ik sie u edelheid niet meer / myn dood sult gy niet we- ren / ik moet hier in dese diepste put steruen. Adieu Oursfon / gy hebt de dood om mynient wyl geleden / gy beminde my boven alle men- schen / soo deed ik ook / als of gy myn eigen

broeder geweest had / ik begeerde te sien mijn moeder / maar nu sal ik van haar geen ken- nis hebben / daarom ik in groot lyden ben: dus als 't Gode belieft / sal ik mijn ligchaam de veyraders geuen / en mijn siel den alma- gende God. De veyraders namen raad wat sy met Falentijn doen souden / eenige wilden dat men hem boozt soude doden. Doen sy Gzingaart / van die gedachten ben ik niet / men sal hem houden in desen toren / en ik sal gaan by Hanefzoj en Hendyik / en seggen dat wy hem gebonden hebben / hergeen sy goed von- den: en Gzingaart is gereist naar Parys. Oursfon was onduwyl in 't bosch / makende groot misbaar / rustende onder een boom; als den dag aan kwam / heeft hy hem na Pa- rrys begeben / om den koning te keimen te gen / hoe Falentijn gebangen was / en geleid op een Casteel. Hy liep soo ras als een paard / maar Gzingaart is eerder te Parys gekomen dan Oursfon / ging boozt na Hanefzoj en Hen- dyik / en heeft verhaald hoe Falentijn gebangen was; waerover sy verblid waren / vzaagden of sy Oursfon meden hadden / doe sepde Gzingaart neen; en dat Oursfon hen ontkaan was. Doe kregen sy verdriet / maar vertzoosten elck anderen / omdat hy niet spraken kon. Ours- fon toefde niet lang / sy kwam te Parys of hy dol was geweest / soo dat al de Burgers ha- re deuren sloten booz de wildeman. Des ande- rendaags soude Gzingaart gaan reysen naar 't Casteel om Falentijn te doen doden / maar God! die sijn vrienden niet verlaat / heeft Ours- fon gefonden in des konings paleys / en de ko- ning sat aan de tafel te eten. Als nu de koning Oursfon sag / meende hy dat Falentijn weder kwam / daar de koning sich in verblidde. Oursfon ging dooz de saal heen en weder / seer bedzoeft / sloeg op sijn boost / waerover de Heeren sich verwonderden. Dus gaande gieng en weder / heeft hy Gzingaart de vey- rader gesien / sittende aan tafel onder de andere Ridder; sijn hoofd nederhoudende / omdat Oursfon hem niet keimen sou. Oursfon siende dat het Gzingaart was / heeft sijn hoofd op geheuen / alsoo hy hem wel kende / en gaf hem een slag niet sijn hand / dat hem sijn oor op de tafel viel; hem verhalende / sloeg hem van onder op in sijn aangezicht / dat al sijn

sijn tanden bzaaken uit sijn mond / en sijn ene oog uit. Doe begon de veyrader seer te kyp- ten / dat al die in de sale waren medelpden met hem hadden. Doe is Oursfon agter- waarts getzeden / gaf hem sulke slag op sijn hoofd / dat hy ter aarde slozte onder de tafel. Doe sineet Oursfon de tafel om: niet al dat er op stond / waer af de ridder's ver- stoord waren. Gzingaart sou dood gebleuen hebben / had 't niet gedaen een stout heer / die hem uit Oursfons handen met kragt trok. Helaas sepde de prinsen tot den koning / siet hoe dese wildeman de ridder geslagen heeft / doet justitie over hem / want hy is een sozgelijc man. Doe sy de koning / op dese sake moeten wy ons beraden / ik geloof niet dat hy sonder oozsaak Gzingaart geslagen heeft / doet hem hier komen / soo mogen wy weten waar dooz dit gevegt gekomen is. Oursfon wierd booz den koning gezagt / die hem vzaagde / waerom hy desen ridder gesla- gen had? Oursfon deed tekene dat Gzingaart had vermoord Falentijn in een bosch / wylende wonderlijpke tekenen / dat hy Gzingaart bevegten wilde in een kamp / om hem 't ver- raad te doen beipden / smptende sijn Capoen booz Gzingaarts voeten / tot een teken om tegens hem te begten. Als de koning dit sag / sepde hy: Myn heeren / gy hebt gesien dat de wildeman de ridder geslagen heeft / en ik heb hem na de kweest gebragt / soo laat ik my denken dat hij een kamp wil begten tegen Gzingaart: Myn heeren wild hier in helpen raden / en u aller opinien segge / wat ik hier in doen sal / ik ben bedugt booz een veyraad / dat ons naderde is / daarom sou ik den kamp con- senteren / 't geen al de heeren toestonden: 't selve wierd Gzingaart gefeyd / die daar wel- nig lust toe had / vzesende dat 't veyraad uit- komen sou / dat dus lang verholen was ge- weest: Gzingaart sag Hanefzoj en Hendyik aan / die hem wenkten / seggende met een bedzoeft aangesigt / Heef sozot niet / wy be- louben dat wy u peys maken sullen / indien gy veruonnen word. Helaas sepde hy: mijn saken gaan seer kwajlyk / ik sie dat ik steruen moet om uvent wil / die seggende: is hy by de koning gegaan / en sepde: Hoogmogende

koning / ik bid u dat u mogendheid my ont- lasten wil / tegen de wildeman die kamp te begten / het is een man daar geen ridder eer af behalen mag / want het geen natuurlijc mensch is. Gzingaart sepde de koning u on- schuld mag u niet baten de kamp is geconfen- teerd by al mijn heeren / hebt gy regt / 't sal u wel beschermen. Dan dit antwoord was Gzingaart bedzoeft: maar Hanefzoj sepde / verlaat u niet / ik sal u soo wapenen dat de wildeman u niet misdoen mag. Als Ours- fon brestond dat hy den kamp begten sou / be- dzeeft hy groote blijdschap / en wees de koning dat Falentijn dood en vermoord was / waer af de koning hem seer verwonderde / van de tekenen; altoos stond Oursfon om Gzingaart te slaan; de koning wees dat hy hem niet slaan soude booz dat hy in den kamp waar. Doo sy de koning tot Gzingaart / wapent u / en denkt om wel te doen. Ach helaas / heer ko- ning / sepde Gzingaart / ik heb u lang ge- diend / maar ik word geloond dat ik moet beg- ten tegen een onredelijc Creatuur. Gzing- gaart / sy de koning / hebt gy regt / soo wild niet sozgen / u goed regt sal u beschermen. Ik sal u doen wapenen / Oursfon sal onge- wapend / gy sult te paard sijn / en hy te voet: gy bewijst wel dat gy onrecht hebt / doet u befi / bescherm u regt / de Gode wil u beide be- waren.

Hoe de Koning Pepyn gebood dat men de Kamp voor sijn Paleis maken sou- de, om te sien Gzingaart en Oursfon te samen vegten.

Het XVIII. Capittel.

Na dat Gzingaart veel onschuld gedaen had om tegen Oursfon te begten / soo heeft den koning de kamp doen bereiden booz sijn paleis. Als 't bereid was stond Ours- fon om Gzingaart te wagten / die al gewa- pend was by Hanefzoj en Hendyik. Oursfon in de kamp wesende / heeft menig bewijs ge- daen met sijn handen / hoe hy Gzingaart be- gegten sou. Als Gzingaart wel getwapend was heeft hy oozlof genomen aan Hanefzoj

en Hendrik / seggende: Mijn heeren / ik moet
desen kamp begten / maar ik weet wel dat ik
verwonden sal worden / en dat ik de dood moet
sterven om wie ik wille: zwijgt / seyde Han-
sroi en Hendrik / hebt goede moed / indien gy
van de wildeman verwonden wordt / sullen
wy u peyn maken tegen onsen vader / soo dat
gy geen sorg hebt vooz u lijf / indien de ko-
ning u iets sou willen misdoen om de sake
daar sou liever om sterben honderd duysend
man: maer sijt secrete / en meld van die
saken niet. Aldus is Gyingaard gereden na
de kamp / die vooz 't paleis was. Als nu
Gyingaart in den kamp gekomen was / seer
hoogmoedlyk stak hy sijn paard met sporen /
en reed na Oursou / en seyde. Ha! valsche
berader / gy hebt mijn eene oog uitgeslagen /
ik sal u bewyzen dat gy my onrecht gedaan
hebt. Als Gyingaart na hem toe kwam /
heeft hy hem bewyzen veel tekenen / stak sijn
handen omhoog / gyspente met sijn tanden soo
breeffelyk / dat die 't sagen / daar van berbaard

waren. Gyingaart liet sijn lans dalen / stak
sijn paard met sporen en liet 't loopen na
Oursou. Oursou sprong agterwaarts / soo
dat sijn lantie in der aarde stak / doe is Oursou
toegeschoten / heeft de lantie uit Gyn-
gaarts hand met geweld genomen / gaf hem
met deselve sulke slag / dat hy verdooft in de
sadel sat. Gyingaart hem voelende geslagen /
stak hy sijn paard met sporen / en reed in de
baan / nu hier endan daar; Oursou liep hem
na / gyspente met sijn tanden. Doe Gyn-
gaart hem sag in dusdanigen last / seyde hy:
Ha Hansroi en Hendrik / nu is mijn tijd ge-
komen / hier moet ik om u beper wille sterben.
By rydende heen en weer / heeft Oursou de
lantie uit sijn handen geworpen / loopende na
Gyingaart / het paard by den hals genomen /
en soo vast gehouden / dat het niet een voet
voorz en kon. Gyingaart meende sijn zwaard
te trekken / maar Oursou dat siende / heeft
hy het paard met kracht onder sijn voeten ge-
worpen / soo dat Gyingaart sijn sadel ruimen
moest

moest. In 't opstaande verloor hy sijn schild.
Doe is Oursou toegeschoten / gaf hem sulke
slag met sijn hand / dat hy ter aarde vallen
moest / ging op sijn paard zitten / en deed daar
veel wonderlike kuren mee. De koning
seyde / ik verwonder my seer van dese saak / ik
weet niet wat ik hier uit nemen sal / ik laat
my denken dat hier een groot verraad uitko-
men sal / maar waar van daan weet ik niet.
Oursou sittende op 't paard / reed na Gyn-
gaart toe / gaf hem nog een slag dat hy weder
ter aarde moest vallen. Doe nam hy sijn ei-
gen zwaard / gaf hem nog drie wonden in 't
lijf / en een in de arm / soo dat hy voorz dood bleef
leggen op de aarde. Doe heeft de berader
geroepen om sijn saak te mogen bekemen / de
bewaarder van de kamp die vzaagde hem wat
sijn begeren was. Doe seyde Gyingaart laat
de koning komen / ik sal hem het verraad
ontdekken / laat dese wildeman my niet meer
staan. Den ridder wies Oursou dat hy
hem niet meer staan sou / en Oursou was te
bieden.

Hoe Gyingaart aan den Koning het ver-
raad ontdekt, als hy verwonden was
van Oursou, en hoe Valentijn na A-
quitaniën trok, en tegen den Groenen
Ridder voer.

Het XIX. Capittel.

Als Gyingaart den koning sag / heeft hy
om genade gebeden / en seyde; o ko-
ning ik heb my ontgaan tegen u / hier toe heb-
ben my gebragt u soonen: want om hen te
belleben / heb ik Valentijn gevangen in een
bosch en onse raam is alsoo gesloten / dat men
Valentijn verstaan hebbende / gebood dat men
Gyingaard hangen soude. En de koning is
met eenige heeren na 't kasteel gereden / om
Valentijn te ontfetten. Oursou is vooz den
koning geloopt / wyspente den weg soo regt /
of hy deselve gemaakt had. Den koning sey-
de: Het is een verraad sake van de wildeman /
dat hy Valentijn soo lief heeft / ik sal hem goed
doen; het was geen wonder / want het was

sijn Susters Soonen / al wist hy 't niet; ook
mocht de koning niet weten wie dat Falentijn
en Oursou sijn / dan dooz een hoofd dat Este-
remonde bewaarde in een kasteel / dat For-
gus en Henre toe behoode. Dit hoofd is van
een Spin / dat men de konst van Negroman-
tie gemaakt is / en toekomstige dingen vooz-
seyd / en is van sulke aard dat 't niet vergaert
sal / vooz dat in het kasteel komt de alder-
bzoornste man / die op aarde leeft / dan sal
dat hoofd sijn sprak en kracht verliezen / daar
sal een komen die 't te niet doen sal: nament-
lyk Falentijn / en Estiermonde kypgen.
De koning by 't kasteel komende / hebben sy
hem poorten gesloten / en de Dooztier bevo-
len op hun lijf / geen poorten te openen. De
koning dat siende / liet het Slot bevozen:
De kracht gebuit sijnde / braken sy de mu-
ren / sijn met magt in 't kasteel gekomen /
hebben de beraders gevangen / doen gaande
in een diepe donkere tooren / liet het Slot bevozen:
in lag met groot verdriet. Als hy den koning
sag / is hy op sijn knieën gevallen / hem danken-
de dat hy hem verlost had van den dood. Doe
vertelde de heeren Falentijn van Oursou /
hoe dat hy een kamp bevogten had tegen Gyn-
gaart / daar dooz dit verraad uit gekomen
was. Falentijn dit verstaande / nam Oursou
in sijn armen en heeft hem gekust / deden
malkanderen gzoote vriendschap. Doe liet de
koning de beraders in 't bosch aan boomem
hangen. Doe seyde de koning / mijn liebe
vriend Falentijn / doet mijn raad en reyt niet
my wederom / soo silt gy wijselijc doen.
Deer koning / seyde Falentijn / vergeef 't my
ik sal niet wederkeeren / vooz dat ik weten
sal van wat geslagt dat ik gekomen ben. Ik
sal gaan reysen na Aquitaniën / soo als ik ge-
zworen heb / om de groenen ridder te be-
gieten / ik bid u dat gy my oorlof wilt ge-
ben / om mijn opset te volbragen / ik sal
altoos u armen dienaar blyven. Aldus is de
koning Depijn geschieden; nu sal ik voorz
spreken van Falentijn en Oursou / die na A-
quitaniën reysde / om de groenen ridder te
bevegten. Als de Landlieden vernamen dat
daar kwam een ridder met een wildeman al
ruig bewassen / liep elk om hem te sien / die

al naakt en ruig als een Beer was. Falentijn liet hem een Cosack van rood armoesijn maken / daar dooz hy te wilder sag. Als hy dus gekleed was / besag hy hem selve / en hield een hobaardig manier / dat een genugte was om te sien: Dus reidende heeft Falentijn sien komen een jong ridder / die seer schreide. Falentijn vzaagde / waarom schreid gy aldus! heeft u iemand leed gedaen / soo wil ik u bystaan? Belas sepd de Jongeling: 't en is dat niet / ik heb mijn Heer verlooren / die heeft een stryd om de schoone Fesone tegen den groenen ridder aangenomen / en is verwonnen; daar leeft geen ridder die hem overwinnen sal / daar op is hy soo hobaardig / dat hy de ridders / die hy verwind / aan een boom laat ophangen: ik heb er al drie-en-twintig geteld / mijn Heer die hangt ook daar. Doe sepd Falentijn soo het Godt belieft / sal ik daar na toereyden / en begten lijf om lijf / ik heb ook soo veel gehoord van dese Fonteynwaarschoonheid / ik hoopse in korten tyd te sien. Heer / sepd de Jongeling / gaat daar niet om hem te bevegten / want het is altemaal verlooren arbeyd dat gy begind: wild gy u lijf tegen sulck een dwaas setten / want hy veel stoute ridders heeft verslagen / ik sozge ook vooz u lijf en leven / indien gy tegen hem begt. Oursfon wees Falentijn niet tekenen / dat hy op de schoone Fesone verliest was / en daarom de groenen ridder bevegten wou / daar Falentijn om lagten / en reisde voozt na Aquitaniën / Falentijn de Stad van bezre aansende / heeft een man geroepen die daar kwam gegaan / en vzaagde / waar hem de groenen ridder onthield? Heer sepd de man / ik geloof niet dat gy hem wild gaan bevegten? Ja / sy Falentijn: Ach Heer gy neemt een groote stultheid aan / gy sult nimmer victorie tegen hem verkyppen / komt hier op desen berg en siet aan de boom / daar hangen meer dan veertig die hy al gedood heeft / binnen veertien dagen sal hem den hertog moeten geven sijn Dogter / een der schoonste Fonteynwaarschoonheid van de Waereld. Mijn liebe vriend / sy Falentijn / Godt sal den hertog helpen. Als Falentijn sprak met de man / kwam daar een man van seventig jaar / als

een Belgijn / met een langen gypsen baard / het was Blandemijn / die Belesante des konings Susier en Falentijn Oursfons moeder diende / die by het Slot was / daar de Keuse Faragus hem omhiel / zoo wy hier te voren geseyd hebben. Falentijn vzaagde van waer hy kwam? Hy antwoorde van Constantinopolen: maar ik mogt daar niet in / om dat de Turken de stad belegerd hadden. Belgijn sepd Falentijn / segt my van de groenen ridder / is hy niet wyerd? Mijn Heer / sepd hy: indien gy my geloven / rade ik u dat gy niet tegen hem begt / al waren er honderd / hy sou u alle 't lijf benemen. Doozt vzaagde hy Blandemijn / waar sijn reis heen was? die hem sepd / na de koning Pepijn / om hem aan te dienen / dat de koning Faragus begeert een kamp te begten tegen de keiser / die Belesante sijn huysvrouw ongetelikh verjaagt heeft / 't welk den koning van Frankrijks Susier is / en by hem onderhouden word. Doe bad Falentijns in Godes naam / dat hy gelofde te wagen / tot dat hy den groenen ridder verslagen had / dan wilde hy met den keiser een kamp begten: want hy in niemand soo gehouden was / dan in koning Pepijn. De Wode sloeg het af / seggende: Hy moest de boodschap van Belesante doen; daar op Falentijn belaste de groetenis aan den koning Pepijn / en segt dat gy my hier gesien hebt niet den wildeman. Dus reisde hy heen / Falentijn heeft de stad aangesien / die seer schoon was / en siende een Fonteyn / is daar na toe gereden / ging sitten rusten onder een boom / want hy seer vermoeid was / ook begeerde hy wat te slapen / en Oursfon betwaarde hem. Doe Falentijn wat geslapen had / is hy opgestaan / toen kwam daar een ridder die dooz sijn hobaardigheid / den hobaardigen ridder gheeten was: want hy was soo opgeblasen / dat hy niemand groeten / en soo hem iemand ontmoet en hem geen eer deed / die moest tegen hem begten / waar dooz hy mening een ter dood vragt. Dese hobaardigen ridder komende by de Fonteyn / trad van sijn paard / Falentijn hem aansende / niet wetende wat sijn mening was / om dat hy van sijn paard trad. Oursfon ging

ging nebens hem staan / hem neerstig aankende / dat de ridder seer speet / die hem een slag gaf / dat hem 't bloed ten neuse en mond uitlep. Toen heeft Oursfon hem in sijn armen genomen / hem ter aarden werpende / dat al sijn leden vzaaken / heeft doe sijn mes genomen / en stak hem daar mede een groote woude / dat er het bloed overbloedig uit sijn lyf liep. Dese hobaardigen ridder hem aldus gekwetst voelende / heeft huide geroepen. Doe sprak Falentijn: Heer ridder gy hebt onrecht dusdanigen man te slaan / die niet spreken kan. Doe sepd de ridder / gy Rabaut / waarom doet gy my geen heusheid? meenende hem met sijn zwaard te slaan / Falentijn dit siende / sloeg de ridder dat hy dood ter aarde bleef leggen / seggende: soz sal men leeren goede heeren groeten. De ridders Soldaten dit siende / sijn niet schijft na de stad gevlogen / vzagten tydning aan den hertog / die hierom seer gestoozd was / want hy was van sijn naaste bloed. Falentijn hoorde 't geroep van

't volck binnen de stad om de doodslag / is te paard gereden in de stad in een rijk burgerhuis / nam daar sijn rust plaats. Dit werd dadelyk den hertog aangedient / die hem dooz een Wode heeft laten halen: komende by den hertog / vzaagde hy: gy heeren / wild my seggen of gy ridders sijn of niet / en uit wat land gy sijn? Heer hertog / sepd Falentijn / wy sijn ridders / en Dienaars van de koning van Frankryk. Ridders sy de hertog / gy hebt myn Heer gedood / het welk Falentijn stoutelyk bekende / en verhaalde 't van woord tot woord / gelyk 't geschied was / sepd voozt / wy sijn gekomen om de groenen ridder te bevegten / en de schoone Fesone te winnen: maar gy hertog heb kwalyk gedaen / dat gy door den hobaardigen ridder u wegen onveilig hebt laten maken / wy hebben ons lyf verweerd / u wegen bezeyd / en open burg gemaakt vooz alle ridders / die om u Dogter te winnen / hier komen; dus sijn wy onstrafbaar / maar gy strafbaar: dooz welke

reden den hertog haar beyde verdonnerde / feggende: Heer ridder / alsoo gy gekomen syt om de groenen ridder te bevegten / sult gy in myn paleis komen / en besien myn Dogter / om welke gy gekomen syt / by haar sult gy vinden nog veertien ridders / die ook gekomen sijn om den groenen ridder te bevegten. 't Is de manier dat alle ridders die hier komen om myn Dogters syt / die moeten eerst in de sale komen en met haar spreken / eer sy den groenen ridder bevegten / sy sal u geven een goude ring / wild die bewaren ter liefde van haar. Dus is den hertog met Oursson en Falentyn in de Saal gegaan / daar de schoone Fesone en de ridders waren. Doe Falentyn de schoone Jonkvrouwe sag / heeft hy haar eerwaardighlyk gegroet / en seyde overhuid: Edele Jonkvrouwe door gantsch Christenryck weet men van u schoonheid te spreken / Godt moet u bewaren vooz de groenen ridder / die niet waardig is u te genaken. Dus sal u believen te weten / dat de koning van Frankryck ons alhier gesonden heeft / om ons sijn te abonturen tegen de stoutsten man die op aarde leeft / soo men seyde: Hier is ook een alleruzoomste man / hy ontfiet hem geen wapen ter Waereld / hoe danig dat sy sijn / nog geen man op aarde: hy heeft nagelen aan sijn handen / sicidende als scheermessen / dat hy spreken kon / sijnz gelyk en waer op aarde niet gebonden. Edel vrouwe gy moogt seker weten / indien dese man mag begeten tegen de groenen ridder / hy sal niet lang tegen hem mogen staan / maar sal hem schandelyk op moeten geven. Fesone antwoorde seer beleefdelijck: Ik dank den edele koning van Frankryck: Myn heer / vooz de grooten arbed die hy om mynent wille gedaen heeft: Segt my ridder kend gy hem niet? het is een schoon man van maaksel / 't schepet een stout man van herten te wesen / ik geloof waer hy gebaert in een stowe / sijn sijn fou wit wesen als andere mans. Edele vrouwe / seyde Falentyn / hy heeft van sijn leven geen kleederen aan gehad / dan nu eerst / om te sien hoe dat hy hem houden sou / in heb hem naakt in Parys gebzagt by den koning / hy ontfiet koude / hitte nog wind.

Dus koutende / aansag de schoone Maagd Oursson / en verliesde op hem boven alle andere heeren en ridders die daar waren / daarom men gemeenlyk seyde: daar is geen lief leikh. Als Falentyn dus sprak tegen de jonkvrouwe seyde hy / hoe hy een ced gedaen had / om de groenen ridder te bevegten in een kamp / om haar edelheids wille / en niet wederkeeren vooz hy hem verslagen / en haar verlost had. Velaas seyde de schoone Fesone / set u sijn in de avonture niet om my / want wie een ander liever als hem selve heeft / die heeft een ongeregelde liefde: daar sijn om mynent wil soo veel gestoven / dat het my verdriet langer te leven / dog Gode Almagtig wil u victorie verleuen. Doe nam Fesone twee goude ringen / gaf den eene Falentyn / en de andere Oursson / daar na sijn dese twee ridders gaan sitten aan de tafel / daar de andere saten. De hertog deed henlieden eerlyk dienen / dan Fesone heeft altyd haar oogen op Oursson geslagen / meer dan op de andere ridder / soo dat haar hart was onstoken met liefde. Terwyl de heeren aten / is de groenen ridder vooz de poort gekomen / om de schoone Fesone te sien. want het tractaat alsoo gemaakt was / dat hy eens daags komen soude. Zoo haast als hy in 't hof was / seyde hy met luider stemme: Heer hertog / hebt gy ridders om my te bevegten? Ja / seyde de hertog / hier sijn er nog veertien / die hun sijn avonturen willen om myn Dogter wil / en tot dien einde uit verre landen gekomen sijn. Doe seyde de groenen ridder / laatsse my sien / en de schoone Fesone ook. Dus tredende in de saal / heeft hy de ridder aangefien / en seyde: gy heeren / syt gy hier gekomen om my te bevegten / soo syt gy verdoemaad? eet / dinkt / en maakt goede cier / morgen sal 't wesen den lesten dag / ik sal u alle hangen aan de hoogsten tak van myn boom. Falentyn dit heorende / was seer verstoord / heeft den ridder geantwoord. Heer ridder / sulke woorden te spreken / hoord gy u schamen / de dag is nu gekomen dat gy bevogten sult worden soo sterk als gy ooit geweest syt / hy is nu gekomen die u verwinnen sal. Oursson sittende ter

tafel / sag den groenen ridder aan / verstand wel dat men van hem sprak / is opgestaan / en na hem toetredende / nam hem in sijn armen / wierp hem op sijn schouder / als of hy een kind geweest had / kuiserende soo met hem heen en weer / wierp hem ten lesten tegens de muur / alsoo sijn / dat hy meende de hals te bryken / want Oursson wel verstaan had / dat het de groenen ridder was / die soo veel ridders had laten hangen. Als den groenen ridder opgestaan was / ging Oursson aan de tafel sitten / en weer met tekenen / dat hy er wel drie sulke ridders op sijn hals nemen soude: Toe begonnen sy altemaal te lagchen die in de sale waren / en seyden: dat nu gekomen was die de schoone Jonkvrouwe hebben soude. Doe Fesone Oursson sag / wierd sy te meer ontstoken met liefde. Godt die alles voorsziet / heeft haar beyder herten ontstoken met de band van venus / soo dat het kwaspik is om te schryven. Den groenen ridder beklaagde hem seer / van 't geene dat hem geschied was / feggende myn heeren / dese man heeft my verast / is aan my gekomen sonder te spreken / ik beloobe hem dat ik hem soo straffen sal / dat gy aan hem een exempel nemen sult / en tot sijn van hem sal ik een galge doen maken / om hem daar aan te hangen. Oursson verstand wel dat hem den groenen ridder beklaagde van de smaat die hem gebeurd was / doe is Oursson opgestaan / heeft sijn hoofd geschild beweest met tekenen dat hy hem 's anderen daags wilde bevegten / tot een teken heeft hy sijn Capoen uit getogen / en deselve vooz des groenen ridders voeten gewoopen. Toen sprak Falentyn tot den groenen ridder: siet hier het pand van den wildeman / hebt gy nu een uzoom hert / soo heft hem op. Dit spoot den groenen ridder soo seer / dat hy niet een woord sprak. Toe seyde de hertog / gy sult sizyd hebben tegen dese wildeman! indien gy hem verwind / soo moogt gy roemen dat gy syt de bloem van alle ridders. By myn Gode / seyde den groenen ridder / morgen soo sult gy 't sien wat sijn sterckheid is / hy sal niet lebedig uit myn handen komen / ik sal hem hangen boven alle de an-

dere. Met dese woorden is hy uit 't Castoel gegaan in sijn Pabrisoien om te rusten. Den hertog is gebleven met sijn heeren in de sale / by de schoone Fesone / die groote blydschap en beugd bedreven / feggende: Hier is de Meester van den groenen ridder. Daar was groote spraken in de stad van de wildeman / elk begeerde hem te sien / waar door soo groote meeningte volck kwam in 't paleis / dat men de poort moest sluiten. Als Oursson 't gerugt hoorden / stak hy het hoofd ten bengster uit / om beter gesien te kunnen worden / en om eenige Batement spreken te sien / die gecindigt sijnde: is elk gaan slapen. Falentyn in sijn rust sijnde / deed hy Oursson een teken / dat hy by hem te bed komen sou / maar Oursson ging leggen op de aarde / deed als hy gewoon was. Doe den dag aangekomen was / is Falentyn en Oursson in de sale gegaan / eer de hertog met sijn Dogter kwam. Daar waren de veertien ridders / die gekomen waren om te begeten / ieder hoopte op de schoone Fesone. Doe sprak daar een ridder van groote geboorte / feggende: Myn heeren indien 't u alle belieft / ik ben bereid om de ridder te bevegten / 't geen hem van de andere ridders geconfenteerd werd / hy heete Gallerant / en was een Fransman: hy hem haastig gewapend hebvende / kwam by Fesone sijn afschept nemen / is gereden na de tent van de groene ridder. Toen den groenen ridder sag dat daar een ridder kwam om te begeten / is hy te paard geseten / kwam met een hobaardig gemoed tegen den ridder Gallerant / stellende hem ten eersten van het paard dat hy ter aarde viel / nemende voort de helm van het hoofd / daar door Gallerant verbaard wierd / en bad om genade / maar 't hielp hem niet / hy toog hem sijn harnas uit / en hing hem aan den boom / by de andre. Om de dood van dese ridder was in de stad een groot geschrey / want hy een volprezen man was. Oursson verstaande de dood van Gallerant / deed een teken met sijn handen / dat hy den groenen ridder van stonden aan bevegten woude / cu sijn vleesch van den anderen scheuren: maar Falentyn seyde dat hy de eerste moest wesen /

(40)
foo heeft hem **Oursson** ontzien en is weg ge-
gaan. Toen is **Falentin** hem gaan wapenen;
gelwapend sijnde / is hy gegaan by de schoone
Fefone; om oorlof te nemen. Men heeft
niet te vraghen of 't daar fugten of kerimen
is geweest / och! zy de schoone **Jonkvrouw** /
ik bid **Gode** **Altmachtig!** dat hy u bewaren
wil vooz dese groenen ridder / die mijn maag-
dom soekt. Na veel reden heeft **Falentin** oor-
lof genomen van de **Jonkvrouw**: sy heeft
hem **Gode** bevolen / haar sin was altoos by
Oursson / daar sy reden toe had / door dien
dat 't **Godt** belieftde dat het geschieden soude /
dat **Oursson** haar tot een huisvrouw sou
hebben / als gy nog horen sult. Doe is **Fa-**
lentin te paard gefeten / om den groenen
ridder te bebegten / maar op de weg sijnde /
is daar gekomen een ridder die op de schoone
Fefone verliest was / roepende: **Heer** hebt
een wormig patentie / laat my dog vooz gaan.
Jonkheer gaat in den naam **Godes** / ant-
woorde **Falentin**: **Ik** geef u oorlof / **Gode**
moet u bewaren: hy was genaemt **Cyrus** /
gebooren uit **Sabolsen** / hy had al sijn goed
verteerd / daarom zette hy hem in de abon-
ture / nam oorlof van **Fefone** / en aan alle
de riddersen / en is zoo gereden vooz 't pabel-
joen van den groenen ridder. Toen de groe-
nen ridder **Cyrus** zag komen / is hy uit sijn
tent gekomen als een hoogmoedig man.
Cyrus zepde / **Heer** ridder zit op u paard /
en denkt om u te beschermen. Den groenen
ridder gebood dat men sijn paard brengen
zoude / en is daar op gezeten / heeft sijn groe-
nen schild aan sijn hals gehangen / de lantie
in sijn handen genomen / en sijn op malkan-
der gereden in soo een grooten nijd / dat den
groenen ridder **Cyrus** door sijn lijf reed /
dat hy dood ter aarden viel / die hy als de an-
dere niet een hoozd aen en boom hing. Toen
Falentin zag dat **Cyrus** was gehangen /
mishagde hem dat zeer / en bewaert hem **Gode** /
had hem debotelijk aan / dat hy dog weten
mogt wie sijn vader en moeder was / dat
hy daar kernis af kypgen mogt vooz sijn dood.
Doe stak hy sijn paard met sporen / en
reed vooz de tente van den groenen ridder /
en ging daer in. Den ridder kende **Fa-**

lentin wel / door dien hy **Oursson** geantwoorde
had / waar door hy **Falentin** meer ontzag
dan alle die daar waren / seggende: **Heer** rid-
der / ik ben te vreden dat gy weder keerd in
u land / want my verdriet u ongeluck. Toen
zepde **Falentin** / ridder dat mag niet sijn /
ik heb beloofd en gezworen dat ik mijn magt
tegen u vroehen zal / dus ontzegt my niet.
Den ridder zepde / indien gy my wild be-
proeben / zoo moet gy halen mijn schild / die
daar hangt aan den boom. Toen zepde **Fa-**
lentin / gy hebt dienaars / laatz die halen.
By mijn wet / zepde den groenen ridder / gy
zult mijn schild halen / wild gy tegen mijn
begten / indien gy mijn schild niet en haald /
zo zal ik u geen strijd leveren. Als **Falentin**
zag dat den groenen ridder sijn onschuld daar
op nam / zoo is hy als een vroom ridder ge-
reden na den boom / om den schild te halen /
maar wat hy trok / hy kon het schild niet los
kypgen / 't geen hem verdoort. By mijn ge-
lobe / zepde den groenen ridder / nu dezen
jongen ridder mijn schild niet hinderen mag /
zoo neemt hy een zotte daad hem vooz / my
dunkt dat hy my met verzaad soekt te over-
winnen / ik zal hem topzen dat sijn voorne-
men en al sijn practyken / een schandelyken
voortgang zal sijn tot groote schande. Doe is
den groenen ridder te paard gezeten / roe-
pende sijn dienaar **Gobert** / die hem haalde
een flesje / daer **Balsam** oly in was / die uit
het **Paradijs** gekomen was / welke oly is
van zulke kragt / dat inden iemand ter dood
gekwest was / en hy met die zalbe op de
wonde sreekt! hy zou van stonden aan gene-
zen worden. Deze oly heeft deze groenen
ridder lange tijd by hem gehad / en ik me-
nige slag hem genezen. Doe hy wel boozzien
was / heeft hy sijn lancie in de haling geleid /
en sijn malkanderen te gemoei gekomen met
zulken kragt / dat sijn beider lancien vza-
ken / en de stukken in de lugt vlogen; aldus
voozhy malkanderen passerende. Doe zy we-
der keerden / hebben zy hun zwaarden uit
getogen / om malkanderen te bebegten. **Fa-**
lentin sloeg den groenen ridder sulken slag
met sijn zwaard / dat 't door het harnas in
sijn lijf ging. Den groenen ridder hem ge-
kwest

(41)
kwest / heeft sijn **Zwaard** op gehe-
ven / en sloeg **Valentin** op sijn dpe / dat hy
hem een groot stuk van sijn **Harnas** af sloege /
seggende: Nu meugt gy weeten / **Heer** rid-
der / of ik kan speelen met het **Zwaard** / gy
hebt my gekwest / daerom sult gy moeten
sterben. Gy sijn ter kwader tijd hier geko-
men / ik ben versekerd dat ik van u hand
niet sterben sal / nog verwonnen worden /
maer ik sal u in kort hangen aen den hoog-
sien **Tak** van den **Boom** / by de andere / die
't leven gelaten hebben door hobaerdy. **Rid-**
der / sepe **Valentin** / van u ben ik niet ver-
baerd / wild u beschermen / want gy 't van
nede sult hebben. Doe is de strijd weder be-
gomen. **Valentin** gaf den groenen ridder
sulken slag / dat hy hem een groot stuk van
sijn **Schild** sloeg / so dat het op de **Neerde** viel.
Den groenen ridder dit siende / sloeg **Val-**
entin met sulken kragt op sijn **Helm** / dat
sijn **Zwaard** in twee stukken vzaak / so dat
Valentin verdoort sat / moest de **Sadel** ruy-
men en viel ter **Neerde** / dog stond van sion-
den aen op. Toen den groenen ridder zag
dat **Valentin** op stond / toog hy een **Mes**
uyt / wierp 't na **Valentin** / meende hem door
sijn lijf te werpen. **Valentin** is den wozy
ontsprongen. Toen den groenen ridder son-
der **Zwaard** of geweer was / keerde hy we-
der na sijn **Tent** om andere **Wapenen** te ha-
len / daer hy hem mede verweeren sou:
maer **Valentin** was hem te ras / en sloeg
sijn **Zwaard** een **Been** af / so dat den groenen
ridder ter **Neerde** viel; maer stond dadelijk
op / is doe by **Valentin** gekomen / hebben
malkanderen vooz bevogten / so dat sy bep-
de gekwetsi waren / elk heeft sijn uyterste
kragt getoond. Om kort te maeken sloeg
Valentin den groenen ridder so groote won-
de in sijn lijf / dat men meende hy sou van
stonden aen geflozen hebben. Dat bate
Valentin luttel: want wat wonden hy hem
sloeg / sreekt hy dadelijk met sijn oly / die
hy by hem droeg / daer af hy van stonden
aen geneesen was. Dus langen tyd seer
strengelyk tegen malkanderen begtende / is
den **Dag** ge-eyndigt / sijnde beide seer ver-
moerd. De groenen ridder was seer be-

droeft / om dat hy **Valentin** niet verwonnen
had / seggende: **Ridder** wy moeten desen
strijd laten / ik sie dat gy vermoeyd sijn en
den **Dag** komt aen / dus keerd nu weder in
Aquitaniën / en rust desen **Dag**; gy moogt
wel roemen boven alle **Ridders** / da' ik neyt
so stonten. **Men** gebonden heb: **Comt** **Moer-**
gen weder / neemt oorlof aen alle **Vrienden** /
want gy dan sterben moet. **Falentin** was
blyde dat hy den groenen ridder verlaten
sou / want hy seer moede en gekwetst was.
Doe is **Falentin** na **Aquitaniën** gereden. Als
die van de **Stad** sagen dat hy weder kwam /
bedreben sy groote **blyfschap** / gingen uyt
om hem eerlyk te ontfangen: **Oursson** nam
hem in sijn armen en kuste hem. Doe sy
in 't **Paleys** waren / vzaegde den **Hertog** hoe
dat het met den groenen ridder stonde? **Heer** /
sepde **Falentin** / hy is in sijn **Tent** en rust
hem daer / hy is de vroomste **Man** die ik opt
gesien heb; daer is geen vromer op aerden
dan hy / men mag hem niet verwinnen / ten
waere by **Godes** gratie. Den **Hertog** sepde /
gy hebt u vroom gehouden tegen hem / gy
alleen sijn weder gekwast / sy allegaer sijn
een schandelyke doed gestooren / maer gy
hebt bewesen / dat gy sijn een **Blom** van alle
Riddersen. **Falentin** sepde: **Edele** **Heer** /
van hem mag ik my niet vermeten / op **Moer-**
gen vzoeg sal ik weder **Strijd** hebben: ik
bid **Godt** dat hy my beschermen wil tegen
desen **Ridder** / want sonder **Godes** hulpe
mag men hem niet overwinnen. Doe is **Val-**
entin ontwapend / en gegaen in de **Kamer**
van **Fefone** / elk dede **Valentin** groote eer om
sijn vromighepdyk wil. Toen het tijd was
om te eten / seite den **Hertog** **Valentin** aen
sijn eygen **Tafel** sprekende van menigerhan-
de materie. Doe de **Maeltyd** gedaen was /
is **Valentin** vygfaen / nam oorlof aen de
Heeren / en is in sijn **Kamer** gegaen om sijn
wonden te verbinden / want hy seer gekwast
was. Doe hy verbonden was / is hy gaen leg-
gen om te slapen. Den groenen ridder was in
sijn pabeljoen / die van sijn meester sijn wonden
deed stieren: hy had geen wonden so groot of
sodra als hy gesmeerd was / so was hy also
gesond als hy ooyt had geweest van te vooren.

Hoe Valentyn Oursfon zond om s'anderen daags den Groenen Ridder te bevegten, en hoe Oursfon den Groenen Ridder verwon, die hem zeyde dat hy een Konings Zoon was.

Her XX. Capittel.

Aldus lag Valentyn al de Dag / sonder let te slapen of te rusten / fugtende / en seggende met klagelijke woorden / o Almogende Godt / nu sie ik wel dat ik mijn opset nimmer te boben komen sal / het sy dooz u gracie / so bidde ik u Almogende Godt / dat gy medelijden met my wild hebben tegen desen Groenen Ridder / die mijn de dood gezworen heeft. Och ik had my voorge-nomen / dat ik niet rusten sou vooz dat ik geweten had de Vader die my Wan / en de Moeder die my ter Wereld gebracht heeft in 't Bosch van Oylens. Maer nu beken ik dat 't al om niet is: want ik heb een sot werk aengenomen / dat ik desen Kamp begeten wil tegen den Groenen Ridder / nu my de Fortuyn tegen is / want niemant hem verwinnen mag / of hy moet wesen van koninklijke geslagt / en die van geen Vrouw opgeboed is / nog geen Vrouwen Vozten gesogten heeft: die ben ik niet / ik ben so waerdig niet / dat ik een Konings Zoon soude wesen / ook ben ik in mijn jonkhepd so niet opgeboed: dus sie ik geen hoope nog troost in mijn voornemen / die my van der dood beschermen mag dan Godt / die my beschermen wil / dat ik so schandelijk niet en sterben moet. Dus saggende / so toerde hy denkende op Oursfon den Wildeman / die hy in 't Bosch verwonnen had / want hy geen Vrouwen Vozten gesogten had / en dat het mozelijk geweest is een Konings Dogter: die hem in 't Bosch geboerd hadde. Den nacht gepasseerd sijnde / is Valentyn opgestaan en gegaen by Oursfon / hem wijsende dat hy hem Wapenen soude / om tegen den Groenen Ridder te bevegten. Oursfon seer verblijd sijnde / springende en dansende ober de

Zale / beweeg met tekenen / dat den Groenen Ridder nimmer upt sijn handen komen soude; so heeft hy hem voorsien met een grootte waere Knofde van hout / leydende op sijn hals / schuddende sijn hoofd / wilsende geen ander Wapen of harnas hebben. Valentyn seyde: Mijn goede vriend / dat mag so niet wesen / ik wil dat gy met mijn Harnas gewapent sijt / en mijn Schild die mijn den Koning gegeven heeft / en mijn Paerd; dus was Oursfon te vreden. Doe gebod Valentyn / dat men Oursfon daer mede soude wapenen / om daer mede ten strijde te gaen. Als hy gewapend was en sag 't Harnas blinken / so maekte hy tekenen met sijn armen / eer dat het Middag waer / soude hy den Groenen Ridder verwoonen / of gedood hebben / waerom den Hertog met alle sijn Heeren lagten. Oursfon nam oorlof aen den Hertog en alle de Heeren; daer na nam hy Valentyn in sijn armen / kussen hem en nam oorlof. Dus is Oursfon gescheppen / maer eer hy te Paerde ging / is hy in de Zale gegaen om oorlof te nemen aen de schoone Fesone / die hy verlost om te kussen / waerom sy hertelijk begon te laggen / met al de Heeren en Vrouwen die daer waeren: hy dede haer een teken / dat hy om harent wil ging bevegten / om haer liefde te verkrijgen. De schoone Fesone die vol eerbaerhepd was / beslaste hem / dat hy hem vroom houden sou tegen den Groenen Ridder / en indien hy weder keerde en den Groenen Ridder verwonnen had / so sou hy haer liefde verwonnen hebben. Aldus is hy gaen sitten te Paerd / werdende met een groot geselschap gelepd by den Stad. Oursfon reed met de Wapenen van Valentyn / daer af de Groenen Ridder geen kennis had / komende vooz de Cent van den Groenen Ridder sonder een woord te spreken / stak met het pfer van de lance aen de tafel / tot teken dat hy upt komen soude / om hem strijd te leveren / het welk den Groenen Ridder seer speet / zwoer by sijn Godt dat hy hem de hogmoedighhepd soude vergelden / eer de avond kwam; is hy op sijn Paerd gaen sitten / nam sijn lance in de hand / die wel steek was /

is gekomen in 't Perck om te seeken tegen Oursfon. Doe Oursfon dit zag / trok hy sijn Paerd agterwaards / en hebben hun lansen laten dalen / en reden malkeanderen te gemoet in zulken manier / datze beide ter Aarden zijn gevallen. Doe zijze opgestaan als vrome Ridders / hebben hun zwaarden uit getogen / om den een den anderen te bevegten. De Groenen Ridder was zeer toornig sloeg Oursfon eerst zoo grooten slag op sijn Helm / dat er den Gulden Knop af viel / en een stuk van sijn Schild / van welke slag Oursfon zeer gekwetst was. Als Oursfon zag dat het bloed uit sijn Harnas kwam / wierd hy selber dan een Leeuw / hy keerde sijn Vogen / schudde sijn Hoofd / en heeft sijn Zwaard verheven en sloeg den Groenen Ridder zoo grooten slag / dat het dooz sijn Helm ging / en nam een groot stuk van sijn hoofd met haar en al / dat 't ter Aarden viel / en nog een groote Wonde in sijn arm / zoo dat 't bloed overbloedelijk uit loopen kwam. Den Groenen Ridder maakte van de wonden geen werck / hy

nam van de Balsam oly / en streekte daer mee / en werd van slonden aan genezen / daar af hem Oursfon verwonde de / dagt in hem zelven dat men desen Ridder niet verwinnen zou moegen / want hy hem genas met de Oly daer ik van gezegt heb. Doe heeft Oursfon hem bedogt / heeft sijn wapenen van hem geworpen / is met een selle moed gelopen op den Groenen Ridder / hem nemende in sijn Armen zoo vast / dat hy hem niet roeren kon / en wierp hem ter Aarden onder sijn voeten / doende hem de Helm af / om 't Hoofd te kunnen kloven / daar lag hy onder zoo zwaren last van sijn lijf / dat hy hem ober gaf aan Oursfon / en bad om genade. Oursfon die niet verstaan wen sijn bidden / maakte daar geen werck af / hield hem vast als of hy hem sijn hals wilde afsteeken. Terwijl is Valentijn daer gekomen / die Oursfon maniere wel kende / doende een teken dat hy hem niet dooden zeude. Doe hield hy op van hem lets te misdoen / maar liet hem leggen zoo lang als Valentijn tegen hem sijak. Doe

seyde Valentyn: Heer Ridder / gy moet nu weten dat gy verwonnen sijt / en geen magt hebt om u te beschermen tegen dese Man / door welken gy den dood moet sterben en u leven laten / so schandelijk als gy dese andere Ridder hebt gedaen / die gy hebt gehangen aen desen Boom / daer sult gy ook aen hangen. Och! seyde de Goenen Ridder / my dunkt dat gy sijt een Edelman seer heus / daerom bid ik u dat gy medelijden hebben wild / en myn lijf beschermen. Ridder seyde Valentyn / dat sal ik niet doen of gy sult gelooven in Jesum / den levendigen Godt sijn Zoon / en sult u laten doopen; als gy dit volbragt hebt / sult gy reysen na Frankrijk by den koning Peppyn / en seggen dat u daer gevonden heeft Valentijn en Oursfon / die u verwonnen heeft / geef my antwoord hier op. Hy antwoorde: ik ben te vreden dat gy van my begeert / en versalie van dese iure af mijn Wet en de valse Godden die ik gediend hebbe / en neme aen 't Gheloof van Jesum Christum / den levendigen Zoon Godts / en wil daer in leven en sterben: ik belooft u (als u Dienaer:) dat ik sal reysen tot den koning Peppyn / als u gebangen / en presenteren my voor den koning. Toen de Goenen Ridder sijn Eed gedaen had / heeft Valentyn een teken gedaen aen Oursfon / dat hy hem op laten soude. Oursfon heeft den Goenen Ridder sijn Wapen en Harnas ontnomen / op dat hy hem geen leed soude doen. Den Goenen Ridder opstaende / sprak tot Valentyn: Heer Ridder / mijn dunkt dat gy sijt de gene daer ik gisteren tegen vocht; die my nu verwonnen heeft / die is de gene die my in 't Hof van den Hertog tegen de aerden wierp. Het is waer? seyde Valentyn: ik moet u wat seggen / seyde de Goenen Ridder / send dese die my verwonnen heeft aen de hooge Boom / mag hy mijn schild dat daer hangt / af nemen? dan mag ik wel seggen dat hy de gene is die my verwonnen sou / want van niemand sou ik anders verwonnen worden dan door dien / die dese Schild af nemen mag. So haest als Oursfon aen de Boom gekomen was om den Schild af te nemen / so viel hem 't Schild in sijn handen. Als de Goenen

Ridder sag dat Oursfon hem 't Schild bragt sonder kragt / bekende hy dat Oursfon de gene was daer hem van gezypheterd was / die hem verwonnen soude. Hy viel Oursfon te Doet / woude hem sijn Docten kussen. Oursfon woude dat niet lyden / nam hem by der hand en hief hem van der aerden. O mijn Heeren / seyde den Goenen Ridder / ik behoort u alle eer en reverentie te doen; ik weet dat hy de vroomste Ridder is die 'er leeft / het is seker dat hy is een Konings Zoon / van een koninginne gekomen / en heeft geen Vrouwen Vorsten gelogen. Endat dit waer is / dat sal u verklaerd worden op het Slot / daer mijn Suster Escleremonde woont / daer moogt gy de waerheid vernemen / sy heeft daer een Spinnen hoofd / het welk alle dingen van aboutnuwen weet te seggen / en van wat geboorte hy gekomen is; Dit hoofd sal staen en seggen de lieden haer aboutnuw / tot 'er tijd toe dat daer in komen sal de vroomste Ridder van der Waereld. Hy sal hem antwoorden al dat hy vraegen sal; als hy antwoorde ontbangen heeft / sal dat Hoofd sijn kragt verliezen / en sal hebben mijn Suster Escleremonde tot sijn Hupsvrouw / sy is het schoonste Wijs dat op aerden leeft / ik wilde dat gy mijn Suster had / want gy een vroom Ridder sijt / en om by haer te komen / vzeugt haer dese Ring / die sy my gaf doen ik oozlof nam van haer: Ik sal gaen by koning Peppyn om myn eer te kuyten: in 't wederkeeren sal ik komen in 't Casteel / daer mijn Suster woont. Valentyn verstaende van de schoone Escleremonde / wierd voort met haer liefde bevangen / nam voort daer na toe te reysen. De Goenen Ridder liet voort sijn volk af trecken / sonder eenige schade te doen / en hy wierd met groote blijdschap van een pder binnen Aquitanien gebracht / en daer van den Hertog seftelijk verwelkomt. Als den Goenen Ridder voor den Hertog stont / heeft hy geseyd: Myne Heeren / gy behoort desen Ridder wel te eeren / die mijn verwonnen heeft met sijn kragt: Weet voortwaer dat hy een Konings-kind is / en heeft noyt Vrouwen Vorsten gelogen / anders sou hy my niet verwonnen hebben. By mijnder trouw / seyde den

den Hertog / ik wil dat men hem alle Eer doe die men bedenken mag. Doe heeft den Hertog sijn Dogter ontsboden / seggende: Dogter siet hier den Goenen Ridder / die door u liefde gedwongen heeft het meestendeel van mijn Rijk / die tot mijn vzeugd verwonnen is: Ik geloof dat Godt desen Ridder hier gesonden heeft / om u te hebben tot een Vrouw / daerom wild op dese saken antwoorden / want gy mijn troost op dese Waereld sijt. Mogende Heer / seyde de schoone Maegt: gy weet dat gy mijn Vader sijt / so waer 't geen regt dat ik u niet gehoorzaam wesen sou: ik ben bereyd u gebod te volbragen. Gy weet dat gy belooft hebt door u Mandementen / wise dese Goenen Ridder verwinnen mocht / die soudt gy u Dogter geven; nu is hy verwonnen: Nu is 't reden dat ik hem neme tot een Man / 't en soude u ere nog de mijne niet wesen / so wy het lieten. Da / liebe Dogter! seyde de Hertog / gy hebt eerlijch gesproken / en u antwoord behaegt my wel. Nu moeten wy vragen of hy u hebben wil tot sijn Hupsvrouw / ik sal hem geven het halve Rijk van Aquitanien met u Houwelijck / daer was Oursfon en Valentyn in presentie. Valentyn dede Oursfon by tekenen verstaen / of hy de schoone Fesone hebben wilde tot sijn Vrouw: Oursfon wrees dat hy anders geen hebben en wilde dan haer. Den Hertog liet komen een Bisschop om Oursfon en de schoone Fesone in Ondertrouw te versekeren.

Hoe een Engel Valentyn openbaarde, dat hy met Oursfon reysen soude na 't Casteel van de schoone Escleremonde: En hoe Koning Peppyn bescheyd kreeg van zyn Zuster en haar kinders.

Het XXI. Capittel.

Als Oursfon versekerd was van de schoone Fesone / wierd daer groote blijdschap door al 't Land bedreven / so dat dien Dag in blijdschap en genoegen is gepasseed / daer na is pder in sijn kamer ge-

gaen om sijn ruste te nemen; omtrent de Middernacht openbaerde hem een Engel voor Valentyns Bed / seggende: Weet dat Godt u gebied dat gy morgen vzeeg met Oursfon / dewelke den Goenen Ridder verwonnen heeft / reysen sal na 't Casteel van Faragus / daer gy binden sult de schoone Escleremonde / door welken gy weten sult wpt wat Stam gy gekomen sijt / wie u Vader en Moeder is / en dat wel eer u gesel trouwt de schoone Fesone. Van dit visioen / was Valentyn in groot gepeynise / de Maegt doozgaende / en de Dag aankomende / heeft Valentyn Oursfon op gewekt / sijn in de zale gegaen daer den Goenen Ridder was by de andere Heeren / om te verberden den Hertog Sabornu. So haest als de Hertog in de zale was / heeft de Goene ridder gesproken met behoortlyke reverentie: Mogende Heere / het is waer dat tusschen u Edelheid en my gemaakt is een Con tract / 't welk ik verloorren heb / so heb ik geen reden te eysschen u Dogter / ik schelde u kwyje. Dan ik bid u dat gy my wilt laten doopen. Als den Ridder by de vonte was om sijn Doopsel te ontvangen / sprak Valentyn Myne Heeren / indien 't den Hertog beloft / so noemt desen Ridder Peppyn / na den koning van Frankrijk / die my opgevoed heeft / 't geen den Hertog toe stont / welke Naem hy ook behield tot sijn eynde. Doe ontbood den Hertog van Aquitanien Valentyn en Oursfon / om te trouwen Fesone. Valentyn dede voort hem en Oursfon sijn excusatie / hoe dat sy belooft hadden / indien sy den Goenen Ridder verwinnen mochten / so souden sy de Stad van Jerusalem met de Heplige versochen / door welken onschuld de Hertog oozlof gaf / mits dat Oursfon zweeren sou weder te keeren / so haest als hy sijn Bedevaerd volbaen hadde / om van sijn Dogter te trouwen. Valentyn vzeegde den Goenen Ridder na den Ring die hy beloofd had / om te brengen sijn Suster Escleremonde / die hy hem gaf / seggende; bewaerd den Ring wel / want den Steen die daer in staet / is van sulken kragt / die hem heeft sal niet verdrinken / nog niet overget veroordeeld worden. Valentyn nam den Ring / stakse aen sijn vinger /

ger / en nam oorlof / om haer Bedevaerd te volghen. Den Grieken Ridder nam ook oorlof / om na Brankrijk te reysen. Ours-son en Valentyn sijn te Scheep gegaen / en in korten tyd geseeld na 't Casteel van Faragus / also de Wind en Zee haer gunstig was. Den Grieken Ridder (nu genaemt Pypyn) reysde mee spoedig te Lande: dog eer hy in Brankrijk kwam / is te Parys gekomen. Blandemyn / die de schoone Belesante / des Konings Suster betwaerd heeft / als ik hier vooren geseeld heb / die Valentyn ontmoete als een Belgijn. Blandemyn heeft den Koning Pypyn gegroet. Doe den Koning hem sag in sulken habyt / sijn baerd grijs / sijnde / heeft hy hem gebraegt of hy een Belgijn was? Heer Koning / antwoyden hy / ik ben een Bode van uwe Suster / de schoone Belesante / dewelke sonder recht of reden / van den Keyser Alexander schandelyk upt alle sijn Landen gebannen is / en in armoede haer leven geleid; gy moet wel een streken hert hebben / dat gy haer niet te hulp komt / gy sijt de Mogende Koning die in het Christenryk is / toont nu u magt tegen den valschen Keyser / of anders sou men u niet vooz een getrouwen Broeder houden. Doe den Koning hoorde van sijn Suster / heeft hy seer gesigt / want het wel twintig Jaer geleden was / dat hy geen repdinge van haer gehoord hadde / seggende: Segt my waer mijn Suster is / en hoe het met haer staet. Heer Koning / seide Blandemyn / ik heb haer beloofd niet te seggen in wat plaetse sy is / indien gy nadenken hebt dat sy in die sake schuldig is / daerom sy verjaegt is / maer ik sal hier een bezingen / die tegen een Man begten wel een sijn / in u tegenwoordigheyt / en indien hy verstaemen word / is hy te vreden dat men hem hangt tot sijn goode schande / en de Doyt is te vreden te sijden een schandelyke dood. Oef! seide de Koning / ik begeer geen onschuld van mijn Suster / dan dat de goede Kroonman de vermaledyde Ridder in een kamp heeft doen slyden / die het verjaerd bekend heeft vooz alle Menschen. Ik weet dat mijn Suster niet onrecht verjaegt is / ik heb se laten seken in alle Landen / maer ik kom van haer geen te-

ding hooren: Ja / dat my het meeste deerd en op mijn Hart leyd / dat sy / dat mijn Suster zwaer ging met kinde / nu weet ik niet / of sy Gebaert heeft of niet. Heer Koning / seide Blandemyn / van die sake weet ik wel te spreken / u Suster schepde van haere Kinderen in 't Bosch van Olyens / maer als den tyd kwam om te Baren / sond sy my in een Doyt dat daer by stond / om Doytven te haelen / die haer helpen soude in haer nood / ik dede al mijn byt die ik mogt / maer ik kon so haest niet wederom komen / of sy had gebaerd twee schoone Zoonen: terstond kwam daer geloopt een Wilde Beer / die heeft een van haer Kinderen genomen in sijn Mijl / is 'er mede in 't Bosch geloopt / sy kroop op Handen en voeten om 't Kind te beschermen / maer sy wist niet waer dat 't gebleven was / so vermoeyd sijnde / is sy onder een grooten Boom blyven leggen / als of sy dood gewest had. Doe ik op de plaetse kwam daer ik se gelaten had / en niet en vond / so heb ik haer gesogt in 't Bosch / en vond se leggen onder een Boom vooz dood: ik nam se in mijn Armen / hebse getroost na mijn beste vermogen. Als sy wat bekomen was / sigte sy deerslyk / en heeft my verteld hoe dat sy haer Kind verlooren had doo: een Wilde Beer / en dat sy 't ander Kind gelaten had onder den Boom. Doe ik dat hoorde / heb ik se na den Boom geleid / daer komende / is haer verdriet verdubbeld / om dat sy haer ander Kind niet en vond / dat sy daer gelaten had. Aldus sijn de twee Kinderen van u Suster verlooren in 't Bosch / anders wees ik daer niet meer af / ik ben Blandemyn / die u Suster bevolen was. Plaes Blandemyn / sey de Koning / hoe langen tyd is het geleden / dat sey van haer twee Kinderen schepde? Heer Koning / seide Blandemyn / dat was op den selven Dag als gy mijn vond in 't Bosch van Olyens / doe ik u seide / dat sy gebannen was upt des Keyfers geselschap. Doe Koning Pypyn dit versiond was hy in groot gepens / werd denkende dat hy dien selven Dag gevonden hadde Valentyn / en dat Valentyn Ours-son in 't selve Bosch verwonnen heeft. Op dese

sack

sack was de Koning lange tyd bedenkende / hy ontbood de Koningin Barthem / en sijn dogter Engeltine / met al sijn Heeren die in 't Hof waren / om hem te seggen de woorden van Blandemyn / seggende: Valentyn / die ik in 't bosch van Olyens vond / is van mijn Suster Belesante gebaerd. Ours-son / de Wildeman / die by Valentyn verwonnen is / sijn broeders / kinderen van den Keiser van Constantinopolen. Van dese tyd was de Koningin Barthem seer blyde / en alle de Heeren. Daer waren de vanden van Valentyn in presentie / te weten Hanefzop en Hendrik / die met gebede harte almiede blydschap toonden. Blandemyn was seer verwonderd / als hy hoorde van dese Kinderen / en vragde den Koning / of hy niet wist in wat Land dese twee Kinderen waren? Daerop de Koning antwoyde: ik heb de ene opgevoed aen mijn Hof / so dat hy groot / sterk en stout is geworden / en heeft sijn broeder in 't bosch van Olyens gebangen / daer hy een leeven leide als een wild beest / en deed al 't Land hier omtrent groote schade. Als hy hem gebangen had / heeft Valentyn dese Wildeman gebragt in mijn Hof / daer se beiden een gen tyd sijn geweest / nu sijn sijn Aquitanien / om sdaer te bebegten de groene Ridder / ik heb sedert geen tyd van haer gehad. Heer Koning / seide Blandemyn / dese twee daer gy af spreekt / heb ik gesproken by Aquitanien / en hebben my nog de groentis aen sijn Majesteit belast. Daer wierd Blandemyn in 't Hof wel getraet. Op den selven dag kwam de groene Ridder in het Hof van den Koning / tzedende van sijn paerd / en doende hem groote reberentie. Als den Koning sag dat hy gewapend was met het groene Wapen / was hy seer verwonderd / en vragde wie hy was? Hoog Mogende Koning / seide de groene Ridder / ik ben uit Portugal geboren / van de lienagie van den Koning / ik heb een heel jaer my opgehouden in het Land van Aquitanien / onder mijn subiectie / eindelijk maekte ik een bestand / dat / so ik in ses maenden van geen Ridder overwonnen wierd / dan sou de Hertog my

sijn dogter geeven. Daer kwamen twee Ridders om te kampen / maer sijn van my alle overwonnen en gebangen / behalven twee Ridders / de ene genaemt Valentyn / en de andere Ours-son / welke Valentyn een gehele dag tegen my kempte / tot den avond aankwam / so dat wy ons begten moesten lachten. Des anderen dachs is sijn gesel Ours-son met Valentyns harnas en wapen in den kamp gekomen om te begten / ik dagt anders niet of 't was Valentyn / hy deed my een teken / toen trad ik uit mijn pabelsoen om hem te bebegten / maer mijn hragt hielp my niet / want in 't hert was ik van hem verwonnen. Hy deed my beloven dat ik soude onvangen het H. Doopsel / ook dat ik hier vooz u komen sou / en geeven my gebangen in uwe handen / daerom ben ik hier gekomen om mijn Eed te kloppen / op dat gy met my doet also het u believen sal / 't sy my te doen sterben of leven. Ik ben nu een Christen / en geloove in Jesum / nu sal ik daer in leeven en sterben. Toen ik myn Doopsel onvangen sou / heeft Valentyn de Hertog van Aquitanien gebeden / dat men my heeten sou Pypyn / na uwe Edelheid / en ik ben genaemt Pypyn. Doe de Koning gehoord had de woorden van de groene Ridder / heeft hy hem vriendelyk geantwoyd / en seide: Heer Ridder / gy sijt my welsekou / maekte goede Ciere en sijt vrylyk / ik versker u u liff / maer segt ons / waer sijn de Ridders gebleeben die u verwonnen hebben? Heer Koning / seide hy / se sijn in Aquitanien / by den Hertog / die hen beide houd in groote eere.

Hoe Koning Pypyn reisde na den Keizer van Grieken, en hoe hy oorlogde tegen de Soudaan, die de stad van Constantinopolen belegerd had.

Het XXII. Capittel.

Als nu de Koning tyd had van sijn Suster Belesante / heeft hy hem ge-

reerd

veed gemaakt om te reysen na Constantino-
pelen / by den Keyser van Grieken / om
hem de teydinge te brengen van sijn Vrouw /
en is in korten tijd gekomen tot Komen /
alwaer hy eerlijc ontvangen wierd van den
Paus. Als sy by den anderen waeren / is
daer gekomen een Bode van den Keyser van
Grieken / die den Paus en den Koning groe-
ten / seggende : Heylige Vader ! gy sult
weeten / dat de Sarazynen met groote magt
de Stad en al 't Land van Constantinopel
in bedwang houden / daerom is de be-
geerte van den Keyser van Grieken / dat
gy hem bystand wilt doen / of anders sal de
Stad en al het Land verlooren blyven. Den
Paus dese teyding hoorende / was seer be-
droeft. Den Koning die daer in presentie
was / troosten hem seer / en seyde : Heylige
Vader ! wilt gy my doen een redelyk getal
van u Dolks / als sal se leyden voor de Stad
van Constantinopelen / en sal met Godts
hulp de Sarazynen / het Land van Grieken
doen ruymen. Doe den Paus Koning Pe-
ppyn hoorde spreken / heeft hy hem bedankt /
seggende : Koning van Godt moet gy ge-
bedenlyd sijn / onder alle Koningen sijt gy de
Bloeime / indien gy de saekt aenemen wilt /
sal ik u een deel kommen leveren / om te-
gen de ongelooibge Sarazynen te vegten.
Dus liet de Paus een deel Volk vergaderen /
pder dzoeg een kromps op de Dors / na dat sy
de Benedictie ontvangen hadden / sijn se met
de Koning Peppyn te Scheep gegaen / sijnde
sterk hondert-en-vijf-en-tantig duysend Man
sonder de Wijven en Kinderen / so dat se in
korten tijd kwamen by Constantinopelen /
en sagen de Soudaen Maraudy / de Stad
waerde belegerd hadde. Dese Soudaen hadde
met hem gebragt twintig Koningen / om het
Christen geloof te niet te brengen. De Key-
ser van Grieken dede al de Christenen by
hem vergaderen / en de Stad seer wel boozfien
van Dolks / altd fugte hy om sijn Wyf by u
Belestante / als hy overpeynde in wat staet
hy se van hem geset had / dagte dat sy dood
was / want het wel twintig Jaeren geleden
was / dat hy geen teyding van haer gehoozt
had / die hy hozeelijc kwam te hooren van

den Koning Peppyn / die op twee Wiffen na
by Constantinopelen gekomen was / stellende
sijn Volk in ordonantien. De Wagters dit
siende / hebben den Soudaen gesepd dat twee
honderd-duysend Man daer gekomen waer-
ren / maer wilden 't selven niet gelooben.
Egter seiden hy sijn Volk mede in Batalije.
Doe heeft den Koning Peppyn een brief gefon-
den aen den Keyser van Grieken ; dat hy
daer gekomen was om hem te ontfetten. De
Keyser was seer verblijd / heeft al sijn Heeren
doen Wapenen / is daer mede getrokken uyt
de Stad van Constantinopelen / om de Sara-
zynen te bevegten / die den strijd verwaagte-
de waeren. So haest als den Keyser op het
Veld was / sag hy den Standaard en Bahiere
van den Koning Peppyn / met so veel Hollis
dat het niet te seggen was / die tot hem kwa-
men aen trekken / met geluyd van Trom-
petten en Schalmpen. De Soudaen die
siende / sond twee Ridder's uyt / om kondschap
te nemen hoe sy in Batalije stonden / en van
waer sy kwamen : de een was Claryn / en
de ander hieten Daudyn. Den Groenen Rid-
der wierd haer gewaer / en reed dese twee te
gemoet / de lancie in de hand hebbende als
een vroom Ridder. Als de twee Sarazynen
sagen de Groenen Ridder alleen komen / had-
den sy schame te vlien voor hem ; maer sijn
tegen hem gekomen met sulken kragt / dat
den een sijn Harnas van sijn lijf viel / en het
Paerd onder hem ; had 't Daudyn niet ge-
daen / den Groenen Ridder sou sijn gesel ge-
dood hebben ; maer Daudyn heeft hem ge-
nomen en te Paerd geset / vlingtende boozt
weg / latende Daudyn in de pekel / die sul-
ken sieck kreeg / dat hy dood ter aerde viel.
Doe is de Koning met sijn Volk gereden in
't Heer van den Soudaen / dat dadelijc on-
der den anderen gemeint is ; daer werd me-
nigen Schild doozhouwen / en Lancien ge-
broken aen alle tijden. Milioen Dangler
siende de Koning van Dangler's mooyt
ander de Christenen doen / is hy gereden na
hem toe / heeft hem een slag gegeven met
een Hamer / dat hy hem 't hooft kloofde /
en nog drie Sarazynen daer toe / die hy 't
leuen benam. Dooz bevel van den Sou-
daen /

daan / werd miljoen Dangler aen allen zy-
den zoo bevogten / dat zy sijn paard een been
affloegen / daar dooz hy ter aerde vallen moest /
zy zoiden hem dood geslagen hebben / hadde
't niet belet den groenen ridder / die tegen
haar aen kwam / hy sloeg soo afgrijffelijc
dat hy plaats maakte / en miljoen Dangler
weiderom te paard hielp. Den Koning Pe-
ppyn met sijn volk / deden op die dag de
Heydenen groote schade / egter zoude zy het
veld verlooren hebben / hadde 't niet gedaen
dies Keyser van Grieken / die met al sijn
heeren frontelijc kwam aen een ander seyde
de Heydenen in vallen. Den Koning die
ziende / begon weder moed te geyven / roe-
pende tegen alle de heeren / toond nu u vroom-
mighed. Met dese woorden was de Key-
zer blide / en sijn kragt dubbeleerden / hy
belaofde sijn volk groote giften en rijckdom-
men / zoo zy hem vromelijc helpen wonden :
met dese woorden sijn zy weder aangevallen /
elk aen een byzonder eynde / zoo dat de Sa-
razynen begonnen te wippen / en dat meest
dooz den groenen ridder. De Soudaen Mo-
randy begon te twifelen aen de wapenen
van den groenen ridder / dat hy de boeder
van den Heuse Faragus was / maer om
dat hy een Heyden was / dagt hy niet dat
hy daar komen zoude. Doe wierden de Sa-
razynen zoo benauwt / dat zy geen hoope had-
den / daar dooz zy den blugt namen. Den
Koning van Slavonien die de Agter - garde
bewaarden / kwam met vijftien duysend man.
Als de Keyser en de Koning gewaar wier-
den de komste van de Sarazynen / en mer-
kende dat hun volk moede was en haar
volk vers / zoo besloten zy dat zy haar niet
wagten zonden / maer retireerden in goede
orde na Constantinopelen. Als de Sou-
daen zag dat de Christenen in de stad wa-
ren / dede hy de stad beleggen / zoo vast /
dat 't de Keyser nog Koning niet mogelijk
was om daar uyt te komen. Ik zal nu
hier laten te spreken van dese materie / en
spreken van Falentijn en Oursfon / die om
de Heuse van Escleremonde sijn op Zee / als
ik u te voren verteld hebbe.

Hoe Valentijn en Oursfon kwamen aan
't Casteel daar de schoone Escle-
monde was , en hoe zy kennis kregen
van hun beider Geboorten.

Het XXIII. Capittel.

Als Falentijn en Oursfon lange tijd ge-
weest sijn op de Zee / hebben zy gezien
een Eiland / naar in stond een schoon Ca-
steel / gedeckt met Watoen / dat klaar lig-
tende was / zoo dagte Falentijn dat het dat
Casteel was / daar den groenen ridder hem
van gezept had. Als hy daar was / zoo vrag-
den hy wie dat Casteel toe behoerde ? Doe
wierd hem gezept dat 't in bewaringe was
van een Maget / genaamt Escleremonde /
Zuster van den Heuse Faragus / 't is ge-
maakt van een rijck Sarazijn / in de kameer
staat een zeer schoon wipgenomen pylaar /
daar op staat een Spheren-hoofd / met sub-
tilheyt van Magizmantie gemaakt / 't welck
een pder antwoozd geeft / van alles wat men
hem vzaagt. Als Falentijn dit verston /
was hy verblijd / en reed met Oursfon dooz
de poozte / zy hebben daar gebonden tien
duysend groote mannen / stout en grouw-
lijc sterck / die de poozten bevaarden. Als
dese wagters zagen dat zy geen binnen we-
zen wonden / zoo zeyden zy ; mijn heeren
vertrekt / want in dit Casteel mag niemand
komen dan de Hoog - geboren kinderen / en
dat met verlos van een schoone Maget / die
het bevaard. De poztier is op 't verzoek van
Falentijn gegaen by de schoone Esclemon-
de / die uyt haar venster ging leggen op een
gulden stuk lakens / en zeyde tot Falentijn :
Wie zijt gy / die zoo slont doct vragen om
in dit Casteel te komen ? Edele vrouwe /
zeyde Falentijn / ik ben een ridder die mijn
weg rijd / en wilde wel dat 't u Edelheyt
beliefde / dat ik mogte spreken 't Spheren-
hoofd. Ridder / zeyde zy / gy moogt hier
niet komen zonder een teken van mijn twee
Broeders / te weten van den Koning Fa-
ragus / of van den groenen ridder : of nog

(50)
by conditie / dat gy magt oozlof kypgen
van de kasteleyn / die ik buiten den poort
zal doen komen / om wyf of zes reysen te
sleken lyf om lijf / anders moogt gy hier
niet in komen / ziet wat gy doen wild
van deze twee zaken. Edele vrouw / zeyde
Valentijn / laat de kasteleyn komen / ik heb
fevre een kamp te begten / en winnen den
ingang met sleken / dan ik zou gaan bid-
den om in te komen. Doe de schoone Es-
cleremonde zag zyn vroomheid / wierd zy in
't herte met zyn liefde ontzeken / en is ge-
gaan in de kamer daar het Spinnen-hoofd
was / zeggende: O hoofd / zeg me de
waarchepd / wie is die geen die met zulken
moed wil komen in dit Casteel? Vrouw /
zeyde 't hoofd / van dezen ridder zal ik u
niet zeggen / voor dat gy hem voor my vren-
gen zult. Om deze antwoord was Esclere-
monde verwonderd / zeggende: Moegende
Godt / wie mag dezen ridder wezen / daar
mijn liefde zoo plotzelyk op bald / indien 't
hoofd my wil doen woude / ik zou anders
geen man nemen. Doe ontbood zy haar
kasteleyn / zeggende / Heer kasteleyn wa-
pend u / want gy een groote styd hebben
zult / ik heb zorge dat gy 't beklagen zult /
en rade u / dat gy u lyf in geen zorge wild
zetten. Vrouw / zeyde de kasteleyn (die een
hovaardig man was) al eer hy hier komt /
zal hy myn lyf hebben of ik het zyn: met
deze woorden is hem den kasteleyn gaan
wapeken / en ter poorten ypt gereden / met
een sterke lancie in de hand / en Esclere-
monde is na een beuker gegaan / om te zien
het Steekspel. Als Falentyn den kaste-
leyn zag / heeft hy zyn lancie laten dalen /
en stak zyn paard met sporen / zyn mal-
kanderen alsoo te gemset gekomen / en sta-
ken dat hem hepder lancien in sulken bza-
ken. Van stonden aan hebben zy weder an-
dere lancien genomen / en zyn zoo strengelyk
op den anderen gekomen / dat den kasteleyn
en paard ter aarden viel. Falentyn heeft
zoetelyk tot den kasteleyn gezeyd: staat op
en gaat te paard zitten tot u begeeten / gy
zult geen Datalje hebben voor gy te paard
zyt / ik zou geen eer daar af hebben. Den

kasteleyn was verblid / en pzees Falentyn
van zyn heugheid / en is weder te paard ge-
zeten / nemende een lancie in de hand / kwam
met een sel hert tegen Falentyn / die mede
wel boozien was van een goede lancie / daar
hy wel mede spelen kon / gevende den kaste-
leyn al zulken steek / dat hy zyn helm van
zyn hoofd stak / en met 't paard ter aarden
viel / zeggende: ridder ik weet niet van wat
land gy zyt / maar ik heb van al myn leven
geen vromer ridder gevonden. Ik geef
my op in u handen / op conditie dat gy de
schoone Maaget niet toe sprekken sult dan by
myn oozlof. Wel zoo / zeyde Falentyn / ik
ben om haar liefde de Zee ober gekomen /
en zal van haar niet scheyden of ik sal tegen
haar gesproken hebben / als ook tegen het
Spinnen-hoofd. Als Falentyn en de kaste-
leyn dus te zamen sprekken / zeyde Esclere-
monde tot haar Maagden / hoe zot is deze
kasteleyn / ter kwader tyd is hy geraakt om
tegen sulken ridder te begten / die hem ober
lang gedood sou hebben / had hy 't door zyn
beleefheid niet gelaten / ik verwonder my
wie dezen is / die zoo grooten begeerte heeft
om in dit Casteel te wezen: ondertusschen
wees de liefde hoe langer hoe meer. Als
valentyn zag de hovaardigheid van den kaste-
leyn / zeyde hy / zit op te paard / en laat
u hovaardige woorden / ik zal u om geen
oozlof bidden / om in dit Casteel te komen.
Doe spzong de kasteleyn te paard met veel
toorn / nam zyn lancie in de hand / en zyn mal-
kanderen te gemoot gereden. Valentyn heeft
den kasteleyn alsoo gestoken / dat de lancie
door lever en longe gegaan is / en hy dood
ter aarden viel / daar door Escleremonde ver-
blid was / beval de Poortiers dat zy op doen
zouden. De Poortiers hebben gedaan als haar
bevolen was / en Falentyn en Oursson gebzigt
by de schoone Escleremonde / alwaar berpe
de ridders veel ontbangen wierden / zeggende:
Myn heeren zyt welkome / geen vromer
nog stoutere ridders zyn in dit Casteel geko-
men / gy bewyft dat gy gekomen zyt van ede-
len stam / ik wou u hepder namen geerne
weten. Doe verhaalde Falentyn zyn begin
tot het eynde / als mede van Oursson / zoo als
wy

(51)
ten hier voren verhaald hebben / toonende
haar den ring / die hem den goenen ridder
gegeven had. Als zy den ring zag / zoo kende
zy den ring wel / en zeyde tot Falentijn / heer
ridder / indien gy my den ring had laten
sien toen gy voor de poort stond / ik zoude u
in hebben te doen komen zonder u lijf te avon-
turen / maar gy hebt geroond u vroomig-
heid die in u is. Terwijl Falentijn en de
schoone Escleremonde te zamen sprekken /
wierd de tafel gedeekt / en Falentijn wierd te-
gen Escleremonde ober gezet. Falentijn wierd
met groote liefde ontzeken / zeggende: Welch
of ik nooit gebooren geweest had / zoo was ik
niet in deze liefheersstiek verballen / en de
Maaget beklagde haar in haar herte nog veel
meer: want haar fleur alle oogenblik ver-
anderde / zoo dat zy haar maniere verloor.
In deze benauwtheid waren zy beide / zoo
dat men merken moogt aan hun gelaat / dat
zy malikander lief hadden. Doe de tafel
op genomen was / heeft Escleremonde Fa-
lentijn by der hand genomen / en gezeyd:
Heer ridder / gy hebt zoo veel gedaan met u
vroomigheid / dat gy waardig zyt in de ka-
mer te gaan daar het Spinnen-hoofd staat /
't welk u seggen zal de afkomst / daar gy
af gekomen zyt / kom met my / en neem
u gezet met u / want ik heb groote begeerte
om te hooren wat het hoofd u antwoorden
zal. Falentijn was verblid als hy Esclere-
monde zoo hoorde sprekken: zy zyn gegaan daar
het Spinne-hoofd was / 't was schon geoz-
dineerd; als zy voor de deure waren / von-
den zy aan de eene zyde van de deure een ver-
vaerlyk groot Mooster / hebbende een zw-
re pzeere knodse op zyn hals / aan de andere
zeyde van de kamerdeur lag een groote
leeuw / sterk / sel en hovaardig / deze twee
vervaerlyke beesten waren geordineerd om
de kamer te bewaren / dat daar niemand
in komen zou zonder oozlof van Esclere-
monde / of te beuten tegen den leeuw en den ver-
vaerlyken man. Als Valentijn zag dat zy
haar opstieken om hem te benemen den in-
gang / zoo vzagde hy wat dat bededen / of
wat zy doen wilden. Heer ridder zeyde zy /
deze twee zyn gesteld om de deuren te bewa-

ken / dat daar niemand in komen mag / son-
der tegen haar te begten / voor welken meec
dood gebleven dan ingekomen zyn; maar de
Leeuw is van zulken nature / dat hy geen
konings kinderen misdoet. Valentijn wilde
de avontuur af wagten / trad na dit ver-
vaerlyk beest: de Leeuw nam Valentijn in
de armen: man zoo haast als hy de ring had /
liet de Leeuw Valentyn gaan / en dede hem
geen kwaad / hy tredende agterwaards / be-
wees hem vriendschap. Oursson was aan
de andere zyde / tegen den vervaerlyken man /
maar eer hy op konde komen / nam hy hem
in zyn armen / en heeft hem tegen den wand
gewoepen / zoo sterk dat hem zyn pzeere knod-
se ontviel / die Oursson op nam / en heeft
de man zoo grooten slag gegeven / dat hy
ter aarden is gevalen: hadde 't Esclerem-
onde niet gedaan / hy zou de man gedood heb-
ben: aldus was de Leeuw en de man ver-
wonen by deze twee ridders. Doe wierd
de deur open gedaan / men ging in de kamer
die schon versierd was / en van zynen gon-
de en Hazure geplaveit / en met veel koste-
lyke gestreuten bezet. De wand hing vol
Capitzereien en gulde Lakenen / daar in stou-
den kostelyke steenen en paalen / in deze ka-
mer waren vier pylaren van Jaspis / zeer
kostelyk gemaakt / de eerste twee blinkten
schoonder dan goud / de derde was schoonder
dan eenige groene boom in de Mei / de
vierde scheen schon rooder dan vuur. Tus-
schen deze vier pylaren stond een schoone kast
aan grooten eydom dat het niet te zeggen
is / daar dat hoofd in bestoten was / staande
op een schoone pplaar. Valentyn dede de kast
op / en bezwoer 't hoofd / dat het hem zeg-
gen wilde van wat staat hy gekomen was;
Doe spzakt 't hoofd alsoo hiaar en overluid /
dat het elst verstaan moogt / zeggende:

Heer ridder ik zeg dat uwen naam
is Valentyn, die allerstoutste man die
nu ter tyd op aarden leeft, en geen vromer
man is hier binnen gekomen, gy
zyt de geene die deze schoone Esclere-
monde hebben zult: Gy zult weten,

dat gy zyt des keizers zoon van Grieken, en u moeder is de vrouw Belefante, zuster van den koning Pepyn, die met onrecht verjaagd is uit des keizers gezelschap. U moeder is nu in Portugal, in 't kasteel van Faragus, die daar bewaard is den tyd van twintig jaren. Koning Pepyn is u Oom, en u gezel, die gy met u leid is u broeder, gy twee zyt gebaard van de schoone Belefante, in het bosch van Orliens, in groot verdriet en droeffenisse. Toen gy geboren wierd, kwam daar een wilden Beer, die u broeder nam, en is by hem opgevoed in zyn hol, en gy wierd op dezelve tyd gevonden van koning Pepyn, in 't bosch zonder van u eenige kennis te hebben, en heeft u doen opvoeden, en ik zegge u, dat u broeder die hier tegenwoordig is, dat hy nimmer spreken en zal, voor dat gy hem hebt laten snyden den tongriem, die onder zyn tonge leid, en zoo haast als hy gesneden is, zo zal hy zo klaar spreken, dat gy hem verstaan zult. Nu denkt om wel te doen, als gy begonnen hebt, doet wel; alles goeds zal u toe komen; nu gy gekomen zyt in deze kamer, daar door mynen tyd geleden is, en ik zal nu voortaan nimmer antwoord geven.

Doet 't hoofd aldus gesproken had / zoo liet 't dat hangen / en sprak niet meer / en Valentyn was zeer verblyd / trad by Overfion / begon bitterlyk te scheyden. Overfion nam Valentyn in den arm zeer zugteude. Doet zeyde Escleremonde / heer ridder ik verblyde my van u komst / want door u ben ik gekomen uit verdriet / daar ik over tien jaren in getweest heb / ik verwachtte die my verlossen zoude / en die ik hebben zal tot een man; ik zie dat gy dezelve zyt / want niemand zou

dat hoofd zyne spraak benomen hebbende / had gy de ridder niet getweest; nu begebe ik my in u handen / als u eigen dienaarisse / tot u liefde als een goede vrouwe schuldig is te doen / nu zweer ik u myn zoutw. Edele vrouwe / zeyde Valentyn / ik bedanke u hooglyk / het is wel reden dat ik u lief heb boven alle andere Jonkvrouwen: Gy zyt my gegeven voor Aquitanien / by den groenen ridder u broeder / die by my en myn broeder verwonnen is geweest: Indien gy aan Christus Jezum geloven wilt / als u broeder gedaan heeft / zal ik u dienaar wezen. Heer ridder / antwoordde zy / ik zal volbringen 't geen gy eischt. Doe werd daar groote vreugde / zoo wel van de kleine als van de groote / en zeyden tegen den anderen: Nu is den ridder gekomen die Escleremonde hebben zal / alzoo 't hoofd zulks gezegd hadde: maar de groote blydschap van Valentyn en Escleremonde / veranderde in groote droeffenisse / als gy hier na nog wel hooren zult.

Hoe Pacolet den Tovenaar, de Reuse Faragus zeyde de tydinge van zyn Zuster en Valentyn, en van 't verraad van den zelve Reute.

Het XXIV. Capittel.

In het zelve kasteel van Escleremonde / was een Dwerg Pacolet genaamt / die zy opgeboed had / was van groote subtielheid / wel geleerd in de vzeije konsten van Magomantien / zy hadden gemaakt een klein paard van hout / en in dat hoofd van 't paard stak haar van zulke kragt / dat als hy op 't paard zat / en in vzeemde landen wezen wilde / draaide hy dat haarken subtielhy na de landen of plaatsen daar hy wezen wilde / en kwam daar in korten tyd / zonder enig kwaad te geschieden. Dat paard was zoo gemaakt dat 't door de lugt voer / rasser dan een vogel. Deze Dwerg zag de manier van Valentyn / en dacht in hem zelve na Portugal te reizen / en vertellen de wonderlyke dingen / tegen den koning Faragus / en de konste van Valen-

ty.

tijn. Hy is op 't paard gaan zitten / heeft 't haar gedaapt na Portugal toe / 't paard heeft hem op geheben in de lugt / zoo dat hy daar in 't kort gekomen is / brengeude den koning deze nieuwe ydinge. Als Faragus hoorde Pacolet's woorden / was hy zeer bedroeft / dat Valentyn hebben zou zyn zuster Escleremonde / en zy het Christen geloof aan nemen wilde. Hy zweer by God dat hy 't weeten zou / maar hy toonde niet booz Pacolet de kwaadheyt die hy in zyn hart hadde / en zeyde: reyk wederom by mijn Zuster / en zeg den ridder die ze hebben wil / dat ik van u komst zeer verblyd ben / dat ik in korten tyd by hem komen zal / om de brylloft met hem te houden / met een schoon gezelschap van edelbaren / en zal hem geven een groot deel van mijn land / daar zy beyde af leven mogen. Heer koning / zeyde Pacolet / ik zal doen wat gy mijn bevelde. Doe is Pacolet op zyn paard gezeten / en weder in korten tyd gekomen by Escleremonde / zeggende: edele vrouwe / ik come van Portugal! heb gesproken u

broeder Faragus / die zeer verblyd is van den ridder Valentyn; die gy hebben zult tot u man / hy zal in 't kort komen op u brylloft. Och Pacolet / zeg zy: ik weet niet wat my daar af komen zal / ik zegge dat mijn broeder bezaad in zyn harte heeft / want ik weet dat hy nimmermeer de Fransozen lief hebben zal / die het Christen Beloof houden. Dooz is ten ik bedroeft / dat ik niet getweien heb dat gy in Portugal reizen zoud; ik sou u bevelen hebben / dat gy gebraagd zoud hebben / na een edele Christen vrouwe: die in 't kasteel van mijn broeder is / en daar langen tyd getweest heeft by mijn broeders wyf. Edele vrouwe / zeyde Pacolet / ik zal van morgen aan gaan reizen / en zal u morgen donnersdag wederom ydinge brengeen. Valentyn zeyde / dat kund gy niet doen / van door de konst van Magomantien. Doe zeyde Escleremonde tot Valentyn / laat hem begaen / hy is zoo wel geleerd in zyn konst / dat hy op een dag honderd mylen reizen kan. Doe was Valentyn verheugd / dacht in hem zelve

hoe het toegaan mogte. Doe riep Valentijn Curffon / om by Escleremonde te komen / alwaar een Meester kwam / die hem uyt getogen heeft een draad / die hy onder zijn tong had leggen / zoo haast als den draad uyt was / heeft hy begunnen te spreken geheel perfectelyk. Doe vertelden Curffon / dat hy een langen tyd opgehoed was geweest in 't bosch van wilde Beeren. Doe behende zy slaachtlyk dat het Spinnen hoofd hem verklaard hadde / de waarschep van haar leben en afschikt. De schoone Escleremonde hoorde Curffon gaarne die byzende dingen vertellen. Als de dag gekomen was / is Pacolet in de zale gekomen by Valentijn heeft hem gezogt / zeggende; Heer ik come van Portugal / en heb gezien u moeder. Welkcom moet gy wezen / zeyde Valentijn / ik heb groote begeerte om haar te spreken en te zien: want ik al mijn lehen in aemoede haar gezogt hebbe. O Valentijn zy de schoone vrouwe / neemt een goed herte: indien mijn broeder hier niet komt / zoo zullen wy na hem reysen / daer zult gy u moeder zien / daer gy zoo na verlangt. Edele vrouwe / zeyde Pacolet / weet dat u broeder Faragus hier wezen zal in 't hof / volgens zijn belofte. Och / zeyde zy / ik dagt dat mijn broeder ons bereyden zal een zakk / daer dooz onze byengde tot byk en lyden zal komen: want ik te nagt een zwaren droom heb gehad / die my in groot reysen gebogt heeft; als ik rusten zoude / droomde ik dat ik was in een groen diep water / daer ik in verdonken zou hebben / hadde 't niet gedaen een aangezigt / 't welk my daarop ughaalde. Daar na zag ik een Gysfioen komen / die my nam in zijn slaanwen / en droeg my zoo ver / dat ik niet weet en wat land dat ik was gekomen. Liebe vrouwe / zeyde Valentijn / verstaet u niet van droomen / wie in droomen gelooben wil / wie zou veel te doen hebben dat is waar zeyde zy. Met deze woorden zijze gegaen in een schoone Boomgaard / bekleed met schoone huyden en bloemen / en alleley welrekenende boomen / en nachige gewassen / alwaar zy hangen is de dwisferden van haar liefden. Het gebeurde dat op dien zelven dag den koning

Faragus kwam in het kasteel van Escleremonde / die niet anders in zijn hart hadde / dan Valentijn ter dood te brengen. Als Escleremonde wist dat haren broeder gekomen was / is zy hem te gemoet gegaen / om hem welkcom te heien. Faragus zeyde / zuster onder alle Creaturen lebende / heb ik u begeerd te zien / ik bid u dat gy my zeggen wilt / wie de ridder is / die u trouwen zal? Mijn liebe broeder / hier moogt gy hem zien / antwoorde zy. Doe is Valentijn de koning Faragus te gemoet gegaen / hebhande malhandet zeer hooglyk gezogt. Heer ridder / zeyde Faragus / welkcom moet gy wezen / en veel geluk hebben met mijn zuster. En alsoo mijn broeder den groenen ridder u hier gezonden heeft / die gy verwonnen hebt / dooz dien hy het Christen Geloobe aangenomen heeft / zoo is mijn zin het zelve mede te doen. Heer koning / zeyde Valentijn / van u begerede moet God geloofst zijn / dat is den regter weg om u Ziel in de eeuwige glorie te brengen. Als de Kense Faragus aldus gesproken had / zeyde Valentijn: Heer my is gezegd / dat gy binnen u Hof hebt een Christen vrouwe / Belesante genaamt / die gy hebt gebonden twintig Jaeren of daer omtrent; dewelke ik gaarne zien en spreken zou / want het is mijn moeder / des konings Pevijns zuster: en des keizers van Constantinopolens huysvrouw. By mijn Gode! gy zeyt waar / zeyde den koning: om dat gy het te beter gelooben mogt; zult gy met my reysen / dan zult gyze zien en spreken / of zy 't is daer gy my na bzaagt: Ik dank u hooglyk / zeyde Valentijn / ik zal 't verdsenen met al mijn magt. Doe liet Faragus zijn spreken / om zijn bezaad te volbrengen: en is in de kamer van zijn zuster gegaen / en zeyde: mijn zuster daer al mijn troost op staet / ik beger u te bereeren en ben verdykt / dat gy gebonden hebt zoo vrouwen ridder / die u trouwen zal. Dus is mijn begeren / dat gy met my naar Portugal reysen zult; op dat ik de byulofte te hooglyker bereeren mag. Dit gezeyd hebbende / deed hy zijn Schepen bereyden / en ontlood Valentijn: die zeer blyde was / dat hy met zijn lief Escleremonde

de reysen zou: want hy docht dat den Kense hem daer geleyde om hem eer aan te doen / en dat den Kense niet al zijn volk Christen zou worden / dooz het welk Valentijn en Curffon bezraden wierden. Zoo haast als Faragus op 't water / en de twee gebroeders in 't schip waren / dagt hy dat zij nu de dood niet ontgaan zouden. In 't begin van de reis betwees hy haar groote byndschap / en maakte goede ciere: maar als 't tyd was om te slapen / is den bezrader in de nagt opgestaan met zijn volk / en heeft de twee broeders gebangen genomen: heeft hen handen / en voeten en vogen gebonden / als of zij ter dood getwezen waren. Als Escleremonde zag haar lief Valentijn zoo gebonden / bedreef zij groot misbaer: Och late / zey zij / Heer nu in onze byengde veranderd in groote droeffnisse: gy hebt mijn lieve duer gekogt / als gy den dood om mij lyden moet / het waar betet dat gy nooit geboren had geweest; in byk en arbejd hebt gy mij gekregen / en in byk en lyden zal ik moeten leven. Och! nu mag ik wel klagen / dat om mijn liebe moet sterben de broomsten en Edelsten van al de wereld. Ha! Faragus / mijn broeder; gy houd u akerlyk / gy zult weten / zoo gy deze daer sterben: als gy daarom lyden zult / want van haar dood zult gy geen profijt hebben / indien gy immers haar dood begeert / zoo werpt mij in de zee. Aldus was Escleremonde in lyden / zij zou haar zelven verdonken hebben / hadden 't de heren niet belet. Als Faragus dit zag deed hy zijn zuster bewaren; en bebal dat men ze niet zou laten spreken tegen de gebangenen. Velaag / zeyde Valentijn / hoe is ons de soynijn contracie / ik heb al mijn dagen in byk en lyden verstaen / en dat om te onderzoeken van wat geslagt dat ik gebooren ben. Nu ik gekomen ben tot mijn begeren / dat ik mijn moeder zien en spreken zoude / zoo ben ik ter kwader ure gekomen in de handen van mijn dood byhanden: die mijn dood begeren. Och late mijn broeder Curffon; ons blydshap is haast veranderd / want wy nimmer vader of moeder zien zullen. In dit verdriet lyden zij haar le-

ben / zijn zoo met de Sarasjnen gesjft totzij te Portugal kwamen / op 't kasteel van Faragus. Zoo haast als de koning Belesante hoorde / dat Faragus gebogt had twee Christenen gebangen; is zij gegaen om die te bezien. Als zij Valentijn en Curffon zag / die zij niet en kende / zoo heeft zij gebzaagt: Gij heeren / uyt wat land zijt gy gebooren; vrouwe wy zijn uit de landen van Frankryk. Als Faragus zag dat Belesante sprak tegen de twee ridders / zeyde hij; vrouwe laet staan u spreken / gaat in u kamer / zij zullen nimmermeer haar geslagte zien; ik zal ze in de gebangnisse doen sterben / en gelooben in onze wet. Hij ontlood den stribewaarder / en bebal dat men haar niet zou geben van water en dzoog brood. Doe sloegen de Sarasjnen met groote stikken op de twee ridders / als of zy op bouen geslagen hadden / en sloetenze in een diepe put. Als zy daer in waren / bielden zy op haar huten / hebben God aan geroepen: want zy geen hoop en hadden om daar uit te komen. Doe deed de reufe zijn zuster Escleremonde dooz hem brengen / die zoo deerlyk scheyde / dat haer aangezigt van de zanen nat was. Zuster / zeyde Faragus / laet staan u schryen / keer u herte van de ridders; bij mynder trouw / gy hebt te lange geloofst 't Spinnen-hoofd / dat u gezeyd heeft te trouwen een byzende man: die van onze Secte niet en is. Gij hebt wel verdwaaide zinnen / dat gy lief hebt een dood byhand van u broeder den groenen ridder / indien gy mij gelooben wilt; ik zal u geben den koning Quampart / daer dooz gy geagt en geerd zult worden / bergeet de twee Christenen; want ik zal ze doen hangen. Broeder / zeyde Escleremonde / ik behoor u te gehoorzamen in zaken die redelyk zijn: maer dwang wil dikwijls kwaad doen. Na deze woorden ging Faragus in de zale / en de koningin ook / die Escleremonde welkom heete / zeggende: ik heb lange begeert om u te zien en te spreken. Vrouwe / zeyde Escleremonde / ik danke u duysendmaal: maar ik ben bedroeft om deze twee Christenen / die mijn broeder onder 't beklzel van byndschap heeft doen komen over zee alhier / en heeft ze

in zyn gebangenisse doen steken / en gezwa-
ren dat hy haar dooden zou: Och my! uit-
verkoren zuster / het is waar / dat ik een
van dese twee ridders hebben zou ten hulwe-
lyk: hy is 't die my niet kragt gewoonen
heeft / wild my helpen raden wat ik doen
zal / wild my ook wesen de Chyristen-vrouw /
die gy hier in dit kasteel langen tyd behouden
hebt. Schoon zuster / seide de koninginne /
hier meugt gy se sien. Doe sprak Belesante /
vrouwe wat gelleft u? Ik / seide Esclere-
monde / ik breng u nieuwe tydinge: daar
of gy seer verblid sult wesen / en daer na seer
bedroeft: gy spt de zuster van koning Pe-
ppin / en vrouw van den keiser van Grie-
ken / die u sonder recht gebannen / en uit al
syn landen gesaagt heeft / en niet lange daar
na baarde gy twee soonen in 't bosch / daar af
u een soon genomen werde van eenen wilde
Beer: gy en weet niet hoe gy de anderen ver-
loren hebt / u twee kinderen sijn nog in het
leven gebleven / ik weet waar dat sy sijn /
siet dat gy se klypt. Met dese woorden viel
Belesante in onmagt van bydschap / maar
Escleremonde hief haar soerelyk op hare ar-
men. En als sy nu opgeheven was / soo
vraagde sy / van wie sy de tydinge gehoord
had? Doe vertelde Escleremonde hoe sy 't
wiste uit het Spinne-hoofd / en hoe dat Fa-
ragus dooz schoone woorden de twee ridders
beraden heeft en in syn gebangenisse hield.
Doe bedreef Belesante groote rouw / en be-
gon deerlyk te schreien; dat de koninginne in
de sale kwam / die haar vraagde / waarom
sy soo grooten misbaar maakte? 't welk Es-
cleremonde vertelde. Och myn lieve vrouw /
seide Faragus wif / seid u te vreden / en
maak van dese saak geen swarigheid: want
soo den koning het wist / het sou haar meer
beragteren dan vorderen. Als dese drie vrou-
wen te samen saten / soo is Pacolet den Co-
denaar daar in gekomen / met syn paard.
Och Pacolet! wat kwaad heb ik u misdaan /
dat gy my soo schandelyk wild benemen myn
vrent? Ik heb u opgehoord en doen leeren
in de konsten / het welk gy my nu kwalijk
toond; Pacolet antwoordde: genadige vrouw /
geloofst myn dat ik onschuldig ben / ik sal de

gevangenen los maken door myn konst / het
maar te vreden / ik sal u trouw blyven tot
er dood. Myn vriend / spt de keiserin / in-
dien gy kond soo verlost myn kinderen uit de
gebangenisse / sy zullen u arbeid loonen. E-
dele vrouw / seide Pacolet / spt blyde: ik
sal met myn konst alsoo werken / dat gy wol
te vreden sult wesen / ik sal hem syn verra-
dereije wel beloonen: een koning / behoord
geen verrader te wesen.

Hoe Pacolet met zyn konste Valentijn
en Oursfon uit de Gevangenis ver-
loste, en hun Moeder Belesante, en
de schoone Escleremonde te Scheep
bragte, en voerde na Conflantino-
polen.

Het XXV. Capittel.

In deselve nacht als koning Faragus te
ruste was, vernocid van dansen en
spelen / soo is Pacolet gegaan na de tooren /
daar Valentijn en Oursfon gebangen lagen:
komende voor de poorte die van syn Lattoc-
nen waren / heeft deselve door syn konst ge-
opend / gaande na den put daar de gevan-
genen in lagen / welke deuren hy als de
voorgaande / heeft open doen springen. Als
de twee ridders de deuren hoorden openen /
hebben sy God in de duisternisse aangerop-
pen / biddende om een salig sterben / want
sy anders niet en wisten of den koning dede
haar halen / om te doen sterben. Valentijn
weende om de schoone Escleremonde / daar
over hem Oursfon vertroosten / seggende:
Ik sal myn dood hen duur genoeg verko-
pen / den eersten die de hand aan myn meend
te slaan / sal 't hem niet beroemen / nemende
een groot hout in de hand / dat by hem
stond. Pacolet dit siende / seide hy: Gy
heeren hoeft voor my niet te vresen / want
ik sal u terstond doen sien die geene die u ge-
baard heeft. Valentijn was seer verblid als
hy Pacolet soo hoorden spreken: maar Ours-
fon hem seer sel aansende / wou hem niet
gelooven / dies Pacolet agterwaards trad van
ver-

berbaardheid / maar Valentijn besekerde hem
booz Oursfon. Doe nam Pacolet de twee
Ridders leidende in een kamer / daar de
twee edele vrouwen waren / zugtende en
schreijende. Al die in 't hof waren had hy
300 vast doen slapen / dat niemand van haar
uitkomst wist. Als de heeren in de kamer
kwamen zijn de vrouwen opgestaan / zonder-
linge de keizerinne Belesante. Als hy haar
kinderen zag / mogt hy niet een woord spre-
ken / viel ter aarden / of hy dood geweest had.
Escleremonde zeide tot Valentijn; edel Rid-
der / 't is u moeder / die aldus ter aarden in
zwyjm leid. Valentijn en Oursfon zijn toe
geschoten / hebben haar moeder opgeheven /
en gekust / zeggende: lieve moeder / spreek
ons aan. Doe lag de edele vrouw / en
honde niet een woord spreken / waar dooz de

twee Broeders ook in onmagt vielen op haar
moeders lijf / zoo dat Escleremonde zeer be-
gon te schreien. Als de moeder en de kinderen
bekomen waren / zeide de moeder al schreijen-
de: mijn lieve kinderen / dooz de liefde die
ik u dzige heb in geleden veel verdriets /
meer dan ik uitspreken mag: maar nu
God u berwaard heeft / dat ik u beide nog
eens gezien heb / zoo is mijn berdzie ten einde
gekomen. Lieve kinderen / wild mijn zegge
op wat manier gy opgehoed zijt / sedert de
tijd dat ik u baarde. Valentijn en Oursfon
vertelden haar moeder al hare avonturen /
die zy geleden hadden. Waar uit Belesante
verstond dat 't haar kinderen waren / dies zy
weder in onmagt viel. Pacolet zeide; ede-
le vrouw / laat staan u schreien / peinst te
komen uit dit kasteel / want het is tijt / in

dien gy uit handen van Faragus wezen
wild: Och latie! zeide Escleremonde tot

Valentijn: mijn goede vriend / laat u beden-
ken aan de eed die gy my gedaan hebt / houd
n

u beloften / en neemt my tot u vrouw. Doe seide Valentijn / al dat ik beloost heb sal ik houden / dog nu leid my meer op 't herte / myn moeders liefde / die ik niet sulken arbeid verzeen hebbe / dan alle vzeugde van de Wereld / maar twyfeld niet myn lief / ik sal niemant anders trouwen dan u. Doe heeft Oursfon Pacolet gebeden / dat hy de kamer van Naragus open doen wilde / hy sou de koning syn hals breeken / en wzaak over hem nemen / 't geen Pacolet aannam / maar wierd door Escleremonde belet / seggende : de dood van myn broeder consenteeren ik niet / sijn seker als gy 't al gedaan hebt so soud gy de vriendschap verliesen van myn broeder den groenen ridder / dewelken u nog eeniger tyd in lasten helpen mag / 't geen Valentijn doe belet heeft. Doe is Pacolet door gegaan / heeft de poozten seer soet op gedaan / dat daar niemand van wist / en heeft se alle uit de stad geleid door 't land van Dozmgal / tot dat sy kwamen op de haven / daer sy gingen in een galee / die daar gereed lag / hadden de wind tot haar wil / en syn so de zee over gefeild / tot sy gekomen syn aar het casteel Escleremonde / daer syn sy op gegaan om hem lieden te verliesen. Valentijn die altyd bedugt was vooz de koning / wilde niet lang in 't casteel blyven / maar syn te scheep gegaan met syn moeder / de schoone Escleremonde / en syn broeder / en also heimelyk weg gereist / als sy in 't schip waren / heeft Valentijn gefeild / dat hy reisen wilde in Grieken te Constantinopolen / om te sien syn vader / 't welk sy alle consenteerden / namen so haar kours na Griekenland. Des mozzgens als de stobewaarder de twee gebangen rid-

ders misse / en de deure open vond / is hy haastelyk geloopt by den koning / vatte de op syn knien / begede met verbaast gemoed syn lyfs genade / seggende : heer koning / de twee gebangen ridders syn uit gebroken / en ik heb de poozten en deuren (die ik nochtans wel gesloten hadde) wyd open gevonden. Terwoyl de stobewaarder syn klagen deed / is daar een ander gekomen / seggende : heer koning / in desen nacht is de Christen vzwout / die sy so geerd en getraeteert hebt / deur gegaan / en heeft mede genomen u suster. Den koning Faragus die teiding verstaande / begon te roepen / als of hy rasende gewees had / dede alle syn volk wapenen / om de twee ridders na te reizen. Faragus nam een groot sere knoede om syn hals / is vooz al syn heeren ter poozten uit getogen sonder paard / waar hy groot en swaar was / dat hy kwalijk een paard kypgen kon / dat hem kon dzagen. Hy had een groot hoofd / 't hare swart als een wild verken / syn armen en knien waren so groot als een os / syn lighaam was agtien boeten lang. Als hy uit de stad was / so riep hy syn volk te samen om syn suster te agterhalen. Al de geene die hem te gmoet kwamen / vzaagde sy of sy niemand gesien hadden / maar niemand die haar bescheid geven kon / want Pacolet had al het volk doen slapen / daer sy voozby reisden. Als Faragus hem niet vinden kon / stoor hy dat hy 't casteel van syn suster beleggen sou / hy dage haar en Falentyn / met de anderen daer in te binden : maar als hy hoorde datse vertzochten waaten / so wierd hy rasende van kwaadheid.

Hoe Koning Faragus om wrake te nemen van Falentyn en Oursfon, en van zyn Zuster Escleremonde, al syn magt vergaderde, en kwam soo voor Aquitanien.

Het XXVI. Capittel.

Als Faragus zag dat hy Valentijn en Oursfon niet konde binden / gebood hy door alle zyn landen / dat al die in hem gehouden waren / haar gereed maken zouden ten oorlog / om met hem over zee te reizen / tegen de Christenen. Op dit bevel zyn vergaderd een groot getal volk / en zyn te scheep gegaan. Als zy op zee waren / gebood de Koning Faragus de Schipper te seilen na Aquitanien / want hy wende haar daer te vinden. Valentijn en Oursfon zyn in de stad van Aquitanien gekomen als Passagiers / zonder eenig gerugt te maken / en zyn gaan Logeren in een burger huis. Da-

lentijn had geerne gegaan in 't hof van den Hertog Saborijn / maar Oursfon bedagt hem / en zeide tot zyn broeder Valentijn / de natuur van een vzwout is ligtelyk verkeerd / hierom ben ik van zints in 't hof te gaan / zonder te kennen te geben van onze komst / tot er tijd toe dat ik zien en weten mag van de schoone Fesone / of haar hert verkeerd zal wezen / dan of zy gestad'ig gebleven is : Valentijn zeide / gy zegt wel / en doet zoo. Doe lide Oursfon hem in een habyt van een Ridder / die zyn avonture zocht / en nam Pacolet met hem als een dienaar / zyn alzoog gegaan na 't paleis / en gingen in de sale van den hertog. Als hy vooz den Hertog kwam / heeft hy de behoozlpke reberentie gedaan. Als hy de Hertog gegroet had / bezag den Hertog Oursfon zeer naarstig / om dat hy hem zoo wel geleek / maar om dat hy sprak / kende hy hem niet. Doe zeide hy / Ridder zegt my wat is u begeerte : edel heer / zei Oursfon /

son / ik ben een Ridder / en soek een goet heer om te dienen. Doe sei de hertog / gy syt schoon en sterk / indien gy myn dienen wilt / ik sal u dienst geven en maken u hofmeester van myn hof / ik sal u geven honderd pond / vooz de dienst die gy doen sult. Oursson was wel geleerd / bleef in des hertogs hof ceten / en hield hem by de andere Ridderen. Den hertog met al syn heeren verwonderden haer seer van syn goede manieren / boben al wierd hy besien van de vrouwen / selfs van de schoone Fesone / (die syn gestwooren wyf was) maar sy dagt niet dat 't Oursson was / want hy verkeerd was in habyt en sprak / na de maaltijd riep den hertog syn Ghesaurier / deed hem geven honderd pond parafis / so als hy hem beloofst hadde. Oursson bedankte den hertog / bescloofde hem te dienen in alle saken. Oursson nam dozlof op dat pas / en ging na syn logys / daar de vrouwe hem verwagte. Als hy by hem gekomen was heeft hy verteld hoe den hertog hem ontfangen had vooz een Soudener / en had hem doen geven honderd pond / daar dooz sy seer begonnen te laghen. In deselve weck kiezeg den hertog teidinge / dat Faragus was gekomen in syn land / om tegen hem te oorlogen / hy ontbood al syn heeren / dat sy hem bezeden souden om den koning te wederstaan. Den hertog dede syn stad voozsien / vooz drie of vier jaaren / ontbood al syn ondersaten / dat sy haer gereed maken souden om syn land te helpen beschermen. Den koning Faragus belegerde Aquitanien / op de selve plaats daar de Groenen Ridder syn broeder gelegen had / die by Oursson verwant was / als gy gehoort hebt. De hertog dede syn volk wapenen / om tegen de Sarasphen te gaan veyten / en haer te ontfetten. Dus sprake uit Aquitanien getogen / ondertusschen is Valentyn en Oursson met Pacolet onder de heeren gekomen / sonder centige heimis te maken in 't heit van den hertog. Als den hertog sag de groote magt van de Sarasphen / si beval hy hem God / met al syn volk / vertzouwende dat hy hem den dag helpen wilde. Doen ophieerde hy

syn bataillie / deed syn trompetten slaan / is op de Sarasphen gekomen / die met een ho-vaardig hart haer verwagten. Daar was die dag een sterke stijd / en bleef menig edelman aan beiden seiden / so dat 't bloed liep op der aarden / als of 't een Rivier getweest had. Den keuse Faragus kwam in den stijd by syn nebe Doymandyn / die syn Barriere droeg / die heeft dien dag ses Riders verslagen / te weten Blandemyn / Baldiz / Galie / Galeram / Antonis de goede Maarschalk / en den stouten Glorian / die doen naast den hertog van Aquitanien waaren / en deden de Christenen wipien. Den hertog was omcingeid / dat hy alleen bleef sonder eenige hulp / dog hy hield hem by onelph / dat geen Sarasphen hem genaken dozst / hy riep Aquitanien (dat was 't woord) maar syn broonheid hulp hem niet: want so haast als Faragus hem kende / is hy na hem toe gegaan / en heeft hem gebangen genomen / hem wel doen betwaaren / en gebonden geleid in syn Pabelsoen. Daar na is Faragus weder gekeerd in den stijd. De Christenen hadden dien dag veel te spden: want sy woude allegaar vlieden. Doe kwam Valentyn en Oursson / en riepen met luider stemme: broome Ridders van Aquitanien / toond u Ridderschap / so gy nu hier in falseerd / sal 't u staan tot groote spot en schanden: God sal u helpen. So hebben de twee Ridders 't volk van Aquitanien gerzoost / die op nieuwoed namen / en syn weder gekeerd tegen de Sarasphen / en begonnen de stijd sterker dan ooit te booren. Doe de tpinge kwamen binnen Aquitanien / dat den hertog gebangen was / so begonnen alle te schrepen om haren heere / boben al so was de droefheid van sungen / kerren en klagen van de schoone Fesone / wzingende haer handen / en tzevende 't hair uit haer hoofd / dat schoonder scheen dan goud / schreijende menigen bitteren tzaan seggende: och latie / ik ben de ongelukkigste vrouwe die op aarden levendig is. Och myn goede vader / gy moet nu sterben / ik sal u niet meer sien / maar alleen blyben als een arme weefe: o Oursson! myn getrouwe vriend / u lang toeven doet myn verdriet / waarde

waard gy hier tegenwoordig / myn vader sou wel ontset worden. In dese maniere fugte en herinde de schoone Fesone: onderwyl was de batalje harder dan sy ooit geweeft had. Daar was den edelen Valentyn onder de Sarasphen / en sloeg met swaard al die hem ontmoeten / so dat daar niemajd so stout was die by hem dozst komen. Oursson was aan de andere seide / swoer by God dat hy lieber had te sterben / dan den hertog te laten blyben. Pacolet was by Oursson / die hem trooste / en beloofde by te staan. Doe stak Oursson syn paard met spooren / kwam onder de Sarasphen houwende seer byzesselp. Als Oursson en Pacolet de batalje doozgebooken waaren / hebben sy hun wapenen af geleid / en de Sarasphen aan den hals gebangen / daar haaren Afgod in stand / en syn gegaan na 't Pabelsoen / daar den hertog gebangen sat. Pacolet kende haer tale wel. Doen heeft hyse allegaar dooz syn horsf doen slapen: als sy steyen / is Oursson gekomen by den hertog / seggende: edele heer / kom met my / sit op dit paard / ik sal u verlossen / ik ben

de Ridder die in u hof kwam om soldy te winnen / gy deed myn geven honderd pond / hebt geen sozge vooz de Sarasphen / ik sal u seiden in u heit. Den hertog bedankte hem voozt / seggende: ik sal u geven myn dogter tot een vzwout / ik hadse gegeven een Ridder die seer wild was / en niet een woord spreken kon / dat niet lang geleden is en ont dat hy niet weder komt / behoef ik dat niet te houwen / daar toe sult gy hebben de helft van myn ryk. Oursson bedankte den hertog en haasten haer om uit de Sarasphen handen te komen / 't geen geschiede / want sy gesond in 't leger kwamen van den hertog / terwyl dat Oursson den hertog gehaald had uit de handen van de Sarasphen / was Valentyn bezooft / meende dat syn Broeder dood was: dus dispraat synde / is hy onder de Sarasphen gereden / sloeg 'er ses gelph dood. De koning Faragus dit siende / wierd Valentyn kenende / is na hem toe gereden / heeft hem so benantwt / dat hy syn paard onder hem dood stak / daar dooz hy ter aarde viel / daar wierd Valentyn gebangen / vast gebonden en

jammerlyk weg geleid / fweerende by syn Goden dat hy wraak over hem nemen sou. Als hy hem leide door 't veld / is den hertog en Oursfon met Pacolet / den koning Faragus te gemoet gekomen. Den hertog seide: by den Heere / ginter word een van onse ridders gebangen geleid. Doozwaar / sy Oursfon / syn wy vroom? hy sal ons niet ontgaan / en reed na den reufe / en stak op hem so sterck / dat man en paard ter aarden moest vallen / en Valentyn mede los laten / die hy op syn paard gebangen had. Den reufe is van stonden aan op gersfen / en geloden van verbaardheid. Oursfon sende dat 't Valentijn was / heeft geropen: byeder staat gy / en tred agterwaards / hebt geen focg / hier is een paard / sit daar op. Pacolet / die in dat heit was / riep in Sarasynse sprak luid en sterck / Portugaal de beste. En dooz dese roep syn sy dooz de Sarasynen in 't Christen leger gekomen / uit de honden van haar vanden. Als den hertog verlost was en binnen Aquitanien kwam riepen de burgers met luider stemmen / vrede de grabe! en vielen op de Sarasynen / datse gelobbliget werden. Als de Christenen sagen datse bligtig waaren / liet den hertog syn Comperten slaan / om weder te keer en te rufen. Als den hertog in de stad was / is Valentyn met Pacolet in syn logys gegaan / en Oursfon in 't paleis / met den hertog Saborn / en al de heeren; die by hem ontbood syn dogter Fafone. Doe riep hy Oursfon en vzaagde: hoe is u naam? Oursfon seide: ik heb geen naam ontvangen. Doe sef den hertog / weet myn heeren dat ik gesvaden ben aan desen ridder / u wil dat men hem eere als myn eigen persoon / want ik dooz hem weder gekomen ben in Aquitanien / hy heeft my verlost uit de handen van myn dood vanden / daarom is myn begeren myn dogter / dat gy desen ridder u men sult tot u man / want ik hem boven alle ridders lief heb; 't geen dooz al de ridders geconsenteerd wierd. Oursfon was daar present / maar woude syn sin niet seggen / tot dat hy dees edele vrouwe haer heit verpraest had.

Hoe Oursfon wilde beproeven de trouweheid en gestadigheid van de schoone Fefone, eer hy ze Trouwen wilde.

Het XXVII. Capittel.

Oursfon die supiel en wys was / eer hy trouwen wilde de schoone Fefone / woude hy weten of sy standvastig was van haar beloften / die sy hem gedaen had. So seide hy tot den hertog; moogden heer / van de eer die gy my aandoet / ben ik schuldig u te danken / maar de wil van u Dogter hoozen ik te weten / daarom soude ik greene tegen haar spreken alleen. Ridder / seide den hertog / nu begeren is deugdelyk / gaat in haar kamer / ondersoekt van wat opinie sy is. Oursfon in de kamer komende nam de schoone Fefone by de hand / seggende: edele vrouwe / u schoonheid heeft my bevangen / dat ik sonder u niet leven mag / gy spt de schoonste vrouwe die op der aarde leeft en nademaal dat u heer vader den goeden hertog belieft / dat gy my nemen soid tot u getrouwe man / daar behoord gy mede te vreden te wesen / ik beloobe u edelheid / dat ik u getrouwe wesen sal tot het einde mijns levens / dus bid ik u / dat gy my ontfangen wild in goede gratie. Heer ridder / seide de maget / van sulke reden sult gy patientie hebben / want gy u arbeid verliest; ik heb lief alle de ridders / maar boven al heb ik een wt verkooren die ik niet verlaten sal so lang als ik leve / ik sal hem getrouwe blijven als ik hem geswooren hebbe / ik sal myn sin niet veranderen. Jongvrouwe! seide Oursfon / als 't u vader believe behoord gy syn wil te doen. Ridder / seide de maget / het is reden dat ik myn vader obdicere / maar niet dat met myn gemoed sypd. My is gegeven dien die den groenen ridder verdoemen heeft / ik had liever alles te verlaten / dan myn beloften te verbreken. Syn vader trouw / seide Oursfon / ik ben wt verbreen / dat gy ons verliest spt op dese ridder / want gy weet dat hy is van een wilde natuur / en kan

kan niet een woord spreken. Ridder / seide sy / liefde en falserd niet / hy behaagd my / ik en zal hem nimmermeer verlaten. Oursfon was blyde van haer wysheid die sy hem getoond had / en ging uit de kamer sonder oorlof te nemen by den hertog / seggende syn wederbaren. Den hertog antwoorde en verstaet u niet / want 't is haer magt niet / weest te vreden / ik sal met haer broeder spreken. Den ging Oursfon uit na het logys van syn broeder Valentyn / en vertelden de antwoorde van Fefone. Broeder / seide Valentyn! gy hebt wyselyk gedaen / nu meugt gy wt bekennen de liefde die sy tot u draegt / maar laet ons te samen gaen in des hertogen hof / so haest als hy my sien sal / sal hy ons wt ontfangen. Broeder uwe wille geschiede / seide Oursfon. Doe is Valentyn hem gaan verkleeden / Oursfon heeft syn Casak aan getogen / die hy te booren had doe hy in Aquitanien kwam / gaande so in 't paleis / met Pacolet; onderwt was den hertog by syn dogter / om haar van Oursfons liefde af te tzecken; waar op sy antwoorde tot haeren vader / waar af szept gy myn? gy weet dat ik myn trouw gegeven heb den Ridder / die ons verlost heeft van den Groenen Ridder / het waar schanden dat gy u eed vzeken soid / eer dat gy myn daer toe vzenge wild met kragten / so sult gy oorzaak wesen van myn verdoemenisse / het welk u booz God ende waereld een schanden sal wesen. Als de hertog aldus sprak met syn dogter / is Valentyn en Oursfon daar gekomen / die van alle heeren wt ontvangen wierden. Als sy de hertog de reberentie gedaen hadden / is Oursfon gegaan by de schoone Fefone / die van blydshap begon te laghen / seggende: weltekom moet gy syn / u lang toeben is my groot verdriet geweest / en indien gy niet gekomen waard / myn vader sou my aaneen ander gegeven hebben. Myn liebe vrouwe / seide Oursfon / sedert dat ik van u geweest ben heb ik leeren spreken; ik ben die geen die van daag in u kamer heeft geweest / om u liefde te verknagen. Sy was so verblyd dat ik 't niet vertellen kan. Doe heeft Oursfon hem heerlyk gekleed / met kleederen

die Pacolet hem na droeg / en is also in de stad gekomen. Als de hertog hem zag / is hy opgestaan / en heeft hem in syn armen genomen / en geseld / myn Schoonsoon / wild myn vergeben dat ik myn dogter aan een ander besteden wilde / ik dacht dat gy niet weder komen soid. Wel heere / seide Oursfon / ik vergeef 't u van herten. Doe heeft Oursfon den hertog verteld; hoe datse syn soone / van den Keiser van Grieken / genaamt Alexander / en dat haer moeder is de Suster van koning Peppyn van Frankryk / welke wy gebonden hebben in Portugaal / genaamt Belesante. Als de hertog verstonde haer groote afkomst / was hy nog meer verblyd dan te booren / seggende: Gy spt de bloeme van heel Christenlyk / ende de edelste op aarden levende. Maar ik ben heerlyk bezocht van u Vader den Keiser / en u oom Peppyn / die in de stad van Constantinopolen van de Sarasynen seer sizenlyk belegerd syn; indien God hem geen ontfet doet / ik duchte dat sy hen sulien moeten opgeven in hun vanden handen. Als Valentyn hoorde dat syn vader / en den koning syn oom / in sulien verbract waaren / so bedreef Valentyn groote rouw / dat hem niemand troosten mogte; boven al beklagden hy den koning Peppyn / die hem ongebore hadde. Doe seide Pacolet / heeren laet siana u tzeuren / indien gy my gelooven wild / ik sal u vzenge ter 't morgen middag is / in de stad van Constantinopolen. Wozwaar seide Valentyn / hy sou wel sot syn die u gelooven sou / of gy falserde / so moegt ons den dubbel weg nemen met lys en sel. Dog Pacolet besprak hem / dat hy mede soude reisen na Constantinopolen / maar den hertog begerde eerst dat Oursfon syn dogter Fefone soude trouwen / liet de Brulofst houden / die so rphelyk was / dat 't te lange soude syn om te beschyben. Het seest was so groot van comperten en musiken / dat 't in der Sarasynen heit gehoord wierd / daer af sy verwonderde. De hertog deed de twee edele vrouwe Belesante en Cleremonde / in syn paleis leiden. Daar was een bespieder die de vergadering had gesien / en

ende is gegaan by de Keuse Faragus / seide: heer / ik kom uit de stad van Aquitaniën / daar ik heb gesien Belesante / die gy so lange bewaard hebt / en u suster Esclemonde / ook de twee ridders die gy gevangen had / daar by de kleine Pacolet / die u bezraden heeft. By myn God seide de reuse / ik mag wel dwoelig wesen / van den bezrader / die my myn suster ontvoerd heeft / die ik soo behendig met de twee Christenen in myn casteel gebzagt hadde / ik false alle-gader doen hangen aan een boom.

Hoe den Koning Faragus ontbood den Koning Trompaart, dat hy hem te hulpe komen wilde met zynen Tovenaer Adriaan Mein, ende hoe Valentyn reisde na Constantinopolen.

Het XXVIII. Capittel.

Faragus was seer toornig / om dat hy geen wyake nemen mogt van syn suster en de twee ridders. Hy liet schryffen aan koning Trompaart / dat hy moest komen met al syn magt / hy soude hem ten houtwylst geben syn suster Esclemonde / en dat hy mede brenge soude Adriaan Mein / den tovenaer / de gode de bylef hebbende ontfangen / is heen gereist. Nu sal ik laten te spreken van Faragus / en spreken van Valentyn / die binnen Aquitaniën was / dewelcke oozlof nam aan al de heeren / en aan de schoonen Esclemonde / die van syn vertrek bedroeft was / en seide: lief / wanneer sult gy my trouwen / houd u belosten / want al myn troost staat aan u. Doe seide Valentyn / socht so niet booz my / ik sal houden al dat ik u beloof hebben / daar en boven swer ik u by myn trouw / so haast ik weder kom van Constantinopolen / u te trouwen / sonder langer te biden. Verder seide Valentyn tot den Hertog / en Gursion syn broeder: Myn heeren / ik sal hier laten Esclemonde myn lief / bewaarde als u eigen lys / en bid

u vziendelijst / so haast als 't u te pas komt / dat gy haar laat doopen / ende in geender maniere haacen naam veranderd / 't geen den Hertog beloofde. Doe nam Valentyn oozlof van den hertog / nemende niet traanen syn afscheid / als mede van Gursion / die hem belaste de goetenis aan syn vader den keiser: Aldus syn de twee broeders van malkanderen gescheiden / seer bedroeft van herten. Doe is Valentyn in syn logys gegaan / by syn moeder Belesante / die om syn vertrek seer verstoord was. Als sy hem meende te kussen en oozlof te nemen / kon sy niet een woord spreken. Valentyn hield haar in syn Armen / seggende: liebe moeder / laet staan u dwoelheid / hebt geen sozge booz my / indien 't uw belieft / ik sal haast weder keeren. Hebt ondertusschen het oog op de schoone Esclemonde / ik sal haast trouw blyven tot in mijn dood. Och lattie: myn liebe kind / siede Belesante / ik mag wel sichten / ik hoop nog booz u vromigheid dat ik onschuldig beboonden sal worden / daar ik mede beschuldigd ben. Als gy tot Constantinopolen siet / segt dat aan den keiser Alexander u vader / en aan myn broeder Pypyn / dat ik 't neme op de verdoemnisse van myn sel / dat ik onschuldig ben in de saak daar ik mede beschuldigd ben: indien daar iemand is die my beschuldigen wil / so wil den kamp booz my aan nemen: indien gy verwonnen word / sal ik verbrant worden tot een eeuwig schande. Liebe moeder / seide Valentyn / indien 't uw belieft / sal ik veel doen / dat den keiser myn vader / u om vergiffnisse sal bidden. Belesante versogt dat hy Pacolet senden sou so haast als hy mogt / om ydinge van hem te hebben / 't geen hy beloofde te doen / trad doen in den kamer / daar hy Pacolet bond / die syn paard al bereid hadde. Pacolet seide / het is nu tyd dat wy reisen / sit nu op myn paard / en houd u vast. Doe sat Valentyn op 't paard by Pacolet / die draide 't haiz van 't paard so perfect / dat het haiz op hief in de Lugt /

en boer haer ober de Zee en Steeden / zo dat zy 's anderen daegs 's Doozmiddags by Constaninopolen kwamen. Valentyn was zeer verolpd dat hy zo na by de stad was / en dat booz 't Middagmael. Op den zelve tyd was den kysler en den koning in de Siel geseten om te eeten. Pacolet leide Valentyn in de Sacl / die seer verwonderd was dat hy so groot geselschap sag / Blandemyn en de groenen Ridder die in de Sacl toeren / worden Valentyn komende / deden hem groote eer. Dit siende koning Pypyn / seide tot den kysler: Mogende kysler / nog is u Linagie niet al dood / siet daer de stoutste Ridder / die u eigen Soon is. Als den kysler die hoorde / veranderinge syn Bloed / en werd verweloos. Daer na stord hy op syn Soon te kussen / en welkekom te heten / maer den Groenen Ridder was so verolpd van Valentyns komst / dat hy de eerste was die hem welkekom heete / en daer na koning Pypyn. Doe kwam kysler Alexander / die half van blydschap en van rouwe zwymde / nam syn Soon in syn armen / die hy kustte / en seide: myn liebe Soon wild my vergeven wat ik u Moeder misdaen heb / want sy in de saek onschuldig is. Blandemyn / die syn Vaerd gys was / siende Pacolet / die hy in Portugael gesien hadde / en vzaegde wat ydinge hy bragt van de Goete Belesante. Pacolet verhaelde al de sake also se geschied waeren. Daer was groote blydschap in de Stad / van de komste van Valentyn / die des kyslers Soon was. Doe is Valentyn opgestaen / en seide in deser manieren booz al de Heeren / myn Heeren die hier vergadert sijn / de eer die gy my doen wild / daer dank ik u alle af / en boven al dank ik myn Oom / die my opgevoed heeft want ik meer gebonden ben aen hem dan aen eenig Man op arde lebende / ja meer als aen myn Vader die hier present is / want ik my veel te b klagen hebben ober hem dat ik booz een Bondeling opgenomen ben / en opgevoed van Aelmoeffen. Godt / die alle dingen woosiet / heeft 't dus belieft / anders

mogt ik in armoede en elende vergaen hebbe. De geene die my gebaerd heeft / dat is de edele Belesante / die dooz den vermaledyden ridder bezraden was / daer dooz sy in elende is geweest twintig Jaer / om te toonen dat sy in de saek onschuldig is / so wil ik (die een Soone ben) booz haer een kamp vegten / tegen den vermaledyden Ridder. Als den kysler hoorde syn Soon spreken / die van so grooten hert was / om de liefde van syn Moeder / begon hy bitterlyk te schryjen / seggende / myn liebe Soon / ik weet wat gy myn Soon siet. Nu dat gy met goed regt wild booz u Moeder en kamp vegten / die ik booz kwaed aenbrengen en lichtlyk te gelooude / gesonden hebbe in elende en verdriet / maer een kamp te vegten is van geen noode: De valsche Ridder is verwonnen van eenen koopman / en heeft behend in cesentie van u Oom / my en al de Heeren / dat hy haer bezlogen had / daerom heb ik hem laten doode. Daerna heb ik henen gesonden in alle Landen / om u weder te soeken / maer ik kon nooit tydning van haer vernemen / da rott myn liebe Soon / weet gy eenige tydningen van u Moeder / wild 't my niet verbergen. Vader seide Valentyn / weet dat ik tegen haer sprak gisteren booz Middernacht / in de Stad Aquitaniën. Den kysler sei / dat is onmogelyk / dat gy in soo een korten tyd so veel werks ryfen soud. Doe verhaelde Valentyn hoe dat Pacolet booz syn konsten hem daer toe gevoerd hadde. Als de Saraspien hoorde den de groote blydschap die in de Stad was / so syn se ter Wapen gegaen Als sy gereed waren / deed den Soudaen Morandy vergeselschapt met tien koningen / de Stad sterkelyk bevegten / die vol volks was / en groot gebzekt van Dietalie hadden / so dat de mensche en beesten van honger stierben. Als Valentyn dooz sag de menigte der Saraspien / en het verdriet van Constantinopole / so sprak hy booz al de Heeren / wy sijn in dese Stad in groot gebzekt van Dictualie / en mogen het niet verbeteren / dan dooz v oornigheid op de byanden te toonen. Ik sijn van opinie wesen / als dat wy souden uittrekken met een

groot getal van volk / om victalie te ver-
kopen / en zal d'eerste wezen. Want dat opzet
waren al de Heeren verbleyd / en zijn met Va-
lentijn uit der Stad gereist / tot 20000 man-
nen / die door den honger hun lijf met Va-
lentijn avontuurden. Als zy buiten de pooz-
ten waren / zijn zy op de Sarafynen niet
zinken moed geloopt / dat zy in korten stond
wornen 300 wagens met Victualie / die zy
dreeben na Constantinopelen. De Soudaan
die van dit verlies zeer kwalijk te vreden
was / sloeg onder de Chyftenen / om de
Victualie wederom te nemen. Als koning
Pepijn zag dat den Soudaan de passagie ge-
stoten had / stak hy zijn paard met spoor-
ren / leidde de Lancie in de kiling / red
niet een moed voor den Soudaan / dat hy
het aan zag / en stak den koning van Ca-
pernaum / Moragon / van het paard / dat
hy dood ter aarden viel / zokt doe zijn zwaard /
en sloeg een hoogmoedig Ridder dat hy van
het paard ter aarden viel. Als Valen-
tijn en den Groenen Ridder dit zagen / zijn
zy mede gekomen in Batalie / en smeten
den standdaert van den Sarafyn te aar-
den / voor des Soudaans voeten / rydende
door de Sarafynen / kwam voor den Sou-
daan / en gaf hem zoo grooten slag / dat hy
ter aarden moest vallen van zijn Elefant
daar hy op zat. Dien dag werd door Va-
lentijn en de Groenen Ridder / den koning
Moraldus dood geslagen / en nog vijf konin-
gen / en den Admiraal Domoris sloeg hy
zijn armen af. Deze twee Ridders om eer
te kypgen / hebben zich beiden te diep on-
der de Sarafynen begeven / want zy beiden
omringeld / en met zorg gebangen werden /
en wel vast gebonden voor den Soudaan ge-
bzagt. Zoo haast als hy ze zag / zwoer hy
by al zijn Goden / dat hy ze aan een hooge
galg zou doen hangen. Valentijn en den
Groenen Ridder hadden geen hoop meer / om
uit der Sarafynen handen te komen. Die
van binnen zagen / dat de humen in nood
waren / hebben een gebod doen uitgaan /
dat alle menschen geestelike en wereld-
plike / uit de stad zoude gaan / zoo wel

vrouwen / kinderen / nonnen en baggenen /
en elk zonden voor haar bozst hebben een
teken des H. Kruis / en gaan alsoo in de eere
ons Heeren Jesu Chyristi / om hun vziende te
ontzetten. Dit getal was 300 groot van deze
vergadering tot 40000 toe. Als de Sara-
fynen zagen dat er uit de stad kwam 300
grooten getal van volk 300 zijnze agterwaards
gelucken / en hebben de Chyftenen de Victualie
gelaten die de wagens binnen bzagten: maar
eer de Sarafynen in hun tenten konden ko-
men / bleven er wel 10000 dood / en van de
Chyftenen 4000. De keizer en koning wa-
ren zeer bedroeft van 't verlies van zijn heeren /
maar boven al van Valentijn en den Groe-
nen Ridder / die grootte vroomigheid gedaan
hadden. Deze twee heeren bedreeben groote
misbaar / maar Pacolet troosten de heeren /
zeggende / mijn heeren / laat staan u we-
nen / gy zult goede tydingen van haar hoor-
ren / al eer op het meent. Mijn vziend /
zeide / den keizer / God moer u geven die
magt / indien gy hun lieden hier bzingen
meugt / en hun verlossen uit de handen van
de Sarafynen / die haar dood gezworen
hebben / zoo zult gy de gelukkigigheit wezen
van al u vzienden / en ik zal u eeren bo-
ven alle myne heeren. Doe nam Pacolet
zijn paard dat van hout was / en zonder
meer woorden te spreken / reisde hy na
den Soudaan toe / die was in zijn tente /
om Valentijn en den Groenen Ridder te
verwyrzen.

Hoe Pacolet den Tovenaar, Falentyn
met den groenen Ridder verlostte, uit
de Gevangenisse van den Soudaan,
ende hoe hy hem bedroog.

Het XXIX. Capittel.

Als den Soudaan in zijn tent was /
liet hy kornen Valentijn en den groe-
nen Ridder / zeggende: mijn heeren / ziet
deze twee / die ons veel spijts gedaan hebben;
nog daar en boven den groenen Ridder / die
van ons geloof afgegaan is / het zou goed

wezen / dat wy ze zenden tot den koning
Faragus / die zal hun beide een schandely-
ke dood aandoen. Heer / zeide de Sara-
fynen / laat morgen een hooge Galge ma-
ken / om hun beiden aan te hangen. Mijn
Heeren / zeide Morand / u raad is goet /
zoo wil ik doen / en dat morgen vroeg / dat
al die van de stad het zullen mogen zien /
aan haar een exempel nemen. Doe is den
Soudaan na zijn tente gekeerd / om te gaan
eeten / daar Pacolet by hem kwam / en
heeft hem statelyk gezogt. De Soudaan
heete hem wellekom / hem voort bragende
na Faragus. Heer / zeide Pacolet / hy
gebied hem in goede gunste / en hy ont-
bied u by my goede tyding / die geheym zijn.
Doet trad Pacolet op een zyde / zeggende:
mogende heer / weet dat ik kom van Portu-
gal / en ben hier gezonden van Faragus
wyf / die op u berkeft is / zoo dat zy niet cus-
ten mag: zy ontbied u vriendelyk / dat gy niet
nalaten wild om haar te bezoeken / want den
koning is in Aquitanien. o Pacolet / zei-
de den Soudaan / gy verbleyd my zeer / want
boven alle vrouwen heb ik haar lief; maar
nooit kon ik iets vinden / om haar mijn ge-
heym te hemen te geven: nu hoop ik mor-
gen vroeg te reizen met u na Portugal /
om met haar te spreken. Pacolet ziende dat
de Soudaan zoo verbleyd was / zeide in hem
zeiben / eer morgen middag is / zal hy die my
nu aldus eerd / en die ik zijn hooft eet / ver-
bloeken / de ure dat ik geboren ben geweest.
Valentijn en de groenen ridder waren in de
tente van den Soudaan / wel vast gebon-
den: zy hende Pacolet wel / en dagten dat
hy daar gekomen was om haar te verlossen:
maar zy hielden haar of zy hem niet gekend
hadden. Pacolet beweegde den Soudaan groo-
te eer / en bezag de gebangen / en zeide
overluid: heer Soudaan / hoe zijt gy zoo be-
leest / dat gy den groenen ridder houd levende;
die boven al zijn broeder Faragus groot
leed gedaan heeft / en het Chyften gelove
aangenomen / en de manier gebonden heeft
om zijn zuster te onthoeren / en te geven een
ridder die Chyften is. Den Soudaan zei-

de: op morgen sal ik hem doen hangen / en
gebood dat men de gebangnen wel bewaren
sou / en ging slapen met al de Sarafynen.
Doe sloep Pacolet niet / maar beleiden zijn
konst / dat sy allegaer soo vast slapen / al had
men haar tente omgeworpen / sy en souden
niet ontwaakt hebben. Doe is Pacolet tot
Valentijn en den groenen ridder gekomen /
en heeft gesegd: mijn heeren ik sal u nu
uit den handen van den Soudaan verlossen.
(Men behoeft niet te vzen of sy verblijd
waren.) Zy traden terstond uit de tente /
sonder woorden te maken / gingen heim-
lyk door der Sarafynen heit / tot in de stad /
Pacolet keerden weder / en hield hem stil.
Als den dag aankwam / ging hy in de tent
van den Soudaan en seide overluid: heer
Soudaan / u saken gaan seer kwalijk / gy
betwyft niet wel de liefde die gy hebt tot de
vrouw van Faragus / die u soo seer begeer-
ende is / staat op ver toef niet lange. Als den
Soudaan / Pacolet hoorde spreken / is hy
wakker geworden / en verhaalde hem zijn
droom / zeggende: my dagt dat my een
kizaan droeg door de lugt / ober see en
land aldus vliegende / en is daar gekomen
een groote vogel / die met zijn bek my
stak dat 't bloed ter aarden liep / ik bereede
dat den koning Faragus dit opset weet. Heer
Soudaan / seide Pacolet / gy hebt een slaattu
hart / dat gy om een droom laten wild
sullen schoone vrouw. Toen riep hy zijn
kammerling / en kleden hem / en seide tot
sijn dienaar dat hy geheym wesen soude.
Indien mijn Oom Brilant na my braagt /
sult gy seggen dat ik mijn wat vermeiden
ben met Pacolet. Doe trad Pacolet op zijn
paard / deed den Soudaan agter op sitten /
en hem wel vast houden. Als sy beiden op
het paard zaten / heeft Pacolet 't hair ge-
dzaait / en 't paard heeft hem begeben in
de lugt / en sijn in korten tyd gekomen
binnen Constantinopelen / in des keisers
paleis. Als nu de Soudaan sag dat Paco-
let wagt / seide hy / sullen wy hier loge-
ren; doe seide Pacolet / wy sijn in Portu-
gal / in 't hof van Faragus. By mijn God

Mahon / seide den Soudaen / ik ben verwo-
 derd / hoe de duivel ons dus geringe hier
 gebracht heeft Pacolet seide / gaet in den
 saele / ik sal in de kamer van Faragus wyf
 gaen / en seggen haer u komst / dan kond
 gy by haer slaepen. Vriend seide den Sou-
 daen gy doet myn lagchen / gaet haestig. Pa-
 colet liet den Soudaen in de sael alleen staen /
 daer al de deuren en vensteren wel bewaerd
 waeren / dat hy niet uit konen mogt. Doe
 ging Pacolet vooz de deur van de kamer
 van den Keiser / en sloeg aen de deur van
 de kamer een grooten slag / dat de kamer-
 ling op sprong en vzaegde : wie syt gy / die
 by nigt hier dus stout komt kloppen vooz
 des Keisers deur ; Heer kamerling / seide
 Pacolet / hebt geen vzeefe / ik den Pacolet /
 en kom uit het heir van den Soudaen / ik
 heb Valentyn met den groenen Ridder verlost /
 nog daer en boben heb ik den Soudaen alhier
 met my gebragt / die anders niet weet of hy
 is in Portugael. Als den kamerling deese
 tydingen hoorde / is hy by den Keiser en den
 Koning Peppyn gegaen / en hun dese tydinge
 gesegd. Den Soudaen die in de sael was /
 begon oberluid te roepen : ha ! gy valschen
 vzevader / Mahon moet u verbloeken / ik
 heb u hooren spreken dat gy my met u
 schoone wozden vzevaden hebt / by die
 wet die ik hou / sal ik my nog eens aen
 u wyeken. Doe trok den Soudaen syn
 zwaerd uit / en sloeg op de deur en de
 muuren / dat 'er vuur uit de marmerste-
 nen vloog / en bylden als of hy dol ge-
 weest had. Den Keiser en Peppyn syn
 gekomen in de sael by den Soudaen. Als
 hy den Keiser en den Koning sag / stelden
 hy hem lustig te weer / en verfloeg vooz Pe-
 ppyns voeten een Ridder die hem houden wil-
 de. Den Koning Peppyn dit spytenden / heeft
 den Soudaen so grooten slag gegeven dat hy
 ter aerden viel. Doe wierd hy gebangen en
 gebonden / en Valentyn met den groenen
 Ridder syn in de saelen gekomen van den
 Keiser / daer sy sagen den Soudaen. Den
 Keiser en Koning waeren seer verblpd van
 Valentyn en de groenen Ridder / dat sy uit

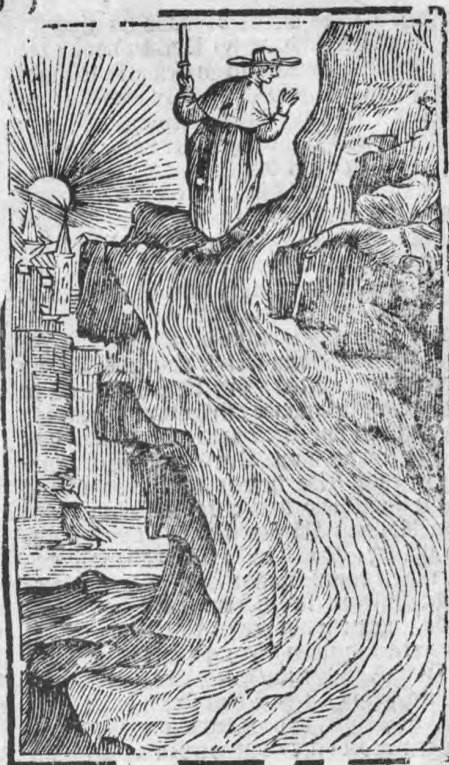
de handen van den Sarasphen verlost waren.
 Den Keiser dankte Pacolet dat hy syn soe-
 nen Valentyn verlost had. Peppyn seide tot
 Pacolet / wild myn wyfen te draijen 't haer
 van uw paerd. Pacolet antwoorde / wild
 gy op myn paerd sitten / ik sal u voeren
 al wou gy weesen vooz de poozt van den
 hel : vriend seide den Koning daer moet
 ons God vooz bewaeren. Verder ging men
 te raede wat men met den Soudaen. Mo-
 randy soude doen : daer wierd besloten dat
 men hem hangen sou aen de hoogste toer-
 ren van de stad gelijk ook gedaen werd.
 Als de Sarasphen sagden dat de Soudaen ge-
 hangen was / waeren sy seer verwonderd hoe
 hy in de stad gebracht was ; den kamerling
 Buzant verhaelde / hoe dat hy met Pacolet
 gereist was / de Sarasphen bedreven groote
 droeffenis om de dood van hunnen Soudaen.
 Dit gekyts en misbaer wat over synde / heb-
 ben sy hun raed vergaderd / en hofen Buzant
 den Koning vooz hun Captein / die Dorn was
 vanden Soudaen. Dit aldus geschied synde /
 heeft Pacolet oorlof genomen aen den Kei-
 ser en Koning / om weder te keeren na
 Aquitanien by Escleremonde / als hy belooft
 hadde. Doe kwam Valentyn en sei / goede
 vriend als gy komt in Aquitanien / groet
 dan myn moeder Belesante en myn lief
 Escleremonde / myn vzevader Gurfson / de
 goede Hertog van Aquitanien / en de Hee-
 ren van den hoven. Greet deesen brief
 myn moeder / waer dooz sy klaerlyk ver-
 staen mag hoe dat het hier staet. Heer
 seide Pacolet / ik sal de voodschap doen.
 Doe nam Pacolet syn paerd / dat in eene
 venster van marmersteen gemaekt stond /
 sat daer op / en boer in de lugt als hy te vooz-
 ren gedaen hadden. De Keiser en Koning
 stonden vooz 't venster / sagen hem na : hy al
 dat 'er leeft sei den Koning / so woude ik
 daer niet mede ryfen. Des anderendaegs
 heel vzoeg kwam Pacolet in Aquitanien /
 groeten den Hertog vriendelyk van Valen-
 tyns wegen / doe ging hy / daer hy Gurf-
 son vond / syn moeder en Escleremonde /
 hy groeten se seer verblydlyk van Valentyns
 we-

wegen. Doe vzaegde Gurfson / hoe staet 't
 niet den Keiser myn vader : heer / hy vaerd
 seer wel hier is een brief van de edele vrouwe
 Belesante / die Valentyn haer send. Doen
 riep sy een van haer dienaers die den brief
 las / daer uit sy verstond dat den Keiser seer
 blpde was dat sy daer was / en verlangende
 om haer te sien. Pacolet seide verder / als
 hy verlost sal weesen van de Sarasphen / die
 met groote magt Constantinopolen belegerd
 hebben / sal hy com u met den groenen Rid-
 der om u edelheid te haelen. Als Bele-
 sante die tyding hoorde / bestuynde sy van
 blydschap. Gurfson namse in syn armen
 tot sy bekomen was. Doen seide Belesante
 tot Gurfson / lieve kind ik kan Godt niet
 ten volke danken / om dat de Keiser weet
 dat ik onschuldig ben van 't kwaed daer
 mede ik valscheit belogen ben. Och of
 mij Godt de genade doen wilde ! dat ik in
 't hozt vooz den Keiser mogt come / dat
 ik my verontschuldigen mogt / dan wil ik
 gaarne sterbe.

Hoe Koning Trompaart den Koning
 Faragus te hulp kwam, en met hem
 brogt Adriaan Mein, de Tovenaar
 daar door Pacolet verrade wierd,
 en hoe koning Trompaart,
 Escleremonde wegvoerde.

Het XXX. Capittel.

Op denselven dag dat Pacolet in Aquit-
 anien kwam / kwam de Koning Trom-
 paart in 't heir van de Koning Faragus / om
 bystand te doen tegen de Christenen / die sei-
 de : heer Koning van u komst ben ik seer
 verblpd / want ik hoop dat ik getrokken
 sal wozden van die geene die myn huster
 my ontvoerd heeft / ik weet dat sy is tot A-
 quitanien / ik ben so magtig niet dat ik se kyp-
 ge mag sonder u hulp / indien dat het so
 komt dat ik se kypgen mag by u hulp / so be-
 love ik u / dat ik se u gebed sal tot u vzoekt /
 heer Koning sei Trompaart / sozt daer vooz
 wet / want ik met my gebzigt heb den so-

benaar Adriaan mein / die sal Pacolet haer
 bedzeigen / want hy meer weet van de konst
 van Magomantle dan al die op aerden
 leven. Faragus seide / ik ben seer be-
 blijd van sijn komst : indien hy my Pacolet tevert /
 ik sal hem so vzoeken van rphoorn dat hy
 al syn magen te boben gaen sal. Heer / sei-
 de Adriaan Mein / ik sal u so dienen / dat gy
 het in hozt sien sult. Adriaan Mein bereide
 hem om syn konst in 't werk te stellen /
 ging by de stad van Aquitanien / geladen
 met victualie / en heeft begeert dat men hem
 in laten wilde / om de spysse te verkopen.
 Hy was subtiel en kost wel kouten tegen de
 poozier dat hy in kwam / van stonden aen
 ber-

verlooft hy sijn bictualle / daar na ging hy na het paleis / aldaar hy Pacolet bond / die hem lieude / hzeten hem welckom / vraagde hoe syt gy hier gekomen / Wdziaan seide: gy weet dat ik lang gediend hebbe den koning Trompaart / soo is 't gebeurt dat er een was die my sloeg / om dat ik hem niet leeren wilde mijn konst: als ik voelde dat ik gekweest was / heb ik mijn mes getrokken en hem gestoken: doe ben ik geweken uit het hof / duchtende dat sy my dooden sou / en ben hier gekomen / om dat ik al mijn betrouwen op u set. Ik ben te vreden / sei Pacolet / maakt goede cier en sorgt voor niemand. Doe deed Pacolet / Adriaan Mein eerlijck dienen. Als sy nu goede cier maakten / sag Wdziaan Mein de schoone Escleremonde / suster van Faragus / die trouwen sou met een byzon Ridder. Op die tijd kwam daar Dursson by die twee gesellen / ende seide heeren speeld een weinig van u konst booz de eer van u beiden. Doe nam Wdziaan Mein een kop / settende onder een pylaar. Doe dagten alle die daar waren dat er een rivier kwam lopen daar menigerhande visschen in waren. De heeren dit siende / waren sy alle verbaard / soo dat sy hun kleederen ophielden / en begosten te roepen als of sy verdrinken souden. Pacolet die dit werck ook sag / begoft van sijn konsten te tonen / en deed daar dooz de rivieren komen lopen een groot hart / dat al ter neder wozp dat hem te gemoet kwam. Doen dogt haar dat er veel jagers kwamen volgen om 't hart te vangen. By mijn trouw seide Dursson / gy hebt wel gespeeld. Doe stonden de twee gesellen op / en gingen in Pacolets kamer om daar de nagt te rusten / want na de middernagtede Wdziaan Mein sijn konsten / soo dat se allegaan begosten te slapen / soo seer / dat dooz geen gerugt iemand kon ontwaken / en dede Pacolet mede slapen als de andere. Doe ging hy na 't paard dat in de kamer stond aan een venster / dat hy wel gesien had. Is doe gegaan in de kamer van Escleremonde / die hy al slapende kleden dooz sijn konst / sette haar op 't paard: en sat mede op / en draaide 't hait van dat paard; want hy de konst doe ook wel wist / en sijn alsoo gekomen in des konings

Trompaarts pabelsoen. Doe riep Wdziaan Mein tot den koning / heer koning wild mi niet slapen! maar staat op / siet de schoone Escleremonde / die ik gestolen heb in Aquitanien / als ook het paard van Pacolet. Och mijn vriend / sei koning Trompaart / mi sie ik dat gy my getrouw sijt; daarom ben ik weder aan u gehouden is dit niet des konings Faragus suster; ja 't / sei Wdziaan / ik heb se supicelijck Pacolet ontstolen en sijn paard mede. Doe wees Wdziaan Mein den koning al de maniere van 't paard / en hoe hy 't hait dzajien sou / en 't paard regeeren: als den koning dit gesien had / dagt hy in hem selven dat hy 't nemen wou / en reisen daar mede in sijn land met Escleremonde / om aldaar te trouwen. Doe nam hy haar in sijn armen / want sy noch sliep dooz de konst van tob. rye / en settense op 't paard. Wdziaan Mein sei: Heer koning indien gy wist van 't hait dzajien sult gy u in grooten last stellen / en de schoone maagt mede. Doe draadden den koning 't hait na sijn meeninge en sijn met den dag gereist hondred myl. Op deselve tijd wierde Escleremonde wakker / die bedroeft wierde als sy sag dat sy in sulken staat was / besweck van benaandtheit / daar dooz koning Trompaart seer ontfeld was / want hy dagt dat sy dood was. By draaide die kisaar was om te sien. Als hy de vrouw van 't paard geset had op der aarde / nam hy wat water en goote in haar aangesigt / om wat te bekomen. De edele vrouw dooz de koelicheit van 't water / dede haar oogen een weinig open en begoft deerlijck te roepen en te sugten / dat de koning Trompaart ander niet en meende of sy sou dood gebleven hebben van de rouw die sy bedreef? daar was juist een Pastoor by den koning Trompaart / die een stuk brood had / 't welck hy gaf aan Escleremonde / en wat van 't fontein water om te gorgelen / daar dooz sy heel bekwaam; sy wat begimende te spreken / word seer deerlijck schzeiende / en sei: och elstatie: wat droebe dag is my aangekomen. Ach wat heb ik

ik verlooren mijn trouw en toeberlaat / en dat booz een vermalledijd bezaadschap. Ach mijn trouw Palentijn / hoe heb ik u dus bezlooren / al mijn trouw en toeberlaat / want wy nu geschieden sijn! als den koning Trompaart de klagen hoorde die sy dede om Palentijn / seide hy met een selle moet: vrouw laat staan uw klagen van de kerstenen of ik belove u by mijn God Mahon / dat ik u het leven benemen sal / het is beter dat ik u tot een vrouw neem en make u koningin van mijn rijk / dan dat gy neemt een man die geen goed of land en heeft / dit seggende / boog hy hem om haar te kussen / maar sy / die van hem geen vrendschap begaerde / gaf hem een slag dat het bloed ten neuse en mond uit sprong / daar dooz hy seer toornig en beschaamt was / en nam haar niet een toornigen moet / settense op sijn paard / om in sijn Land te voeren: maar de wetenschap niet vast hebbende / draaide het hait contractie / soo dat hy uit den weg reisde meer dag 200 mylen / en kwam in 't land van Indien / in een groote plaats daar het Jaarmarkt was. Al 't volck sag den koning met de schoone vrouw ter aarde dalen / van welke sake sy verwonderd waren. Den koning van groot Indien presenteerde Escleremonde tot koningin te maken. Hwe majesteit presenteerde my meer dan ik waardig ben: weinig dagen geleden / heb ik om sekere oorzaken onse God Mahon belofen gedaan / geen man te trouwen binnen een Jaar / ik hoop sijn majesteit my niet sal mijnneedig soeken te maken. By Mahon / sy de koning / gy segt niet dan redelijck / ik ben te vreden. Nu sal ik laten te spreken van haar / en van den koning van Indien / en spreken van den grooten rouw die bedreeben werd in Aquitanien over het verlies van Escleremonde.

Hoe Pacolet hem gewrooken heeft aan den Tovenaar Adriaan Mein, die hem zyn Paard en de schoone Escleremonde ontvoerd hadde.

Het XXXI. Capittel.

Als de nacht gepasseerd en elk ontwaakt was / en bevonden dat Pacolet verdraden was van Wdziaan Mein den Tovenaar / was daar een groot rumoer in 't paleis dooz 't verlies van Escleremonde. Als Pacolet verstonde dat Wdziaan Mein weg was / was hy bedugt booz sijn paard / en siende dat hy 't verlooren had / toog uit sijn haiten / en maakten groot misbaar / seggende: ha valche verdrader / gy hebt my mijn paard ontfloren en de schoone Escleremonde verboerd / ik mag wel mijn leven hater / dat ik dus van u verdraden ben: Ach dood kom haald my uit dit strenge leven. Dus klagende sou sy sig selve doozsteken hebben / had het Dursson niet belet. De koningin welestante ging haastelijck by Pefore bezynvende groote rouw om Escleremonde. Als Pacolet sag 't bedreeft en kermende dat een iegelijck bedreef / seide hy: mijn Heere / ik sweer u by Godt dat ik geen vrede soek / booz dat ik gewooken heb het leed dat den verdrader Wdziaan Mein aan ons gedaan heeft. Met dese woorden heeft Pacolet hem verkleed in het habyt van een Jonge vrouw / wel rphelijck gecierd van kleederen. In desen staat is hy gegaan in 't Heir van den koning Faragus. Zoo haast als hy daar kwam / ontmoete hy een groot heer die hem groete / meenende dat hy een vrouw was / want hy had sijn aangesigt met een supicel waterken gewassen / soo dat al die hem sagen / seiden dat sy nooit soo een schoone vrouw gesien hadden: sy werd besien van al de heeren / elk begeerde hem vrendschap te doen / het gene hy weigerde / seggende: heeren vergeest 't my / ik ben verlooft aan Adria-

Adriaan Mein / die my onderhoud / gaande aldus naar sijn Tent. Als hy Pacolet sag / zag hem dat hy nooit soo ichone vrouwe gesien had / dus bad hy Pacolet / dat hy die nacht daar blyben wilde / hetgeen Pacolet toefond / en seide : ik ben versocht van veel heeren / maar my dunkt dat gy behoort voor te gaan. Doe beval Adriaan Meim / een van sijn dienaars dat hy haar dienen sou ter tafel / en hy is gegaan by koning Faragus om hem te dienen. Pacolet by de dienaars sijnde / vzaagde waar koning Compaart was / die hem seiden / dat hy weder gekeerd was in sijn land / en heeft mede genomen / Escleremonde op een paard van hout / dat myn meester hem heeft gegeven. Doe was Pacolet seer bedroeft / maar heeft het niet laten blyken. Daarna kwam Adriaan Meim in sijn tent en ging zitten by Pacolet / en seide : Jongvrouwe ! het is tijd dat wy gaan slapen / siet daar het bedde daar wy op ruste sullen. Heer ! als 't u belieft / seide Pacolet / en Adriaan Meim is te bed gegaan / meenende dat sy by hem komen sou / maar foodza hy te bed was / speelde Pacolet sijn konst / en deed hem soo vast slapen / dat hy door geen ding gewekt mogt worden voor des anderen daags morgens / als ook alle die daarby waren. Als sy nu altermaal slapen / heeft Pacolet sich onthield / en gekleed met de kleederen van Adriaan Meim ; doe heeft hy een swaard genomen dat daar hing / en heeft Adriaan Meim sijn hoofd daar mede afgeslagen / en droeg het met hem op de punt van sijn swaard. Dit gedaan sijnde / ging hy in den tent van Faragus / deed daar ook de Serasphen altermaal vast slapen / bindende Faragus sijn Gozdel om den hals / leidende hem als een breest digt by de stad van Aquitanien / daar hy den hertog met veel heeren vond. Als sy Pacolet sagen / soo vzaagde de hertog waar de schoone Escleremonde was ? myne heeren ! seide Pacolet / hebt een wechtig geudit / ik ben getrokken van Adriaan Meim / siet hier sijn hoofd. Nog bring ik hier den koning Faragus in sijn slaap. Toen seide Oursson : gy hebt wel

gedaan. Ik heb nog meer gedaan / seide Pacolet / daar is in het heit van Faragus geene Hidenen / of sy sijn in slaap / daarom wild gy van haar ontsaft wesen / soo is het nu tijd dat gy u wreken meigt / hetgeen sy wilden. Toen werd Faragus gesloten in eene kamer / wel bewaerd / daarop sijn sy uit de stad gereist / met 1000 gewapende mannen / soo sijn als sy konden / en sijn gekomen onder de Serasphen / die sy alle verslagen hebben / soo dat het veld bedekt werd met iphen. Toen sijn de Christenen in de tenten gegaan / en hebben gerooft hundieder rphdommen en juwelen / en sijn met groote blydschap weder gekeerd in Aquitanien. Toen liet den hertog in sijn paleis voor hem brengen de keus Faragus. Als koning Faragus ontwaakt was / was hy droevig / en begon bitter te schreien / dat een iegelyk dagt dat hy van sijn sinnen was geweest. Toen seide den Heer / wilt niet mistroostig wesen / indien gy u wilt laten doopen en het Christen geloof wild aannemen / sal ik u leven behouden / en sal u eeren als een koning toe behoort. Zy myn God Mahon / seide Faragus / ik had liever te sterben. Doen gebood den hertog dat men hem dooden soude / sonder lang te beiden. Also is Faragus gestorven / daer door 't volk van Aquitanien seer blyde was. Oursson bedankende Pacolet's voorsigtigheid / sy hem : Ik beken dat gy een getrouw dienaar syt / en dat gy om onsent wil u set in groot avontuur / daarom wil ik dat gy by my blyben sult / Heer / seide Pacolet / ik dank u hooglyk / en beloofde dat so lange als ik lebe / en in wat plaetse ik wesen sal / u getrouw te blyben. Doe nu Aquitanien verlost was van de Serasphen / is Oursson by den hertog gekomen / en heeft ooplof begeert om na Constantynopolen te ryssen / seggende : dewyle het God belieft heeft victorie te verleenen / so is 't reden dat ik myn vader te hulp trek / die so langen tyd belegerd is geweest / ik sal met myn neemen myn moeder Belesante / die soo lang van haer man verstoeten is geweest. Myn soone / seide den hertog / dewyle gy dit

doen

doen wild / soo ben ik te vreden u te geselschappen met onsen magt / om den keiser en den koning Pepijn te ontfeten. Oursson was seer verblyd / en dankte den hertog. Het leed niet lang / of den hertog deed sijn volk gereed maken / en sette een goed Heer in sijn Stad / die 't Land bewaren sou. Doen sijn te Scheep gegaan / om Oursson te geleiden met sijn moeder Belesante. Sy waren wel voorsien van volk en van victualie / en in 't kort gekomen in de see van Gzeken / soo dat sy Constantynopolen sagen / daar sy seer af verblyd waren / doch konden daar niet inkomen sonder hulp van Pacolet / welke seide : hebt geen zorg / ik sal een maniere vinden dat wy 'er wel inkomen sullen : ik sal in de stad gaan / en sal my komst en opset daar verhalen. Mijn vriend / seide Oursson / segt Valentijn van de kwade sortuk van Escleremonde niet. Pacolet seide / kwade tydning komt altoos vzoeg genoeg. Doe is Pacolet uit het schip gegaan / om Valentijn en den groenen ridder te verlossen / die op die tijd gevangen waren / als gy hier hooren sult.

Hoe de Christenen uit de Stad sprongen om victualie te verkrygen, en hoe Valentyn en den Groenen Ridder gevangen wierden.

Het XXXII. Capittel.

Den keiser en koning Pepijn waren zwaarsicht belegerd. Valentijn siende het gebrek van victualie dat onder het volk was / is door sijn broomigheid met de groenen ridder opgefeten met 20000 mannen / daar mede sy een uitval deden / om victualie te verkrygen. Sy hebben genomen 300 wagens victualie / en hebben se af dood geslagen die de wagens betwacen wilde. Als sy meenden de victualie in de stad te brengen / is daar gekomen den Soudaan / den koning Dramagan en Afsaleam / die de uitvallers besprongen. Daar deed Valentijn soo een groote

broomigheid / dat hy dood sloeg den koning Dramagan en den ridder Clerijn / met nog veel meer andere ridders die hier niet genoemd zyn. Den groenen ridder sloeg koning Marciem een arm af / met een schild / en des konings Broeder Afsaleam / met tien ridders : maar hun broomigheid mogt hem niet helpen / zy werden soo benaant dat zy beide gevangen wierden en voor den Soudaan gebracht / die daarom seer verblyd was : maar in de stad was groote droefheid / alzo de tydning kwam dat se beide verslagen waren. Valentijn en den groenen ridder waren in de tent van de Soudaan wel vast gebonden / dat Valentijn seide : ach Escleremonde ! nu zal ik u niet meer zien / daar door mijn heer bedroeft is / gy hebt my lang verblyd in deuk / ik heb u verkreget met groote arbeyd / ik had gemeend dat wy ons beyde leven gelepd zoude hebben in blydschap / dat ik mijn verdriet te boven gekomen was / maar helaas neen ! ik moet nu een schandelyke dood sterben. Adieu mijn vader en liebe moeder / gy hebt wepnig troost van mijn ghad / en zult gy van my hebben deuk / zugten en kermen. Adieu mijn liebe Broeder Oursson / die my uit goeder herten hebt lief gehad / adieu in eeuwigheid. Doe zepde den groenen ridder / heer Valentijn / vergeet vader en moeder / en laat ons God bidden / dat hy ons uit dit verdriet wil helpen / en onze zielen in zijn handen zetten / en hebt vertrouwen in God / die voor ons den dood gesorven is. Den Soudaan die in sijn tent zat / zepde voor al zijn heeren / ik heb een eed gedaan by mijn God Mahon / dat ik deze twee vermaledede kerstenen / die ons zoo groote schade gedaan hebben / zal laten dooden / zoo wild u beraden wat dood ik ze aandoen zal. Onderwijl is Pacolet mede in den tent gekomen naar den Soudaan te regt zat / toonende sijn konsten / zoo dat men hem kinnen mogt van Valentijn en den groenen ridder / die daar zeer verblyd om waren. Zoo is Pacolet voor den Soudaan op zijn knien gevallen / en heeft hem gegroet in de Sarazijnse taal / zeggende : Vermoogende heer / weet dat ik ben een Woode van den

me

mogende koning Boart van Dergien / uw
broeder / dewelke u te hulp komt (om de
Kerfstenen ten onder te brengen /) met vier
koningen en veel volk van wapenen / hy ont-
bietet u / dat gy my wuizen zou waar hy liggen
zal / en indien gy eenige Kerfstenen hebt ge-
vangen / dat gy ze hem zenden zou / dan zal
hy ze voor den ploeg laten trekken als de beest-
en / my dunkt dat ik hier twee sterke boe-
ven zie / die daar wel toe dienen zoude. Doe
bles Paolet den Soudaan in zijn aangezicht /
en deed zijn konst van negromantien: den Sou-
daan was zeer verblijd van die tydning / en be-
val dat men dien nacht hem daar houden zou-
de / en loonen voor zijn arbeid. Als de nacht
gekomen was / zoo is Paolet gegaan by de
wagt / en groetenze by haren God Mahon /
die hy alle deed slapen. Nemende twee paar-
den / is daar mede gegaan tot de gebangenen /
die vast aan een pylaar gebonden waren. Zoo
dza hy ze ontkonden had / reden zy weg. Als
zy op 't veld waren / uit de handen van hun
vriend / zoo heeft Paolet gezegt / mijn heeren
weest volijst en getroost / want den hertog
van Aquitanien met Oursson hier gekomen
zijn / met veel volk / en brengen mede Be-
lesante en Fesone. Valentijn vzaagde na Be-
lesante / maar Paolet zeide datze zeer ziele
werd / en zoo wederom keerden / belastende
voort de heeren / te trekken na Constantino-

polen / en s'morgens met al haar magt uit te
komen / om tegen den vryand te veyten. Als de
dageraad aankwam / zijn de heeren uit de
stad gereden / om de Sarafnen te bebegten.
Als zy op 't veld zijn gekomen / sloeg elk
hun trompetten / waar door groote rumoer
kwam in 't heit van de Sarafnen / en zy
uitcriepen: armee / armee / en zijn alsoo mit
haar tenten gesprongen / en seide zig wel te
weert / maar daar bleef wel vyftig duizend
man. Doe zei de Soudaan / ik hoop op mijn
God Mahon / dat den dag voor ons wezen zal /
dat wy de Kerfstenen onder zullen brengen:
Voor dat woord hebben de Sarafnen moed
genomen / om de Kerfstenen te bebegten / en
dat niet zulke couragie / datze wouken moesten.
Maar den hertog van Aquitanien en Our-
sson dit ziende / hielden de hare tot stand / dit
naar weder op invielen / en versloegen al de
Sarafnen / tot op drie en dertig na: dus
werd de stad ontzet. Daar na is Valentijn
naar zijn broeder Oursson gegaan / om hem
welkekom te heeten en zijn den gegaan by den
keizer / zeggende: vader hier ziet gy mijn
broeder Oursson / die gy nooit gezien hebt
die op deze dag u te hulp gekomen is. Doe
nam de keizer Oursson in zijn armen / be-
gon bitterlijst te schreien / zeggende: lieve
zoon / welkekom moet gy wezen / door
u is mijn blydschap vermeerderd. Doe zei-
de

De de koning: Neve staat u niet voor dat
ik u vangen woude in 't bosch / dat gy
my met 't paard onder de voort wicert.
Doe vergaderde de keizer en koning / Va-
lentijn / Oursson en den groenen ridder /
met den koopman die den valsche ridder
verwonnen had / en zijn alsoo te zamen ge-
gaan in groote triumph na de Cent / daar
de keizer en Fesone in waren. Als Be-
lesante wist dat sy op den weg waren / zei-
de zy tot Fesone / Schoondochter maakt
goede ciere / gy zult terfoud zien den kei-
zer mijn Man / en Vader van Oursson /
u Man. Moeder! zeide Fesone / die te
zien heb ik groote begeerte. Dus zittende /
is daar gekomen den keizer met al
zijn heeren. Als de vrouwen dat vernam-
men / zoo zijn zy opgestaan / en hebben
haar verwelkomt. Als den keizer Be-
lesante zag / trad hy van zijn paard / en
sonder een woord te komen spreken / nam
hy zijn vrouw in zijn armen / die op be-
de haar knien viel met weniende oogen /
want sy wilstander in geen twintig jaren
gesien hadde / soo dat sy in onmagt vielen.
Als Valentijn en Oursson dat zagen / be-
gamen sy bitterlijst te schreien / en al de
heeren die daar waren. Als de slaauwte
wat over was / seide de edele vrouw / 't
verdriet daar ik in gewest heb / denkt ik
niet meer om / soo haast ik u gesien heb /
heb ik al mijn verdriet vergeten; dan wild
my wuizen den goeden koopman / die de
berraderij openbaar gemaakt ende den rid-
der verwonnen heeft; die haar gewesene
wied. De keizer bedankte hem hoog-
lijst. Doe vzaagden Valentijn aan zijn
Moeder / na Esteremonde; die hem seide
dat sy gestolen was / en over gebored in
handen van koning Crompaart. Valentijn
dit hoorende / meende dat het Paolet ge-
daan had / wilde hem slaan. Paolet die
hem wel kende viel op zijn knien en seide:
ik bid u om Godd wil / wild op my niet
vertouwend wesen / weet dat ik selfs ver-
euden was van een Covenaar / die ko-
ning Crompaart met hem bragt / hy heeft
my ontfouwen mijn paard van hout / dat

ik in zoo groote waarde hiel; maar niet
tegenstaande / ik heb my zoo gewroten /
dat ik zijn hoofd afgeslagen heb. Oen
hebben de heeren hun bereid om na Con-
stantinopolen te keeren / en de Priesters
en al de inwoonders zijn met groote devo-
tie gekomen / met processie / gungen al
zingende en lovende God Almagtig van
de victorie / en bragtenze tot in de groote
kerk. Als zy hun devotie gedaan en Godt
gedankt hadden / is den keizer met den
koning gegaan in 't Paleis / daar zy zeer
groote feest bedreuen / veertig dagen lang
en hielden open hof voor alle Man.

Hoe Koning Pepyn oorlof nam aan den
Keizer, om in Frankryk te reizen,
en 't verraad van Heiesfroi en
Hendrik, tegen Oursfon.

Het XXXIII. Capittel.

Na dat Constantinopolen verloft was
van Gods vryanden / nam koning
Pepyn oorlof aan van keizer / om weder
te keeren in Frankryk. Oursson dat ho-
rende / zeide: ik heb groote begeerte niet
u te reizen; doe zeide de koning / ik ben
te vreden / en om dat gy my dienen wild
zal ik u met mijn nemen / en maken u
te Constantinopolen regeerder van het rijk.
Oursson zeide / Heer koning / ik dank
u duizendmaal: maar ik zoude gaerne
met my nemen Fesone / 't welk de ko-
ning toestond. Doe ging Oursson om
oorlof te nemen aan zijn Moeder / maar
om zijn groote droffenis die hy had om
haar te laten / mocht hy niet een woord
spreken / dan hy namze in zijn armen /
en kustte. Na dat hy oorlof genomen
hadde / zoo wel aan de groote als aan de
kleine / is de koning te scheep gegaan /
met al zijn gezelschap. De keizer seide de
koning tot op de haven van de zee / keerde
doe weer na Constantinopolen. Daarna
is Valentijn by den keizer gegaan zeggende:
lieve vader ik bid / dat u edelheid niet kwa-

lyk nemen wilt / my oorlof te geven / om de
 schoone Escieremonde te zoeken / want ik se
 niet gebaar aan myn leven verkreegen heb / en
 waarom ik se niet verlaten kan. Als nu de
 keiserinne hoorde dat Dalcynus reifen wilde
 de / was zy zeer bedroefd. Pacolet was be-
 reid met Dalcynus te reizen / dooz de liefde
 van Escieremonde. De keizer en Belefante
 zyn moeder waren zoo bedroeft / dat het
 niet om te beschyppen was / zoo dat de keizer
 met zyn vrouwe in zyn kamer ging / zonder
 oorlof te nemen / en Dalcynus is te paard
 geyeten en henen geyest. Daarna zeide
 Haneszoi / myne Heeren / verstaat wat ik
 en myn Zooder hebben beslooten / een zaak
 daar ons en u een groot profyt afluimen
 zal / wy zullen u groot maken / dooz dien
 gy ons aldernaaste vrienden zyt / dat gy ons
 bedanken zult: het is zulks / gy weet dat
 onze vader ons niet bemind / en altoos vreed-
 den opgezochten heeft boven ons / daarom
 heeft myn broeder en ik beslooten den koning
 te doen sterben: dat gedaan zynde / zullen
 wy onder ons vieren / het land regeren /
 maar de zaak moet gedaan wezen by een van
 u beide: ik laat myn dinken Gernier / dat
 gy dat heft by brengen zult: want gy ko-
 nings kamerling zyt / die altyd in de kamer
 is; als den koning slaapt / wilt hem dan
 den hals affieken; en als de dag gekomen
 is dat men zeld dat de koning dood is /
 zal de schuld op Oursfon gelegd worden /
 want hy alle nagten in zyn kamer slaapt /
 dan zal men hem by de justitie doen dooden /
 dan zullen wy den sungen Carolus verwoz-
 gen / en het ryk vreedig bezitten. Aldus wierd
 de verraderij beslooten tegen den koning. De
 zelfden avond werd Gernier met zyn een tyd
 op den koning zyn grootvader ontflecken /
 dat hy een mes nam / dat heel scherp was /
 en ging al heimelyk in de kamer / berder-
 gende hem achter een tent / zoo dat men hem
 niet zien mogt. Als den koning zou gaan
 slapen / heb al hy hem in de hand Gods;
 en al de heeren gingen uit de kamer / behalven
 Oursfon alleen / die by hem bleef houten;
 maar als hy zag dat de koning wilde sla-

pen / ging hy mede te bedde op zyn koetze
 die daar by stond. Om trent middernacht is
 de verrader gekomen dooz 's koning bedde /
 om den doodsflag te geven / zoo dagt hem dat
 den koning wakker was / daar dooz hy 't
 mes uit zyn hand liet vallen op 't bedde / en
 viel neder / bleef daar leggen / een lange tyd
 zonder hem te durben verzoeren. Daar
 na stond hy weder op / maar hem kwam zoo
 groote vrees aan / dat al zyn leden begon-
 nen te beben / en stak 't mes onder 't bed-
 de / ging hem berbergen op dezelfde plaats /
 daar hy hem te boren verhoogen hadde /
 wenschte hem wel honderd mynen aan de an-
 dere zyde der zee. Oursfon lag in zyn bed /
 van geen kwaad wetende / dooz omde een
 verbaatlyke droom / hem docht dat 'er een
 was die zyn vrouwe onteeren wilde / en dat
 'er waren twee dieven die een groot ver-
 raadshap tegen hem opgenomen hadden;
 daarna zag hy twee groote Reigers / staan-
 de op de kant van 't water / die tegen een
 Sperwer vogten / en dede hem best om den
 Sperwer ter dood te brengen / maar de Sper-
 wer verwon de twee Reigers; hy zoude be-
 de gedood hebben / hadden het niet gedaan de
 menigte der vogelen / die daar kwamen om
 den Sperwer te dooden / maar hy wierd dooz
 een grooten Arend ontzet. Als Oursfon ont-
 waakte / was hy zeer verwonderd van dezen
 droom en zeide: God wil myn bewaren vooz
 verraderij / en myn broeder troosten dat hy
 goede tydinge van Escieremonde mag hoor-
 ren. Doe openbaarde hem den dag / en
 Oursfon is opgestaan. Als Gernier zag dat
 hy weg was / ging hy in stilte / daar hy de
 twee broeders Haneszoi en Hendrik met Flo-
 rens bond / die hy den handel verhaalde / zeg-
 gende; ik ging de sake niet weder aan om
 al het goed dat in de wereld is / maar ik
 heb een andere raad bedagt: 't mes dat ik
 in de kamer bragt / heb ik geleid onder des
 konings bedde / daar op heb ik my bedogt /
 dat wy Oursfon dat verraad opleggen zullen /
 en zeggen dat 'er zyn / dien de koning met
 Carolus zyn Zoonne willen dooden / daar af
 Oursfon de principaalste is / die zyn mes al-

erde

erde in 's konings bed geleid heeft. Indien
 de koning ons vzaagde hoe dat wy dit we-
 ten / zullen wy zeggen / datse waren in een
 kamer / en daar wy vooz de deur waren /
 en hoorde deze raad. Dus was 't ver-
 raad twee man beslooten tegen Oursfon. Den
 koning in de saal zynde / is gaan zitten om
 te ceten / daar Haneszoi en Hendrik / die den
 koning dienden Oursfon groote vriendschap
 tuonden. Als Gernier zyn tyd zag / is hy
 in de saal gekomen / en zepde: mogende
 koning / u edelheid heeft myn ridder ge-
 maakt / en meer dan ik waardig ben ge-
 ven / zoo dat ik niet behoor te wesen; daar
 dooz u edelheid vernederd zoude worden /
 zonder te ontdekken / op dat gy u wagt
 moogt / en uwe vanden wederstaan. Zegt
 my de zaak / zepde de koning. Doe zeide
 Gernier / doet Oursfon wel bewaren / op
 dat hy u niet en ontga / hy is den verrader
 daar 't verraad uitbruit: weet dat 'er zyn
 vier van de meeste van uw hof / die beslooten
 hebben u te dooden / daar af Oursfon de prin-
 cipaalste is / die u vermoorden zal als gy
 slaapt. En op dat gy my beter gelooven
 meugt / ik was op een geheime plaats / daar
 zy hun raad beslooten / maar zy wisten van my
 niet. Oursfon zepde tot de andere / dat hy
 het mes geleid had onder u bed; daar hy u
 't leven mee beneemen sou; is 't dat u mae-
 steit dat geliefte te onderzoeken: gy zult de zaak
 waacagtig zoo bevinden. Den koning was
 zeer verwonderd / zag op Oursfon met me-
 nigerhande gedachten / en zepde: 't valsche on-
 trouwe man! hebt gy zulke valsche gedachten
 dat gy myn dood begeert! ik / die u dus
 hooglyk boven myne kinderen verceed heb.
 Mogende Heer / zepde Oursfon / wilt niet
 te licht tegen my geloben / ik behoeft daarvan
 nader getuigen. Doe ontbood de koning
 al zyne Heeren / en zepde: ik was myn lee-
 ven nooit meer verwonderd als van dit ver-
 raad. Maar Malloen Camler antwooz-
 de: ik kan niet geloven dat Oursfon zulks
 doen zoude / maar laat ons gaan zien na 't

mes / gelijc gedaan werd; komende aan
 bed / heeft de koning 't mes gebonden / zoo
 als de verrader Gernier gezegt had. Ach!
 zepde den koning / op wien zullen wy ons
 betrouwen / ik zie dat myn eigen Heef
 dien ik opgeboed hebbe / myn dood begeert;
 nu dit al zoo gebonden is / zweer ik dat ik
 hem zal laten hangen. Daar was een
 broom ridder / Simon genaamt / die ging
 by Oursfon / en zepde: myn vriend / zalveert
 uw lpf / want de koning heeft het mes ge-
 bonden / gelijc Gernier gezegt heeft / en
 heeft gezworen dat hy u zal doen hangen /
 zooda als hy uyt de kamer komt / Zogt
 niet / zepde Oursfon / ik zette myn betrouwen
 op God / die myn regt bewaren zal. Met
 een kwam de koning in de saal daar Oursfon
 was / die met vyftien sterke mannen bewaard
 was.

Hoe Oursfon, als men hem veroordee-
 len wilde, een kamp begeerden te-
 gen die hem accuceerden, 't welk
 geconsentseerd wierden van de
 Twaalf Genooten.

Het XXXIV. Capittel.

Als Oursfon vooz den koning en den
 raad gebragt was / die daar vergaderd
 waren / om hem te verwozheelen / heeft hy
 stoutelyk vooz hem zelven gespysooken / zeg-
 gende: gy Heeren / gy weet dat 'er geen
 man op aarde is / die hem wagt kan
 vooz 't kwaad spyeken / maar om dat ik
 aangeklaagt ben als een verrader / zoo begeert
 ik regt vooz des konings paleis / dat is:
 als een ridder beschuldigd word van moord
 of verraderij / en hy zich beschermen wil
 met een kamp te bevegten / dat hy behoort
 ontvangen te worden; nu ben ik een rid-
 der / die my houdt zonder blame / en onnosel
 van de zaak / zoo is myn begeeren / dat ik / na
 de ordonantie van 't hof / myn gerechtigheyt
 met een kamp zal vertoeren: indien ik
 in de kamp overwonnen worde / zoo doe met
 myn ligchaam so als 't regt uitwysen sal. Die

ik 3

321

zeide Gernier / gy mag wel zwipgen / hadde 't God niet belieft te openbaren / het zou onze koning niet wel vergaan hebben. Ha! valsche verrader / zy Oursfon / het is zoo niet / niet behoort een zaak eerst te onderzoeken / my dunkt dat gy vreeze hebt dat het op u hdy zal komen. Op deze woorden geboden de kwaalk genoten van Frankryk / dat men Oursfon en de twee gebroeders zoude doen uitgaan / om de reden van Parijs wel te overleggen / toen wierd ontboden Gernier en Florens. Doe vzaagde den hertog Willoen Dangler wie de anderen waren / die met Oursfon dit verraad opgezet hadden. Gernier antwoorde: vzaagt my niet meer daar na / ik zet het u niet af dat in Frankryk is. Dangler zeide: ten regten zult gy den kamp opnemen / gy en u broeder zult tegen Oursfon vegen / indien gy niet noemen wilt de geene die hier in schuldig zijn. Die blyde was / dat was Oursfon / die wierp zyn paard voor de twee verraders / en zekke: mijne heeren ziet hier mijn handschoen /

die ik u lever op zulke conditie / indien ik de twee verraders niet verwinnen mag is mijn begeere dat men mijn lighaam doe hangen voer u allen. Doe sp de koning / gaat voort / het is alsoo gewesen / maar om dese kamp te volbrengen / sal ik elke partij hogge skelen / om op den gestelden dag daar te wesen. Doe werd Hanefroi en Hendrik borge voer Gernier en Florens; de hertog Willoen / Sampson / Galerian en Garmans seiden hun voer Oursfon / en beloofden hem te vengen op deselve dag als hun gesteld sou worden. Als de dag gekomen was / hebben de heeren Oursfon gewapend / en geset op sijn paard / met den schild aan den hals die wel rphelyk gemaakt was. Doe reed hy door de stad met groot geselschap / regt na de plaats daar de kamp geordneerd was / buiten de stad aan den oever / daar hy sijn vanden verwachtte. Het leed niet lange of daar kwam Hanefroi en Hendrik / die hem neven vragten in den kamp / wel rphelyk gewapend / maar Gernier en Florens

rens waren bedugt voer hun wederpartij / maar Hanefroi en Hendrik troostense / en beloofde hun te ontzetten. Als de partijen in den kamp waren / kwam den Wardsbiffchou van Parijs by hen / nam de ced af na gewoonte / doe kwam de Heraut en de bewaarders van de kamp / deden uitgaan die daar in waren / zonder die dyle / die den kamp vegen zoude. Hanefroi had dyle honderd man geleid in een huis / by de plaats daar men de kamp vegen zou / en gebood hun lieden / zoo haast als hy zyn hoorn blyes / datse by hem komen zoude / als de kamp bewaarders bevolen was / dat een tegelijc zyn best doen zou. Oursfon nam zyn lance / stak zyn paard met spooren / kwam alsoo tegen zyn vanden met een stout hert / reed eerst op Gernier / en stak hem met zulken kragt door zyn schild en harnas / dat hy van zyn paard moest ballen. Florens kwam van de andere zyde / die seer dedood van Oursfon begeerde / gaf hem een groote slag op zyn helm / maar den slag schade Oursfon niet. Gy vermalediede verrader / zeide Oursfon / gy hebt my valschehlyt belogen / nu zal ik wyzen de ontroonwicheid die gy my doet. Met dese woorden loog Oursfon zyn zwaard en sloeg Gernier met zulken kragt dat hy den zadel ruimen moest / en viel ter aarde. Oursfon spjong van zyn paard / nam Gernier den helm van zyn hoofd / soude hem den hals afgestoken hebben / had Florens niet belet / die Oursfon soo sloeg / dat hy Gernier begeben moest. Oursfon rees op / en sloeg Gernier het rechter oor af. Doe zeide Oursfon / de meester die verraad soekt / behoort te winnen aan de hoop. Daar begon de bataillie seer streng tusschen de dyle kampvegters. Gernier sette sijn helm weder op / en kwam met al sijn magt tegen Oursfon. Oursfon deed groote arbeid om dese twee broeders te verwinnen / die seer wel gewapend waren / en moed hadden / op Hanefroi en Hendrik / die hun hadden beloof te ontsetten / soo dat hy Gernier seer kwetsien / die van sijn paard trad / en sloeg Oursfons paard een been af / dat het ter aarde viel: maar / by die wys was / spjong van 't paard / en na Gernier

reede / nam sijn schild van den hals / en wierp hem ter aarde. Als Florens dit sag / stak hy sijn paard met spooren / om sijn broeder te ontsetten / en gaf Oursfon sulke slag op sijn helm dat hy sulside. Oursfon tiep na Florens / sloeg 't paard dat het dood ter aarde viel / en nam de helm van 't hoofd / hy wist hem anders niet te verweeren / dan voort te lopen en sijn hoofd te beschermen / en Oursfon is hem na gelopen. Broeder / seide Gernier / denkt u te beschermen / heden sal hy van ons overwonnen worde. Met dese woorden hebben de verraders Oursfon soo geslagen / dat hem 't bloed uit de harnas kwam lopen. Als hy hem dus gekwets boelde / heeft hy God aangeropen / en sloeg Florens met de punt van sijn zwaard de eene arm af. Overtusschen was Fesone in de kerk / seer schreijende: en bad God dat hy haar lief Oursfon beschermen wil. Het volk was seer verwonderd van Oursfon / dat hy al sulken vroomicheid bedreef. Florens die sijn arm verloren had / liet daarom niet na Oursfon te bevegten / met al sijn magt: maar Oursfon trad agterwaards als of hy waken sou / en terstond keerde hy weder / en sloeg Florens dat hy ter aarde viel / en seide tot Gernier / valsche verrader / gy sult die gang mede gaan / of gy sult 't verraad lyden dat gy gebrouwen hebt. Doe seide Gernier / anders sal 't gaan / gy hebt mijn broeder dood geslagen / ik sal heden wraak nemen. Hanefroi seide tot sijn broeder / onse saken gaan kwalph. Oursfon heeft reeds een verlagen / Gernier sal hy ook in 't kort het verraad doen blyden / daar door wy al ons leuen sullen onteerd wesen. Broeder / seide Hanefroi / (die vol verraderij was) soo haast al wy sien dat Gernier verwonnen is / al eer hy dit ontdekken sal / sullen wy in den kamp gaan / in telken van vriendschap / en Oursfon en onsen Dees het hoofd afaan / dan sal 't verraad noot niet komen. Oursfon seide tot Gernier / gy siet dat gy 't niet langer uithouden kunt / daarom geef 't op en beleid nu verraderij / ik beloof u dat ik brede sal maken tegen den koning / en dat hy u zenden sal by den keiser van Grieken / myn vader / die om mynere wil

loft u daar zal behouden. Doe zeg Fernier op Sabont u beloften staan my niet aan / ik heb een ooz verlooren / daarom zoude ik in geen plaats geacht worden / zoo heb ik liever mijn lijf te abonturen / en u te doen sterben een schandelijke dood. Wy mijn zoutw / zegde Curffon / gy hebt u meester gebonden / het is u laatste dag / is alzoogegaan tot Fernier / nam hem in zijn armen / hem werpende onder de voet. Doe Haneszoi zag dat Fernier verwonnen was / heeft hy getoeyen: Heef Curffon wild hem niet doodslaan / wy sien wel dat hy onrecht heeft / daarom zullen wy justitie doen / beleid u misdaad. Doe tradenze hy Fernier / zeggende: wy zullen zoo deel doen hy den Koning / dat hy 't u vergeben zal. Mijn heeren / (zegde den berader) ik heb het mes geleid onder het bed. Met deze woorden loog Haneszoi (die loog was) zijn zwaard uit / en sloeg zijn zusters zoon dood / om dat hy niet herder spreken zou van dat valsch bezaad. Doe zegde Haneszoi / laat ons deze berader aan de galg doen hangen / want hy het wel berdiend heeft. Doe ging hy by Curffon / zeggende liebe neef / ik ben zeer verblijd van u victorie. Daarna is Fesone gekomen / die Curffon byzandelijk in de armen nam / en kusste hem. Daarna ontbood Koning Pevijn Curffon / draagde hem of hy ook eenige wonden ombangen had? daar hy neen op antwoorde / zeggende: Ik heb de twee beraders verwonnen / welke consucie Haneszoi gehoord heeft / en heeft justitie gedaan als een boom heer. Doe heerden de Koning met al zijn heeren weder na Parijs. Haneszoi en Hendrik zegde op dien dag heel goeds van Curffon met den mond / maar met er herten begeerde zy zijn dood. Doch hun bezaad is daarna nog antgekomen. Nu zal ik deze historie hierby laten / en spreken van Valentijn.

Hoe Valentijn tegen een Serpent vogt, en hetzelfde verwonnen hebende deed doopen den Koning van Antiochiën, met al zijn volk.

Het XXXV. Capittel.

Als Valentijn wat gereyft had en zijn wonden genezen waren / zo hy: Heer! Gij weet wat gij mij belooft hebt / dat gij in Jesum gelooben zou / en u met al u volk laten doopen / indien ik u beschermde van 't Serpent / nu heeft mij God gratie gegeven dat ik het schandelijk Monster verwonnen heb; houd nu u beloften. Edel Ridder / zijde den Koning / ik wil mijn belofte houden / en gelooben in Jesum. Doe liet den Koning / gebieden door al zijn land / datze zonde gelooben in Jesum den Zoon des Lebendigen Gods / en bezahen Mahomet's wet / op poene van 't hoofd te beriezen. Van stonden aan ontbood de Koningin Valentijn in hare kamer / daar hij by hare ging: zij zegde: de boomigheid en eidelheid is in geen Ridder lebende / die in u is / de Vrouw zal wel gelukkig wezen die gij berkiezen zult / en zal wel mogen zeggen / dat ze de boomste en edelste Ridder heeft die op aarde leeft; dat ik aan niemand verbonden waar / en indien gij mij in uw gratie wilde nemen / ik zou my gelukkig achten. Vrouw / zegde Valentijn / ik dank u van goede gratie gy hebt getrouwt een Koning die boom is / hebt die lief. Ridder / zeg de Vrouw / ik heb hem lang lief gehad / waar zedert ik u zag; is mijn liefde veranderd. Als Valentijn dit merkte / zegde hy / indien de Koning dat wist / hy zou my ter dood doen brengen; maar indien gy beliest te wagten tot dat ik mijn bedebant gedaan heb; zoo wil ik in 't weder heeren / indien de Koning dan niet leeft / u wille doen. De Koningin in liefde ontfieken; zocht niet van de dood van haar Man. Als de Koning zou gaan slapen; heeft de Koningin een schaal met wijn

wijn genomen / ende daarin gedaen al zulk senijn / dat: zoo wie dat gedronken had / sterben moest. Zy bezeugde den Koning groote liefde / en presenteerde hem de scharen met de wijn. De Koning gebenedigde de wijn in den name Jesu / die van stonden aan beranderde. Den Koning dit siende / dwang haar het zelve te drinken / of te zeggen / waarom zy dit gedaen hadt. Zy viel op hare knien / biddende om genade / zeggende: Valentijn heeft 't my geraden / om my tot zijn wil te kypgen / 't geen de Koning gelooft. Zy had den Koning dat hy Valentijn wilde dooden / 't geen hy beloofde. Als de Koningin dat hoorde / was zy zeer bedroeft / en deed deel morite in de nacht / om te spreken een van haar geheimste kamertieren / die zond zy by Valentijn / om hem te zeggen des Koning boozemien / en hoe datze gemist had hem senijn te drinken te geven / en door be-naauwheid gezegt had / dat het Valentijn haar geraden had / 't geen de kamertier heeft hy onschuldig aan was / zegde hy: helaas! wat is een ongetrouwe Vrouw? Nu moet ik door een gele overzeelster reizen als een berader? ik wil haar niet beschamen / maar lieber wyt dit Koningrijk reizen. Terstond deed Valentijn zijn Paarden sadelen / en de poort open doen / is alzoogereyft met haast / tot datze gekomen zijn op de haven van de zee / daar zy een schip boonden / daar zijn zy in gegaan met den koopman; hy heeft Godt gebeden dat hy mocht binden Escleeremonde / zijn Huishvrouw. Als den dag aankwam / is den Koning opgestaan / deed beraderen al zijn heeren: en zeg / mijn heeren / ik ben zeer verstoord op Valentijn / die / om zijn lust te bedyuten / mijn wijf geraden heeft / my te bergeben / wild my raden wat regt ik doen zal; en wat dood ik hem zal doen sterben. Doe sprak een wijf heer / 't en behoort niet hem te heroozdeelen in zijn absente; want die goed regt wil doen / behoort den Weddadiger te hooren. Doe wierd om Valentijn gezonden die al wyf was / daar den Koning zeer bedroeft om

was / maar hy deed zijn volk wapenen om hem te berdoigen.

Hoe Escleeremonde als het jaar om was haar ziek hield, om dat den Koning van Indiën haar niet trouwen zou, en hoe Koning Lucra de dood wreken wilde van zyn Vader, den Koning Trompaart, aan de Koning van Indiën.

Het XXXVI. Capittel.

Wp hebben verhaald hoe den Koning van Indien / de Koning Trompaart had om doen brengen / en Escleeremonde wel te tractieren / meende haar te trouwen / maar alzoo 't jaar zeer na om was / en zy geen berloftung kernain / heeft zy haar stek gemaakt; 't welk den Koning verstaande / zeer bedroeft zijnde / haar kwam bezoeken. Als hy zijn hand op haar hoofd wilde leggen / hief zy haar armen en hoofd op / of zy hem had willen bepen. De Koning zeer verbaard wezende / week uit de kamer / en siebal haer wel te tractieren / want my dunkt (zeg hy) dat haar de hersenen ontzinken zijn. In deze staat hield haar Escleeremonde lange tyd / datze eer scheen een heeft / dan een mensch; zy khanden en beet met de tanden al wie haar bermaken wilde zoo datze alleen bleef in hare kamer gestoren / en door een bengster werd haar eten en drinken gegeven. In die staat kwam de Koning haar beken / zeggende: hoe kwalijkt gaat 't met u persoon / neemt doch een weinig geduld / en zijt zoo onherduldig niet. Als zy den Koning hoorde spreken / geliet zy haar of zy 't niet berwaan had / maar bedreef meer sorgheid / viel tegen de wand en tegert de schoofsteen / maakte haar aangefigt zoo zwaart als een Maoria / somtijds gaf zy een zoet lagje / daarna een bittere zucht; dit deed al om haar eer te bewaaren. Wy mijn God Mahon / zeg de Koning / zulke ziekte heb ik nooit gezien / ik wil datze gedragt zal worden door Mahon / en zullen hem bidden dat hy haar helpen van

't geen gedaan wierd / maar hoe nader zy by kwam / hoe meer gillen zy bedreef. Als den Koning zag dat het niet en hujg / beed hy haar weder in de kamer brengen / zy beviel de maniere / tot datze van Valentijn gebonden wierd / als op nu hooren zult. Valentijn hakende door zyn lief / heeft door menig land gereyft met Pacolet / die hem niet begeben wilde; zy reden zoo ver / tot datze kwamen in Esclarbeffen / hetwelk was 't Koninkryk van Koning Compaart / als booren beteld is; zy vzaagden na den Koning Compaart / en haar werden gezeyd dat hy gebood was in groot Indien / en dat zyn Zoon zyn dood zoeken wilde / met twaalf Koningen. Pacolet vzaagde zyn waard van Koning Lucras hoorzomen / de Waard betede hem / hoe hy beloofd had ten Wyde te nemen Koning Wandersiers Dochter / welke te dooren had de Koning van Antiochien / die hy den Koning Wandersier gedood is. Dan deze yding was Valentijn zeer verwonderd vzaagde zyn Waard waar is de Vrouw gebleven / die Compaart mee vzaagt / daar hy afwilt. Als Valentijn dit verhaan had / is hy gereyft na Esclarbeffen / om den Koning Lucra te gaan dienen / en zyn Esclermond te binden.

Hoe Koning Lucra trouwde de schoone Rosemonde: En hoe Falentijn een Dochter verlostten uit de handen eens Sarafijns, die hij verkragten wilde.

Het XXXVII. Capittel.

Zoo als den Koning Lucra was in de stad van Esclarbeffen gekomen / kwam daar ook den Koning Wandersier / met zyn Dochter Rosemonde. Als den Koning Lucra dat vernam / is hy met groote ziyning haar te gemoet gegaan / maar Rosemonde was bedroeft / want zy den Koning Lucra niet gefind en hadde / maar 't altijd op Valentijn. Zo wierd geleyd 't Koninkryk paleys / in 't boordveld van

Madon / daar trouwde Koning Lucra / Rosemonde: Valentijn reyzde na Esclarbeffen / is gekomen in een Bosch / dat groem en genoegetijch was / daar hy een Vrouw zugten hoorde / zegde tot Pacolet: laat ons wat aanruden / wy zullen groote dienst doen haar te ontzetten. Heer / zegde Pacolet / laat de Vrouw / en moet u met haar niet / op weet met wat 'er is. Pacolet / zegde Valentijn: op spreekt ontwijffelijch / 't is geen boom Maar die de Vrouwen niet en helpt. Toen stalen zy haar Paarden met sporen / en zyn gekomen daar zy de Vrouw bonden / die een Sarafijn onteeren wilde. Heer Ridder laat staan u hoornemen / zegde Valentijn / want de Vrouw tot u niet gefind is. Wy Madon / zegde de Sarafijn / ik wil tegen u rypden / om dat op my belet / mijn wil te doen: met deze woorde is hy op zyn Paard gezeten / dat daar stond aan een boom gebonden / heeft de lancie in de hand genomen / en van malhandes gereden / gebende malhandes een teken. Valentijn heeft 't Paard de sporen gegeven / en de Sarafijn zoo getrefst dat de lancie ging door 't harnas in 't lijf / zoo dat hy doot ter aarden viel. Doe hy de Jonkvrouwe gaande / zegde: Vrouw nu zijt op berloft van uw hand / wilt zoo veel doen dat op mij zegt / hoe hy u in 't bosch vzaagt heeft. Ach Heer: zei de Vrouw / ik zal u de waarheid zeggen: gisteren avond kwam hy logeeren in mijn baders huis / die heeft hy vermoord / doe heeft hy mij genomen en hier vzaagt om mijn eer te denemen / 't welk gij beschut hebt / dies gij met mij doen mogt wat u belieft. Vrouw / zeide Valentijn door mij zal u lichchaam niet onteerd worden / zekt wederom in u huis / en denkt om wel te doen. Doe keert Valentijn de Waag / en reed na Esclarbeffen / 't holk van de Sarafijnen kwamen hy hun Meester / die zy doot bonden leggen onder een boom; dus zy beschijft na den Koning gingen / zeggende o Majesteit: den Marschalk die gij zoo lief had / is heden van de Moordenaars in 't Bosch vermoord. Den

Ho-

Koning liet dabelijch veel volks uit de stad reiden / om de Moordenaars te zoeken / die Valentijn zagen komen / die daar met al zyn holk als een Moordenaar gebangen wierd. Nu was de schoone Rosemonde in dit kasteel / dewelke Falentijn hende / en door de groote krefde die zy hem toe vzaog / is gegaan hy den Koning / en zeide Heer Koning / wagt u wel dat gij deze Ridder niet en dood: ik zweer u dat hy is de hoomste Ridder / die gij onder al u Ridderen hebt: hy is Falentijn / die door zyn hoomigheid het Serpent dooden door Antiochien / wild hem in u dienst houden. Vrouw / zei de Koning / ik heb menig man hooren spreken van zyn hoomigheid / ik moet hem doen roepen / en zeide: Ridder hebt geen breeze door sterben / gij moet mij dienen en zult gaan in groot Indien: en zegge den Koning van mijn wegen / dat ik bereid ben met al mijn magt de doot te zoeken van mijn Heer Vader / Koning Compaart / die hy schandelijch heeft doen dooden. Gij zult hem sommeeren in 't paleys te komen met een kroon om den hals / en dan te ontvangen zult oordeel als mijn Heeren wyzen zullen. Heer Koning / zeide Falentijn / ik zal de doot schay doen dat gij mij bedanken zult.

Hoe Falentyn toog na Indiën, om den Koning te ontvangen van wegens de Koning Lucra, en hoe Rosemonde hem een ring mede gaf daar hy zyn leven mede salverde.

Het XXXVIII. Capittel.

Als Rosemonde zag dat Falentijn bereid was om te reizen na Indien / zoo heeft se haar Jonkvrouwen getoepen / en liet Falentijn halen. Als hy gekomen was / zeide de Vrouw: welkom moet gij zyn / ik heb groote begeerte u te zien. Edel Vrouw / zeide Falentijn / zoo heb ik ook gehad de zaken zyn zeer berkeerd zedert ik u laast zag / ik heb verstaan dat u Maan doot is / en dat gij weder gehuwd zijt aan deze / ik was hy den Koning beschuldigt van beraad / daar door ik in groot perijel was. Dat is waar / zei zy / daar kan ik mij schuldig in; maar nu zal ik de fonte bezoenen. Doe wel mijn Vader mij gegeven heeft Koning Lucra / die rijk en magtig is / zoo zal ik hem nimmermeer liefhebben / want hy is een betrader. Zoo haast als gij in mijn

T 2

Pa

Paleis gekomen zijt / is hij saloers gewo-
den; want han al die boden die hij daar send /
is 'er nooit een weder gekieerd / want den
Koning van Indien laat hen alle dooden.
Niet lang is 't geleden dat mij den Koning
van Indien berogt tot een Vrouw / maar
mijn Vader heeft mij gewijgert / en gegeven
den Koning Lucra. Den Koning van Indien
heeft mij gezonden een kostelijke ring / die
ik ter liefde van hem bewaar / en om dat
ik zie de valsheid van mijn Man / zal ik u
helpen om dit perijkel te ontgaan. Als gij
zijt booz den Koning van Indien / zoo zult
gij hem groeten van mijnent wegen / als
mijn geheime bode en hem zeggen / dat mijn
Vader mij gegeven heeft den Koning Lucra
tegen mijn dank / maar dat ik hem niet
heb bergeten / en dat ik middel vinden zal
met den Koning Lucra booz Indien te ko-
men / zoo zal in zijn magt wezen mij te hyl-
gen / opdat hij niet en twyffle / zult gij hem
deze ring prezenteeren van mijnent wegen.

Hoe Valentyn zyn boodschap deed aan
den Koning van Indiën, van des Ko-
nings Lucra's wegen, en van het ant-
woord dat hem den Koning gaf.

Het XXXIX. Capittel.

Als Valentijn was booz 't Hof van
den Koning / is hij gegaan in de zaal
daar den Koning zat / bergeselschap met
zijn drie Koningen / die hem zeer sel aan-
zagen / en de een zeide: Mahon! de dui-
bel heeft u hier gebracht / zijt gij niet een
Dienaar van den Koning Lucra; heer Ko-
ning zeide Valentijn / ik zal niet liegen /
ik breng u tyding van de schoone Kosmon-
de / daar af gij verlijft zult wezen. Wo-
de / zeide de Koning / ik zeg u in spijt van den
Koning Lucra / zoo zou ik u hebben doen
dooden / maar om de liefde van haar / daar
af gij my tydinge brengt / zal ik u hyl be-
zekeret / indien gij my eenige tekenen be-
wijst. Valentijn zeide / het is waarachtig
dat ik den een bode van Koning Lucra / die

my alhier gezonden heeft; en laet u weten
om den dood te waken van zijn vader / Ko-
ning Compaart; zoo zult gij komen in zijn
Stad Esclardejen / in u linnen kleedren
met een hood om den hals / als een Per-
vader en openbare Moordenaar / booz zijn
Koninglyke mogentheid / om de Sententie
te ontfangen. Indien gij niet en wild ko-
men / zoo laet hij u weten / dat hij zal in
kortem tijd in u land komen / handen en ver-
derben uw steden en onderzaten: dat heeft
hy gezworen zynen Godt Jupiter en Ma-
hon / hy zal Mannen / Wyfs en Kinderen
ten zwerden geben. Wode / zeide de Koning /
ik heb u wel verhoort / ik maak geen werck
van den Koning Lucra zijn kwaadheid / op
deze inhord zal ik u geben een hiel / die gij
hem brengen zult. Nu zegt my de bood-
schap van Kosmonde / want ik boden al
haare demin. Heer Koning / zeide Valentijn /
ten bebele van hare Majestet / zoo groete
ik u van haar wegen / als een geheim Die-
naar en getrouw vriend / zy ontbied u dat
se weder gehuwd is aan Koning Lucra /
dat tegen haar dank is / want zy is ont-
steeken met u liefde: indien gij haar berhy-
gen wild tot een vrouwe / zoo heeft hy gezegd
dat zy hier komen zal met haar Man in 't
gezelschap / moogt gij practijk vinden om
haar te hylgen. Wy Mahon / zeide de Ko-
ning / die tyding behaagt my wel / daar ik
vlyde om den. Heer Koning / zeide Valen-
tijn / ziet deze ring die gij haar hebt gege-
ven / dewelken zy zend tot een teken: mijn
vriend zeide den Koning / ik ken de ring
wel / nu gaat eeten en drinken / en maakt
goede tier / ik zal doen schryven een hiel
dien gij brengen zult Koning Lucra / booz
een antwoord. Valentijn werd hooglyk ge-
dient: hy bracht de Edelieden na Escler-
monde / of daar in 't land een Eersten
Vrouw was / men zeide hem ja. Doe kwam
de Koning / die Valentijn hylchen gaf / daar
hy mede weg trok. Ach helaas! hy wist
niet dat zijn liefse in dat land was / zoo na-
hy hem / die had / dat zy bog tydinge mogt
hylgen van haar lief Valentijn.

Hoe

Hoe Valentyn weder keerden in Esclar-
dejen, met het antwoord van den Ko-
ning van Groot-Indiën, en hoe Ko-
ning Lucra na hem toe voer, met
veel volks.

Het XL. Capittel.

Met groote vlydschap keerde Valentijn
na de haven daar 't schip lag / zeg-
gende tegen de schipper laet ons weder-
keren in Esclardejen / ik heb mijn boodschap
gedaan / daar ik vlyde om hen. Doe zeide

een van de Officieren / wy zijn wel betrou-
berd / want niemand een bode heeft zien
wederkeren. Valentijn antwoorde / die
God helpen wil mag niemand beeren. Dus
zijn zy in kortem tijd wederom gekomen in
Esclardejen. Valentijn ging terstond na het
paleis / daar hy den Koning Lucra vond /
met den Koning Vandenbesier / en beertien Ad-
miralen / die daar gekomen waren om hem
te helpen / tegen de Koning van Groot-
Indien / zy waren van Valentijns weder-
komst zeer betwonderd. Koning Lucra
bracht Valentijn hoe 't hem gegaan was;
daar hy antwoorde / hy acht u niet meer
als

X 3

als een hooft / hy is sel en hooft: in dien gy daar gaan wilt / hy heeft groten begeerte u daar te ontfangen en deze brief zendt hy u / daar voer gy zyn hert weten mogt. Als Koning Tura en Bhandester den brief verkan hadden / zoo zwoerenz hy Mahon en Spolgh / dat zy immer wederkeren zouden / of zy zouden de Koning van Indien lebende of dood hebben? zy deden hun volk gereed maken / en 's anderen daags begaben zy zich op de zee / wel met honderd duizend Mannen. Als Rosemonde verhoord dat zy reizen zouden / heeft zy den Koning geboden dat zy mee moegt / dat hy consenteerden / en hem namaals veroutwde. De Koninginne Rosemonde / zende den Koning van Indien komen (want zy hem wel kende aan 't wapen /) zoo is zy uit den Cente gegaan den Koning te gemoet / 't welk hy merkende / zoo stak hy zyn paard met sporen / is hy haar gekomen; en heeft van honden aan op zyn paard gezet. De vrouwe / zeide tot den Koning van Indien Heer Koning / welkom moet gy wezen / gy zyt de geene die ik zoo lange tijd begeert heb / sedert de tijd dat gy na my stond / maar mijn vader my gehuwd heeft aan Koning Tura / tegen mijn dank; nu mag ik wel zeggen / dat hy al zyn brengh heeft gehad van my / die hy nimmermeer hebben zal / want nu heb ik u gebonden / zoo begeert ik geen ander dan u ebelheid. Vrouwe / zeide de Koning / hebt geen zorge / want ik u nimmermeer verlaten zal / ik zal u binnen drie dagen maken Koninginne van groot Indien. Met deze woorden is de Koning met haar gereeden na de stad toe. De Douchzoutwen bezeeben groot misbaar / en zyn by de Koning Tura gegaan / zeggende dat de Koninginne genomen was. Zwijgt / zeide de Koning / die een kwaad wiff verliest / heeft kleine schade. Doe is hy by den Koning Bhandester gegaan / zeggende: Heer Koning nu Dochter verhoord wel een kwaad leven te hebben / want zy bereenigt is met mijn Wyands Schoonsoone / zeide Bhandester /

ik zal dezen dag wyake nemen van den beedader / die mijn Dogter heeft genomen. Doe heeft Koning Bhandester zyn Paard met sporen geslagen / om den Koning van Indien te vervolgen / met meeninge van Ebelen daar Valentijn mede by was / stak zyn Paard met sporen en zeide tot Parolet; 't is tijd dat gy u konst toont / doe deed Parolet een groote konst / als dan den Koning van Indien dacht dat voer hem stond een groot bosch / dat wel dik was van hout / en scheen een groote Sibiere die zeer weid en diep waren; doe was hy zoo verbaard om gebangen te worden / dat hy de vrouwe van zyn Paard zette / om lichter met haar weg te komen / maar Valentijn was daar by / die tot haar zeide: Ebel vrouwe / gy moet met my gaan / want gy hebt my beloofd dat ik u liefde bezeggert zou. Zy antwoorde: Ja Valentijn / ik behoeft u niet lief te hebben: toen ik u had om liefde / doe ontzeide gy my / maar nu ik gemist heb in mijn boozemen / zoo geben ik my in u handen / indien gy my peis maken moogt by den Koning Tura. Doe heeft hy de vrouwe geleid voer Koning Tura / zeggende: Heer Koning / ziet hier Rosemonde u Huizvrou / die getoofd was van den Koning van Indien. Heer! zeide de vrouwe / hy heeft u de waarheid gezegd / als de dattalje begon / zag ik na my komen een Sibder / die ik meende dat een van uwe had geweest / die kwam om my te bewaren; zoo den ik hem te gemoet gegaan / en zonder my iets te zeggen / heeft hy my doen zieren op zyn Paard; doen ik merkten dat ik beraden was / nam ik hem by zyn hant / en heb hem alsoo in 't aangezicht gekrapt dat hy my mocht loslaten van den Paarde. Doe den ik van de Sibder ontzet. De vrouwe deed Valentijn groote vriendtchap / omdat hy haar verlost hadde / maar in 't herie hore zy hem / want zy zoo wel gewild had / dat de zaken voer gegaan hadden.

Hoe

Hoe Rosemond practizeerde, dat zy gebragt wierd by den Koning van Indien.

Het XLI. Capittel.

Den Koningin Rosemonde geheel te ontzede zijnde / dat haar boozemen niet volbragt was / heeft niet geruht / maar geheimelijch den Koning van Indien ontboden / dat hy den berde dag daarna haar toelagen zou / datze met weinich volk omtrent de stad zoude komen spantieren / daarom mag men zeggen / dat het booze boozemen eener Vrouwe kwalijch te beletten is. Den

berde dag gekomen zijnde / is zy gezeten op een kameel / om haar wat te bermaken en de stad te bezien / 't welk den Koning van Indien getwaer woerden / is dooz een klein poozjen uit gereben met eenige Sibders / nam 't kameel daer de Koningin op zat by den room / zeggende: liefste gy moet met my in de stad / en doerde haar met groote blijdschap binnen / alwaar hy dien zelfde dag nog trouwden / en won die nacht by haar eene Zoon / die hy Spaster liet heeten / die de stad van Jerusalem nog bezat. Den Koning Tura dit hoorende zeide / die my mijn Wyf weder brengh zal ik Senesthaal maken / en Meester van mijn hof.

Dof. Pacolet zeide tot Valentijn / ik weet er u aan te helpen. Valentijn zeide neen: Den koning Lucra was zeer bedroeft / ziedende dat hy zijn vrouw verlooren had / maar koning Brandesier trooste hem / zwerende hem daer niet te verzen / of hy zou zijn waak nemen; maar het berging anders / want op dien zelfden dag kwam daer een Wode: en zeide: Heer koning / daer is kwade tyding: koning Pepsin van Franckrijck met den Zoon van de keizer van Sijcken / die in n gebangenis leit / zijn gekomen met een groot heit in 't land / en hebben beriekt de Steden / Doopen en kasteelen / en hebben belegerd de groote stad van Angorien / in welke uw vrouw deballen is van een schoone Zoon. Als Brandesier deze tyding hoorde / is hy gegaan by den koning Lucra / zeggende: ziet hier de Wode / die my tyding brengt / dat de Francoisen zijn in mijn land gevallen / daarom is 't noodig dat ik weg reis / om dat te beschermen; gy zult een Wode zenden aan den koning van Indien / dat hy u weder geeft u Huishoudw / op zulk een conditie / dat gy hem bergeven zult de dood van uw vader / en dan zult gy opbreken. Ridder / zet den koning / gy spreekt als een boom Man / u woorden behaagd my wel / gy zult koning Lucra tot antwoord geben: indien hy een vrouw van doen heeft / hy zoekt die / ik hou mijn lief Kosemonde / Ridder / zeide de Vrouw / goet mijn vader / en zegt hem dat hy de schuld heeft / hy wist dat ik koning Lucra niet hebben wilde / en zegt koning Lucra dat hy niet meer op my en past. Edle vrouwe / zeide Valentijn / uw boodschap zal ik doen / heeft doe woelof genomen / en is gekomen in 't heit by den koning Lucra / hem zeggende de antwoorden van den koning van Indien / daer hy boegende / gy moogt wel een ander kiezen / den koning van Indien die heeft Kosemonde getrouwt / daer hy alle nagten by slaapt. Als koning Lucra dit hoorde / zok hy 't heit uit zijn hoofd en

wong zijn handen. Doe zeide Brandesier Schoonsoone / van deze spijt den ik zeer bedroeft / maar op deze tijd en kan ik u niet helpen.

Hoe Koning Lucra zoo veel deed dat Koning Brandesier by hem bleef / en dat hy Valentyn zond naar de Stad van Angorien / tegens den Koning Pepsin.

Het XLII. Capittel.

Als koning Lucra verstond dat koning Brandesier hem hergeven wilde / was hy zeer bedroeft / en zeide / Heer koning / gy weet dat gy my belooft hebt / te helpen weeten de schande / die my gedaan heeft den koning van Indien. Dat is waar / zei de koning Brandesier / 't is my leed dat ik mijn belofte niet houden mag / nu zal ik u zeggen wat wy doen zullen / zei de koning Lucra / ik zal Valentijn en uw Oom Margalant zenden met een groote magt / om de stad Angorien te ontzetten / en gy zult helpe hier te blyben / 't welk aan beide zyden gesenteerd is: doe hebben zy Valentijn en koning Margalant met twee honderd duizend Mannen van wapenen te scheep doen gaan / en hebben de wind tot hun begeeren gehad / zoo datze in korte tijd gekomen zijn in de haven van Angorien / maar eer zy in de haven kwamen / zag Valentijn een hoogen Tooren in 't oosten / die gedeelt was met katoen. Doe draagde hy aan de Schipper wat plaats dat was / hy zei de dat het genaamt was het sterk kasteel / en verhaalde hem boozis de gelegenheid daer van / ook dat koning Brandesier aldaar bewaarden zijn dochter Galafie. Als Valentijn dit hoorde / nam hy booz / die schoone Vrouw te gaan heiten / en kwamen by Angorien. De Kerken deden groote neerigheid om de stad te bezetten / maar daer was binnen een Ad-

miraal / genaamt Byzant / die alle dagen uit blie / en groote schade dede. De koning Margalant zag 't heit van de Kerken / en zeide tot Valentijn / laat ons beraden wat wy doen zullen / ik zie dat de Kerken / zeer sterk zijn. Heer koning zei de Valentijn / laat ons een Wode zenden in de stad Angorien / dat wy hier gekomen zijn / en als zy morgen uitballe op de Kerken / aan een zyde / dan zullen wy aan de andere zyde aan komen / zoo zullen wy ze bannen / hetgeen besloten werd: Daar werde Pacolet na toe gezonden / om de boodschap te doen / maar in plaats dat hy gaan zou in de stad / ging hy in 't Lager van de Ker-

ken / by koning Pepsin en Gueson / die hy al zijn Avonturen verhaalden / die hy in het Keizen gehad hadden / en dat hy niet vernemen kon van Kosemonde; verhaalde mede dat zyn Broeder Valentijn en Margalant hier gezonden zijn van den koning Lucra en Brandesier / om te verjagen uit den Lande / maar indien gy my gelooven wilt / zal van de Twee honderd duizend die hier gekomen zijn / niet een wederom keeren / het zijn berfoelshpe Kerken. Mijn vriend / zei Gueson; in de name Gods / indien gy dat doet / zoo hebt gy van uw leven nooit zoe veel eere begaan / gy zult Sacrifice daer van doen / Godt zal 't u vergelden.

Hoe Pacolet door zyn konst dede dooden de Sarazynen van Brandesier, die by haar gezonden hadde.

Het XLIII. Capittel.

Heer/ zeide Pacolet tot Orsson/ ik ben een Wiener van uw broeder en van u: hoorde hoe ik 't toeleggen zal/ doet uw volk deze nacht Wapenen/ steld ze in ordinantie; ik zal u broeder Valentijn ter zenten doen vlyden/ en zal de Sarazynen in een vaste slaep maken/ van zult gy 't duur in de tenten steehen: en slaen al dood wat gy vind. Met deze woorden is Orsson en Pacolet gegaen by den koning Pepijn/ om te verhalen het opzet/ die wel te bzerbe was als hy dat hoorde. Als Pacolet gegreeten had/ nam hy oozlof/ en reisde na Angorien: om zyn voozschap te doen/ op dat den koning Margalant een teken bzingen zoude als hy in de stad kwam. In 't paleis daer hy den Admiraal Zulant hond/ die hy aensprak/ zeggende: Heer

Admirael/ weet dat wy van den koning Brandesier hier gezonden zyn/ met tweehonderd duizend mannen: om u te ontzetten/ en koning Margalant ontbied u/ dat gy moogen met den dag u volk gereed hebe: en de Kerstenen bespzingen zult wie de stad/ hy zal met zyn heir van agteren komen/ van mogen zy ons niet ontkomen. Als den dag aen gekomen was/ dede de Admiraal Zulant zyn volk wapenen/ als Pacolet gezeld hadde; en zyn uit de stad gereest/ om koning Pepijn te bevegten/ maer de Kerstenen/ die van hun wel wisten/ zyn haer te gemoet gekomen/ en hun kozt onder elkhander gemengt. Daer begon den stryd zeer zwaer: 't gerugt was zeer groot om te hooren/ daer hoorde men menig trompetten/ Oliefantz boeien/ daer uen mede bogt:

bogt: Daer wterd menig Speet en lantie gebroken/ en schilde doorhouwen/ an menig Man ter aarde gewoppen: en menig harnas gebroken/ en ligghamen ter aarde dood geballen. Als den Admiraal Zulant zag dat de Kerstenen zoo groote schade onder zyn volk dede/ is hy gekomen als een razende Man/ met de lantie in zyn hand tegen een Ridder; heeft hem zoo gereest/ dat de lantie door zyn lijf ging/ dat hy dood ter aarden viel: Hy doode nog Gerard van Parijs/ en Robert van Normandgen die sloeg hy 't regter been af/ en nog tien vrome Ridderz. Dit zag koning Pepijn/ die heeft

een lantie genomen/ en zyn paard met spore gestoken: en is met al zyn magt gekomen tegen den Admiraal/ die stali hy door lange en leber/ dat hy dood ter aarden viel. Als de Sarazynen zagen dat den Admiraal dood was/ waren zy zeer bezoeft; en heerben na de stad/ om die te bewaren. De Christene meende met eenen de stad in te nemen/ maer die van binnen schooten zoo gewelbig/ dat ze daar booz moesten topken: 't welk koning Pepijn bemerkte/ heeft met haast de gragten gebuld/ en alzo de stad in genomen: staande dood al dat zy in de Wapenen bonden.

Hoe Valentyn weder keerden door Indiën, by den koning Brandesier, die met hem voerde des konings Margalants doode Ligchaam.

Het XLIV. Capittel.

Als de stad Angorien van de Christenen in genomen was/ heeft Valentijn 't doode ligghaam van koning Margalant in een loode kist doen leggen en te scheep doen bzingen/ en is met tienduizend mannen: die ober gebleve waren/ gekeerd by den koning Lucra en Brandesier. Als Valentijn aan land was/ dede hy Margalants doode ligghaam voeren booz de tente van koning Brandesier/ dewelke zat en schaakte tegen koning Lucra/ bergzelschapt met tien koningen. Zoo haast als koning Brandesier Valentijn zag/ bzaagde hy hoe de batailje geerindigt was/ die hem alles verhalen/ en wees het doode ligghaam van zyn Ouw. Daer wterd Brandesier als rasende/ ende zeide: ha! Valentijn/ ik zie wel dat gy mijn volk hebt doen sterben. Wy mijn vrouw/ zei Valentijn/ dat is kwalijk gesproken: ik ben daer niet schuldich aan/ waer daer iemand die my dat aan zeggen wilde/ ik wou een hamp tegen hem aan nemen. Wy Mahon/ zeide koning Lucra/ van hem behoest men dat niet te zeggen/ hadde hy bezaad willen doen: hy had hier niet weder gekomen. Die van de stad hebben deze tpdinge gehoord/ daer

zy in verblijd waren. Den koning van Indien deed zyn volk wapenen/ ende kwamen uit de stad/ met beertig duizend man. Als koning Brandesier hoorde/ dat die van Indien uit kwamen/ deed hy zyn volk wapenen/ en kwamen in batailjen. Valentijn was mede in den stryd/ die aan alle zyden groot wonder deed/ en verfloeg al die hem te gemoet kwamen. Hy is zoo beregheden in de batailje/ dat hy by den koning van Indien gekomen is/ en heeft hem zoo grooten slag gegeven/ dat hy van zyn paard moest vallen. Als Pacolet zag/ dat hy ter aarden lag/ is hy met meer anderen gekomen by den koning/ en hebben hem gelyagt in de tente van koning Brandesier. Als die hoorde dat Valentijn gebangen had den koning van Indien/ zoo heeft hy met luiher stemme tot zyn volk geroepen: Mijn heeren/ wy zullen heben victorie hebben op onze vyanden. Ik wter by mijn Godt Mahon/ dat ik nu hoortaan de goede Ridder Valentijn niet lasteren zal. Hier booz heeft de koning Brandesier en de koning Lucra met al zyn volk een moed genomen/ en zyn is den stryd gereghen/ sterker dan ooit

(92)
 te hooren / zoo datze besloegen meer dan
 Dertig duizend Mannen Als de Maar-
 schalk van Indien dit groot verlies zag /
 deed hy de Trompetten slaan om te betrek-
 ken. Als koning Brandestier en Lucra za-

gen dat zy de bligt namen / zynze hen na
 gebolgt met al haer magt / en eer zy in de
 stad kwamen / wierden daer meer dan tien-
 duizend Mannen beslagen.

Hoe Valentyn tydinge hoorde van zyn Vader den Keizer van Constantinopolen,
 en hoe Pacolet uit hielp den Koning van Indiën, en hem den Koning
 Brandestier gevangen leverde.

Het XLV. Capittel.

Te zelver uren als Koning Lucra den
 Koning van Indië met er dood dzeit-
 de / kwam daer een boode aan den Koning
 Brandestier / die hem tydinge bracht dat Ko-
 ning Pexijn de Stad van Angorien in ge-
 nomen / en alle inwoonders met den zwaar-
 de om gebragt had. Wy Mahon / zeide
 Koning Brandestier / dit zijn kwade tydin-
 gen / want het de schoonste Stad is van mijn

Reyk / maar nu wy die Koning van Indië
 hebben / zullen wy hier haast een einde ma-
 ken; en zeide tot Lucra: Laat ons bezet-
 bezet worden ter dood brengen / dan zul-
 len wy liever na Angorien / tegen de Fran-
 scozen / die mijn land verbercken / en nemen
 wraak. Ik heb den Keizer van Grieken in
 mijn sterk Casteel / met den Goenen Rid-
 der / die onze Wet gelastert heeft / die zal ik
 doen

(93)
 doen hangen binnen veertien dagen. Falen-
 tijt was zeer blide / dat hy hoorde van zyn
 vader spreken / deed een teken aan Pacolet /
 dat 't tijt was om zyn konsten te toonen /
 had in hem zelve aan Godt / dat hy zyn va-
 der wilde bewaren van 't verghel daar hy
 in was / en zeide: Ik zal geen blijdschap
 hebben doer dat ik hem zal hebben verlost.
 Den koning van Indiën zag Falentijn aan /
 en zeide in hem zelve / bemaeldijdt moet
 wezen de ure dat ik u niet deed sterben / ik
 zou nooit in deze zorgen geweest hebben / als
 ik nu ben. Doe liet koning Lucra honderd
 Sarazzen komen / wel gewapend / en heeft
 gezeyd: Niet dat gy desen bezader wel be-
 waard / op poene van u lijf / want zoo haast
 den dag aan gekomen is zal ik hem doen
 hangen. De Ridders die den koning van
 Indiën te bewaren hadden / beeden een groot
 buut maken hoor 't pabelsoen / daar hy in
 gebonden was. Pacolet is mede gegaan in
 hun Centen / als of hy mede had willen wa-
 ren / om den tijd te verduyden. Het leed niet
 lang / of Pacolet dede zyn konst in zulke
 manieren / dat hy ze dede vallen op der aar-
 den / en sliepen of zy dood geweest hadden.
 Doe ging hy tot de koning van Indië /
 die hy ontbood / en zeide tot hem / Edele
 Heer / neem moed / ik ben utwe Grootte
 God Mahon / die op de aarde is gekomen
 om u te helpe / om dat gy my lange ge-
 diend hebt zoo wil ik u niet ongetroost laten /
 gy zult gaan in uw stad van Indië / in
 uw paleis / zonder iemands weder zeggen /
 gy zult met u nemen de koning Brande-
 stier / die gy houde zult in uw gevangenij /
 dat er niemand of weten zal. o Mahon
 Heer / zeide de koning van Indië / waar-
 mede hebbe ik dit verdiend / dat gy zijt ge-
 komen op de aarde om my te beschermen /
 van myne Dood-byard. Heer koning /
 zeide Pacolet / zet u verzoethe op my / ik
 zal u in de stad leiden zonder zorg / dan
 maogt gy met uw byanden doen al wat u
 beliebe zal: boven al bebele ik u / dat gy
 doen zult de raad van uw Huiszornen: en
 ging alsoo in de Cente van Brandestier / die

hy nebens al het volk in slaap toerde / en
 deed Brandestier al slapende opstaan / toog
 zyn kousen / schoenen en kleeden aan / en
 zeide tot de koning van Indië / onze God
 is hier gekomen / ik wil met u gaan in uw
 paleis / en doen al wat u beliebe zal. Doe
 viel de koning van Indië op zyn knien /
 en zeide: o Moogende Heer: toond op u
 Mahon! Doe nam Pacolet twee schoone
 paerden / daar hy op dede zitten de koning
 van Indië / en de koning Brandestier. Pa-
 colet zeide / houd de koning Brandestier
 wel vast / ik zal op het andere paard gaar
 zitten / en u dan brengen in de stad / daar
 Pacolet oorlof nam. De koning riep aan
 de Wagters met luider stemme / doet op
 de poort / ik ben u koning / die Mahon
 verlost heeft. Als de Wagters dit hoorde
 zyn zy gelooopen tot de Stedehouder / en
 hebben hem de teidinge gezeyd / die de ko-
 ning in gelaten hebbe / en zyn in het pa-
 leis gegaan. Als Kosemonde de koning
 vernam / heeft zy hem welkom geheeten / en
 zeide: Heer koning / zegt wy hoe gy mijn
 vader hier gebragt hebt? Als de peis ge-
 maakt tusschen hem en u? Neen / zeide de
 koning / het gaat wel anders: In deze
 nacht als ik lag en sliep / heeft my Godt
 Mahon geopenbaard / die door zyn gronde-
 looze barmhertigheid my gelebert heeft mit
 de handen van mijn byanden / en u vader
 de koning Brandestier. Doe werd de ko-
 ning ontwaakt / zeggende tot de koning van
 Indië: Hoe mag dit wezen / hoe den ik
 hier gekomen? Neen / zei de koning van
 Indië / God Mahon wil dat wy zamen
 bereenigen / en een goede peis maken. Wy
 mijn iontw / zei koning Brandestier / ik
 had liever te sterben / dan met u te beree-
 nigen / laat my gaan by mijn volk. De
 koning van Indië zeide / dat en zal ik
 niet doen. Dus was de koning Brande-
 stier in de stad in groot verdriet / als hy
 zag dat hy gevangen was. De honderd
 Sarazzen die de koning van Indië be-
 waren zouden / lagen nog op der aarde en
 sliepen. Als te Dag gekomen was / is

Koning Turca op gelaan / en ging na de Kense / daar hy de koning van Indie ge-
vaten had. De Sarazynen wakker gewor-
den zijnde / zeide ze: Wy zijn betoebet ge-
weest / dat wy onze koning verlooren heb-
ben. Valentijn riep Parolet / en zeide: Ik
zal my niet verblijden dooz ik mijn vader
gehanden heb / ik hoopte dat ik ook Eskie-
sentonde gebonden zou hebben / maar ik ge-

loof dat zy dood is / daarom wil ik gaan by
de koning Pypyn. Dat is wel / zeide Pa-
colet / wy zullen eerst gaan by 't sterck ka-
steel / daar de keizer op gebangen leid / en
ik hoop met mijn konst u den keizer te le-
veren. Valentijn heeft oozof genomen / en
is met zyn volk te Scheep gegaan / om zyn
opzet te volbrengen.

Hoe Hanefroi en Hendrik Verraden den Koning Pypyn hun Vader, met de
Twaalf Genooten.

Het XLVI. Capittel.

Op een Dagt / als koning Pypyn te rug-
ste was / openbaarde hem in een droom
die dize Magel / waer mede Christus aan
het huys genageld was / en de lantie daar
zijn zode mede geopend was / en een Ple-
sier / zingende den lofsang by 't graf. Als
hy nu in 't Hof by zyn heeren was / heeft
den koning hem dat gedaante geopenbaard /
zeggende dat het booz een droom te houden
was / dewijl zulks tot dizemaal hem ver-
scheenen was / daar uit hy besloot dat hy de
H. Plaatze te Jerusalem zoude bezoeken. De
Heerer dit verstaande / zyn er heel gewees
die met hegeeren daer na toe wilde weize /
en boozal was Gueson de eerste / zeggende:
Heer koning / indien 't U. Vellest / zal
ik mede weize / alzo ook Malloen Van-
gler / en de twaalf Genooten / daar booz de
koning hun bedankte. Doe dede de koning
by hem komen Hanefroi / zeggende: Gy
weet dat gy mijn zdone zyt / maar hoe gy
gehooren waard had gy / nog u hjoeder /
niet een boers landt in Frankryk / zoo wil ik
dat gy hier blyve zult om dit land te bewa-
ren: indien gy u dyaagt als een droom
der / ven ik bezind het koninkryk van An-
gorien u te geven / dat ik gewonne hebde /
en de koning Brandesier heeft een Dogter /
die zal ik u geven tot een vrouw / zy zal wel

ons geloobe aan neemen / ik zal booz Hen-
drik een ander koninkryk betwerben / daar-
om denk wel te doen. Vader / zei koning
Hanefroi / ik danke u hooglyk / en is weg
gegaan: zeide in hem zelve / by Godt /
Heer koning / ik heb u wel verstaan / gy
gund ons niet dat wy 't koninkryk van
Frankryk hebben zoude / maar al zoude ik
God verzaaken 't zal anders gaen. Doe heeft
hy Hendrik geroepen / en zeide: liebe hjoe-
der / gy hebt gehoord de mening van va-
der / wy wil ons betwyzert de hjoemde ko-
ninkryk / daar uit wy verstaan dat hy Ca-
rolus koning van Frankryk maken wil /
en dat wy aan 't Visk niet hebde zoude?
Laat ons hem doen doode van de Saraz-
nen / en wy wezen heeren van Frankryk /
en keizers van Rome. Liebe hjoeder /
zeide Hendrik / gy zegt wyzelyk: maar wy
moeten de zaken wel over leggen. Hjoeder /
zy Hanefroi / ik zal gaan by koning Bran-
desier / en overkomen met hem van dese za-
ken / op conditie / dat hy my geve zal zyn
Dogter Kallise / dan zal ik hem zegge: dat
koning Pypyn met de twaalf Genooten
zal weize na Jerusalem / om het H. Graf
te bezoeken / dan zal hy ze ligelyk mogen
bangen / want zy gewapend komen zullen.
Doe is Hendrik mede gereist met de twaalf
Genooten.

Genoten by Brandesier / alwaer doe bestand
was. Doe zeide Kallise / Mijn Heeren / gy
weet wel dat onze hjoenden de kerstenen in
ons land zyn gekomen / en bederven alles /
Dat meer is / zy hebben gewonnen het land
van Angorien / dat gzoote schade is / zoo
lange als de Oorlog duurd: 't Is waer /
dat de koning van Indie u vader heeft doen
dooden / maer met reden / want u vader den
koning Campaert / heeft zyn Oom doen
dooden; nu moet gy denken dat ze beiden
dood zyn: de koning van Indie zal los la-
ten Brandesier / die Mahon hem geleberd

heeft / de schoone Rosemonde zal men byen-
gen in presentie van u / en den koning van
Indie / tot dien zy van gaet / die zal ze be-
houden. In dit hebben zy allen gerouwen-
teerd. Doe werd Rosemonde booz den ko-
ning Turca / en den koning van Indie ge-
bzagt. Als Kallise haer hjoegden by wie zy
gaen wou: is zy gegaen by den koning van
Indie / zonder haer te beraden. Als Ka-
lisse de peis gemaakt hadde / gaf hy zyn
Dogter aen koning Turca / waer booz de
peis gemaakt werd booz al het land. Nu
zal ik spreken van Hanefroi den verrader.

Hoe Hanefroi by Brandesier en Lucra kwam, om zyn verraad te volbrengen,
en hoe hy eindelyk zelfs verraden wierd.

Het XLVII. Capittel.

Op den zelve dag als den peis gemaakt
was / kwam Hanefroi in 't heit / en
hjoegde wie dat Turca en Brandesier was /
dewelke hem wierden gewezen / die hy met
gzoote beherentie gzoorten. Brandesier zei-
de / wat is u begeeren? Heer koning / zeide
Hanefroi / de reden waerom ik gekomen
den / is niet te zeggen booz zoo veel volks:
Doe zyn Brandesier en Lucra met Hanefroi
en Kallise aen een zode gegaen. Doe heeft
Hanefroi gezeid: Mijn heeren / ik ben den
koning Pypyns zoon / en ik heb hooren zeg-
gen dat gy koning Brandesier zyn schoone
dogter hebt / indien gy my die geven wild
tot een vrouw / ik zal u zeggen hoe dat gy de
twaalf Genoten in handen hjoeggen zult. By
Mahon / zeide Brandesier / om u goed booz-
nemen ik haer aen geenen anderen man ber-
looven wou / maar gy moet verzaaken u Je-
sus. Doe zeide Hanefroi / ik ben te hjoede u

dogter te nemen: ziet ik den een kersten /
en verzaek mijn Met / want ik daar niet
bast in stond. Als koning Brandesier ber-
stond dat hy zyn zelve bezaden wilde / en
van zyn geloof af gaen / is hy met Tu-
rra en Baldek alleen gegaen / zeggende:
Mijn Heeren / gy merkt het bezaad van
deze man / ik zou my luttel op hem be-
trouwen / als hy zyn vader wil bezaden
ik had lieber mijn dogter te doen sterben
dan haer zulken man te geven / gaen wy
na Jerusalem / om te bangen koning Pe-
pyn / met de twaalf genoten; indien wy
hem krygen / zoo mogen wy zeggen: wy
hebben de bloeme van 't Christenryk; en
om dit te volbrengen / zal ik deze verrader
zenden by mijn dogter / en zal hem een
hjoef geven / waer booz zy zyn zal doen
strecken in een diepe Gebangens.

Als de schoone Galasie verstaan hadde de valsheid en verradery van Hanefroi
deed zy hem strengelyk in de Gevangenis brengen.

Het XLVIII. Capittel.

Als Hanefroi in 't Casteel was / heeft
hy hem zelve geppreenteerd booz de
Konhjoantwe / als hy zag haer uitnemende

schoonheid / is hy in liefde ontstrecken / en
zy: Gerwaerde vrouwe / de Mogende God
Mahon / die 't Firmament gemaakt heeft /
moet

moet u hragt geben u wil te volbragen; de gzoote fame die ik gehoord hebbe van uw uitnemende schoonheid. Ik heb gesproken met Brandesier uw vader/ om u ten recht te nemen/ om dat dit waer is/ zoo is hier een brief/ die uw heer vader dooz my aen u gezonden heeft. Als zy die gelezen had/ aen zag zy Haneszoi met een kwaed aensigt/ en zei overluid: Heer ik heb den brief gelezen/ die luid dat gy verhoort hebt de twaalf Genooten van Frankrijk/ en dat nog erger is/ gy hebt u eigen vader bezraden: Zijn de Kerstenen zoo goddeloos/ dat dunst my bzeemd/ maer hoe dat het is/ gy moet wel een valsche bezrader zyn: De koning mijn vader gebiedt my dat ik u in de allerdiepste Gebangenis leggen zal/ want gy uw vader bezraden wilt/ zoo willen wy u in geen geloof zetten. Doe het zy Haneszoi in het diepste van de gebangenis steeken/ daer 't heel duister was. O Gode! bzuwt/ riep Haneszoi/ dat is een verdozterelijche huwelykshag. Heer/ zeide Salafte! gy zult toe een wyf zrouwen

mijn gebangenis/ want gy niet beter weerdig zyt. In deze gebangenis was den keizer van Constaantinopolen/ met den Gzonen Ridder. Als Haneszoi by hen was/ bzaegde de keizer/ wie zyt gy? Och latie: zeide hy/ ik den Haneszoi/ de ongeballyge dastkerd van koning Pepijn. Zeker zy den keizer/ wy kennen u wel/ en ik ben den keizer van Gzelen/ zegt my hoe dat het met myn zoonen Valentijn en Oursson gaet/ en met koning Pepijn/ Sampson/ Gerniers/ den Hertog van Vendome/ den Hertog milloen Dangler/ en al de Heeren van Frankryk. Heer/ zeide Haneszoi/ zy zyn in deze landen/ en hebben de stad van Angorien genomen met al het land/ maer ik denki datze niet weten dat gy hier zyt. Ons spraken de gebangenen van hun Materie. Nu zal ik spreken van Valentijn en Pacolet/ die gekomen zyn by 't Fort van 't Casteel. Valentijn zeide/ Wogende Gode/ ik heb nooit zoo een sterke plaatze gezien: Heer zeide Pacolet/ ik zal 't beproeben: Doe had hy

een wepnig van Falentijn/ begon sijn konst/ soo is by hem gekomen den boosten vband/ die sepde/ laat staan uw booznemen/ dit kasteel dat mag men niet winnen met toberpe/ belegering/ nog met stozmen/ maer met bezradery. Met dese woorden is Pacolet geschepden/ en kwam by Falentijn/ en sepde/ laat ons van hier gaan/ want dit kasteel kan nimmermeer gewonnen worden/ en sijn na Angorien geboeren. Als hy in de stad was/ is Falentijn in 't paleys gegaan/ en bzaagde de Bewaarder waar sijn Gorn was/ de koning Pepijn/ Oursson/ en de twaalf genoten van Frankryk/ en hem werd verhaalt dat se in Belgijms habijt na Jerusalem waren. Als Falentijn die hoorde/ sepde hy: God wil se bewaeren/ en bleef in de stad van Angorien/ verwagende de komst van koning Pepijn/ en de twaalf genoten.

Hoe den Koning Brandesier en Lucra in Jerusalem vongen den Koning Pepijn/ met de twaalf Genooten.

Het XLIX. Capittel.

Nu was koning Pepijn met de twaalf genooten van Frankryk gekomen in Jerusalem/ om het H. graft te besoeken/ so sijn se gegaan by den Patziarch/ die hem een lepdzman gaf/ om se te lyden tot in de H. plaats/ onderwijl is koning Brandesier met de koning Lucra en de koning van Indien/ dooz ingeben van Haneszoi/ daar gekomen/ niet een groot geselschap Sarasymen; sy gingen na den koning van Surien/ die het Land tegenwoordig had: seer verwonderd van hun komst/ bzaagde hy hem: wat is er dat gy hier komt? Doe sepde Brandesier: Heer koning/ daar is een Christen Heer by ons gekomen/ en heeft ons geadveteerd dat de koning Pepijn met de twaalf genoten van Frankryk in dese stad sijn; daarom sijn wy hier ge-

komen om hunlieden te bangen/ dan mogen wy met Frankryk doen soo als 't ons believen sal. By Mahon/ sepde de koning van Surien/ die den tempel van Salomon inhadt: mijn Heeren/ gy segt wel/ doet soo als 't u belieft/ want ik sal doen bzaagen aan den Patziarch/ of hy geen Belgijms heeft nyt Frankryk/ en die hy heeft/ dat hy se by my bzingt/ ik sou gaarne een brief na Frankryk senden/ hetgeen gedaan werd. Doen is den Patziarch gegaan daar sy aan tafel saten/ (want sy hun Belgijmmasie gedaan hadden) en heeft se segd: mijn Heeren/ de koning van Indien doet u gebieden dat gy by hem sult komen. Ach! seide de koning Pepijn/ ik weet/ indien hy my kent/ sal ik nimmer wederkeeren in Frankryk/ maer ik sal u segen wat wy doen sullen: Ik rade u dat wy mijn soon Brandesier opperste van ons allen maachten/ ik sal sijn bagagie nadragen als of ik sijn dienaar was/ en in sulker maniere soo sal in niet bekend worden: Heer koning sepde Hendzike (die van dit bezraad wel wist) spreek daer niet af/ dewijl ik uw soon ben/ behoort ik u te dienen/ daarom sal ik daar niet in consenteren dat gy my soude dienen. Doe sepde de koning van Surien/ ik ben verlekert dat gy alle Fransosen sijn/ en hier komt om my te bespieden/ en onder uw geselschap is de koning Pepijn/ die nu houdt de stad van Angorien/ en heeft veel volks van ons dood geslagen/ en by mijn God Mahon soo sal hy nimmer in Frankryk wederkeeren. Heer/ sepde een van de twaalf genoten/ gy sult 't ons vergeven/ want in dit geselschap is Pepijn niet. Zwijg/ sepde de koning van Surien/ ik zweer by God Jupiter/ in dien de koning hem niet openbaard/ ik sal u allegaar doen hangen sonder vertzek. Heer koning/ sepde de bezrader Hendzike/ wilt op mijn niet pynsen dat ik het ben. Doe dacht de hertog Mahon wel dat se bezraden waren/ sepde overluid: Heer/ ik sal niet liegen/ ik ben de koning/ maer

dat

dat wy hier gekomen sijn / is om het H. graf te bezoeken / soo behooren wy in geen maniere gebaangen te worden; want het regt is dat alle Christenen vrijelijk mogen gaan en komen / om hun Bedevaart te doen / mits betalende de Taxuyt / die wy nu al betaald hebben / en waar door gy ons ontregt doet te molestereen.

Hoe de Koning van Indiën met hem nam Pepyn, niet wetende dat hy de Koning van Frankryk was.

Het L. Capittel.

Aldus nam de Koning van Indien met hem de goede Koning Pepijn / sonder hem te kennen / daar de twaalf genoten seer bedroefd om waren / maar niemand liet 't blyken / opdat men 't niet merken sou. De Deeren sagen hun Koning na / maar er was niemand die hem doost adieu seggen / om dat hy niet bekend sou worden. Ach latie / septe hy by hem selven / God wil my vertzoosten / ach / mijn goede vriend Milioen / ik behoor u wel lief te hebben / wijst gy uw lijf om mynent wil in sulck een abontuur sielt. Hendzick / Hendzick / gy hebt wel betwefen dat gy een verrader sijt / 't kind kan 't niet wel gaan dat syne ouders in nood begeeft. Ach mijn Koninginne Bazthem / ik sal u niet meer sien. Drogende God / wil tog mijn soon Carolus bewaren / want ik weet dat de verraders hem lagen leggen / dus beklaagde hem de Koning met schypende oogen. Rosemonde verstaande dat de Koning van Indien kwam / is hem te gemoet gegaan / en betoeg hem groote vriendschap. De vrouwe besag den Koning Pepijn / die wel gemaakt was van ligchaam / hoewel dat hy klein was. Zy vzaagde: Myjnheer! wie heeft u dese klepne man gegeven? Vrouwe / septe hy / hy is met de Koning van Frankryk en de twaalf genoten gekomen te Jerusaleem / daar hy

mede gebaangen is; indien hy sijn geloof versaken wil / ik sal hem veel goeds doen. De Koning Pepijn sprak niet een woord / die wel een ander harte had. Doe het nu tjsd was dat de Koning eeten sou / ging Pepijn in de keuken. De Koning septe soo hy kookten hou / dat hy hem een sause soude maken van gebakkerd brood. Pepijn heeft het van stonden aan soo wel gemaakt dat de Koning van Indien geen spysse eeten wilde / dan die Pepijn bereyd had / hetwelk de Keukenmeester seer speet / die op Pepijn een groote haat hzeeg. Het gebeurde dat hy Koning Pepijn beval een paauze te bereyden; toen is hy na de keuken gegaan om sijn last te doen / doch sy begonnen alle met Pepijn te spotten / dat hy niet achtte / maar is gegaan om de spysse aan het vuur te leggen. De Opperkok / die hem seer haastig bykwam / nam een vrandende kool / en wierp se na Pepijn / die hem daardoer vrande / en swoer dat hy het wreken sou / en gaf hem sulck een slag tusschen hals en hoofd / dat hy dood ter aarde viel. Als de andere dienaars sagen dat hun Meester dus gehanteerd was / hebben se Pepijn aan alle syden bespyongen / de een met stokken / en de andere met mesen. Pepijn die stout was / week niet / maar zwoer dat hy liever sterben wilde / dan sulck eene versmaadhepd te syden. Dit geroep kwam booz den Koning / dat men Pepijn brengen soude. Als hy booz den Koning kwam / septe hy / gy kwade guit / hoe zijt gy soo stout / dat gy mijn Opperkok hebt doodgeslagen / seg my hoe dat toegegaan is. Heer Koning / septe Pepijn / ik sal u de waarhepd seggen. De Koning ontbood de dienaars van de keuken / die ook alsoo spraken. Doe deed de Koning een gebod dat niemand hem iets misdoen sou.

Hoe

Hoe Koning Pepyn by den Koning van Indiën was, en kennis kreeg aan Esclemonde.

Het LI. Capittel.

De Koning van Indien / die Esclemonde opgeschooten hield / als voren verhaald is / de d haat nogthans brengen van de allerbeste spysse / daar hy selve van at. Het gebeurde op een avond / dat hy Koning Pepijn ontbood / en septe: gaat in de kamer / daar is een venster / daar booz sult gy binden een rasend mensche / die moet gy spysse brengen. Koning Pepijn nam de spysse / en vzagt se de vrouwe / soo als hem de Koning van Indien beval had. Zoodra als hy de vrouwe sag / had hy er medelyden mede / en septe: mijn liebe vriendin / God moet u vertzoosten / hebt vertzootten op hem / en diend hem van harte / hy sal u vertzoosten in uw syden. Als de vrouwe dit hoorde spreken is sy nader gekomen / en septe / goede vriend / weest niet verbaard booz my / segt my of gy Christien sijt of niet? Vrouwe / ik ben een goede Christien / septe Pepijn / en ben wyt Frankryk. Doe septe de vrouwe al lagchende / gy sult dan wel hemien Koning Pepijn en sijn neebe Falentijn: dat is waar / septe Pepijn / ik sien ook wel sijn vzoeder Oursfon / en de kepser van Grieken / hun Vader / met de twaalf genoten / en Belesante hun moeder. Als de vrouwe dit hoorde / begon sy deerlijk te schrejen / en septe: mag ik mijn bezouwen op u setten. Ja / septe Pepijn / als of ik uw Vader was / mijn goede vriend / sprak de vrouwe / weet dat ik my ook sielt houde / ik ben soo gesond als ik oopt geweest ben: ik ben onderzouwt met de Ridder Falentijn / maar ik ben genomen geweest van den verfoejelpten Koning Trompaart / en verhaalde al haar

saken soo als die gepasseerd waren / en hoe het met haar stonde. Als Pepijn dit hoorde / begon hy deerlijk te schrejen en te sugten / bedenkende de abonture der waereld / en septe by hem seiven / Drogende God / wat is dese duisterhepd des waerelds / ik sie de edele vrouwe in al dusdanig verdriet haer leven syden / om haer sekerhepd te houden. Ach / Falentijn / mijn neebe / ik behoor u niet te vragten in wat verdriet gy sijt om de schoone Esclemonde die gy aldus verlooren hebt. Ach! dat gy dit wist dat die is geboonden / die om awent wil verdriet sepd. Hy septe: schoone vrouwe / ik weet wie gy sijt / maar gy weet niet wie ik ben. Maar om dat gy uw bezouwen op my geset hebt / soo wil ik u seggen dat ik ben de Koning Pepijn van Frankryk / daar het fortun op gevallen is / dat ik moet dienen den Koning van Indien. Met dese woorden is de vrouwe in onmagt gevallen en Pepijn heeft haar gelaten / en is by den Koning van Indien gegaan / die ter tafel was geseten.

Hoe de Koning Brandesier de gevangenen van Frankryk in zyne gevangenis leide.

Het LII. Capittel.

Den Koning Brandesier is met twaalf genoten gereyft na sijn kasteel Fort / alwaar hy sijn dogter Galasie verhaalde / in wat manier hy de Franssofen gekteegen had / die hy alle te samen deed setten in de gevangenis / daar den kepser / de Groene Ridder / en Harestop in saten. Harestop viel Milioen (die hem bekend werd) aan / en septe: gaat aan de eene syde / want daar komen er meer / maar hoe komt gy hier / demijl wy u in Angorien hadden gelaten. De verrader septe: dat hy op een avond gevangen en aldaar gebracht was.

M 2

Hoe

Hy vzaagde / of zyn vader koning Pepijn ook by hem was / daar men neen op zeyde. Gursson versterkte haar / zeggende / dat het God alzoo believde / en vertzoofte haar met Falentijn en Pacolet / maar hy wist niet dat het kasteel zoo sterck / en met geen Magromantie te winnen was. Als Brandesier de Heeren in de gevangenis had doen vangen / zeyde hy tot Galasie: ik wil gaan tot Palasien / om mijn heir te vergaderen; daar zal ik vinden den koning van Groot Indien / en koning Lucra / die met my zullen komen in het Land van Angorien / dat de Fransospen

ingenomen hebben / zoo is mijn begeren dat gy die gevangenen wel bewaard. Ons is Brandesier geryst na Palasien / daar hy zijn volck vergaderde. Daar kwam koning Lucra met een magtig heir volck / maar de koning van Indien zond alleenlyk zijn volck / want zijn vrouwe Rosmonde ziek lag / en stierf binnen negen dagen / waarom de koning zeer bedroeft lag te bedde / twaalf dagen / zonder iemand te spreken / daar de koning Lucra om lagte / want hy hem zijn wijs Rosmonde ontnomen hadt.

Hoe

Hoe Brandesier zyn heir vergaderd heb-
bende, na Angoriën is gevaren.

Het LII. Capittel.

Als de koning Brandesier met Lucra
him heir vergaderd hadden / zijn ze
scheep gegaan / en gekomen in de haven van
Angorien. Maar als de wagt van de stad
Brandesier in de haven zag komen / zijn se
tot Falentijn geloopt / die wagtende was
den koning Pepijn / met de twaalf genooten.
Als Falentijn de tenten van Brandesier zag
opgerigt door de stad van Angorien beklag-
de hy zijn oom / en zeyde tot Pacolet: goede
vriend / deze zaken gaan kwalijk / dewijl
ik niet weten mag hoe 't gaat met den ko-
ning Pepijn. Pacolet seyde / laat my be-
gaan / gy zult haast beschept hebben. 's An-
derendaags is Pacolet van Angorien geryst
na den koning Lucra. Als de koning Paco-
let zag / heeft hy hem gebzaagt na zijn mees-
ter / die hy zeyde dat dood was / maar het
verging him beyde niet wel. Als de nacht aan-
kwam / deed Pacolet door zijn konst koning
Lucra slapen / zettede hem te paard / en
voerde hem in de stad van Angorien / in 't
paleys. Valentijn was zeer verblyd als hy de
koning zag. Als nu Lucra ontwaakt was /
zoo was hy verwonderd dat hy in een zaal
was / en Pacolet / die hem kwalijk voor-
zien had / kwam by Lucra / en zeyde hem:
Heer koning ik ben uw dienaar / belicft u
my te: te bevelen? Doe bekende Lucra dat
hy verraden was / zocht een sechep mes / en
stak Pacolet in zijn hof / dat hy dood ter aarde
viel / daar Falentijn zeer bedroeft om was /
en zeyde: mi mag ik wel zeggen / dat ik een
groot vriend verloor heb / en zal nimmer-
meer zoo een getrouwe dienaar kypgen / ik ben
alleen naby myne vanden. Als de koning
Lucra in de gevangenis was / deed Falentijn
het ligchaam van Pacolet eerlyk ter aarde
vragen / dat van elk een beklagt werd.

Hoe koning Brandesier wist dat koning
Lucra in Angorien was, en Valentyn
desd vragen, of hy hem Lucra wilde
doen ranfoeneeren.

Het LIV. Capittel.

Des anderen daags vzoeg was er een
groot rumoer onder de Sarashnen
om den koning Lucra / die zy verloorren
hadden. Doe kwam daar een bespieder /
die hem zeyde dat hy in Angorien was /
en dat hy Pacolet gedood had. De ko-
ning Brandesier was verblyd over de dood
van Pacolet / waer bedroeft dat Lucra
gevangen was. Doe heeft hy een Bode
ontboden / die Francos kon / en zeyde /
gaat tot Falentijn / indien hy my zenden
wil koning Lucra / ik zal hem weder
zende koning Pepijn van Frankryk / de
keizer der Zielien / of zijn zoon Gursson /
of eene van de twaalf genooten van Frank-
ryk / of Francos / of Hendrik / of de groene
Ridder / wie hy van dien het liefste heeft.
De Bode is geryst na de stad Angorien /
daar hy ingelaten werd / en gebzagt is
by Falentijn / die zeer verwonderd was
en tot de Bode zeyde / hoe mag dat we-
zen dat Brandesier zoo menig Edelman in
de gevangenis heeft / en hoe hy ze ge-
vangen mag hebben / hetwelk de Bode in
het kort verhaalde / van al zijn verandert /
zeggende op het laaft / wilt gy wyslyk
doen / soo laat uytgaan den koning Lucra
tegens een van uwe liefste vrienden. Fa-
lentijn zeyde: Bode ik zal u terstond ant-
woord geven / en is gegaan in de zaal /
deed zyn Heeren by hem komen / en zey-
de: myne Heeren / ik mag uyt de gevang-
nissen van Brandesier verlossen den ke-
zer myn vader / of myn broeder Gursson /
of myn oom den koning Pepijn / die myn
allerbesten vrienden en naaste magen syn /
zoo wilt my hier in raden / wie ik door

koning Lucra nemen zal. De Heeren antwoorde / het is niet te raden / gy weet dat een pgelept gehouden is aan zyn vader of moeder. Myne Heeren / zeyde Falentyn / gy sprekt wyzelf / maar ik ben van een andere zin: weet gy alle wel dat myn moeder Belefante met groot onrecht van myn vader is gevangen geweest / en in zulk een verdoet gebragt / dat se ontpdig heeft gebaard / en wel in het bosch van Oziens? Met regt hielp ik mijn oom den koning Pepijn / die my daar vord en heeft doen opboeden / zonder my te kermen / en my weder gemaakt heeft / en al het goed dat ik hebbe is van hem gekomen. De keizer / mijn vader / heeft my noopt zoo veel gegeven als een paar spooten; daarom ben ik gezind den koning Pepijn te verlossen vooz koning Lucra.

Hoe den Hertog Milloen Dangler verlost wierd voor koning Lucra.

Het LV. Capittel.

Koning Brandesier verstaan hebbende / dat Falentijn / Pepijn vooz Lucra wilde hebben / heeft terstond de Bode gevonden na sijn dochter Galasie / beschept begeerende / dat se koning Pepijn senden sou / om koning Lucra te lossen. Galasie belaste den stoksbevaarder / dat hy koning Pepijn upt de gevangenisse kwam / riep hy / laat de koning van Frankrijk er upt kermen. Milloen Dangler antwoorde: ik ben hier / waarom roept gy my? Heer / seide de stoksbevaarder / heb geen sozge / gy sult verlost worden vooz een koning / die de Christenen gevangen hebben. Als Herdzist dat verstonde / beklagde hy hem / dat hy sijn vader ontfet had / en dat hy geen koning gemaakt was als men 't hem verhoort / en al de andere Heeren namen soztof van hem. Als / seide de keizer der

Christen / goet my mijn soons Falentijn en Dursson / ik gebede u / segt haar in wat verzoet wy hier sijn. Mijn Heeren / neemt moed / antwoorde hy als ik in Frankrijk keer / sult gy onclast wesen van uwe gevangens. Doe Milloen Dangler upt was / is hy gegaan by de schoone Galasie / en nam oozlof van haar / die hem met soete woorden haren God Mahon beval. Alsoo is de hertog Milloen gecpst met de Bode / die om hem kwam men op de haven van de see / en sijn ter schrey gegaan / en in het heyr van Brandesier welkom geheeten / seggende / gaat met mijn volk / die u heyr gebragt hebben tot in Angorien / en segt Falentijn / dat hy my wederom send koning Lucra / alsoo dat besloten is. Doen is Milloen Dangler gecpst met die hem geleide / in de stad van Angorien / tot in het paleys / daar se Falentyn vonden. Als Falentijn Milloen Dangler sag / heft hy hem vriendelyk in de armen genomen en Milloen heeft Falentijn in 't geheym verteld / hoe dat se gevangen werden in Jerusalem / en hoe de koning van Indien met hem geleid heeft koning Pepijn sonder hem te kermen / en hoe de andere gevangen lagen in het kasteel. Als Falentijn dus met Milloen gesproken had / deed hy koning Lucra halen / en seide / Heer koning / vooz desen tyd sijn gy by / maar denkt om mijn goede vriend Pacolet / die gy gedood hebt / ik beloobe u / indien ik u te gemoet komen in eene bataille / dat wy sullen sien wie van onse beyde de vroomste is. Met dese woorden is koning Lucra seer vrede weg gegaan. Als hy upt de poorte was / bedreeven sy groote feestie om sijn wederkomst.

Hoe

Hoe Valentyn en den Hertog Milloen Dangler uit Angorien reden op de Sarafynen / en hoe de Sarafynen den kryd verlooren.

Het LVI. Capittel.

Als Milloen Dangler by Falentijn was / ordonneerde sy hem een bataille van vijftigduysend mannen / en sijn alsoo uit de stad gekomen. Als Brandesier dese tuding hoorde / deed hy de trompetten gaan / en heeft sijn bataille van seftigduysend mannen geordonneerd / en had by hem dertien koningen / die hem alle onderdanig waren. Daarop sijn de Christenen gekomen om in hun heyr te staan / maar sy waren soo veel geordonneerd / dat men daar niet in konen konde. Doe leide Falentijn sijn lancie in de liding / en riep met luyder stemme: O Christen Heeren! neemt moed / denkt om het bloed dat onse Verlosser gestort heeft. Doen begon er een sterke srijd; de Christenen sijn na den standaard van Brandesier gereden / die by hem hadden koning Lucra / met veel Sarafynen / die scherpe sijn vogten. Om den standaard van Brandesier waren vijftigduysend mannen / die vooz hem hielden groote schilden / waarvooz de Christenen hun niet deeren konden. Doen kwam de Admiraal van Colridonien / dien hy seer kwoetsie / en is voozgetreden. Daarna sloeg hy een ander Fransops met een hamer op sijn helm / soodat hy hem het hoofd kloofde / maar eer hy weder op kon komen / heeft hy van het selfde sop gedronken. Doe kwam daar een jonker upt Roymandpen den Admiraal te gemoete / en sloeg hem als dood vooz de voeten van Milloen Dangler / die hem ridder maakte. Dese bataille duurde tot de son onder was. Als de dag aangekomen was / begon de srijd wederom. Da-

lentijn / die ligt te voet was / heeft hem van stonden aan oppgericht / met sijn zwaard in de hand / en sloeg al dood daar hy by konen kon / en riep met luyder stemme: O Christen Heeren / denkt om wel te doen. Milloen Dangler bragt Falentijn een paard; als hy daarop geseten was / is hy upt de bataille gereden / om hem wat te verberschen / en dzonk een teuge luyng; daarop is hy wedergekeerd in het heeste van den srijd. Falentijn is met sijn volk na den Marschalk toegecepst / en sijn onder de Sarafynen gekomen met soo grooten moed / dat sy der Heydenen bataille scheurden. Falentijn heeft den Marschalk / die hem meerde te bergen / soo grooten steek gegeven met sijn lancie / dat hy en het paard ter aarde viel. Doe heeft hem Falentijn gevangen genomen / en aan vier ridders in bewaring gegeven / die hem in de stad van Angorien bragten. Doe behende Brandesier en Lucra dat sy het kwoad hadden.

Hoe de koning Pepyn verlost wierd voor den Marschalk / van de koning van Indien.

Het LVII. Capittel.

Nadat de Christenen de bataille gewonnen hadden / is Falentijn in het paleys gegaan / en deed vooz hem brengen de gevangenen. Daar werd gebragt de Marschalk van Indien. Doe vragde Milloen Dangler / upt wat land hy was / hertocht hy seide. Als Milloen dat verstonde / heeft hy Falentijn aan een seide genomen / en segeft / het is goed dat wy dese Marschalk gevangen hebben / want vooz hem sullen wy koning Pepijn weder terug krygen / die de koning van Indien vooz een dwerg met sich nam. Doe vragde sy de Sarafynen / of de

ho-

konink van Indien in zijn gevangenis
niet had een man/ klein van persoon/
sijnde een Christen. Doe sprak de Mar-
schalk/ aan zijn hof is een klein persoon/
die altijd met de konink van Indien uit-
ryden gaat / en die hy mede vragt van
Jerusalem/ toen de twaalf Genoten ge-
vangen genomen waren. Heer Marschalk/
sepde Falentijn/ dat is hy daar wy na
vragen; weest soo goed en laat hem hier
komen/ gy sult voer hem uytgaan/ son-
der rantsoen te geven/ want het mijn die-
naar is en heeft myn langen tyd trouwe-
lyk gedien. Ik ben te vrede/ sprak de
Sarasin/ en was seer verblijd.

Toen schreef hy een brief aan den ko-
ning van Indien/ of hy Pepijn senden
wilde/ dat hy dan sou bezeyd worden van
al sijn rantsoen.

Als de konink van Indien de brief wel
verstaen had/ deed hy den konink Pepijn
hoor hem alleen komen/ en ontsaeg hem/
daar Pepijn seer blijde om was/ seggen-
de: Heer Marschalk/ vergeeft my dat ik u
alsoo niet gediend heb als het behoort:
Doe is Pepijn na de kamer gegaan daer
Esclemonde in was/ en sepde haar: mijn
achte/ hebt nu goeden moed/ ik ben
entlast van myne gevangenis/ en sal in
korten tyd sien uw lief Falentijn/ en niet
rusten voer dat gy sult verlost sijn. Daar
mede heeft konink Pepijn oorlof genomen
van Esclemonde/ waardoor sy van vlyd-
schap in onmagt ter aarde viel.

Hoe konink Pepyn van Angorien na
Frankryk keerde, om Artus van Brit-
tangiën te verdryven, die zyn huis-
vrouw hebben wilde, omdat hy het
koninkryk verkrygen zoude.

Het LVIII. Capittel.

Gedurende dat konink Pepyn in An-
gorien was/ om de Saraspien te

bevegten/ is hy hem gekomen een Bode
van de koningin Barthem sijn Hupsvrouw/
die hem heeft gesegd/ dat syne onderdanen
gelooven dat U.C. niet de genooten dood
syt/ ondat sy geene tyding gehad hebben/
sedert dat gy gevangen syt van de Sara-
spien. En Artus is met groote magt in
het land gekomen/ en wilde niet vragt ko-
ning van Frankryk welen/ en wil hebben
u te koninginne Barthem tot eene vrouwe:
ik ben tot uw gekomen/ om U.C. dese
sake bekend te maken. Op dese uur is
groote oorloge in Frankryk/ want Willem
van Mougne heeft Garpyn gedood/ en heeft
voorgenomen te dooden uwen soon Carolus.

Pepyn was van dese tyding bedroeft/
die sy raad vergaderde/ en vragde wat
hy doen sou: soo waren sy van accoord/
dat het beter was sijn eygen land te be-
schermen dan te arbeiden om andere: al-
soo heeft de konink oorlof genomen/ om
in Frankryk wederom te keeren. Doe
heeft Falentijn tot hem gesegd: liebe oom/
het is van nooden dat ik hier blybe/ om
myne vader de kuyper/ en Cursson myn
broeder/ met de twaalf genooten te verlos-
sen. Doe sepde de konink/ gy sprecht
wyselyk/ en is te schreep gegaan met ses
duysend kloetke mannen.

Hoe Valentyn reisde na Indiën, en hem
voor een Dokter uitgaaf om te zien
de schoone Esclemonde, dien hy
wegvoerde.

Het LIX. Capittel.

Als Falentyn wist waar Esclemonde
was/ soo is hy geypt met een dienaar
alleen/ gekleed als een medicynmeester: en
vond een kroopbaarder die in Indien wou
welen/ daer hy mede in het schip trad/ en
sijn alsoo geypt/ tot dat se kwamen in het
land

land van Indien. Ter Falentijn in de stad
ging/ deed hy een lange tabbert aan/ en
zetten op zijn hoofd een geboerd capoen/ en
kwam zoo in de stad/ ging in een rijk
burger huis logeren. Zoo haast als de
waard hem zag/ vragde hy wat zijn
handteering was? Heer waard/ zep Fa-
lentijn/ ik ben een Medicyn meester/ en
versta van alle ziekten. Hy begeerde een
knecht/ die hem den waard vragt: die
geen schoenen aan zijn voeten had/ nog
rok/ nog kousen/ ja byna naakt was.
Falentijn dit ziende/ deed hem verkleeden
om Gods wil/ en sepde: Diend gaat in
de stad en roept met luyder stemme: hier
is gekomen een Meester in de medicynen/
die hem vermet al zulke ziekten te gene-
sen/ hoe dat ze sijn; ook al de gene die
hun zinnen verlooren hebben/ het zy Man
of Wyf. De knecht by wezende dat hy
verkleed was/ ging door de stad roepen-
de/ al den dag: zoo als hem Falentijn be-
volen had; zoo dat de tyding voer den ko-
ning kwam/ die deze Meester/ ter liefde
van de schoone Esclemonde/ ontbood.
Daer waren voer Falentijns logijs veel
zicke menschen/ zoo dooven/ blinden/ kret-
pelen en manken/ van allerlei Natie:
maer hy deed zyn onschuld/ dat de konink
hem ontboden had om daer te komen. Hy
vroeten de konink van Indien. Den ko-
ning sepde: Meester/ gy moet welkom
wezen in mijn Hof/ eet eerst en dinkt/
dan zal ik u zeggen waarom ik u ontbo-
den heb. Doe sepde den konink: Mees-
ter/ ik heb in mijn paleys een Vrouw/
die boden alle Vrouwen de schoonste is:
zoo haast ik ze hieer/ begeerde ik ze ten
huwelijck te hebben/ maer zy deed verstaan
dat zy haar God Mahon beloofd had
niemand te trouwen/ tot dat het een jaar
geleden was; zoo heb ik haar geconsenteerd
dat jaer te wachten/ maer in het laatste
van het jaar heeft haar een dergelycke ziek-
te bevangen/ dat er geen persoon by ko-

men dorst: zy schreyd en roept zeer ber-
lijt/ dan lagt ze/ en dan schreyd ze/ en
houd geen manier/ waar door mijn hert
bedroeft is: indien zy genezen waar/ ik
zou ze nemen tot een Vrouw. Heer ko-
ning/ sepde Falentijn: ik zal er mijn best
toe doen/ maer de ziekte is naby het hert
gekomen door lankheyt van tyd/ niet te
min ik hoop dat ik haar verzoosten zal/
maer ik dien deze nacht/ omtrent haar ka-
mer te wezen/ om haar manieren te zien.
Ik zal u daer doen brengen/ zep de ko-
ning/ maer wacht u wel dat zy u niet
beyt/ nog kwaad doet/ en liet Falentijn
leiden door een van de dienaars. Falen-
tijn dit verstaande: heeft tot zijn lief ge-
zegt/ ik zal gaan/ zoo haast als er geze-
ten is; zal ik weder komen ik heb ge-
zegt dat ik een Doctor ben/ hy heeft my
ontboden dat ik u genezen zou. De vrouwe
sepde: mijn lief: ik bid God Almagtig
dat te volbringen. Doe is Falentijn van
daer gegaan/ zeggende; Heer konink
weest verblijd/ by de hulp Mahon/ bin-
nen drie dagen zal zy spreken/ zoo wijsse-
lyk als zy oopt gedaan heeft. De konink
was zeer verblijd/ en deed Falentijn ge-
ben een mantel van goud laken/ deed hem
zitten aan de tafel om te eten. Na het
eten heeft Falentijn oorlof genomen aan
den konink/ en gegaan by de schoone Es-
clemonde/ liet een groot licht ontsteken/
en vutur maken. De konink beval dat
men de Meester doen zou/ al dat hy be-
geerde. Doe beval Falentijn/ dat een pre-
lijt gaan zou: zonder alleen zyn Dienaar/
die hem dienen moest. Falentijn is daer
alleen gebleven in de kamer/ heeft de deu-
ren en vengsters gesloten/ en gezegt: mijn
lieffe/ mi mogen wy vlydlyk sijn/ de tyd
is gekomen dat wy malkander gevonden
hebben. Aldus vergat Falentijn en Es-
clemonde al haar rouw/ die sy geleden had
den gedurende haar beyder liefde.

Hoe koning Pepyn te Parys kwam, en koning Artus deed onthoofden.

Het LX. Capittel.

Als koning Artus van Brittanien hoorde dat koning Pepijn met de twaalf Genooten gebangen waren in Jerusalem/ dacht hy dat se gebod souden worden/ en nam vooz Barthem tot sijn vrouw te nemen/ en te wesen koning van Frankrijk. Artus deed vragen aan den Hertog van Anjou/ of hy hem de passagie wilde verlenen/ om in Frankrijk te komen/ het geen hem afgeslagen wierd. Het duurde niet lang/ of koning Artus kwam met drie hertogen van Angiers/ en beleegde hem; maar de Hertog van Anjou berweerde sig mannelijk. En de koning Pepijn deed sijn neersigheid/ soo dat hy te Parijs is gekomen/ waarom groote blijdschap bezeben werd. Als de koninginne Barthem wist/ dat de koning te Parijs gekomen was/ soo is sy na hem toe greepst/ en hebben met groote sifte de koning op een nacht binnen sijn tent gebangen genomen/ en geleverd aan den koning Pepyn/ dewelke hem in het kasteel van Parijs deed onthoofden.

Hoe Falentyn 't Kasteel Fort innam, en verlostte de keizer van Griekeland, en alle de andere gevangenen.

Het LXI. Capittel.

Valentijn in Angorien sijnde/ was nacht en dag in gepeyns/ hoe hy sijn vader sou verlossen/ en heeft dese bond bedagt: dat hy deed hereyden twaalf schepen/ waar in twee duysend mannen/ en deed se laden met sjuet/ wijn en koozn/ en nam met

hem een goude koozn/ rypelijk gemaakt van kostelike gesceentens/ en vele andere sierlijkheden/ dien hy in het schip deed/ en sijn alsoo by het kasteel gekomen. Falentyn heeft hem verkleed als een koopman/ sette de kostelike koozn op het hoofd/ en seyde tot sijn volk/ dat se sig wapen u moesten en stil bliuen leggen/ en indien de Sarassen in het schip komen/ staet se dan dood opdat er geen een van ontkomen. Doe is Falentyn gegaan vooz de poozten van het kasteel. Als de pooztier hem sag/ vraagde hy: wie heeft u hier gesonden? Ik ben een koopman die gaarne in Spanje waar/ en heb groote rypdommen in myn schip/ en ik heb hooren seggen/ dat geen koopman hier voozby reysen mag sonder tol te geven/ op de verbeurte van lpf en goed; soo ben ik hier gekomen om myn tol te betalen. Mynheer! seyde de pooztier/ verbeurd/ ik sal by myn vrouw gaan/ en heeft haar alles verteld. Doen heeft sy haar kasteelen doen roepen/ en segest: gaat op de haven/ en ontvangt den tol van den koopman/ en neemt soo veel volk met u/ dat se u geen kwaad kunnen doen. De pooztier/ die hem soo geladen sag aankomen/ dacht dat 't sijn gesellen waren/ en bond de twee Leentwen op/ die aan de plaats waren/ en heeft de bzugge neder gelaten/ menende ook wat van de klymodien te hebben. Hierop ghing hy buyten de bakie van de poozt/ en Falentyn heeft hem gebangen genomen en gelepd by de schepen/ en liet hem de dooden sien/ seggende: aldus sult gy ook baren/ of gy sult my in het kasteel leyden. Mynheer! sep de pooztier/ uw wil sal geschieden/ ik sweer u by Mahon/ dat ik u 't kasteel leveren sal tot u believen; daarop seyde de pooztier/ komt vuyt/ en doet uw volk komen/ die met der Sarassen klederen gekleed sijn/ en laet een vooz een in het kasteel komen/ om te sozge voor de bzug/ want kwamen er twee te gelph over/ sy souden beyden in de Rivier verdynken. Al

Alsoo sijn de bffien Kerstenen in gekomen: de pooztier heeft Falentijn gewesen een heymelike deur/ Falentijn deed die open en blics den koozn/ en alle die in te schepen waren/ kwamen van stonden aan daar Falentijn trad boven in 't Kasteel by de kamer/ om de schoone maget te onderhouden. Als sy Falentijn sag/ die haar soo eerlijk groeten/ was sy verwonderd hoe hy daar gekomen was. Jongvrouw weest niet verbaard vooz my/ seyde Falentijn/ ik ben om uw liefde hier gekomen. Doe sag sy Falentijn aan/ en werd ontsteeken in 't hert van liefde. Als de Kerstenen in 't Kasteel waren/ die groot gerugt maakten/ sag de Vrouw ten vengster upt/ merkte dat sy bevraden was/ keerden haar weder tot Falentijn/ en seyde met scheynde oogen. Edele Heer/ beschermt mijn maagdom. Edele Vrouwe/ seyde Falentijn hebt geen soz/ u sal niets geschieden; want dit kasteel is in 't myne. Doe ging Falentijn in de gebangens/ en brakt de deuren op/ en seyde: mijn Heeren die hier binnen sijn/ sozeest indien gy nog leeft/ soo kon Oursen terstond de sijn van Falentijn/ en seyde: Zoeder/ welkom moet gy sijn. Myn Heeren/ sy Falentijn: hebt goede moed/ want in dese ure sal ik u verlossen/ en schuot de ladder daarin/ en deed se alle daar upt komen.

Hoe den keizer van Grieken met Oursen en den Groenen Ridder op het Kasteel bleven, en hoe Hanelroi en Hendrik deden dooden hun Vader koning Pepyn.

Het LXII. Capittel.

Nadat het kasteel gewonnen was/ hebben sy te samen raad genomen/ dat

het goed was dat men daar eenige op liet bliuen/ om het kasteel te bewaren; want de plaats wel gelegen was om de Sarassen daarmede te krenken. Daar waren eenige die op schijm seyde/ dat het goed was dat Hanelroi en Hendrik daar bliuen souden. Mijn Heeren/ seyde Hanelroi/ mijn Zoeder en ik hebben besloten na Frankrijk te keeren/ en onse Vader te dienen. By mijn vrouw/ seyde Oursen/ wy sullen er niet om scheyden/ want wie van kwaad geselschap scheid/ mag God danken. Hanelroi en Hendrik namen dese woorden in groote onwaerden/ maar sy moesten patientie hebben: daar werd in het eynde besloten tot des keisers gemak dat hy daar bliuen soude met sijn Zoon/ Oursen en den Groenen Ridder en Falentijn/ soude met sijn volk weder keeren in Angorien. De bevraders Hanelroi en Hendrik sijn na Frankrijk ghekeerd/ die in hun boosheyd volhardden. Als sy kwamen te Parijs; hebben sy den koning reverentie gedaen. De koning deed hun gueden eier maken/ vraagden wat tyding van den keiser/ Falentijn/ Oursen/ en de twaalf genooten? Heer koning seyde de bevraders/ sy sijn alle dood gebleven in een groten sijnid vooz Angorien. De bevraders spraken met een oude vrouw/ die nacht en dag by de koninginne was/ beloofden haar giften/ waar vooz de valsche vrouw de koningin ter dood bragt/ daar de koning seer bezocht om was en viel te bed van draefheid. De bevraders deden soo veel dooz haar subtelheid/ dat de koning in korte tijd stierf/ daar kleyn en groot om scheyden. De bevraders gesekten hun vooz den volke seer droevig/ maar sy waren blijde/ en seyden: wy mogen nu doen met het land soo he ons believen sal.

Hoe na den dood van koning Pepyn, den Hertog Milioen Dangler wou doen kroonen Carolus.

Het LXIII. Capittel.

Na de dood van koning Pepijn/ deed den Hertog Milioen Dangler/ den raad vergaren/ om de jonge Carolus koning te maken: maar Hanezop en Hendyck beletten dat/ dooz dien sp de Heeren omhogten/ en seyde: dat Carolus te jong was/ en deed den Hertog gevangen stellen in het kasteel van Parijs; daarna hielden sp Carolus gelyk of hy een keukendenaar geweest had en gebood Carolus dat hy sou gaan sitten winden: Carolus nam het spit/ en sloeg Hanezop daar mede sulck een slag/ dat hy ter aarde moest vallen/ en Hendyck is toegeschoten om Carolus te slaan/ maar Carolus sloeg Hendyck op sijn hoofd/ dat het bloed ter aarde liep. Doen begon Hanezop te roepen/ daar op sijn volck in de keuken kwam die wilde Carolus vangen/ maar den Ridder van Lions/ die Carolus sijn Schoolmeester geweest had/ die nam hem by de hand/ deed hem van stonden aan op sijn paard siten/ en bracht hem upt Parijs. Als de verraders wisten/ dat Carolus weg was/ hebben sp hem laten vervolgen/ maar die hem na volgden/ reden al willens de weg dwars: alsoo hebben sp hem niet gebonden. Doe vzaagde Falentijn/ waar den Hertog Dangler was? sp wesen hem de kamer die Falentijn open deed. Den Hertog ontsprong upt sijn slaap; vzaagde: wie hier dus stout komt in de kamer/ Falentijn seyde: staat op/ en kleed u/ ik kom upt Angorien/ om u te verlossen.

Hoe den keizer van Grieken, met Oursou, en den Groenen Ridder, na Angoriën reisden, de Christenen te hulp, en den vervaarlyken Zee stryd.

Het LXVI. Capittel.

Den keiser van Grieken die in het kasteel was/ hoorde seggen dat Byzandier de stad van Angorien hadde belegerd/ soo was hy beweegd om 't Christen geloobe te beschermen. Doe namen sp raad onder hun lieden/ dat se een kasteel laten maken sou/ en dat een vzoem Ridder/ als Castieyn het bewaren soude. De keiser is met twee duysend mannen te schiep gegaan/ maar sp wagten niet langer/ of hun outmoeten veel schiepen/ in welke was een Admiraal met twaalsduysend Sarasynen/ deselveielden haer te weer/ doch sp hebben God aangeroept en alsoo met moed gebogten. Daar geschieden een vzeesepken sryd; den keiser met Oursou/ en den Groenen Ridder/ toorden daar hun kragt/ en riepen: Jesus/ Davids/ Done/ wild ons nu bystaan want de Sarasynen waren tien tegen een. Als den Admiraal sag dat de Christenen hem soo veel volck affloegen/ soo sloeg hy een Ridder/ die by Oursou stond/ dat hy dood ober boord in see viel/ daardooz Oursou verstoozd was/ nam een hamer/ en heeft den Admiraal soo grooten slag gegeven/ dat hy dood in het schip viel. De Sarasynen dit siende namen de vlugt/ en lieten daar wel vijftien schiepen/ en vier duysend man.

Hoe

Hoe de Christenen uit de stad kwamen, en van den vervaarlyken sryd die zy deden.

Het LXV. Capittel.

De koning Byzandier en koning Lucra/ hadden een maand lang geleden booz de stad sonder iets te doen/ dies Falentijn met de andere Heeren raad hielden/ om hurre vbanden te bevegten/ soo hebben de Christenen die binnen Angorien waren/ de Batalije geordoncerd in tien partien/ daar af had Milioen Dangler de eerste/ de andere Sampson Porciaans/ de derde Gernier sijn Zoon/ de Grave van vendome/ de vierde/ de Grave van Compignien/ de vyfde/ Quintijn van Nozmandyen/ de sesde de Hertog van Bourgondien/ de sevende/ de Hertog van Dammeritjn/ de agtste en ne-

gende boeren de Marschalk van Constantinopolen/ en Falentijn had de tiende Batalije. Aldus sijn de Christenen upt de stad geveden/ om koning Byzandier te bevegten/ die maakten vijftien Batalies/ setten ober elk Batalije een koning. Daar begon een harde sryd; onder de standaard van de Sarasynen was koning Byzandier/ den koning van Esclardyen/ van Indien/ van Saucen/ van Dammeden/ den Admiraal van Cordes en van Arabien/ den koning van Oublas/ Josne van Palermen/ den Hertog Brunant/ en den Hertog Cozoblan; als sp eikanderen genaakten/ was daar een Sarasyn/ die noopt in geen Batalije geweest had/ die sijn ijs beproeben wilde: hy is boozby sijn volck gereden/ de lancie in sijn hand hebbende/ hetwelck Falentijn siende/ is hem te gemoet gereden/ en heeft hem soo gestookten/ dat hy dood ter aarde viel.

Miljoen van Diglon / stak in syn eerst aan konen dood / den koning Licza / en den koning Rubus / waar af Brandesier seer verwondert was. Daerna kwam Kerpier: die stak en sloeg menig vroom Ridder dood. Falentijn was verblift dat hy dese twee Ridders sag / dusdanigen seften van wapenen doen / en is by hem gereden / heeft tot haar gefegt: mijn Heeren / sijt welkom / segt my soo het u belieft / wie u hier gefonden heeft: en wie gy sijt? Mijnheer! septe Kerpier: wy sijn Francoppen / en komen van den N. Landen / wy hebben hooren seggen van den stijd / dus sijn wy hier gekomen om u te helpen / en u hiersten gelooze e sterken / indien 't u belieft onse naam te weten / ik ben Kerpier uit Noordien / en mijn gesel Miljoen van Diglon / een stout Ridder. Dus sprekende sijn sy in de Batallije gereden die hard was. De koning van Indien bedenkende dat Falentijn hem van sijn paard gestoken had / is Falentijn te ontmoet gereden met drie koninginnen / hebbende hem soo benaant / dat se hem van sijn paard gestolen hebben maar hy is van sijn stonden aan opgeslaan / en heeft sijn zwaard in de hand genomen / en hem daarmede beschermt soo hy best mogt. Daar kwam kwade tpding / dat men den oever besetten mogt / met de passage / en de haven van de see betwaren. Ach! het was de keiser van Grieken sijn vader / die hem te hulp kwam / gekleed met kleederen van de Saraspien.

Hoe Falentyn zyn Vader den keizer van Grieken, in de Batallije, zonder zyn weten, dood stak.

Het LXVI. Capittel.

Alsoo haast als den keiser aan 't land was / is Falentijn daarmede gekomen / en stak sijn paard met sporen. Den

keiser / die een stout en vroom man was / hem siende komen / heeft een lancie genomen / en is sijn soon te ontmoet gekomen / hebbende een schild van de Saraspien / sijn elkander soo fel tegen gekomen / dat Falentijn sijn vader door het lijf stak / dat hy dood ter aarde viel / sonder een woord te spreken / en riep: viva la Grieken; Oursfon / die dit verstonde / bekende dat het sijn broeder was / die sijn vader gedood had / en riep met schreijende oogen: liebe broeder / gy hebt een kwade daad begaan / gy hebt op desen dag gedood / die ons geliefd. Als Falentijn dit hoorde / is hy van sijn paard gevallen in beswyminge. Doe is Oursfon van sijn paard getreden / hem nemende in de armen bezorgende sijn een rouw / dat het geen mensch sou kunnen vertellen: broeder / septe Oursfon neemt weer moed / denkt dat Godt barmhartig is / en magtig was sonden te vergeven / al waren sy nog eens soo groot. Alsoo heeft hem Oursfon getroost / dies hy nogtans bedroefd was en heeft soo veel gedaan / dat hy is gefeten te paard / en is gereden als een man die liever dood getweest had / dan langer te leven / en is mede na den stijd getreden / en sloeg aan alle sijden soo / dat / wat hy raakten / dat vragt hy ter dood. Op die selfde tyd is Christoffel onder de Christenen gekomen. Falentijn heeft gesien dat hy groot kwaad deed / en hy sloeg de koning op sijn hoofd / dat hy hem kloofde tot den hals toe. In dese Batallije waar Miljoen / en Kerpier / die groote vroomigheid deden / en traden soo diep onder de Saraspien / dat se beyden gebangen werden; hun werden de oogen verbonden / en geslept in hunne schepen; maar God / die sijn vrienden niet en vergeet / heeft se nog verlost. De stijd duurde lange / Falentijn sag sijn leven niet aan / maar sloeg soo breefselij onder de Saraspien / dat se allen voor hem weken; doe is hy gekomen: Op koning Brandesier / die hebben elkander gestoken / dat se beyden ter aarde sijn gevallen / die ver-

die verbittert was op Brandesier / heeft hem soo grooten slag gegeven / dat hy hem het hoofd kloofde. Als koning Brandesier sag dat sijn broeder dood was / is hy upt den stijd geweken / met den Admiraal van Rozes. Den koning Josue deed sijn trompet van te vertrekken slaan / en sijn gaan bligten om hem te verbergen / maar de Christenen sijn hen gevolgt / roepende: Christus den gekruyften.

Hoe Miljoen Dangler keerde na Frankryk, en hoe Falentyn en Oursfon in Griekenland keerden.

Het LXVII. Capittel.

Nadat de Saraspien tot tweemaal verslagen waren / heeft Miljoen Dangler ooglof genomen aan Falentijn / om in Frankryk te reysen / en septe: ik wou wel dat in soo ligt in Frankryk waar / als wy hier kwamen. Zieend / septe Falentijn / met schreijende oogen / sulken spel gaat met God niet toe / het is pyffel voor de siele / die het my leerden stierf een harde dood. Doe nam Miljoen Dangler / met twaalf genoten / aan de andere Heeren ooglof / en sijn heen gereyft. Falentijn en Oursfon besloten dat sy reysen souden na Constantinopolen; en deden den groenen Ridder tot koning van Angorien kroonen / waarop hy den eed deed naar behooren. Doe ontbood Oursfon Galasie en septe: liebe vrow / ik weet dat gy van my een vucht ontfangen hebt / maar ik mag u niet hebben tot ene vrow / want ik een ander gezout heb / daarom sal ik u soo veel reuten bewysen / daar gy eerlyk van leven sul. Mijnheer! septe Galasie / met scheijende oogen / indien het u belieft wil ik met u reysen / of doet my in een klooster / om God daar te dienen.

Coen sijn sy over see getogen / en hebben soo lang gereyft / dat sy gesien hebben de Coren van Constantinopolen / alwaer sy aan haar Moeder de tpding bragten van den keiser haar man / maar sy septe niet dat het Falentijn gedaan had.

Coen werd daar groote blydschap bedreeben om de komst van Falentijn en Oursfon; en als sy in de stad waren / sijn se beyde in het paleys gegaan.

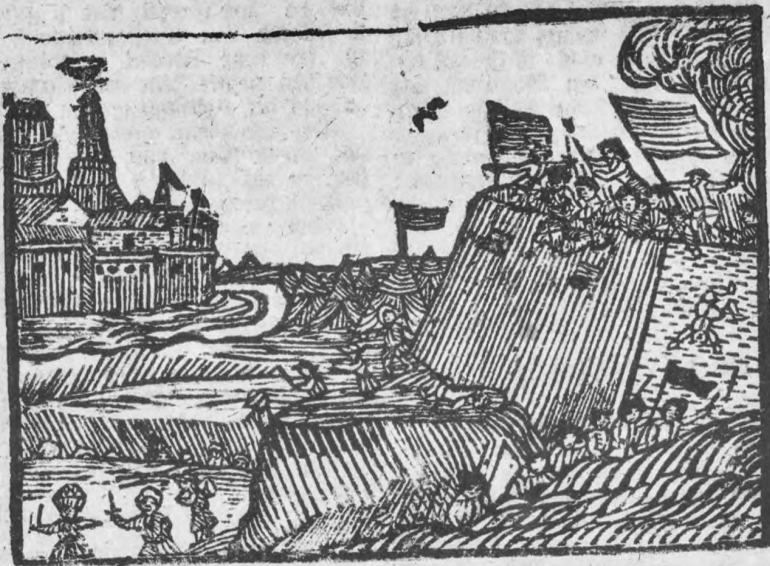
Hierna vzaagde Belesante over de maactyd van Falentijn: wie van u beyden sal het ryk besitten: ik weet niet wie van u beyden de oudste is / dus moet gy selve u hierin wysselyk beraden.

Hierop septe Falentijn / liebe Moeder / ik ben er mede te vrede dat myn broeder keiser sal wesen. Heen / by myn trouw / septe Oursfon / het en behoort my niet toe / want ik ben gehouden aan u / en gy niet aan my; dus / liebe broeder / gy moet keiser wesen.

Hoe Falentyn uit Constantinopolen trok in een Wildernisse, en daarna wederom onbekend in de stad keerden, en hem onthield onder de Trappen van het Paleis; hoe de schoone Felone sterft, en Oursfon de schoone Galasie Trouwden.

Het XLVIII. Capittel.

Hoewel Falentyn en Oursfon te samen het Griekische keiserryk in vrese besaten / soo is Falentijn niet gerust geweest / maar heeft by hem selven voorgenomen / tot leedwesen des doodslags aan sijn vader / een siring en armoedig leven te lyden / en heeft op een tyd sijn hupsvrouw Escleremonde verteld / hoe dat hy onwetende sijn vader doogsteken had / en niet gerust konde leven / hoe hy hem met God versend had / die

halsheit de waereld booz een tyd wilde verlaten / en gaf haar een brie: die hy belasten van broeder en Moeder te bejandigen / veertien dagen na syn vertrek. Escleremonde dit verstaande / werd bitterlyk schryfende; doch Valentyn troosten haar / begereude van haar den trouwring / dien hy haar gegeven had: byk die in tweeën / en gaf haar de eene helft / de andere helft behield hy / zeggende: dat sy die helft wel bewaren soude / en wat men van hem seyde / na syn vertrek / dat sy niemant gelooven soude / dan die haar de andere helft van den ring foonden / die ik mee drage. Als de veertien dagen om waren / heeft Escleremonde den brief aan Oursson behandigt / die Valentyn haar gegeven had. Als Oursson den brief gelezen had / begon hy deerlyk te weenen. Escleremonde draagde hem / waarom hy weenden? och! lieve Suster seyde Oursson / omdat myn Broeder schryft / dat hy syn leven in een woeste plaate om syn sonden

wil bescreijen. Als Escleremonde sulks verstonde / meende sy van rouw te steruen / als ook Belefante syn Moeder; de droefheid was soo groot / dat 't kwalijck te schryuen waar. Wepnig tyd hier na / werd de keiserin Fesone gesegt / dat Oursson nog een vrouwe had / groot gaande / hetwelk sy sooter herte nam; dat sy een sichte krieg / en stierf / hetwelk sy voor Oursson een nieuwe droefheid was: nog eenige maanden gepasseerd synde / heeft hy getrouwe de schoone Galasie. Valentyn geheel door armoede veranderd / en onkeneljk synde / is na Constantinopolen gereyst / om te vernemen wat men van hem seyde: en is boort na 't Paleys gegaan / op de middag / als syn Moeder en broeder ter tafel soude gaan sitten / maare de tafel dienaars sloegen hem dat hy uytgaan souden / maare hy leed dat patienteljk. Oursson werd hem siende / en beval dat men den armen man met breeden soude laten. Een bragten sy Da-

(113)
nentijn van de spise en wijn / die van de de armen in gebragt wierd / waar ober
tafel kwam / dog hy weigerde die / en sy hun verwonderde.
nam eten uit de kofz / daar de wyze booz

Hoe Koning Hugo deed aan zoeken de schoone Escleremonde, om die te hebben tot zyn Vrouw, en hoe dat hy Oursson den Groenen Ridder verried.

Het LXIX. Capittel.

In die tijd was er in Hongarijen een Koning / genaamt Hugo / die had hooren zeggen / dat Palentijn begeben hadde 't keizerrijk van Sicilien / zoo is hy gekomen in Constantinopolen; Oursson heeft hem eerlyk ontfangen. Op een morgen is de Koning gekomen by Escleremonde / zeggende: edele vrouwe / gy zult weten dat ik den Koning van Hongarijen ben / en heb geen vrouwe / zoo ben ik hier gekomen / omdat ik heb verstaen / dat de goede Ridder Palentijn niet weder keeren zal / daarom bid ik u ootmoedighlyk / dat gy my ontfangen wilt booz uw dienaar / ik zal u Koningin maken van Hongarijen. Heer Koning seyde Escleremonden / de eer die gy my presentereert / daar dank ik u hooglyk booz / ik ben niet van zin weder te houwelijken / want mijn lief Palentijn is nog levende. Dus wil ik den tyd verbeiden van zeden jaren / en of ik al huten wilde / zoo zou ik het niet doen / dan by des Keizers Oursson / en by mijn broeder den Groenen Ridder raad Koning Hugo seyde / de Heere God wil hem bewaren / ik ben van zins te reyse na Jeruzalem / om te zoeken het H. Graf onzes heeren / ik wou wel dat ik goed gezelschap had. Heer Koning / seyde Oursson / ik ben ook van die meeninge / wy zullen reysen na Angorien / by den Groenen Ridder / die zal gaarne mede reysen. Doe nam Oursson ooziof aan zyn vrouwe Galasie / en aan zyn moeder Belefante. Doen zynze te scheep gegaan / en zyn gekomen in de hawe van Angorien / daar zy wel ontfangen wierden van den Koning / zeer verblijd zijnde van de

komste van Oursson / die hem boozt bereyden om met haar te scheep te gaan / zoodat ze in korten tyd zyn gekomen in Jeruzalem / hebbende de nacht gerust buiten de stad zynze 's morgens gegaan by de Hatlarche / die hun deed leyden dooz de stad / om het H. Graf en andere H. Plaatsen te visiteeren. Den Koning Hugo / die verzaad in zyn zin had / ging van hun gezelschap by den Koning van Surien / Nabusium genaamt / zynde een broeder van den Koning van Indien / die booz Angorien dood geslagen was / heeft hem gezoeet / en gezegt: heer Koning / hier zyn gekomen twee Ridders / die u niet welkorn behoorden te wezen; want zy bezitten een groot deel van u land: daar en boven hebben zy verslagen den edele Koning Brandesier / Koning Lucra / en uw broeder den Koning van Indien. Als den Koning Nabusium verstonde dat zyn Broeder dood was / seyde hy tot Hugo: heer / indien gy my de twee Ridders leveren metigt / ik zal u loonen. Doe sey Hugo ik zal ze u leveren / maare gy moet my hun signeten geben / hetgeen Nabusium beloofden. Dan zal ik vrieden schypden / die mijn knecht trouwelooz bestellen zal. Den inhoud was aldus:

Oursson, by de Gratie, Gods, Keizer van Grieken, en na u myn lieve Vrouw Moeder, en myn lieve Huisvrouw Galasie, en Zuster Escleremonde, wensche ik voor een vriendelyk groete, en goede patientie. Het heeft den Almagtigen God be-
lieft, dat wy hier met goede gezondheid

gekomen zyn, en myn Broeder Valentyn ter dood krank leggende bevonden hebben, die aan my voor zyn dood begeert heeft, dat ik u Escleremonde voor al zoude grooten, en dat gy uw druk wild matigen, en niet onghewt blyven, wanneer u eenig Prins mogte gebeuren; En dat hy tot een Lykteken zyner begeerten, de helft van den ring niet en zend, is: dat hy ziek leggende, hem outnomen is. Dit waren zyn laatste woorden, en is alzo in den Heere gerust.

Deze briez geschreeven zijnde/ heeft hyze gezegeld met Oursfons zegel/ en heeft die Galeram gelant/ om na Constantinoplen te reizen/ en die te behandigen aan Belesante en Escleremonde/ dan zal ik eenige dagen daarna volgen/ en verzoekenze tot een vrouwe. Galeram de brieven hebbende is na Constantinoplen geryft/ is in 't paleis gekomen/ regt als zy ter tafel zouden gaan zitten/ en heeft de vrouwe eerlyk gezort/ van wegen den Keyzer Oursfon/ en heeft de brieven overgeleverd. Wode/ zeyde Belesante/ hoe is 't met mijn zoon Oursfon? edele vrouwe/ zeyde Galeram/ ik liet hem te Jerusalem gezond/ zoo gy verstaan zult uit deze briez. Belesante deed gebieden dat men de Wode sekeren zoude. De briez gelezen zijnde/ wierd Escleremonde zoo misdroostig/ dat haar Belesante gerust moest

stellen/ en zeyde: denkt dat u Broeders u geschreeven hebben. Ach lacie: zeyde Escleremonde/ wat sprecht gy? wat huwelik zou zy doen/ die geen hoop en heeft nimmermeer verblijd te wezen? dus sprecht my niet meer daar af/ om Gods wil; want ik van mijn leven geen man nemen zal. Mijn lieve dogter/ zeyde Belesante/ gy zyt kwaliklyk beraden/ aangezien een zoo edelen Koning u begeerende is/ ik zeg u Certijn/ zoo daar kwamen die my gelphen mogten/ dat ik my daartoe nog zou begeeden. Na deze woorden is de edele vrouwe in haar kammer gegaan/ bitterlyk schrygende. Valentijn is onder de trappen gaan leggen/ overdenkende dooz wien dit verraad uitkomen mogt: vier dagen daarna kwam den verrader Hugo/ in Constantinoplen/ om zyn opzet te volbrengen/ en wierd met groote eere ontfangen/ maar Escleremonde bewees hem geen teken van liefde. Doe sprak Hugo overluid: edele vrouwe/ gy hebt den briez wel verstaan die Galeram gebragt heeft/ dat de edele Ridder Falentijn uw zoon dood is/ zoo heeft den Keyzer Oursfon besooten/ dat ik hebben zou Escleremonde/ tot mijn getrouwe huisvrouwe. Heer Koning/ zeyde Escleremonde/ ik verkeer u by mijn trouwe/ dat ik voorgenomen heb in mijn hart u/ nog iemand te nemen tot mijn man. Hier by stond Falentijn/ die dit verraad ophzopte in zyn hart.

Hoe Belesante en Escleremonde vernamen 't verraad van den Koning.

Het LXX. Capittel.

Als Falentijn bedagt dat zijn vrouwe verraden was/ kreeg hy groot medeliden met haar/ en is gegaan in een kappelken/ daar hy gewoonlyk in was om God te dienen/ zoo viel hy op zijn knieën derootelyk/ zeggende: O! genadige God/ wilt my toch en mijn huisvrouwe bescher-

men booz dit verraad/ en in 't openbaar laten komen/ datze haar dooz onweetenheid niet en misdraagt. Doe is Falentijn gekomen in Pelgrim kleederen/ en gezegd: Edele vrouwe/ wild niet gelooven/ ik wil daar booz sterben/ indien hy niet en leeft/ al eer drie dagen om zyn zult gy hem zien. **Als**

Als den verrader Hugo hoorde dat Valentijn nog leefde/ soo is hy heimelyk by 't paleis gegaan/ en op sijn paard geseten/ en is weg gereden sonder een woord te spreken. Zy waren alle verwonderd en ver-

blijd/ wonden den Pelgrim sekeren/ maar hy en wilde niet gesceert wesen/ en seyde/ Edele vrouwe beligt uw niet/ ik heb myne gesellen in de stad/ daar sal ik by gaan.

Hoe Oursfon en de Groenen Ridder uit de Gevangenis van den Koning Hugo van Suriën kwamen, om te oorlogen tegen den Koning Hugo.

Het LXXI. Capittel.

Den Koning van Suriën die in sijn Gevangenis hield den Keyzer Oursfon/ met den Groenen Ridder/ deedse op een t d booz hem komen/ en seyde hem: gy Heeren/ gy sijt die onse God Mahon/ en ons te niete doen wild/ soo zweer ik by God Mahon/ dat ik u lieden sal doen sterben/ ten sey dat gy my weder geeft de stad van Angoriën/ met 't kasteel Fort/ en nog

dertig andere plaatsen/ die gy onder u hebt/ heer Koning/ sey Oursfon/ dat sullen wy niet doen/ ten sey dat gy ons weder geeft Koning Hugo/ die gy houd in u Gevangenis. Toen seyde de Koning van Suriën/ hy is gereist en heeft uw byder segels met hem: hy is 't die u verraden heeft. Als den Keyzer Oursfon dat verstand/ was hy seer verwonderd/ zwoer dat hy niet en seyden/

son / of hy sou 't geluozen hebben op koning Hugo. Den keiser Oursfon en den Goenen Ridder / sijn met den Koning van Surien ober een gekomen / om hun liff te beschermen / en hebben de stad van Angorien met het harscel gelebert in de handen van den Koning van Surien / en sijn gekeerd na Constantinopolen / daar sey hun volk seer bedrukt bonden. Doen seyde Escleremonde tot de heeren / dat se tydinge gekreegen had van Valentijn / dooz een pelgrim / daar af Oursfon seer verblijd was / want hy boven al begeerden de komst van Valentijn sijn broeder. Die nacht rusten Oursfon by sijn huysvrouw Galasie / en gewan hy haar een soon / die genaamt was Marant / naderhand Koning van Angorien. Niet lang daarna deed Oursfon sijn armee vergaderen / om te gaan in Hongarpen /

tegen Koning Hugo. Als Koning Hugo hoorde / dat keiser Oursfon met den Goenen Ridder / kwam / om hem en al sijn land te verderben / soo heeft hy een Bode aan den keiser gesonden / dat hy te vrede wilde wesen / hy sou hem geven de stad van Hongarpen / en om de komstie die hy gedaan had om sijn heyr te vergaderen. Doe is den keiser met den Goenen Ridder gekeerd na Constantinopolen. Valentijn was seer blyde dat hy Oursfon sag / maar Escleremonde verwonderde haar seer omdat Valentijn niet en kwam / als de Pelgrim! haar gesegd had / en seyde: ha Pelgrim! gy hebt my gelogen / want hy seyde dat hy in drie dagen hier wesen soude / en wy vernemen geen tyding / maar sy en wist niet dat hy haar soo naby was / en onder de trappen lag.

Hoe Valentyn zyn leven einde in het Paleis onder de trappen, en hoe hy een Brief geschreven had, waar door hy onbekend wierd.

Het LXXII. Capittel.

Als de seben jaren om waren / die Valentijn hem tot sijn penitentie / gesield had / heeft 't God belieft hem in sijn Rijk te halen / en besogt hem met een groote siekte / daar af Valentijn hem soo geboelden / dat hy sterben moest / en dankten Godt booz sijn groote genade / en seyde: Ach! Heere mijn Schepper: wuld toch mijn arme sondig mensch barmhartig wesen / en wuld my dog vergeven de doed van mijn Vader / en alle andere sonde: o Verlosser der Waereld: wuld my niet verdoemen ter eeuwige dood / maar bescherm my van de boosen Geest / dooz uw grondeloos barmhartigheyt / seggende dese woorden heeft hem den engel geopenbaard / en seyde Valentijn / God laat u weten dat gy van dese Waereld scheidt sult binnen vier dagen. Mogende Godt / seyde Valentijn / ik mag

u niet ten vollen danken / dat gy mijn sterfdag openbaard dooz uwe Engel. Den doed hy tekenen dat men hem likt en papier bzingen soude / en hy schreef in een brief hoe hy 't bezaad van koning Hugo upt bragte / en selve den Pelgrim was. Doe ondertekende hy den brief met sijn naam / en lepde den halve ring daar in / en gaf den Geest. Het wierd den keiser Oursfon gesegd / dat den armen man dood was / het welk den keiser horende / is met sijn heeren upt 't Paleys gekomen / daar de arme man dood lag. By mijn vrouw / sey Oursfon / ik geloove dat dit een hylig man is / en dat hy penitentie doende hier sijn leven geindigt heeft: die seggende / sag den keiser dat hy een brief in de hand had / meende die daar upt te nemen / maar hy mogt niet. Doe kwam de goede vrouw Escleremonde:

en

en soo haast sey den brief aantakten / is de hand open gegaan / en heeft den brief uit de hand genomen tot haar belieben / die sey open deed / en de halve ring daar in bond. Zoo haast Escleremonde de hest van de ring sag / heeft sey die gekend / en seyde: mijn heer! ik sal terstond tydinge hebben van Valentijn. Doe heeft sy een Secretaris ontboden / die haar den brief las / hoe dat de heilige man Valentijn sijn leven hadde geleyd / en dat hy de Pelgrim had geweest / die 't bezaad had uptgebracht van Koning Hugo. De rouw die Escleremonde bedreef / en den keiser Oursfon / soude een sienen hart erbarmen hebben. Ach latie! seyde de goede vrouw / wat sal ik nu beginnen / alsoo ik verlooren heb al myn bzeugd en troost deser aarden? ach latie! mijn lief Valentijn / wat hebt gy in den sm gehad / dat gy hier naby gekomen sijt / in al dusdanige elenden en armoede te sterben / sonder my een woord te spreken of wat te kenne te geven? ach latie! ik heb u menigmaal sien leggen in groote armoede onder de trappen / sonder u te troosten. Ach! ik ben wel verblind geweest / en een ongelukkige vrouw / dat ik geen kennisse gekreegen heb van n edele persoon / die ik behoorden te dienen in alle staten / als een getrouw wijf schuldig was: sy kusten hem sijn handen en voeten / en bedreef seer groo-

ten rouw. Doe wierd het ligchaam gebragt in de groote kerk te Constantinopolen / met groote eerwaardigheid / soo dat men de sizaten niet gebruiken mogt van 't geuzang des volks. Niet lang hier na deed Escleremonde maken een vrouwe klooster / ter eere van Valentijn / daar sy abbisse af tierd / en een heilig leven leyde. Na de dood van Valentijn / regeerde Oursfon den keiser / het land van Grieken een jaer lang in vrede / en hadde een soon by sijn huysvrouw Galasie / Marant genaamt / die het Koninkrijk van Angorien regeerden. Kroz daarna stierf vrouw Galasie / daar de keiser bedreeft om was. Na de dood van Galasie / heeft den keiser ontboden den Goenen Ridder / en sey: liebe vriend / ik weet dat 't niet durende is / soo bid ik u vriendelijc / dat gy mijn kinderen bezaad / haar onderwysende / om het keiserrijk wel te regeten. Zoo is Oursfon in 't bosch gegaan / daar hy een heilig leven leyde / en stierf; en hoe den Goenen Ridder regeerden de kinderen. Hy hield het keiserrijk in eeren / en won het Koninkrijk van Hongarpen.

Ik bidde God Almachtig; dat hy de sielen der vromen barmhartig wil sijn; hetwelk ons gunne God den Vader; den Zoon; en den H. Geest; Amen.

I N H O U D.

- H**oe Koning Pepyn trouwde een Edel Vrouw, genaamt Barthem, van groot geslacht en afkomst. Cap. 1
- Hoe een Ridder van Constantinopolen op de Keizerin verliefde. Cap. 2
- Hoe een valschen Ridder de Keizerin van overspel beschuldigde. Cap. 3
- Hoe de valschen Ridder vervolgde Belesante, om met haar zyn wil te doen. Cap. 4
- Hoe dat Belesante baarden twee zoonen in het bosch, daar af den eenen heet Valentyn, en den anderen Oursfon, en hoe zy die verloor. Cap. 5
- Van den Beer, die een van de zoonen van Belesante wegdroeg. Cap. 6
- Hoe den valschen Ridder nieuwe vonden opgesteld had tot Constantinopolen, daardoor zyn verraad uitkwam. Cap. 7
- Hoe den Keizer by Raad van de wyze deed halen Koning Pepyn, om de waarheid te weten tuschen de koopman en den Ridder. Cap. 8
- Hoe den koopman en den Ridder te zamen vogten om te weten de Waarheid van het verraad. Cap. 9
- Hoe Koning Pepyn oorlof nam aan den Keizer, en reisden na Vrankryk, en van daar na Romen, tegens de Sarafynen, die Romen gewonnen hadden, en wederkreegen door de kloekheid van Valentyn. Cap. 10
- Hoe Hanefroi en Hendrik, groote haat en nyd hadde op Valentyn, om dat de Koning hem begunstigt had, en hoe Valentyn weg trok. Cap. 11
- Hoe Valentyn zyn broeder Oursfon verwon in 't bosch van Orliens. Cap. 12
- Hoe Valentyn met den Wildeman naar Orliens reed, daar Koning Pepyn was. Cap. 13
- Hoe Hanefroi en Hendrik, raad namen om Valentyn dood te slaan in de kamer van Engletyne. Cap. 14
- Hoe de Hertog Savoryn aan Koning Pepyn om secours zond tegen de Groenen Ridder, die met kracht zyn Dogter hebben wilde. Cap. 15
- Hoe menig Edel Ridder kwam in Aquitanien, om te verkrygen de schoone Fesone. Cap. 16
- Hoe Hanefroi en Hendrik, deed wachten Valentyn en Oursfon, om hem op den weg dood te slaan. Cap. 17
- Hoe Koning Pepyn gebod den kamp te bereiden voor zyn Paleis, om te zien Oursfon en Gringaart vegten. Cap. 18
- Hoe Gringaart den Koning het verraad ontdekten, als hy verwonnen was van Oursfon; hoe Valentyn na Aquitanien trok, en tegen den Groenen Ridder vogt. Cap. 19
- Hoe Valentyn Oursfon zond om 's anderdaags den Groenen Ridder te bevegten, en hoe Oursfon den Groenen Ridder verwon, die hem zy dat hy een Konings zoon was. Cap. 20
- Hoe een Engel Valentyn openbaarden, dat hy met Oursfon ryzen zou na het Kasteel aan Escleremonde, en hoe de Koning bescheid kreeg van zyn zuster en haar Kinderen. Cap. 21
- Hoe Koning Pepyn reisde na den Keizer van Grieken, en Oorlogende tegen de Soudaan, die de Stad van Constantinopolen belegert hadde. Cap. 22
- Hoe Valentyn en Oursfon kwamen aan 't Kasteel daar de schoone Escleremonde was, en hoe zy kennis kregen van hun geboorten. Cap. 23
- Hoe Pacolet den Tovenaar de Reus Faragus zeide de tydings van zyn zuster en den Ridder Valentyn, en van het verraad van denzelve Reus. Cap. 24
- Hoe Pacolet met zyn konkte, Valentyn en Oursfon uit de gevangenis van den Koning Faragus verlost, en hoe hy ze bragt uit het Land, met hun Moeder Belesante, en de schoone Escleremonde. Cap. 25
- Het

I N H O U D.

- Hoe Koning Faragus, om wraak te nemen van Valentyn en zyn zuster Escleremonde, al zyne magt vergaderden, en voor Aquitaniën kwam. Cap. 26
- Hoe Oursfon wilde beproeven de getrouwigheid en gessadigheid van de schoone Fesone, eer hy ze trouwen wilde. Cap. 27
- Hoe Koning Faragus ontbood Koning Trompaart, dat hy hem te hulp kommen wilde met zyn Tovenaar Adriaan Mein, en hoe Valentyn reisde na Constantinopolen. Cap. 28
- Hoe Pacolet den Tovenaar, Valentyn en den Groenen Ridder verlost uit de gevangenis van den Soudaan, en hoe hy hem bedroog. Cap. 29
- Hoe Koning Trompaart, den Koning Faragus te hulp kwam, en met hem bragt Adriaan Mein den Tovenaar, door den welke Pacolet verraden word en Koning Trompaart, Escleremonde wegvoerden. Cap. 30
- Hoe Pacolet hem gewroken heeft van den Tovenaar Adriaan Mein, die hem zyn Paard en schoone Escleremonde ontvoerd hadde. Cap. 31
- Hoe de Christenen uit de Stad sprongen, om victalie te krygen en hoe Valentyn en den Groenen Ridder gevangen wierden. Cap. 32
- Hoe Koning Pepyn oorlof nam aan den Keizer, om na Vrankryk te reizen, en het verraad van Hanefroi en Hendrik, tegen Oursfon. Cap. 33
- Hoe Oursfon, als men hem veroordeelen wilde, een kamp begeerde tegen die hem accuseerden, hetwelk hem geconfenteerd wierd van de twaalf genooten. Cap. 34
- Hoe Valentyn, het Serpent verwonnen hebbende, deed doopen den Koning van Antiochiën met al zyn volk. Cap. 35
- Hoe Escleremonde haar ziek geliet, om den Koning van Indiën niet te trouwen, en het Koning Lucra zyn Vaders dood wreken wilden aan den Koning van Indiën. Cap. 36
- Hoe Koning Lucra trouwde de schoone Rosemonde, en hoe Valentyn verlost een Dogter uit de handen eens Sarafyns, die zy verkrachten wilde. Cap. 37
- Hoe Valentyn toog na Indiën, den Koning te ontzetten, van wegens den Koning Lucra, en hoe Rosemonde hem een Ring gaf, daar hy zyn lyf mede salveerden. Cap. 38
- Hoe Valentyn zyn hoofschap deed aan den Koning van Indiën, van Lucras wegen. Cap. 39
- Hoe Valentyn weder keerden in Escleremonde, met de antwoorde van den Koning van Indiën, en hoe de Koning Lucra van Indiën voer. Cap. 40
- Hoe Rosemonde vond de manier dat zy gebragt wierd by den Koning van Indiën. Cap. 41
- Hoe Koning Lucra zoo veel deed dat Brandesier by hem bleef, en Valentyn zond na de Stad van Angoriën. Cap. 42
- Hoe Pacolet by zynen konst deed dooden de Sarafynen van Brandesier, die hy daar gezonden had. Cap. 43
- Hoe Valentyn weder keerde door Indiën by den Koning Brandesier, met des Konings Margalants doode Ligchaam. Cap. 44
- Hoe Valentyn tyding hoorden van zynen Vader, en hoe Pacolet uit hielp den Koning van Indiën, en hem den Koning Brandesier gevangen leverden. Cap. 45
- Hoe Hanefroi en Hendrik verraden den Koning Pepyn met de twaalf genooten. Cap. 46
- Hoe Hanefroi by Brandesier en Lucra kwam om zyn verraad te volbrengen, en hy zelf verraden wierd. Cap. 47
- Hoe de schoone Galazie verstaan hebbende de verradery van Hanefroi, en hem zeer strengelyk in de gevangenis deed steeken. Cap. 48
- Hoe

I N H O U D.

- Hoe den Koning Brandesier en Lucra in Jeruzalem vingen den Koning Pepyn met de twaalf gepooten. Cap. 49
- Hoe den Koning van Indiën met hem nam den Koning Pepyn. Cap. 50
- Hoe den Koning Pepyn was by den Koning van Indiën, en kennis kreeg van de schoone Escleremonde. Cap. 51
- Hoe de Koning Brandesier de Gevangene van Frankryk in zyn gevangenis seide. Cap. 52
- Hoe Brandesier zyn Heir vergaderd had in Falestien, en na Angoriën trok. Cap. 53
- Hoe de Koning Brandesier wist dat de Koning Lucra in Angoriën was, en aan Valentyn zond om hem te rantzoeneeren. Cap. 54
- Hoe den Hertog Milioen Dangler verlost wierd voor den Koning Lucra. Cap. 55
- Hoe Valentyn en Milioen Dangler uit Angoriën reden op de Sarafynen, en hoe de Sarafynen den Stryd verloorren. Cap. 56
- Hoe Koning Pepyn gelost werd voor den Maarichalk van den Koning van Indiën. Cap. 57
- Hoe Koning Pepyn na Frankryk keerden om Artuns van Brittaniën te verdryven. Cap. 58
- Hoe Valentyn rysde in Indiën als een Doctoor, en de schoone Escleremonde wegvoerden. Cap. 59
- Hoe den Koning Pepyn te Parys kwam, en Koning Artus deed ont-
hoofden. Cap. 60
- Hoe Valentyn het Kasteel Fort in nam, en verlost den Keizer en de andere Gevangenen. Cap. 61
- Hoe den Keizer van Grieken met Oursfon en de Groenen Ridder op het Ka-
steel bleven, en Hanefroi en Hendrik deden dooden hunnen Vader Pepyn. Cap. 62
- Hoe na de dood van Koning Pepyn den Hertog Milioen Dangler woude doen kroonen Carolus. Cap. 63
- Hoe den Keizer van Grieken met Oursfon, en den Groenen Ridder na Angoriën reisden, de Christene te hulpe. Cap. 64
- Hoe de Christene uit de Stad kwamen van hun ordonnantie, en van de ver-
vaarlyke stryd. Cap. 65
- Hoe Valentyn den Keizer zyn Vader in de batalje zonder zyne weten dood stak, en de Sarafynen meest al ver-
slagen wierden. Cap. 66
- Hoe Milioen Dangler in Frankryk keerden en Valentyn en Oursfon in Griekenland reisde. Cap. 67
- Hoe Valentyn uit Constantinopelen trok in de Wildernisse, en daarna weder onbekend in de stad keerden, en hem onderhield onder de trappen van het Paleis, en hoe de schoone Fesone stierf, ende Oursfon de schoone Ge-
lazie trouwde. Cap. 68
- Hoe Koning Hugo deed aanzocking de schoone Escleremonde, om die te nemen tot een Vronw, en hoe dat hy Oursfon en den Groenen Ridder ver-
ried. Cap. 69
- Hoe Belesante en Escleremonde ver-
namen het verraad van den Koning Hugo. Cap. 70
- Hoe Oursfon en de Groenen Ridder uit de gevangenis kwamen, om te oorlogen tegen den Koning Hugo. Cap. 71
- Hoe Valentyn zyn leven einde in het Paleis onder de trappen, en eenen Brief geschreeven had, waar door hy onbekend werd. Cap. 72

plt 7

